

กองทัพท้าวสุ่งตีฝ่าเข้าเมืองเงินยาง

๑๖๒๐. เห็นดังนั้น ท้าวสุ่งจึงสั่งบอกเสนาทั้งหลาย ใครจะออกหน้า กำดาว ไปสู้ก่อนเรา ได้ฟังดังนั้น นายทหารเอกที่เคยอยู่นาคอง ก็ประกาศว่า พวกเรานี้จะไม่ใช้ คนซึกแล้วจักดี

๑๖๒๑. เรา ท้าวคว่างนี่ละ จะอาสารับทุกงานที่ยุ่งยาก จะออกสงคราม ก่อนเจืองผู้ท้าวหญู ถ้าว่าถอยคืนมาให้พันหัวเอาไปป่าวประกาศขายหน้า เรานี้ไม่รู้จัก คำว่าย่านกล้วดอก

๑๖๒๒. เมื่อนั้น ท้าวแองคอนผู้หนุ่มน้อย ก็ขึ้นอาสาไปกับพ่อ ต่างหน้าเจือง ประกาศว่า เรานี้เป็นคนภายใน ทำตามพระองค์ ไม่มีใครดอกที่จะใกล้ชิดสนิทสนม เท่าเรา

๑๖๒๓. เราขออาสาชนข้างกับท้าวกว่าเอง พุดแล้วก็กำด้ามดาบส่องดูคม ถ้าว่าถอยคืนขอให้พันขาปาดแขน ทำเหมือนดังคำประกาศนี้เลย ให้คนถือไปทั่วแดน

๑๖๒๔. นับดูผู้อาจหาญชะกันออกต่างหน้า ต่างก็พุดเสียงแข็ง แสดง ความกล้าออกมา ถึงว่าพวกแกวจะหลงหลายพอบานหมอกเหมื่อนน้ำค้างตงมาก็ ตาม ไม่ได้ว่าจะคิดกลัวพวกเขา

๑๖๒๕. เวลานั้น ท้าวคอนชายผู้ใจแข็งกว่าหมู่มาก ก็ประกาศว่า ถ้าแสดงความ กล้วออกมา ขอให้พันทิง แมว่าตีข้างหลบไปไกลแต่เพียงสามวาทีดี ขอให้พระองค์ ปาดเนื้อเถื่อหนึ่ง

๑๖๒๖. ส่วนว่า ท้าวขุนอีกผู้หนึ่ง ชื่อว่า ขุนเยี้ย ก็กล่าวขึ้นอาสาไปต่อสู้ เหมือนกัน โดยบอกว่า เรานี้เป็นคนกล้าหาญของนางง้อม มาจากเชียงเคือ ไม่คิดกลัว เลย เรื่องจะสู้กันด้วยดาว

๑๖๒๗. ครั้นว่าปลีกห่างถอยคืนจากท่าน ด้านละสามก้าวเท่านั้น ขอให้ พระองค์เอายาพิษใส่ลูกศรยิง แต่ว่าถ้ายังมีชีวิตอยู่นี้ ขอให้ท้าวเจืองดูแล พวกข้า ทั้งหลายต่างก็ขานเออเป็นเสียงเดียวกัน

๑๖๒๘. เวลานั้น หานพ่ายก็พุดขึ้นเสียงแข็งๆ ว่า หากใครมาต้านางข้าง ของเรา หมายความว่าขวัญหวั่นบินหนีแล้ว ขอให้เจืองเตรียมข้อมือได้เลย ชนข้างให้ พวกเข้อัจฉริยะกับฝีมือพุนละ

๑๖๒๙. เฒ่าจ่าซ้อน ซึ่งเป็นป่าวอยู่ในคร้ว ก็แสดงโหวทความกล้าออกมา ทำพอบานว่าพวกหนุ่มน้อย ขอแต่ว่า ท้าวเจืองมุ่งตีใส่ช่องใดนั้นเถอะ

๑๖๓๐. จะขอเข้าไปตีให้แตกกระจายยอมตาย ถ้าว่าถกถอยคืน อย่าได้ เลี้ยงไว้ต่อไป จากนั้น ขุนกวานก็จึงป่าวประกาศบอกทุกคนว่า เรานี้ล้วนแต่เป็นข้าท่าน อยู่แล้วไม่มีกลัวดอก

๑๖๓๑. อ้ายเกือนเสริมความประกาศต่อผู้เป็นใหญ่ว่า เรานี้ยินดีตายไป สวรรค์ก่อนเจืองผู้กล้าอีก แม่นว่าน้ำทั้งหมดนี้ กลายไปเป็นพลข่าศึกก็ตาม เราจะชะ

ดาบฟาดฟันให้เขาอัศจรรย์พุ่งละ

๑๖๓๒. แม่นใครจะมาต่อมือ ซากับเราได้อีก สองคนคือไซ่ลือกับคำซ้อย ก็อาสาบอกว่า จะพาพลผ่าเข้ากองทัพท้าวทว่า ไม่คิดกลัวพวกม็อยนี้แม้แต่น้อยเลย

๑๖๓๓. ครั้นว่า พวกเราหนีห่างออกจากท้าว ให้ลากลงจากช้าง ฟันแล้ว เสียบหลาวไว้อย่าให้เหลือ ให้คนเอาไปพุดนินทาให้อับอาย ถ้าพระองค์เห็นเป็นเช่นนั้น ขอให้ฟันทิ้งเลย

๑๖๓๔. ต่อมา สองอ้ายน้อง อ้ายฟ่องกับแองผาย ก็พุดขึ้นพร้อมกันว่า ขออาสาตายก่อน พวกเราขอออกไปวางแพน กั้นข้าศึกไว้ก่อน ขอแต่ให้พระองค์นั้น ยกพลไปเสริม

๑๖๓๕. ถ้าชนช้างกับท้าวทว่า และแองกา ถ้าว่าพาช้างหลบหนีแคว ให้ฆ่าเลย ส่วนพวกข้าภูลูจากแสงนอน ก็พร้อมกันอาสาเสี่ยงแข็ง แสดงความกล้าหาญ

๑๖๓๖. สำหรับพวกไม่แข็งแรงปานใด จะให้ลงจากหลังช้าง สะพายไซน ค่อยๆ ไป พวกเราจะพร้อมกันยิงหน้าไม้ไล่ ขอพระองค์ตระเตรียมแต่งห้างไว้ก่อนล่วงหน้า

๑๖๓๗. ฟังเสียงพวกชาวข้าพางชวนกันมาเป็นแสนๆ คน เป็นกำลังช่วย ใครจะสามารถถางแพนต้านลูกธนู เข็ญมาเลย พวกเราจะยิงไล่เข้าตรงแนวโค้ง ทะลุแพนเข้าไป

๑๖๓๘. ได้ฟังเช่นนั้น พระองค์ก็ชื่นชมดีใจ ตกลงเอาพวกข้าพางเป็น กำลังแรงหลักตั้งต่อ บัดนี้ จะจัดแต่งคนแก่งไล่ เพราะเห็นว่ากองทัพแควมาราวีลุนนั้นมี มากหลาย

๑๖๓๙. ให้อ้ายคว่างผู้กล้าหาญคนเก่าแก่ ที่มีชื่อเสียงอยู่นาคอง เพราะ ความใจกล้า เป็นผู้เผอิญหน้าด่านทานหุนบังกับท้าวทึง นำพากองทัพข้าพางยิงงพร้อม กัน

๑๖๔๐. จากนั้น ก็หันมาสั่งทานพาย ผู้อาวุโสว่า ท่านจงมุ่งหน้าไล่กวาน แกด็ๆ เต๋อ แล้วหันมาบอกขุนเญย นายทหารเมืองเชียงเคืออ แห่งนางจ้อม เจ้าเองตั้ง หน้าไล่ด่านแควทอง

๑๖๔๑. ต่อมาก็พุดกับแองคอน ขุนพลหนุ่ม เจ้านั้นให้กุมกำลังถือแพน ดีเข้าหว่างกลาง ส่วนคอนชายให้ชี้ข้างเข้าชน เป็นด่านหน้า แห่ไปกับเรา

๑๖๔๒. แม่นใครถกถอยกลัวพวกแควม็อย กูจะฟันให้แรงกิน เห็นด้วย กันทุกคน ท้าวสูงบอกเตือนสั่งสอน เพื่อให้ทุกคนจัดแจงแต่งทัพดีๆ

๑๖๔๓. ท้าวสูงบอกเพิ่มเติมว่า : ขอให้เว้นระยะห่างสำหรับช้างใหญ่คุณ เมือง กูจะพาพวกถือแพนตะลุยเข้า ท้าวสูงอธิบายนบอกแผนแก่พวกขุนนายทหารที่นั่ง ฟังอ้อมรอบอยู่

๑๖๔๔. ต่อให้พวกแย้เกณฑ์ช้างมาเหลือล้นดินก็ตาม พวกสูต้องเอาคน ตาวนั้นต้อนรับมัน แม่นใครปล่อยให้เขาแยงชิงเข้ามา ไม่ต่อสู้ ปล่อยให้เขาจับไปได้

๑๖๔๕. กูจะฟันให้ละเป็นชิ้นๆ ขาดจากลูกเมีย ครอบครวั ให้หมู่แร้งกา ร่อนตอมกิน อันนี้ขอบอกพวกสู่วัวว่า เป็นกลของพวกเรา นายทหารผู้ล้าคัญ ต่างก็ รับฟัง

๑๖๔๖. เวลานั้น พวกโยธาทั้งหลาย ก็พากันแต่งช้าง เอาสับคัมมาคาด มัด ขนย้ายแพนหางออกมาตั้ง เรียงรายทั้งตั้งที่มีลวดลายเป็นช่องทางนกยูง

๑๖๔๗. ลั้งบอกพวกนอกและใน แต่งประดับงามๆ พวกข้ากฐูงพากัน ออกหน้า ฝ่ายทหารของนางง้อมเมืองเชียงเครือ พากันท้าวฮึก จะไปฆ่าพวกแมนแยะอย่าง ไม่กลัวอะไร

๑๖๔๘. กองทัพช้างเคลื่อนย้ายลงไป ท้าวเจืองผู้งามกำดาบฮางเซ็ง คิด กลั้วว่า พวกแกวจะลอบเข้าตีเมืองแตกไปก่อน ดีแต่ว่าลูกเอากำลั้งตั้งานทานคอยทำอยู่

๑๖๔๙. ท้าวสุ่งจัดแจงรัดผ้าเข้าทางมือก็จับลูปแหวนที่เป็นตัวแทนของนาง หัวแหวนเกิดเป็นเปลวไฟแสงกล้า เสียงสนั่นก้องป่า จนผู้คนทั้งหลายตื่นตกใจ

๑๖๕๐. ท้าวเอาผ้าผืนลายหลากลงคาถา ออกมาคาดห่มกาย ดึงเอาข้อ ของสาวเอื้อยมาชมแทนตัวนาง เวลานั้นให้ว่าเข้าใกล้นางอ้วแล้ว แต่ข้าพลัดไกลง้อม จึงคิดอวารถ

๑๖๕๑. ท้าวแต่งตัวแล้ว ก็ขึ้นนั่งบนช้างใหญ่พานคำ พวกถือแพนหาง กับหอก ยืนอ้อมเป็นทิวแถว ช้างพานคำเดินมาถึงทุ่งนาห้วยฆ่า พวกแกวเห็น ตื่นตกใจ พากันตีฆ้องขึ้น

๑๖๕๒. ท้าวกว่ารับขึ้นช้างหลาย จนลืมเอาดาว ส่วนเองกาข้าขึ้นช้างโดย ไม่แก้เชือกล้าม พวกข้าพวงภูตอยของอ้ายง่าเห็นเช่นนั้นพากันตีใจ ตีฆ้องโห้ให้พล ขึ้นใจ

๑๖๕๓. เหลียวไปทางฟูน ท้าวกำกับแมนฟอง ยกผืนธงยาวนำไพร่พล มา เสียงร้องอึงคะนองดับทุ่ง ส่วนนายทหารใจกล้าของนางง้อมคือ เกื่อนเพ็งก็ไม่ถอย

๑๖๕๔. ท้าวสุ่งร้องบอกพวกโยธา พระองค์พอใจหาญท้าวเข้าต่อสู้ พวก ข้าพวงด้ายกลา ชัดลูกดอกไม้ ปลายหอกซ้องแหงเข้าพร้อมๆ กัน

๑๖๕๕. ทหารของนางง้อม มุ่งหน้าไล่แมนฟอง ขุนเยี้ยประจันหน้าไล่ แองกา พาช้างไปขวางหน้า มองเห็นฝุ่นดินตลบปลิวฟุ้งขึ้นจนมืด ดังครึ้นๆ พอพาน มีฟ้าลมแรง

๑๖๕๖. ด่ามิดทางฟูน เป็นพลโยธาของพวกตายีน ถือหอก ทวน และ ตั้ง เตรียมท่าแหงพวกแมนบุกผ่าเข้าเป็นขบวนใหญ่ ช้างกับช้างประสานงา วงรัด ฟัดกัน

๑๖๕๗. ทหารแกวพ่ายหลบหนีหัวซุกหัวซุน ขุนเยี้ยร้องเสียงดังแรงๆ ไล่ ตามฆ่า เวลานั้น อ้ายง่าทหารเก่งจากดอยสูง จับม้าทั้งเครื่องอานคำได้หมู่หนึ่งแล้ว

๑๖๕๘. พวกเขาคิดแล้ว พากันแค้นแรง ถ้าเมืองเงินยางยุ่งยากอยู่รอด สามปี ก็ไม่ได้สร้างเสาเรือนชาน พวกทหารแมนของท้าวหิง วิ่งไปทางฟูน เขาผู้นี้เคยมี

ข้างงาอยู่เต็มเมือง

๑๖๕๙. อยู่ทุกแห่ง มีพวกของทุนบัง กางแพนพากำลังแมนบุกเข้า เจ้าชายแห่งเมืองคำวังผู้มีชื่อเสียง เก็บเครื่องของไว้แล้ว ออกมาส่งดู

๑๖๖๐. อ้ายคว่างกับหานพายพาข้างขยับเข้า ฟุงใส่เบียดเข้าไปชน ชุนเพ็งผายกับผู้เผือกขี่ช้างถืออาวุธไว้ หันข้างยื่นหอกออกชี้ใส่หน้ากัน

๑๖๖๑. หมูข้างหันมาชนคน หานพายพูดว่า เราจะตามรบพวกแกเอง หานพายตีข้างชนชนะราบไปหมด ชีฝุ่นดินตลบขึ้นจนมืดมัว

๑๖๖๒. ปลายดาบต้องกันแหลมยิบยับ ฟันลงครึ่งได้ถูกพวกแมนล้มไปหลายคน ท้าวเจืองขี่ช้างพานคำเพิ่มแรงให้ มีม้าแห่หุ้มตามตีนช้างทุกตัว

๑๖๖๓. ฝ่ายท้าวท้าว หยุดยั้งพลก่อนเข้าเวียง แอังกากับกวานแก่ก็ใช้โลมต่อลู่ ข้างใหญ่ขยับเข้าหากัน ผู้ตีฆ้องก็ตีกระหน่ำยิ่งขึ้น

๑๖๖๔. บังคับข้างฟุงใส่ข้างพานคำ แต่ไปไม่ถึงต้องสู้กับทหารของเจืองก่อน ผู้กันนั้นนี้ ทหารเจืองตีชนะราบคาบ พวกเขายังไม่รู้ว่ คว่างพวยทหารเอกท้าว ยี่นี้ เก่งขนาดไหน

๑๖๖๕. ขอข้างฟาดตำหมวกของแอังกา ตีข้างเข้า พลแตกกระจาย พวกถือแพนทะเลลั่นฟ่งนา มีเครื่องของเต็ม ถอยไปถึงแม่น้ำบางบิ

๑๖๖๖. อ้ายคว่างผู้อาจหาญ ไล่ข้างจับตาม ชุนอินผู้เป็นอาว ก็ไล่แทงจนปวงไป พวกพางดำจับม้าขาวได้ร้อยคู่ ทั้งหมดล้วนแต่เป็นข้าท้าวสูง

๑๖๖๗. เวลานั้น ข้างของท้าวท้าว หลู่ไหลมา มุ่งหน้าไล่ข้างพานคำ ลูกชุนจอมตามผู้กล้าหาญ พวกตีกลองรีบทั่วขึ้น ตระเตรียมคาคางเอาฮ่องขึ้นวาง

๑๖๖๘. อ้ายคว่างบอกเพ็งเกือน เข้ามาช่วย ให้หานพายเตรียมระวังด้านขวา เป็นแรงหนึ่ง ทั้งเยี้ยคำ แองผาย กับอ้ายผ่อง ทั้งเยี้ยช้อยกับใส่ลือ ปาวมาจากเมืองนางง้อม

๑๖๖๙. กล่าวถึงท้าวสูงผู้อาจหาญเหยียดแกว่งมือที่ใส่แหวนออกไปพร้อมทั้งไล่ข้างเบียดเข้าไปจนถึงท้าวท้าว นายทัพผู้อื่นๆ ไม่รู้ว่าก็ร้อย ชนข้างพร้อมๆ กัน

๑๖๗๐. ฟังเสียงบรรเลงทำนองคึกดังสนั่น พวกถือหอกแหลม ไหลเข้าใส่กัน อยู่เบื้องสูง ดวงตะวันส่องแสงแรงรุ่ง นายทหารใหญ่ทุกคนใส่ข้างใส่กัน

๑๖๗๑. อ้ายเกือน ฟาดขอใส่แมนผา ข้างชนพลทหารแตกกระจาย ท้าวห้องฟ่งนาฟ่งฟุ้งตลบเต็มไปหมด อ้ายคว่างเอ้าวออกมาฟาดฟัน

๑๖๗๒. 'ไม่ว่าข้าง หรืออันใดจะเสียชีวิตก็ไม่มีการสนใจ? พวกแมนที่ใจกล้า ก็ร้องโห่ดังสนั่น ท้าวสูงชนข้างชนะท้าวท้าว พวกลูกน้องพวยหนีเต็มฟ่งนา

๑๖๗๓. ไม่นาน ก็เข้าไปคุมเอาเมืองไว้ได้ ห่างจากเมืองประมาณพันวา ไม่มีใครขัดขวาง พวกของเพ็งเกือนแห่งเชียงเครือ ย้ายข้างเข้าไปรวมกันไว้

๑๖๗๔. ท้าวสูงจึงกล่าวถามพวกลูกอาว ทั้งสี่เมืองผู้เอาโล่ทั้งหลายว่า บัดนี้ พวกเราไล่พวกแมนหนีจากเวียงไปแล้ว มาเรเก็บเครื่องของเดินทางเข้าเมืองให้

ทันตอนเข้าตีใหม่?

๑๖๗๕. หรือว่า พวกแมนแตกพ่าย เช่นนี้ เราควรตามตีเข้าตีใหม่ ? อวพวงกับคว่างพายตอบว่า บัดนี้ พวกแกวกัวย่านพระองค์พอแรงแล้ว ควรเข้าไปหา ลุงซิ้มพระยาใหญ่ก่อน

๑๖๗๖. เวลานั้น ทุกคนตั้งแพน หอก และเขนคำขึ้น ลุงซิ้มแต่งให้สาม มะเสียวออกมาต้อนรับ มาถึงแล้ว รีบยกมือไหว้บนหัว ถามว่า ท่านผู้ใหญ่ มาถึงตีดอกหรือ?

๑๖๗๗. ท้าวผู้เป็นใหญ่แห่งเมืองนาคอง ออกปากถามข่าวหาลุงและป้า ได้เวลาพอสมควรแล้ว ย้ายช้างและเครื่องของ หมู่ม้าฝูงใหญ่ เคลื่อนขบวนเข้าสู่เมือง

๑๖๗๘. ทั้งหมด มุ่งหน้าสู่ประตูใหญ่เมืองเงินยาง มาถึงเชียงจวง ลุงแต่งให้พักอยู่ที่นี้ มีโพงกว้างหลายหลังประดับด้วยคำเหลื่อม พวกควาญเอาช้างเข้าเทียบ เกยโพง

๑๖๗๙. ท้าวสูงเดินขึ้นไปพัก เปลี่ยนเครื่องหุงแล้วอาบน้ำ พวกทหารถือแพนหอก แหนแห่หลายแถวเต็มแน่น กำลังพลรอทำต้อนรับ

๑๖๘๐. ทั้งสองข้าง จัดเอาช้างต่อตัวกล้าหาญไว้ ท้าวสูงแต่งตัวออกมางดงาม ผิวเกลี้ยง เวลานั้น เป็นยามใกล้เที่ยง ตะวันร้อนแล้ว พวกโยธาแต่งห้องโพงใส่ผ้ามา่าน

๑๖๘๑. พระองค์ใส่แหวนเต็มมือ และเครื่องประดับอื่นๆ มีผู้คนมารอเข้าเฝ้าเต็มไปหมด ทั้งทางนอกและทางใน เมื่อนั้น พระองค์จึงชวนแองคอนเล่นกลบอกให้พวกนั้น ช่วยอำความ

๑๖๘๒. เราจะให้จำซ้อนปลอมตัวเป็นเราแทน แต่งขันค้ำมาแจกวางเรียงให้ทั่ว พวกเคยแวง่พดีวิทางนกลงอยู่ใกล้ๆ มานั่งล้อมมามาตย์ทั้งหลายเฝ้าแห่พูดเอาใจด้วย

๑๖๘๓. ใส่เครื่องประดับส่องแสงงาม ทั้งหัวแหวนในมือ และม้าในแขน ผ้าแพคตากายลายงาม เฒ่านี้ผมหงอกขาว พันเวลาวิ่งเล่นแล้ว

๑๖๘๔. พวกนายทหารผู้ใหญ่กับเพ็งเกื่อน พากันหัวเราะ พวกสาวใช้ทางนอกใน มาเฝ้าแห่ มือจับเอาหลอดมาดูดทำท่าหลอกพวกคนรับใช้ เวลานั้น พอดีนางอ้ว ก็ใช้คนลักปลอมเข้ามาแอบดู

๑๖๘๕. ข้อยนี้เป็นคนมาแต่เรือนลุ่ม เชียงฮอน อยากเห็นหน้าท่านท้าวเจื่องมาก แองคอนก็เลยอธิบายบอกสองสาวว่า ท่านผู้ถือม้านั่งอยู่แท่นสูงนั้นแล้ว

๑๖๘๖. เพราะว่าพรากบ้านเมืองเดินป่ามาไกล ตัวเหลืองหมด ทำตามความร้องขอของลุง รีบเอาช้างมา จำใจจากพรากนางง่อมคนงาม เดินทางมาถึงที่นี่ ใช้เวลานาน เลยจ่อยผอม

๑๖๘๗. รีบมาก เพราะแกวบุกเงินยาง พระองค์เป็นเชื้อสายของขุนจอมแท้ๆ เดินทางตีคึกกับพวกแมนมาแล้ว เพราะว่าพลัดพรากจากบ้านมา ก็เลยเหงา

๑๖๘๘. ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งก็คิดถึงนางง่อม เมื่อจากมา จึงหมองเศร้าอาลัย
 อวารถ์มาก อดกลั้นความรัก จนมาถึงท่านผู้เป็นจอมใจทางนี้

๑๖๘๙. บัดนี้ ก็มีจิตใจคิดหาเอื้อยอ้วคนงามอยู่นี้ ถ้าไม่รีบมา ก็กลัวว่า
 ไม่ทันใจป่ากับลุง บัดนี้ท้าวเจือง (หลาน) พากำลังเข้ามาเมืองและพักผ่อนอยู่ที่นี่ พร้อม
 ด้วยพวกเราจึงดูเอานั่นเถิด

๑๖๙๐. นางเซียงฟัง และคิดไปตามแล้วตอบว่า เหมือนได้ยินว่า ท่านเจือง
 ลูกชายขุนจอมนั้น รูปโฉมงามปานพระอินทร์แต่งมา ผู้เพิ่นนั่งอยู่นั้น จะเป็นลูก
 จอมแท้หรือ?

๑๖๙๑. คอนรีรับความสองสาวทันที ไซ้แล้ว บัดนี้ “หลาน” ผอมมาก
 ทั้งเหลือง เลยทำให้เฒ่า ดูแต่ผมก็ขาว ตาก็เบือนไป เพราะแก่ นั่นแล้ว นับแต่พลัดพราก
 สาวขู้มา ก็เลยเฒ่าเร็ว

๑๖๙๒. ดูหน้าผากล้านแง่ ผมบางนั้นก็เหมือนกัน เสียงพูดเสียงหัวเราะ
 ฟังไม่ออก คิดถึงสาวทางหลังกะตอกะเตี้ย พลัดนางง่อมนอนเปลี่ยว เพราะพวกแมน

๑๖๙๓. สาวเซียงส่องดูแน่ชัดแล้ว รีบกลับไป รีบขึ้นไปยังโงงทันทที่ นาง
 อ้วผู้เป็นใจเมือง คอยฟังข่าวเกี่ยวกับท้าวสูงพอแรง

๑๖๙๔. สาวใช้กล่าวรายงาน น้ำเสียงไม่พอใจ เล่าตามที่ตาเขาไปเห็น
 ท้าวม่า อันว่าท่านเจ้าของข้างพานคำนั้น เฒ่าชิตายหนึ่งเที่ยว รูปโฉมขี้ร้าย ทั้งแก่ชรา

๑๖๙๕. หน้าตาดูไปมาเหมือนผี พูดก็ไม่มีเสียง เป็นเสียงครางอื้อๆ

๑๖๙๖. นางอ้วได้ฟังเช่นนั้น ถึงกับเหว้อแตกเต็มตัว หน้าตาผิวพรรณ
 เหลืองเตื่อ ทั้งร้องไห้กายกระด้างไม่ไหวติง พอปานว่าตายไปครึ่งตัว กลั้นลมหายใจไป
 ชั่วระยะหนึ่ง

๑๖๙๗. พวกสาวสนมบางคน ก็เป็นเหมือนกัน พวกกันแค้นเหลือใจไป
 กับนาง ทางนางเซียง ทั้งป่าช้า พร้อมกันว่า เป็นเช่นนี้ หากว่าเข้าป่า ไปเป็นข้อยข้าพวก
 แกวดีกว่า

๑๖๙๘. หรือว่าตายไปสาให้รู้แล้วดีกว่า นางอ้วได้ยินแล้วยิ่งแค้นแรง รู้
 ว่าเป็นเช่นนี้ ยอมไปกับแองกาก็ดี อันนี้เลยมีข่าวลือว่า ท้าวยี่ผู้สูงกว่าพระอินทร์พัน

๑๖๙๙. พวกแกวข่มขู่ จึงให้พวกปู่ไปตามมา สองสาวผู้ไปเห็นมา พูด
 ว่าเฒ่าแท้ ดูผิวหนังเพิ่นไหม้เกรียม ทั้งผอมเหลืองไปหมด อวาทวงได้ยิน โม่โม่ขึ้น
 และถามว่า

๑๗๐๐. เป็นใครพูดอยู่ไหน ออกมาถามดูหน่อย ข้อยจะพรรณนาถึงท่าน
 เป็นคนผู้จบงาม จะกลายเป็นขี้ร้ายแนวใด ร่างกายของเพิ่น งามเกลี้ยงปานเอาคำทำไว้
 พันตัวว่า

๑๗๐๑. เกิดศึกมารุกราน จึงไปตามเรียกมา มาไปฟังความคนพองพูด
 โทกหก แต่เก่าเป็นแก้วหน่วยงาม รู้กันไปทั่ว อันนี้ ถ้าเป็นลุงขี้มั่ว ก็จจะอดวายกันไป
 หมดละ

๑๗๐๒. นางอ้วรีบอออกไปหาแม่ เล่าความพูดเหมือนดั่งเขาไปเห็นมาถามว่า เป็นท่านเจ้าเมืองนาคองนั้นเฒ่าแก่หลายหรือ ใจหวังว่าจะกินน้ำ ข้าเห็นปลิง

๑๗๐๓. คำพูดแต่ก่อนเคยได้ยินมาแล้ว ความเล่าลือไกลตา เอามาอ้าง กูจริงใจนำหาลานพันผู้มาไกล เหลือใจได้ เมืองมุ่งนพต้องเอาให้ท่านมาหลอกลงได้

๑๗๐๔. แม้นว่าได้อยู่หนึ่งว่าโกหกกัน แหนงว่า ยอมตายให้แกวฆ่าเสีย ทางแม่ได้ยินเช่นนั้น ก็คิดกลัวใจ แม่นผิอยู่ฟ้า มาทำให้เสียความงามหรือไม่

๑๗๐๕. อย่ารีบพูดร้ายให้ท้าวผู้มีบุญหลายเนอ ควรพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อน พวกเราก็คิดหาบุญคุณพื้น และแพงพอบานตาพุนนา ตีตกได้แล้ว จะผู้ชี้ร้ายเช่นนั้นได้ไม่งหา

๑๗๐๖. ไม่ใช่ท้าวตั้งพาล แต่งเพศหลอกดูใจหรือ? ควรเอาจิตใจส่องดูตรวจให้รู้ให้แน่ มามัวพูดนิทาทำอยู่นี้ ไม่มีประโยชน์ พวกเราก้ไม่เชื่อว่าโจ้บ้านใดเมื่อไหร่

๑๗๐๗. นางอ้วได้ยินเช่นนั้น ใจร้อนรนขึ้น เพราะว่ามีมารมาคุมจิต ไม่คิดให้ต้องแก้ ลาจากโฮงแม่มา จัดแต่งแปลงเครื่อง โต้ตอบกลของท้าวเอียงคืน

๑๗๐๘. เอาสร้อยแก้วมุกทั้งหลายออกมา หัวแหวนแก้วส่องแสงเหลืออม มัวคำแดงเอามากองดูหลวงหลาย แปลงที่หนึ่งให้กว้าง เอาเครื่องของใส่หลายๆ

๑๗๐๙. มีทั้งชั้นหมาก ถ้วยน้อยเรียงราย เอาสาวอามมาแต่งเป็นข้า แต่งพองามแล้วบอกทุกคนให้ระวังปาก เรียกเอาป่าช้าแต่งเพศแทนตน

๑๗๑๐. เอาเครื่องนุ่ง แพเบียงผินงามมาห่มให้ บอกให้ทุกคนอำความจริงช่วย นางอามผู้เคยแต่งหวิ้ม มาแต่งเพศแล้ว ใส่แหวนให้

๑๗๑๑. แม่นป่าช้านั้นเอง มาแต่งประดับเป็นหลาน ฟังเสียงร้องบอกกันว่า อำไว้เนอๆ จากนั้นนาง (ป่าช้า) ก็ขึ้นไปนั่งบนแท่น เอาผ้ากั้นม่านลงบังตาไว้

๑๗๑๒. พอตีตะวันขึ้นส่องใส่แผ่นดิน ชาวเชียงเงินพากันลูกมาแต่งครีวฆ่าควาย ช้าง ทางท้าวสุ่งอัยปาวน้อย ก็คิดคำนึงอยากเห็นหน้านางอ้ว สาวเชื้อเอื้อยเหมือนกัน

๑๗๑๓. คะนั่งดั่งนั้นแล้ว จึงปรึกษาหารือกับฝูงผู้เฒ่าแก่ที่มาเฝ้า ควรให้ใครไปถามข่าวดีไหม พวกข่ามะหาดเฒ่าแก่ทั้งหลาย ก็ว่าดี

๑๗๑๔. เป็นดั่งนั้นแล้ว ก็เลยแต่งแองคอน แองคอนก็ลาจากขึ้นไปโฮงนางอ้ว เห็นสาวสนมแก้ววิหางชนกยุงไปมา แต่คนอยู่ในนั้น รูปร่างชี้ร้ายมาก

๑๗๑๕. เห็นแต่สร้อยมุกแก้วเหลืออม กลิ่นหอมจันทร์สมคู้ไชยชวนชื่นออกมา พวกของแองคอนขึ้นไป ก็ลอบถามพวกสาวใช้ อยู่ในนั้นเป็นลูกสาวเจ้าเมืองไช้ใหม่

๑๗๑๖. พวกสาวใช้ก็ชี้ใส่ป่าช้า สาวเฒ่านั้นแหละ แองกามาลมชู่ปี ท่านผู้ใหญ่รู้ จึงดูว่าไปรุนแรง ลูกลุงผู้นี้ฮักแพงพอบานคำเป็นล้านเป็นต้อพุนแล้ว

๑๗๑๗. แต่ว่า เพราะสงครามต่างด้าวมารุมล้อม ก็เลยลำบากใจ อาว

พวงได้ทุกข์ยากตรากตรำข้ามภูไปเชิญหลาน (ชาย) มาช่วย หลายวันหลายเวลาเย็นกินข้าวไม่ลง ตนตัวก็เหลือง คิดถึงคิดหาท้าวผู้มีชื่อเสียง

๑๗๑๘. สาวใช้กล่าวแล้ว คอมนก็เข้าใจทันที เหมือนดั่งเป็นกลตอบได้เราสาแล้ว เพราะว่าลูกสาวแสนรักแพงของท่าน จะมาแปลกประหลาดปานนี้ เป็นลูกหลานเจ้าเมืองใหญ่ ไม่น่าจะชี้ร้ายดอก

๑๗๑๙. มีชื่อเสียงเล่าลือไปทั่วสามโลกพุ่นนา เกิดมีศึกสงคราม จึงรีบยกทัพช้างมา กล่าวว่าถ้าโพยกัณฑ์มาถึง จะสูญเสียสาวเอื้อยไป บัดนี้มาถึงเมืองแล้ว ก็อยากเห็นหน้า

๑๗๒๐. มาทำเหมือนไม่คิดถึงน้องผู้หนอนป่าไกลเมืองหนอ จึงปละปล่อยตนเองให้เจ็บป่วยแทบจะตายปานนี้ ได้ฟังเช่นนั้น เขาก็ตอบความท้าวคอมนที่ถามข่าว ก็นี้แล้วลูกแก้วๆ ของลุงที่เพิ่นเลี้ยงมาเองแก้วๆ

๑๗๒๑. ตั้งแต่รอคอยหลานชายของลุงมา พวกแกวมาตีชิงทุกวัน เลยเค็ร้ำหมอง ท้าวแองกาเจ้าเมืองแห่งคำวัง ได้มาขอเอาอ้าวไปเป็นเมียร่วมห้อง

๑๗๒๒. สาวใช้อธิบายพอเหมาะพอควร แองคอมนฟังแล้วหัวเราะ และตอบคืน พวกเราต่อสู้ทำศึกกับแกวอยู่กลางทุ่ง แล้วตีฝ่าเข้าเมืองใหญ่มาถึงลุง

๑๗๒๓. พระองค์สั่งหยุดพักอยู่เชียงจวง ขึ้นพักอยู่หอสูง และบอกพวกเราสั่งมาหาพวกเจ้า อันนี้เหมือนว่าหลอกกลางห้องหนอ ส่วนใจยังคิดถึงทางอื่นอยู่ กล่าวว่าจะชนช้างกับพวกแย้ไม่ได้ชัยชนะกระนั้นหรือ

๑๗๒๔. เหมือนจะปกปิดข้อความส่วนหนึ่งไว้อยู่ ใจน้อยยังคิดเสียตายฝ่ายอ้ายบัวแกวอยู่ ท่านอาจยังเห็นว่า ฝ่ายเรานี้ทุกข์ยากอยู่ เลยเอาสาวเฒ่ามาไว้ต้อนรับ

๑๗๒๕. คิดเห็นว่า ท้าวจากบ้านห่างเอื้อยผู้งามมา อดกลั้นความกระหายทุกอย่างเอาไว้ คนทั้งหลายคิดว่า ถ้าตายก็จะเสียพี่ (สาวเอื้อย) คิดเห็นว่าลุงร้อนใจ จึงยกทัพช้างออกมาช่วย

๑๗๒๖. พอมาเห็นรูปโฉมกันแล้ว ทำไม่หมางเมินจิตจาง มีคำพูดไม่พอกพอใจกันอย่างนั้นหรือท่าน การที่เจ้าเมืองเงินยางผู้ยิ่งใหญ่ด้วยเกียรติกล่าว่า จะมอบทั้งเมืองทุกขอบเขตให้หมดนั้น

๑๗๒๗. แต่ว่า เอื้อยเข้ามาแต่งให้เห็นดูหน้าประหลาด แองคอมนพูดแรงๆ แล้วลาลงห้องมา เสียงผู้คนในนอก เคลื่อนย้ายเครื่องของ ป้าซ่าเปลี่ยนเครื่องหุง ถอดสร้อย แหวน ออกเก็บ

๑๗๒๘. หลายคนเก็บรีอ ถอกด้วยค่าน้อย แองคอมนกลับคืนมาเฝ้าท้าวเจือง บอกว่า บัดนี้ พวกเขาสั่งละครตอบพวกเราคืน เอาแม่หญิงเฒ่าหัวขาวหงอกแดงมาแต่งตัว

๑๗๒๙. ขึ้นชื่อว่า เป็นเชื้อสายใกล้เคียงนั้น ยังพอดี สม่ว่าแองกาเทียวเขียนสารมาขอแล้ว ได้ฟังเช่นนั้น ท้าวเจืองลูกแองคุณ ก็หัวเราะขึ้นแรงๆ พอใจที่เขาช่าง

คิดหาแนวตอบโต้

๑๗๓๐. เราก็คิดเข้าใจทุกอย่าง ได้เรียนตามกันแล้ว บอกกันทุกคน ให้
อำบังไว้ อย่าให้การเล่นกลนี้ รู้แพร่กระจายออกไป กลัวว่าสาวเอื้อยจะแค้น

๑๗๓๑. ท้าวสูงแต่งเทศใส่เบี่ยงจันทร์หอม เวลานั้น พอดีลุงส่งนายเรือน
(ผู้ดูแล) มาดูแลรับใช้พวกหมุนายทหารทั้งหลาย ก็เลิกรากันไป บอกเขามากว่าแก่
ท้าวลูกขุนจอม

๑๗๓๒. มาพร้อมกัน มีทั้งปู่พัน พวงส่วย กับสามมะเฮี้ยว พวกนี้แปลง
ความงาม กล่าวถวายเจือง ซึ่งก็แสดงความขบใจลุง ที่แต่งคนผู้สำคัญมาหา

๑๗๓๓. พุดเข้าใจแล้ว ก็จัดแจงแบ่งเครื่องของให้ ถึงพวกข้าพวงมาจาก
ภูเพียง ทั้งสองอ้ายขุนที่มาแต่คอยกับท่าน เรียบร้อยแล้ว ท้าวเจืองก็จับผ้าแพออกมา
บอกกล่าวผีว่า

๑๗๓๔. บัดนี้ พวกเราข้ามฟ้า ผ่านป่ามาถึงเงินยางแล้ว ทางลุงได้ปลง
ควายตัวงามแต่งกินไว้คอยท่า ขอเชิญสรวง ด้าใหญ่ทั้งหลายมากินด้วย พ่อที่อยู่บนฟ้า
ก็มาช่วยคำคุณ คุ่มครองลูกด้วย

๑๗๓๕. อาสามาปราบทำลายแองกา เวลาถูกยกดาบฟันนั้น ขอให้เขาย้าน
กลัว ปราบปรามพระยาหลวงท้าวว่า ตีชนช้างพวกเขาให้หนีพรากจากเมืองได้

๑๗๓๖. เป็นดั่งนั้น ทุกแห่งหน จะเลื่องลือยกย่อง เรื่องชนช้างปกป้อง
เมืองปะกัน กล่าวบอกผีเก็บนเรียบริ้อย แล้วเทน้ำเติมลงใส่เหล่าทุกๆ ไท

๑๗๓๗. ทั้งอ้ายคว่าง ทั้งทานพาย พร้อมกันเชิญเอาสามมะเฮี้ยว กับ
ปู่พวงออกมาหน้า อย่านได้เกรงกลัวอาย พวกเราไทแขกเลย ทั้งหมดพวกเราเป็นไพร่
ของลุงเหมือนกัน

๑๗๓๘. แต่ว่าสำหรับ “พานคำ” นั้น ต้องแต่งไว้ต่างหาก แต่งเอาทุกอย่าง
ให้ครบถ้วน บรรดานายทหารของพระองค์ทุกคน กินแล้วก็วางถ้วยจาน

๑๗๓๙. ท้าวผู้ประดับนิ้วเรียวด้วยแหวน หยุดกิน แล้วล้างส่วยมือเช็ด
ผ้า พวกคนครว้มาเก็บ แล้วเพลงข้างล่าง จากนั้น พวกเขาก็กลับคืนไปเฝ้าลุงซึ่งมีอยู่เียง

๑๗๔๐. ฟังเสียงห้ำงแอบฝึกช้างตั้งอยู่ข้างล่าง ลุงซึ่งมีบอกว่า พวกดูรีบ
ฟ้าไปเชิญหลานมาหาไว้ๆ ทั้งอาวพวง พนส่วย ก็ให้มา พวกเขารับไปบอกท่านให้รู้

๑๗๔๑. พวกทหารโยธาเฝ้าเป็นแถว ท้าวสูงไปอาบน้ำ แต่งเทศอย่าง
งดงาม ท้าวเลือกนุ่งเสื้อสีแดง ที่นางจ้อมฝากให้ จากนั้น ก็เลือกแหวนวงงาม ที่คู่ควร
มาสวม

๑๗๔๒. แต่งตัวแบบนี้ ท้าวงามพอบานลงมาแต่ฟ้า ย่างออกมาปรากฏ
ตัวอยู่เียงเรือนกว้าง เห็นว่าได้ฤกษ์ยามดีพอสมควร แล้วก็ขึ้นขี่ช้างย่างมาอย่างสง่า
งาม

๑๗๔๓. เวลาผ่านไป นางอ้วแอบดูทางช่อง เห็นว่าท้าวงามพอบานพระอินทร์
แต่งมา ก็มีใจกระสันเต็มอก พุดไม่ออก คิดหาจนจิตใจวุ่นวายด้วยความปรารถนา

๑๗๔๔. ไปทางใดก็มีคนเฝ้าแห่ ไหว้ไปหมด ผู้อยู่ไกลๆ ก็ยกมือไหว้ทุก
ตัวหน้า พวกเขานับถือน้ำใจกล้าหาญ และหวังพึ่ง ไม่นาน ท้าวฮุ่งก็มาถึงกลางเมืองใหญ่

๑๗๔๕. โสภมโนรมย์ มีห้องมากมาย พวกทหารแห่หน้าทางออกหน้า ผู้คน
หลงหลายแอ็ด จนล้นลานช่วงกว้าง ช้างเข้ามาชิตเกยเรือนแล้วหยุด

๑๗๔๖. พระองค์ลงจากช้างเดินขึ้นถึงโสม ที่ห้องใหญ่ เขาปูเสื่อไว้รอเต็ม
หมด ท้าวเข้าไปถึงสูง แล้วก็ยกมือชน มีความเคารพท่านมาแต่โบราณ

๑๗๔๗. ลุงรับไหว้แทน แล้วกอดใส่อก น้ำตาไหลอาบหน้าหายด้อยย ถาม
ข่าวว่า วันที่หลานมานั้น นางจอมยังสบายดีอยู่หรือ ทางนางเม็ง กับนางง่อมนั้นละ อยู่
ดีหรือไม่

๑๗๔๘. อ้ายเจื่องกับหลานชายอื่นๆ ด้วย เชื่อสายพี่น้องเราทั้งหลายนั้น
ไม่มีใครเจ็บป่วยเป็นพยาธิไข้ไหม ลุงซุ่มถามหาหมดทุกคน

๑๗๔๙. เมื่อนั้น ท้าวฮุ่งผู้เป็นหลานชาย เชื่อใกล้ๆ ก็กล่าวตอบเสียงจะ
แจ่มชัดเจนด้วยความนอบน้อม วันมานั้น ทุกคนถามข่าวหา ใครๆ ก็คิดถึงท่านผู้อยู่
ไกลเหมือนกัน

๑๗๕๐. เมื่อนั้น อาวพวงก็ชี้ให้ดูของฝากงามๆ ท้าวฮุ่งดูแล้วถูกใจ บอก
เอาเก็บ ฝ่ายขุนซุ่ม ก็เล่าความทุกขใจให้ฟัง พูดทุกอย่างละเอียดว่ามีสาเหตุมาจาก
อะไร

๑๗๕๑. ตอนแรก เจ้าเมืองคำวัง ได้มาติดต่อเห็นยาวอนขอรับรองว่า จะมอบ
ทั้งคนทั้งเมืองให้ เพื่อขอเอาสาวเอื้อย ผู้แสนฮักแพงของลุงไปอยู่เมืองด้วย

๑๗๕๒. แต่ว่าที่เคยทำมาแต่ต้นแต่เดิม ลุงเลยพูดถึงเจ้าผู้เป็นลูกขุนจอม
ว่าหลานกูอยู่นาคอง พาไพร่พลสร้างสำนเมืองอยู่ ท้าวก็อยู่ผู้เดียว พ่อก็ตายจาก
แล้ว

๑๗๕๓. ลุงพูดคำขาดคำเดียวเช่นนี้ มันก็คืนไปบอกกัน ทั้งพูดโกหก
ด้วย ทั้งเอาความขึ้นทูล บอกถึงพระยาหลวงท้าวว่า ท้าวกว่าแค้นแรง จึงว่ายกพล
มหาศาลมาถึงเมือง

๑๗๕๔. อ้ายหาด รีบลัดปามาบอกก่อน ลุงจึงจัดทัพออกไปต่อต้าน รบ
กันหลายหนหลายที แพ้ไปแล้ว ดูผู้คนล้มตายปนกับแพนหลวงหลาย

๑๗๕๕. นับแต่ด้ามดาบหัก ลุงเห็นตั้งนับไม่ถ้วน เอาฝักดาบไปแทน
เท่าใดจนลู่ไปหมด พันหัวขาดกระเด็น ตายไปเท่าไรไม่รู้ แต่คนมันหลาย ยิ่งมาเหมือน
น้ำอยู่ฝ่าย

๑๗๕๖. ลุงจึงใช้ม้าเร็วเชิญสามมะเฮี้ยวมา พวกเขาก็มาช่วยสู้รบร่วมแรง
กัน ชนช้างกับกวานแกงนางช้างมันหักครึ่ง พวกแมนมันหากหลายเอาเท้าไล่พัน

๑๗๕๗. กองทัพแตกกระจาย วิ่งเข้ามาพึ่งในเมืองใหญ่ ลุงก็คิดมาก กำ
ด้ามดาบไว้ นอนไม่หลับ ซึ่งปรึกษากับอ่าวพวง และพนส่วย ไปบอกข่าว ว่าเมืองทาง
นี้วุ่นวาย

๑๗๕๗. ดีมากที่หลานมาได้ง่ายตามใจขอ ขุนซิ้มพุดกับท้าวเจือง ส่วนท้าวสุ่งรับฟังแล้วเห็นดีด้วย กล่าวว่า หลานเองก็อยู่สร้างบ้านเมืองน้อยๆ หอมแพงประชาชน

๑๗๕๘. น้อง (ชาย) ของท่านเสียชีวิตไปสู้ที่สงบ เรื่องร้ายๆ ผ่านไปหลายเดือนหลายปี ปล่อยให้หลานอยู่นาคองเลี้ยงแม่ โดยมีอ้ายเจือง ช่วยดูแลเป็นใหญ่

๑๗๖๐. พวกหลานเตือดร้อนเป็นทุกข์สมควร อาศัยแต่พวกขุนที่เป็นเขื่อนแข็ง โชคดีได้อาศัยบุญช่างพานคำ น้อง (สะใภ้ท่าน) เลี้ยงลูกกำพร้า มาด้วยความยากยุง

๑๗๖๑. อาศัยพวกบ่าวขุนผู้ดี เช่น อาวคว่าง หานพาย สอนหล่อแพน ทำอาวุธแล้วเก็บรักษาไว้ พอได้ยินข่าวว่า เมืองลุงมีโศกภัย จึงออกเดินทางบุกปามาช่วยเพื่อนางเม็งด้วย

๑๗๖๒. น้องสะใภ้ของท่าน รวมช่างตีเหล็กมาช่วยได้สี่สิบตัว พร้อมด้วยคนแก่ง แม่ทัพนายกอง เช่น เกือนคาน, เยียซ้อย พวกนี้ เข้าต่อสู้ฟันดาวออกหน้าก่อน หลานอีก แต่ละคนมีไพร่ช่วยกำลังอีกเป็นร้อยๆ

๑๗๖๓. เมื่อขุนซิ้มได้ฟังเช่นนั้น ก็ชมชื่น รู้สึกพอปานว่า มีกำลังมาเพิ่มเป็นแสนๆ พอได้เวลาก็แต่งเหล่าออกมาข้างนอก เอนำมาทดลองโหดให้เต็ม

๑๗๖๔. เมื่อนั้นบ้ำซิ้ม ก็ออกมาสวมกอดหลานชาย ถามข่าวว่า หลานค่อยมาถึงป่าอยู่ด้วยหรือไม่

๑๗๖๕. ท้าวสุ่งขานตอบเสียงม่วน มือเกี่ยวจับกำผ้าให้คิดถึงพ่อ (ขุนจอม)

๑๗๖๖. เสียใจที่ผีส่วนมาเอาเงินไปอยู่เมืองแมนแล้ว ความเสียใจทับถมหนักหน่วง ปล่อยให้ลูกไว้ให้พบกับความลำบากหลายแนว พอรู้ข่าวร้าย ก็ยังรีบร้อนมาทัน

๑๗๖๗. เวลานั้น เขาพากันเอาโหดเหล่าออกมาวางโสังขวาง เสียงอื้ออิ่งกว่าฟ้าลมอีก รางดูดเหล่าทำด้วยคำเหลื่อมวางอยู่ เรียงรายอยู่ตรงหน้าหลายเอาแต่เอาว่า

๑๗๖๘. มีโหดเหล่าใหญ่ มาแต่ดอยอฮ้าง แบ่งปันให้ชาวเชียงเคืออ อันมีเกือนเพ็งกับเยียซ้อย พวกเขานี้พากำลังต่อสู้โจรมารก่อนหลานข้า แมนตั้งหลวงหลายก็ไม่ย้านกลัว

๑๗๖๙. ทางพวกมาแต่ดอยอ่อน ภูพางอีก ดูเขามโหดเหล่ามาแจกจ่ายให้ ทุกคนพากันเอาออกมาเต็มลานกว้าง แล้วจึงเลิกรา ทุกคนฉีกพายเหล่าก่อน แล้วจึงแบ่งกัน

๑๗๗๐. พวกนายกองแม่ทัพใหญ่ ต่างหน้า จัดเหล่าวางเรียงแล้วจำไว้ให้ดี ว่าใครกินแล้ว เวลานั้น ท้าวสุ่งผู้เป็นใหญ่ บ้าบอกท้าวแกว่งพายเหล่าเลี้ยงผี

๑๗๗๑. ขอให้ฟุ้งหอกชนะพวกแมนฟองเต้อ ขุนจอมที่ตายแล้ว จงมาเติมแรงให้อีก นิ้วมือสัวเรียวประดับแหวน จับบานน้ำ เทใส่โหดเหล่าจนล้นทุกโหด ท้าวสุ่งกล่าวว่า

๑๗๗๒. บัดนี้ ลูกได้รวมกำลังมาช่วยถึงนี้แล้ว พวกอยู่ไกลกลัวย่าน
ชนข้างไม่ชนะ ขอให้มาช่วยแรงข้าง กับพลทหารทุกหมู่ พวกเราจักออกปราบพวกแยะ
แบบไม่ยอมถอย

๑๗๗๓. ขอเชิญผีปู่เชื้อชุมข้าพวงมากิน เป็นเชื้อแนวจอมเหมือนกัน พุด
แล้วก็เอาปานเหล้ามาวางไว้ข้างๆ ท้าวซิ้มผู้เป็นเจ้าของงาน เชิญท้าวซู่จับกำเหล่า

๑๗๗๔. เหลียวดูนิ้วมือส้วยเรียงงามประดับเครื่องอาภรณ์ ท้าวรู้ลึกเกรง
ย่ำผู้เป็นป้า คิดได้จึงบอกแองคอนให้พุดแทนว่า “หลานคิดอยากเห็นหน้านางอ้ว ผู้เป็น
เอื้อยแรง”

๑๗๗๕. คอนคิดหาคำพุดม่วนๆ และยิ้ม ดั่งนั้น กองผน (พ่อแม่) จึงสั่ง
ความไปหา แองคอนรับคำ ขึ้นไปบอกอย่างละเอียด นางอ้วได้ยิน ก็ทำท่าว่าเป็นไข้ กล่าว
ตอบว่า

๑๗๗๖. ออย่าว่าเอื้อยนี้ ไม่รักน้องเคื้อ สุดแต่ใจปรารถนาแล้ว พวกสาวใช้
ยกขันหมากมาให้ แองคอนเคื้อขมมากแล้ว ก็กลางชั้นได้กลับคืนมาพุดให้ท้าวซู่ฟัง
ซึ่งเข้าใจดีว่า เป็นกล จึงยิ้มหัว

๑๗๗๗. ควรเข้าไปพบนางให้แล้วสา จะดีกว่าไหม เวลานั้น นางอ้วก็เลย
ส่งคนมาเชิญเข้าไปในห้อง ก็ของว่าเป็นพี่เป็นน้องกันมาแต่เกิดพุ้นแล้ว เพียงแต่ว่า
ไม่ทันคุ้นเคยกันมาก่อน ก็เลยกลัว

๑๗๗๘. พระพรหมนำบุญทั้งสองมากล่อมกัน นางมานั่งอยู่แทนทอง
เคียงกับป้า บัดนี้ วิญญาณของทั้งสองมาอยู่ใกล้กันแล้ว หันหน้ามาหากัน มือที่จับไว้
ก็รีบวาง

๑๗๗๙. เมื่อนั้น ท้าวซู่ก็หาคำม่วนๆ มาพุด เวลานั้น ตกยามเย็น ตะวัน
กำลังคล้อยลง นับว่าใกล้เวลาจะออกบวันพรุ่งนี้มาแล้ว จึงอยากขอเชิญสาวเอื้อยลง
มากินข้าวร่วมวง ต่างเป็นกำลังใจ

๑๗๘๐. ชุนซิ้มเห็นว่า ท้าวซู่พุดถูกต้องแล้ว ควรลงมาร่วมกันกินเหล้า
แต่นางอ้วยังคิดอายๆ อยู่ ดึงผ้าแพออกมาปิด

๑๗๘๑. พวกเสนามนตรี ต่างก็ชมทั้งสองคน พอปานว่า กินรีกับนก
ปะเหียนเกี่ยวกัน เวลานั้น ท้าวก็คิดถึงนาง ก็อดกลั้นไว้ไม่พุด หัวใจอาลัยหานางง้อม
ผู้นอนแล้งเหงาอก

๑๗๘๒. หันหน้ามาพบกับฝ่ายนี้ จิตใจกระสัน อาจเป็นเพราะว่า เทวดา
ชักนำดวงวิญญาณใส่กัน จึงยังคิดหา ส่วนนางอ้วค่าผู้ผิวผ่องใส ก็เชิญให้ท้าวผู้น้อง
มาร่วมกินเหล้าด้วย

๑๗๘๓. ท้าวรีบจัดแจงขยับเข้าใกล้ๆ นาง หายกังวล แล้วชวนกันกินเหล้า
ทั้งสองคนต่างแจกแบ่งเหล้ากันกิน แองคอนมารับเอาจากนางไป

๑๗๘๔. ป้าซิ้มอยู่เคียงข้างลุงซิ้มผู้เป็นผัว ลุงอวาททุกคน พากันมา
เวลานั้น เป็นยามคล้อยค่ำ ตะวันส่องแสงเหลืองลับภู ท้าวผู้ใหญ่ทำอะไร ทั้งสองก็

ทำตาม

๑๗๘๕. เสียงพิณพาทย์ ดังกล่อมทั้งสอง ท้าวแอบสอดมือเข้าไปในผ้าของนาง ยืนมีอนวดหน้าอกของนาง นางก็ไม่ออกปากว่า ท้าวสูงผู้เป็นกำพร้า คิดว่าอยู่ในใจ

๑๗๘๖. หลังจากนั้น เขาก็ชนหล้าออกมาจากโง่งขวาง คนอยู่ในเรือเรียงกันเข้ามาเป็นแถว อยู่ทางข้างล่างมีทั้งตูดตองร้านต่ำ พวกผู้อาวุโสพากันแต่งพาน

๑๗๘๗. จัดแจงแต่ง แล้วนำมามอบให้พวกขุนนาย ทั้งสองคนเชิญผู้อาวุโสกับป่า ท้าวสูงยืนมือไปจับของมากิน พร้อมสาวเอื้อย เปลื้องผ้าออก แล้วล้างส่วยมือ

๑๗๘๘. ทุกที่ทุกแห่ง ห้างเตรียมเครื่องครว มีคนเต็มทั้งบนเรือนและข้างล่าง มีทั้งข้าช้อย ได้เวลาสมควร อาวพวงก็สั่งการให้ทุกคน ลากจากโง่งของพวกเพื่อนไป

๑๗๘๙. เหลียวดูนิ้วมือประดับแหวน ยกขึ้นนับพร้อมกัน ฟังเสียงนำออนซอน กล่าวขอบอกขอบใจว่า ขอให้ไปดีเถิด ทั้งสององค์ที่แน่นใหญ่เกี่ยวพันกันไว้ ปากกล่าวสั่งทั้งนางอ้วและนางอามกาน

๑๗๙๐. หลังจากนั้น ท้าวเจืองก็จากห้องมาหาข้าง พวกเสนาทั้งหลาย ออกหน้ามาก่อน มาถึงเชิงจวงจึงหยุดพัก ในโง่งมีเทียนจุดแสงรุ่งร่อท่าอยู่แล้ว

๑๗๙๑. พอขึ้นถึงห้อง ก็ไปนอนบนพูก ดึงผ้าห่มมาห่ม หัวใจคิดฮ่ำฮอนถึงซู้ขึ้นมา ป่านนี้เอื้อยอ้อมคนงาม ยังคิดถึงน้อง เหมือนใจน้องนี้ไหมหนอ

๑๗๙๒. บัดนี้ ไกลเวลาจะทำสงครามใหญ่แล้ว ความทุกข์กลุ่มใจนั้น ใครจะมีเท่า ในเมื่อได้พบคนเหมือนเอื้อยผู้สมควรอย่างนี้ ยิ่งคิดถึงอาลัยร้อนใจทั่วอก

๑๗๙๓. เห็นเช่นนั้น อ้ายคว่างจึงไปปรึกษาความ เวลานั้น พวกปู่พวงยังไม่ทันกลับไป ควรที่พวกเราไปทูลเจ้าเมืองดีไหม? พຽງนี้ตอนเช้า จะตระเตรียมกำลัง

๑๗๙๔. ออกไปชนข้างต่อสู้กัน ใครจะเอาผ้ามาห่มปลอบขวัญอยู่ในห้อง พวกเราแต่งคนไปบอก ขอเชิญเอาสาวเอื้อยลงมาอยู่เป็นเพื่อนให้อุ่นใจท้าว ดีไหม?

๑๗๙๕. ท้าวสูงเห็นดีกับอ้ายคว่างแล้ว สุอวพวงจงกลับคืนไปไหว้เพื่อน พวกเขารับคำแล้ว รีบพากันไปบอกกล่าวอย่างละเอียดทุกแนว ด้วยความพูดอันดีงาม

๑๗๙๖. ใ้ชวาจาอ่อนหวาน ขอร้องดีๆ ทำให้ผู้เฒ่ารู้สึกร้อนใจขึ้น อันนี้เหมือนความพูดออกจากปากไปแล้ว เอาคืนไม่ได้ เวลานั้น นางอ้วก็ยังคงอยู่กับแม่ ไม่ทันลาไป

๑๗๙๗. คิดยากแต่ว่า มันเป็นวันทง (วันคะลำ) ลุงขอเถอะ ว่าให้เลื่อนไปวันหน้าได้ไหม เพราะว่ากลัวมีภัยอันตรายจะเกิดขึ้น คำเห็นนี้ เป็นลู่กับป่า ขอเสนอมา

๑๗๙๘. พวกเขาลากจากโง่งเจ้าเมือง คืนเชิงจวง มาถึงท้าวแล้วยกมือบด้วยความเคารพ ท้าวได้ฟังแล้วร้อนรน คิดไม่พอใจ พวกสุกลับคืนไปบอกเพื่อน คิดดูอีกครั้งเด้อ

๑๗๙๙. พวกแกวเองได้มาขอมอบบ้านเมืองให้แล้ว แต่ลุงซู้คิดเห็นหลาน อยากให้มาสร้าง เข้าใจดีว่า ลุงมีบุญคุณเหลือโลก หลานก็จึงรีบร้อนต้นป่า ไร่

แรมซู่มา

๑๘๐๐. มีความทุกข์โศกอันใด หลานขออาสา รับเอาแทนด้วยความจริงใจ ตั้งแต่เดินทางข้ามภูข้ามป่ามาตั้งไกล แต่มาถึงแล้วซ้ำเหมือนกับว่า ยังค้างคอยมาไม่ถึงอยู่หนอ

๑๘๐๑. วันพรุ่งนี้ จะออกต่อสู้กับพวกตายนแล้ว คิดดีแล้วจึงอ่อนนออนขอร้องเช่นนี้ รับฟังดังนั้นแล้ว เขาก็คืนไปไหว้เจ้าเมือง เพื่อนผู้ใหญ่รับฟังแล้ว ตอบคืนว่า

๑๘๐๒. รู้ดีว่า ทำรักแท้ รัปร้อนมาทันใจ แต่อยากขอกับทำทำให้ถึงวันหน้า กลุ่มใจเพราะว่า มันเป็น วันทง ผู้เฒ่าเพื่อนถือนี้แล้ว อดใจไว้ถึงวันหน้า จึงจะเป็นวันดี

๑๘๐๓. พวกคนใช้กลับคืนไปรายงานให้ทำวุ่นฟัง พุดละเอียดทุกแนว ทั้งนบไหว้พร้อม ท่านทำวุ่นผู้ใหญ่ รับฟังแล้วพุดว่า อันนี้ พอเห็นแล้ว มีร่องรอยไม่พอใจ

๑๘๐๔. ทำแบบนี้จะเสียหายเพราะพวกประจบสอพลอ แม่นลูงอยากให้เราช่วยกีดกันแถว แต่มาขัดข้อง ครั้นเป็นทางอยากได้ทั้งสองแนว มันก็ยากอยู่เป็นเช่นนี้ ให้ท่านป้องกันทำวุ่นกว่ากับแองกา เอาเองสา

๑๘๐๕. ทำวุ่นจบแล้ว อ้ายคว่างแนะนำเพิ่มว่า ไม่ใช่ว่าพวกเราจะมาหา รับจ้างกิน เป็นคำพุดเสียดลีสื่ออวพวงกับพนส่วย ชะรอยว่า ลุงท่านส่งพวกเจ้าไปส่งข่าว

๑๘๐๖. หรือว่า พวกเจ้าไปหลอกเชิญหลานมา บอกว่ามีศึกศัตรู จึงรัปร้อนเอาช่างมา พวกขุนต่างพากันพุดความกระทบทกระเทียบใส่ รวมกันมาถึงนี้แล้ว กลับเป็นเรื่องนำอายุผู้คน

๑๘๐๗. เป็นเช่นนี้ ยกกำลังกลับคืนผาพวนสา ทำไม่ลูงจึงทำเรื่องนำอายุชายหน้า พวกข้าพวงดำทางดอยงวนอ้อย เก็บหาบเครื่องของสา ร้องบอกกันแต่งเอาเครื่องของกลับคืน

๑๘๐๘. กางต่อว่า จะมาปราบชนะศึกใหญ่แล้วมีชื่อเสียง ได้ยินว่า เพื่อนฮักแพงทางหลานพันหลาย พวกข้าพวงดำจากดงไฮมานี้ ก็ไม่ได้ทำอะไรข่าว ทำไปขอเอากำลังมาหมด

๑๘๐๙. ปานนี้ ไร่คงเต็มแต่ไม่รุ่นใหม่ รกเป็นหนามหมดแล้ว พวกเราขอเชิญท่านพระองค์ไปสร้าง เรื่องศึกสงครามทางนี้ ปล่อยไปเสีย อย่าไปสนใจมัน แล้วแต่ลูงท่านเพื่อนจะจดจำคำพุดเพื่อนแนวใด

๑๘๑๐. สามมะเฮียว ได้ฟังแล้วร้อนใจ ทำวุ่นมีท่าทางเหมือนเป็นไข้ พวกมนตรีของทำวุ่นเจืองพุดแข็งหลายครั้ง อวพวงกับพนส่วย อ่อนนออนขอไหว้

๑๘๑๑. เวลานั้น ทัวเมืองรำลือกันไปหมดว่า ทำวุ่นเจืองจะยกกองทัพ ช้างคืนไป ประชาชนทั่วไปบนันว่า เพราะคิดหวังพึ่งทำวุ่นเจือง เป็นเช่นนี้ แผ่นดินกว้างใหญ่จะถูกข่มเหงแล้ว

๑๘๑๒. ไม่นาน เหตุการณ์นี้ก็รั่วลือไปถึงหูเจ้าเมืองเงินยาง เพิ่นจึงเรียกเอาผู้คนที่ทั้งหลายมาซักถาม แม่เจ้าเมืองได้ยินก็ร้อนนกร้อนใจ รำพึงว่า : โอ้ จะให้ท้าว นอนแล้งผู้เดียว ก็ไม่ควรแท้!

๑๘๑๓. เวลานั้น พวกคนใช้ทั้งหลาย ก็แต่งกันขึ้นมารายงานให้รู้ว่า พวกมนตรีอำมาตย์ของท้าวเจืองแค้นขมบ่นว่า ขอให้ท่านผู้เป็นเหง้าเจ้านายนี้ แต่งความ พุดจบงามไปหาด้วย

๑๘๑๔. พวกหาบของทั้งหลาย ก็แต่งกันจะกลับไป พวกเขาพากันพุดว่า เสียตลิวี่ใส่พวกเรา คำพุดแค้นขมหลังไหลออกมา ขอแต่ท่านผู้เป็นใหญ่ พิจารณาดูเถิด

๑๘๑๕. ท่านเจ้าเมืองได้ยินเช่นนั้น ก็แค้นคั่งในอก ออกมาฟังข้อความ จากฝูงเฒ่าแก่ทั้งหลาย สามมะเฮี้ยว กับอาวพวง และพนส่วย ยกมือพนบแล้วกล่าว แนะนำท่านว่า

๑๘๑๖. เดียวนี้ กลัวแต่ท้าวชวนทุกคนหันข้างกลับคืน เป็นเช่นนี้ก็ปาน ว่าเป็นบุญของพวกกวนแกลแล้ว อันจะไปบังคับขาให้ออกจากเมืองคงยากแล้ว บัดนี้ เหมือนกับว่า เอาไพร่ฟ้ามาเข้าร่วมจนแน่นเมืองเฉยๆ

๑๘๑๗. ครั้นว่า ท้าวจะชวนพลออกไปแท้ เราควรแต่งกันไปขอร้องไว้ ดู การนี้แล้ว เหมือนว่าเพิ่นไม่พอใจกับฝ่ายเรามากอยู่ อาจจะถูกนางงามแห่งเมืองเราให้ เพิ่นสา

๑๘๑๘. ท่านเจ้าเมืองฟังแล้ว ก็พุดต่อ หาความพุดอันเหมาะสมลั้งไปหา จะไปคิดว่ามีใจต่อพวกแกลนั้น อย่าคิดเลยเด้อ ลุงนี้คิดมุ่งต่อแต่ท้าว จึงเป็นเหตุร้าย เช่นนี้

๑๘๑๙. ควรบอกแจ้งทุกอย่าง ไม่ปิดบังเรื่องใด กลัวว่าต่อไปภายหน้า เหตุการณ์จะไม่มั่นคง ท้าวจะไม่ฟัง ก็แล้วแต่จะว่าแล้ว รวมพลไปซื้อเชิญท้าวก็จึงมา

๑๘๒๐. พุดตั้งนั้นแล้ว ปู่พัน อาวพวง พนส่วย กับสามมะเฮี้ยว จึงพากันลาจากห้องมา เดินทางมาหาท้าวเจือง เพื่อเจรจา แองคอนเป็นผู้ต้อนรับแขกพอดิ พองาม

๑๘๒๑. พระองค์รับฟังเข้าใจเรื่องต่างๆ ดีแล้ว จากนั้นจึงอธิบายว่า กลัว คนทั้งหลายกล่าวนิินหาว่าลุงเราถ่อย ที่จะมอบเมือง ทั้งคนให้ผู้มาช่วย

๑๘๒๒. เพียงแต่มาชนข้างเฉยๆ คิดแล้วไม่ควรพุดกันอีก คิดดูแล้วเป็น เรื่องน่าอับอายหลายอย่าง ขอให้ท่านผู้ใหญ่คิดให้ถึถ้วนด้วย

๑๘๒๓. พวกเขาจับฟัง แล้วไหว้ลามา นำเอาคำพุดม่วนๆ ดีๆ มาเล่าให้ บ้าลุงฟัง นางงามทั้งสองคืออัว กับอามคาย โตกเศร้า น้ำล้างหน้า เอาผ้าเช็ด ทำหน้า เห่งอยู่

๑๘๒๔. เหลือใจที่เหตุการณ์กลายเป็นโทษ ท้าวพระยาจึงเข้าไปลอบ โยนลูก อันนี้คงเป็นบุญกรรมสร้างไว้แต่เก่ามาถึงแล้ว บ้านเมืองกว้างใหญ่ของเรา จึง มีเรื่อง

๑๘๒๕. ขอให้ลูกคิดหาอนาคต เกียรติยศยิ่งใหญ่ภายหน้า คิดพิจารณาให้ถี่ถ้วน พ่อนี้เปรียบเหมือนตะวันลอยต่ำ ถูกลมพัดตีสลง อีกไม่นานก็จะหมดแสงไปแล้ว

๑๘๒๖. พระองค์จับนิ้วมือลูกปลอบโยน จากนั้นก็หยั้นเกล้าพวยไหววอนถึงผี นางแม่เองก็อดกลั้นใจจะขาด เพราะความรักลูก ถอดแหวนค่าแพงให้ลูกสาว

๑๘๒๗. เหลียวดูนิ้วมือส่วยเรียงงาม สวมใส่แหวนพอดี พวกสาวใช้แต่งตัว ห้างเตรียมเครื่องไว้ พลทหารถือแพน ตั้งหอก เดินแห่ไปหาเซียงจวง เวลานั้น เทียนไขไต้รุ่งส่องแสงแจ่มสว่างไปทั่ว

๑๘๒๘. เอาธงผ้าดำมาแต่งประดับข้าง แองเลือน เป็นผู้กำกับแต่งพวกพลถือดาว นางทั้งสองยกมือประนมผู้เป็นพ่อแม่ ท่านผู้ใหญ่ทั้งสอง บอกสั่งลูกว่า

๑๘๒๙. ให้เจ้าไปอยู่ร่วมเคียงกับน้องอย่างมีความสุขเด้อ วันหน้าจึงกลับมาเยี่ยมยามทางนี้ จากนั้นขบวนแห่ก็เคลื่อนที่ ผู้คนคับคั่ง เดินปนไปกับข้าง บางคนก็ชี้ข้าง เดินไปช้าๆ ด้วยกัน

๑๘๓๐. ทั้งสองพากัน เทียนไต้ส่องสว่าง ปลายแพนซ้องสลอนขึ้นเป็นหลายแถว คราวหนึ่ง ก็ไปถึงลานกว้างของเซียงจวง นางอัครสุริยลักษณ์ใจ ทั้งอายุปนกัน

๑๘๓๑. พวกหมู่โยธาที่แห่กันมาทั้งหลาย พากันหยุดพักอยู่ที่ลานกว้าง เห็นดังนั้น ท้าวผู้ใหญ่ก็คิดคะเนสมควร เร่งให้เขาเอาช้างมาหยุดเทียบเกย

๑๘๓๒. ออกปากสั่งการให้เขาตระเตรียมอย่างจงงาม ท้าวเจื่องเข้าไปรออยู่ภายใน นางอัครนางจากข้างสุเกย ท้าวเจื่องมารับ แล้วจึงมือเข้าไปภายในห้อง

๑๘๓๓. พวกนางเซียงสาวใช้พัศวีให้ พร้อมกันทั้งปลงเครื่องที่นำมาวางเรียงกันไว้ เหลียวดูท้าวและนาง งามพอๆ กันปานแมนหล่อมา ผิวเกลี้ยงกลางามพอๆ กัน

๑๘๓๔. พอปานว่าพระอินทร์แต่งตั้งหล่อคนทั้งสองมาใส่กัน ท้าวคว้ามือตั้งนางเข้ามาแนบอยู่ในผ้าห่ม แสงเทียนเรืองรองส่องมาต้องยับยับ ป้าช่าคิดออกรีบบอกให้เขาหยั้นเกล้าพอกผี

๑๘๓๕. นิ้วมืองามของท้าว จับปานเกล้าไกวแกว่ง ทั้งเรียกคอบหาผี พวกดำทั้งหลาย เหลียวดูบวยคำก้านกองงาม ตักน้ำถอกเทใส่ไหเหล่า จนล้นไหล

๑๘๓๖. ขอเชิญเชื้อแหวนนามเดียวกันทั้งหลายมาเด้อ พวกเราจะยกกำลังไปปราบแควที่มารบกวณ บัดนี้ลุงได้มอบลูกสาวคนงามมาให้อุ่นหัวใจแล้ว ขอให้เชื้อเผ่าพงศ์ทั้งหลาย ช่วยระวังรักษาด้วย

๑๘๓๗. ทั้งสองคนมาอยู่อบอุ่นด้วยกันแล้ว อย่าได้มีโศกภัยอันใดมาเบียดเบียน แมนแต่นางง้อมกับนางเมิ่ง นางจอม แม่ทางพุน ขอให้มาค้าคุณชูช่วยกันด้วย

๑๘๓๘. พวกเพื่อนต่างก็ทักขิโศกเศร้าใจพอแรง เมื่อเราจากมา บัดนี้เดินทางมาตกแดนต่าง ทั้งมีภูผาขวางกัน พวกที่เคยอยู่รักษาคุ้มครองทั้งหลาย ขอเชิญ

มา จากทุกฟากฟ้าแดนใดก็ดี

๑๘๓๙. พุดแล้วก็พลิกปานเหล่าไปพาดริมไทร เวลานั้น ดวงจันทร์ขึ้น
ส่องฟ้าแจ่มเรือง เสียงลมพัดตอไบพร้าวค่อยๆ คลี่ใบกระพือออก นางอ้วนหันหน้าไป
เชิญเอาบ่าวเชื่อน้อง จับท่อดูดเหล้า

๑๘๔๐. ท้าวสูงยื่นมือมาจับกับสาวเอื้อย นิ้วมือของทั้งสองแนบเรียงพร้อม
กัน พวกผู้สาวเปลื้องลำเทียนวงส่องให้ ท้าวพาสสาวเอื้อยขึ้นไปพักผ่อนเพียงสองคน

๑๘๔๑. จากนั้น กำจับด้ามบวยก่องลง นิ้วมือส้วยเรียวงามจับของคำ
ตักน้ำเติมใส่ สมควรแก่เวลาแล้ว ทั้งหลายก็พากันเลิก สิ่งลาผู้เป็นเจ้าของ

๑๘๔๒. พวกสาวใช้นางเชื่อง ลดผ้าผ่านลายคาลง ท้าวกับนาง แนบชิด
กันอยู่ในผ้า มือลูบจับบายชมกันหน้าแนบหน้า กอดอุ้มกันไม่วาง

๑๘๔๓. เวลานั้น ลมพัดไบพร้าว น้ำค้างหมอกเย็นย้อยลง คนในเมือง
หลงเงียบ นอนพักผ่อน ได้ยินเสียงนกกาเหว่าร้องว่อนๆ มาแต่ไกล ดาวและเดือน
ลับฟ้าแล้ว เสียงไก่ขันดังมา

๑๘๔๔. ทั้งสองผู้มีผิวพรรณเกลี้ยงอำท่า นอนกลม่อกันหลับ รู้ตัวตื่น
ขึ้นมา ยังอยู่ในผ้า น้ำค้างปรอยแมกไม้ ทางบนลมพัดเมฆ ดวงตะวันฟุ้งขึ้น ฟ้าแจ่ม
มีแสงเรืองรอง

๑๘๔๕. พวกสาวใช้ช่วยกันรื้อเลิกผ้ากันห้อยขอไว้ พวกหนึ่งเตรียมแต่ง
น้ำอบน้ำหอม ทั้งสองพระองค์อบน้ำสละส่วยกาย กลิ่นน้ำหอมอบอวลกระจาย

๑๘๔๖. หลังจากนั้น ท้าวก็แต่งตัวออกมาแต่งแทนเฟ่งมองไปทางหน้าไกลๆ
เห็นเมืองใหญ่ของชาวเงินยางที่มีชื่อเสียง ฟังเสียงช่างห้ำแต่งเครื่องดังมาครืนๆ

๑๘๔๗. มองไปไกลสุดสายตาพูน เป็นเรือนหลังใหญ่ เลียบเลาะเมืองมี
คูล้อมรอบเป็นสิ่งป้องกัน ธาตุแก้วมียอดสูง เหลี่ยมอยู่มาบๆ สายน้ำไหลอ้อมหน้า
เพียงเสนอ

๑๘๔๘. ต้นพร้าวสลอน ชูช้องก้านกาบเต็มสวน เครื่องภูคาคัดดินจนเป็น
ร่ม สมว่าพวกเกาวยากมาแย่งชิง เมืองนี้กว้างงามไม่น้อยเลย

๑๘๔๙. หอมีชื่อฟ้าประดับด้วยแก้วมุก หลังคามุงคำ เสาต้ายกำแพงอ้อม
สูง มองดูงามตา เจ้าเมืองเงินยางประดับตกแต่ง เมืองสมเกียรติอันสูงของพื้น ทำให้
เมืองงามพอลานเมืองสวรรค์ของพระอินทร์

๑๘๕๐. แสงสีเหลี่ยมของมุกทั้งหลาย ฟุ้งขึ้น พวกขุนผู้ใหญ่ เช่น เยียคำ,
ขุนเกื้อน, ขุนคอน ผู้กล้าหาญ พากันพุดขึ้นว่า จะยอมวางเมืองให้พวกแมนชิงไปหรือ
ขอเอาชีวิตแลก ไม่กลัวเลยแม้แต่น้อย

๑๘๕๑. ขณะนั้น ลุงซุ้มเจ้าเมืองใหญ่ สั่งการให้เขาริปปาดฆ่าเหล่าควาย
ข้าง เคียวทำให้แล้วเสร็จ บอกสิ่งทุกอย่าง โสงกว้างใหญ่ บัดนี้แอดไปด้วยผู้คน

๑๘๕๒. พวกทาบเครื่องของมา ริบปลดปลงวางไว้ ยกพานคำออกมาแจก
จ่ายให้ทุกคน ถ้วยเงินมีจุมคำเหลี่ยม ส่องแสงมาบๆ เก็บถ้วยน้อย ไปเอาแพนมาให้

ทุกคน

๑๘๕๓. เมื่อนั้น เพื่อกี่สิ่งความบอบเค็ดขาด พวกเจ้าจงไปบอกกล่าว ท้าวเจืองผู้ใจกล้าเทอญ วันนี้พวกเราจะออกตีพวกแกวให้หนีไป ข้าได้สั่งให้เขาฆ่าควาย ช้าง เพิ่มเติมแล้ว

๑๘๕๔. ขอเชิญผีใหญ่แห่งเมืองเงินยางมากิน ลุงได้เตรียมมหาหลายอย่าง มาแต่งเติม พวกขุนฟ่งแล้วลงจากโฮงใหญ่ไป เวลานั้น ผู้คนทั้งหลาย มารวมตัวกันอยู่ ลานกว้าง

๑๘๕๕. พวกกันยกมีอนบ และกล่าวบอกทุกอย่าง ฝ่ายท้าวเจือง ก็กล่าว ขอบใจลุงและป้า พวกเราฮึดตลอดทุกคน แม้แต่พวกข้าก็เช่นเดียวกัน

๑๘๕๖. ทุกคนมาเข้าเป็นแถวเป็นอัน แล้วกล่าวพลีพร้อมกัน บัดนี้จะ ออกสงครามครั้งใหญ่ ขอบอกกล่าวผีทั้งหลาย บนชั้นฟ้าทุกแห่ง

๑๘๕๗. ผีพ่อพระยาจอม ผู้ละโลกไปอยู่เมืองแมน ขอให้มากิน ช่วยแรง พวกเราปราบศัตรูแกวผู้มาราวี ผีทางปู่ แนนเก่าแก่แต่เดิม ก็ให้มากิน ขอให้มาช่วย ป้าในครั้งนี้อย่าได้ทอดทิ้ง

๑๘๕๘. ผีอารักษ์ ผู้รักษา ก็ขอเชิญมากิน เวลาชนช้างให้ไล่เขาไปทันที่ เทวดาบนดิน บนดอย ครุฑ นาค ขอให้มากิน เคียดแค้นหลายที่แกวยกทัพช้างมาล่วง เกินเมืองลุง

๑๘๕๙. ท่านท้าวจตุโลก ให้มาดูแล ผู้ข้าขอวอนท่านผู้เป็นใหญ่อยู่ที่สูง ช่วยมองดู ขอให้ได้ชัยชนะท้าวกว่ากับเองกาได้ ให้เขาไม่หาญสู้ได้ จนมาขอยอม ทุกคน

๑๘๖๐. หลังจากนั้น ก็เทน้ำหล่อลง และวางคำหมาก ท้าวฮุ่งเอาผ้ามาคาด ภายแทนนางง่อม พวกเสนาที่นั่งอยู่เป็นแถว ทุกคนกินกันอิ่มแล้ว วางถ้วยตะไลไว้

๑๘๖๑. เขายกพานคำใส่หมากเคี้ยวออกมา พวกแต่งครวเก็บเครื่อง ถ้วยชามไปล้าง ท้าพระยาใหญ่ขุนซิ้ม ก็จัดแจงสรรหาเอาช้างตัวเก่งกล้า กับควาญ เพิ่มอีก

๑๘๖๒. โดยคิดเห็นว่า ท้าวฮุ่งได้ยกทัพช้างมาช่วย มากันหลวงหลาย จน เต็มลานกว้าง ท่านจึงจัดเอาแต่ผู้เก่งกล้าสามารถมา เลือกเอาแต่ผู้เป็นนกเป็นเค้า มา ให้ถูกใจหลาน

๑๘๖๓. เหลือไว้แต่ช้างตัวงามปานอินทร์แต่บั้น ที่ชื่อว่า "พิมาน" นั้น เอาให้ลุงขึ้นไปเมืองฟ้า เมื่อจะไปสู้กับพวกตายีนก่อนหลาน ส่วนเจ้าให้คุมกำลังเชิงอ้อม ไว้แต่ไกลๆ

ท้าวฮุ่งยกทัพออกตีกองทัพแกว

๑๘๖๔. ท้าวฮุ่งยิ่งคิดมากขึ้น ไม่ใช่เรามาดูลุงชนช้าง เราไม่คิดกลัวในการ

ต่อสู้กับกวางแก ขอให้ลู่ซึ่งม่อมคอยดูก็แล้วกัน

๑๘๖๕. ใครๆ ก็จับแต่หอกและเครื่องป้องกันตัว ฟังเสียงกระดิ่งข้าง
ดังก้อง ลู่เตรียมกำลังให้อย่างหลวมหลาย ประกอบด้วยห่านเพ็ง ขุนเกื่อน ผู้เก่งกล้า

๑๘๖๖. และยังมีข้างเผือกชื่อเชียงแดง เดินไปตามทางงามสง่า เราจะ
ไปตีเอาชนพวกแกวให้แตกหลาย จึงได้ตีฆ้องร้องปาวเอาทุกคน

๑๘๖๗. จากนั้น ท้าวสูงสั่งความไปหาลู่ พวกเราจัดแจงกำลังเตรียม
พร้อมให้ตี พวกเจ้าจงนำความไปบอกพระยาเมือง ท้าวสูงเตรียมพร้อมยกทัพมาต่อสู้อย่างนี้แล้ว

๑๘๖๘. ไม่รู้ว่าลู่จะเห็นดีไหม ถึงว่าหลานมีความหนักใจหลายอย่าง อัน
ว่า ได้จากเรือนมา พรากสาวมาเช่นนี้ ขอให้ลู่รอคอยดูด้วย

๑๘๖๙. แล้วพวกเขาก็นับท้าวสูงลูกเถนคุณ ลาท้าวสูงรีบไปบอกพระยา
ซิ้ม เวลานั้น แสงแดดกำลังร้อน พระยาซิ้มฟังแล้ว จึงบอกเขาไปบอกท้าวสูงว่า

๑๘๗๐. เป็นเช่นใดก็ต้องได้ไปสู้ แล้วแต่เวรกรรมของลู่ แแนวไต่ก็มอบ
ให้หลานนำกำลังต้านทาน แแนวไต่ก็อย่าทอดทิ้งลู่

๑๘๗๑. เขาพูดต่ออีก ถ้าพระองค์จะออกไป ขอให้คิดดูทางหน้า พวกเรา
จะตั้งเมืองไว้ให้ใครป้องกัน ดังนั้น ขอให้ฟังความหลานพูด อย่าไปศึก

๑๘๗๒. ให้หาพวกที่ชำนาญในการต่อสู้อยู่รักษาเมือง พวกเราจะทำ
สงครามสู้กับพวกแกว ที่มารุกรานเอง เมื่อเขาพูดและรับคำแล้ว ก็ลาพระยาซิ้ม กลับ
ไปรายงานท้าวสูงอย่างทันการอยู่ที่ค่าย

๑๘๗๓. ส่วนพระยาซิ้มได้คิดพิจารณาเห็นว่า ไม่ควรจะฝืนคำหลาน จึง
เรียกใส่พวกทหารอย่างเด็ดขาด พระยาซิ้มจึงเอาช้างให้แก่ละคน

๑๘๗๔. เคลื่อนทัพออกไปก่อน นำโดยสามมะเฮียว มั่นนั้นเคยตีเมือง
แกวที่มารุกราน มองเห็นธงเขียวผ่านหนองใหญ่ไปเรื่อยๆ สามมะเฮียวนั้น เป็นเชื้อ
น้องกับนางอ้วผู้กล้าหาญ

๑๘๗๕. ส่วนพวกที่ถือหอกหลายปล้อง เป็นทหารของพวกนายจัน ถ้า
กวางแกรู้ว่ามินายจันไปด้วย พวกมันก็กลัว มีทั้งขบวนข้างของคำยวง และงัววาด
พร้อมด้วยกองทหารของตัวเองเลื่อนผู้หนุ่มน้อย

๑๘๗๖. กองทัพข้าง ม้า แล่นเข้าไปหากัน ข้างเดินแกว่งกระดิ่งดังก้อง
แพนหางและหอกจนเต็มนา เมื่อพวกแกวเห็นก็ตื่น

๑๘๗๗. จึงออกคำสั่งให้ทุกคนเตรียมพร้อมให้ตี ตีกลองสัญญาณเตรียม
บุก เวลานั้น ท้าวสูงลูกเถนคุณ จึงเอาผ้าผืนศักดิ์สิทธิ์มาผูก

๑๘๗๘. จับดาบแสงยาดวงวิเศษออกมา เกิดแสงต้องใส่แหวนที่สวयงาม
ประดับอยู่มือ เมื่อเตรียมของดีแล้ว ออกคำสั่งทหาร

๑๘๗๙. ท้าวสูงหันมากอดเอานางอ้ว และสั่งว่า ขออย่าได้เป็นห่วงเลย
ส่วนนางอ้วโศกเศร้าเหงทางอยมาก เอื้อยอยู่นี้เหมือนตายแล้วครึ่งหนึ่ง

๑๘๘๐. เมื่อทำวุ้นสำเร็จแล้วยี่อารณ์ น้ำตานางอ้วไหลออกมาเปียกผ้า แต่ นางอ้วก็อดทนให้พรหึ่งเหงาหงอย ขอให้พรหมเทพอยู่ฟ้าส่งดูแลด้วยเถิด

๑๘๘๑. เมื่อใดหากชนะทำกว่าและแองกาแล้ว พวกเราจะเอาเทียนคำใหญ่เท่าตัวไปถวาย พวกเขานั้น หากเป็นฝ่ายทำชั่ว ขอให้ปราบได้ชัยชนะตั้งปรารถนา ด้วยเทอญ

๑๘๘๒. ครั้นว่า การต่อสู้ปราบชนะพวกแกวครั้งนี้ ความหวังของเราที่จะเป็นคู่กัน ชาวเมืองเงินยางก็ยอมทำมาหากินง่าย เจ้าจึงพยายามต่อสู้ปราบปรามให้สำเร็จเเนอ!

๑๘๘๓. ใครๆ ก็อวยพรให้ไปสวรรค์ จากนั้น ไทเชียงเครือ คือ ชุนเกื้อน และหนนึ่ง ฝ่ายนางง่อม ตีฆ้องตีกลองขึ้นเสียงโงง โงง เตือนปาวประกาศ พร้อมกัน ขึ้นชี้ข้าง นุ่งแต่งผ้าจวม

๑๘๘๔. ส่วนอ้ายฝ่อง และเยี้ยคำผู้เข้มแข็ง พวกกันจับธงแดงออกมารวมกัน โดยมีชาวดอยภูเมินพาทางไปก่อน พวกเขาเป็นผู้นำทำวุ้นผู้เก่งกล้าออกจากเมือง

๑๘๘๕. ฉะนั้น ข้าพวงดำจับหอกวิ่งสว่างลงนา อย่างไม่คิดเกรงกลัว พร้อมกับจับหน้าไม้วิ่งไปเป็นแถวๆ หวังตีขับไล่พวกแมนให้แตกหนีไป

๑๘๘๖. ทั้งถอดง้าวกวัดแกว่งเป็นพัลวัน ส่วนชุนอินห่างเตรียมเอาช้างเข้าเทียบบ้าน เอาผ้าสไบผืนงามออกมาเบี่ยงเฉียงไหล แล้วยกทัพช้างทั้งหมดออกไป

๑๘๘๗. เป็นแถวตั้งอื่นๆ เต็มเขตเชียงจวง ชาวไทผา ไทพวนบุกตีทำลายหวังจะดับสูญแมนคงก่อนหมี ฉะนั้นจึงวิ่งขึ้นข้างซื่อหลาวทอง

๑๘๘๘. ซึ่งประกอบด้วยปลอกสวมแขนที่สวยงาม ทั้งร้องไล่แมนฟองฝ่ายแกวว่า จับมาฆ่าๆ! เห็นแต่เขนเหลื่อมมาบๆ ไปเป็นหมู่ๆ เพราะคิดเคียดแค้นพรากซ้อยู่บ้านมาไกล

๑๘๘๙. ส่วนฝ่ายชายหนุ่มแองคอน เอาหอกหลายไปดักลัดทางไว้คอยทำเสียงกระดิ่งทองดังว่อนๆ หลังจากนั้น ทำวุ้นผู้เก่งกล้าจึงออกไป

๑๘๙๐. ใครๆ ก็ชี้ข้างไหลหลังออกจากเมือง หนนพวยติดตามข้างพานคำไปไกลๆ พร้อมด้วยเสียงเสพแตรสังข์ดังว่อนๆ ผุงม้าเคลื่อนทัพออกไปเต็มอ่องทาง

๑๘๙๑. เทวดารักษ์เมือง ขึ้นชมด้วย คนทั้งเมืองใครๆ ก็ออกมาเฝ้าดู ฉะนั้นทำวุ้นจึงคิดถึงพี่ผู้อยู่ทางบ้าน หันหน้าสั่งสาวเอื้อยผู้เป็นที่รัก

๑๘๙๒. จนน้ำตาย้อยลงเปียกผ้า จากกันคราวเดียวเหมือนจากเป็นเดือนต่อไปจะได้จับดาบต่อสู้พวกแมน ตั้งใจว่าจะตามกำจัดไปให้หมด

๑๘๙๓. ทำวุ้นชี้ข้างซื่อพานคำ เหลียวหลังคืนมาสั่งพวกนางด้วยความโศกเศร้า แล้วชี้ข้างย่างไปช้าๆ ทั้งคิดถึงพินางง่อมอยู่ไม่ลืม

๑๘๙๔. เดียวนี้ได้มาทำสงครามอยู่เช่นนี้ ก็ยังคิดถึงคำมั่นสัญญาอยู่ไม่ลืม เมื่อเห็นหอกเหลื่อมอยู่มาบๆ กรูกันเข้ามาเป็นแสนๆ ในขณะที่กองทัพทำวุ้น

เดินทางมา

๑๘๙๕. จึงแยกย้ายกำลังออกเป็นหมู่ๆ ดักลัดทาง ส่วนขุนเฒ้าย แยกกำลังไปลัดหน้า ภูนี้เป็นคนที่เขาลือชา แห่งนางจ๋อมม่วนแท้แล้ว ถึงว่าแกวจะมาจนสิ้นแผ่นดินก็ไม่ติดกลัว

๑๘๙๖. ช้างย่างเข้าหาซวดๆ จับง้าววัดแกว่งไปมาบนหัวหืดๆ เชิญให้แกวบุกแผ่นดินออกมาเลย ไม่ติดกลัวแม้แต่น้อย

๑๘๙๗. ไทเมืองเชียงเครือทุกคนเตรียมหอกไว้ ทั้งยกแพนแดง เรียงระดาษตามดิน อยู่ทางเหนือ เมืองเงินยางเห็นแต่คนวิ่ง ยกทัพผ่านทุ่งแล้วไปใส่ที่ราบ

๑๘๙๘. โดยไม่คิดเกรงกลัวพวกตื่นเหลือง ส่วนหนานพวยร้องส่งเสียง ทั้งตีฆ้องอย่างแรง ตั้งใจว่าจากบ้านมาไกลอย่างรวดเร็ว ด้วยอกเคียดแค้น ได้ว่าจากพี่มาแล้ว

๑๘๙๙. เหมือนว่าแกวจะมารุกรานเมืองของพระยาซี้มนี่ พวกเราก็จะยกทัพช้างไล่ฆ่า ถึงอย่างไร ก็จับดาบต่อสู้จนถึงวันตาย อ้ายคว่างพูดด้วยความกล้าหาญ

๑๙๐๐. ถึงว่าพวกข้าศึกจะเต็มเมืองเงินยางก็ตาม พวกเราจะรวมกองทัพช้างต่อสู้ทำลาย จะไม่ยอมให้เขามาแย่งชิงเอาได้ จากนั้น ทหารของท้าวฮุ่งเข้าใกล้ระยะพอยิงหน้าไม่ถึง

๑๙๐๑. ตีฆ้องอย่างแรง ดั่งขึ้นคิ่งๆ พวกแกวแมนรุกเข้ามาใส่ แกววังเจ้าเมืองเชียงผาออกมาเผชิญหน้า ส่วนทหารของเมืองเชียงเครือก็ฟาดขอต้านทานไว้

๑๙๐๒. ทั้งบอกชื่อพร้อมว่า สามมะเฮี้ยผู้หนุ่มแน่น เป็นภูนี้แหละ คนเก่งในเมืองเงินยาง ตีช้างงายาวเข้าชนแกวก่า ต่าวห้องซ้องลุยเข้าไล่แทง

๑๙๐๓. ส่วนฝ่ายท้าวฮุ่งย้ายและค้ายวง พวกเขาก็รวมช้างต่อสู้อย่างรุนแรง จนว่าแผ่นดินสะเทือน ไหลมาปานน้ำล้นผาย

๑๙๐๔. ไม่รู้ว่านี่กี่ครั้ง จับอาวุธเรียงระดาษมาหา แกวเผืองตีช้างผ่าเข้ามา อยู่ทางหน้ามีค้ายวง ง้าววาดคนของพระยาซี้มนี่เอากำลังต่อสู้

๑๙๐๕. เหล็กขอฟาดลงใส่หมวกของแมนผา พวกเขาทั้งหลายเลยแตกกระจัดกระจายไป ภูนี้เป็นเจ้านายแห่งเมืองเงินยาง ทั้งจับง้าว ทั้งพูดอวดอ้างไปใส่

๑๙๐๖. เฉพาะแต่หัวขาคที่นำมาถวาย รวมได้หนึ่งแสนสิบพันคน พระยาซี้มนี่ชื่นชมดีใจมาก ยินดีให้รางวัลแก่ทุกคน

๑๙๐๗. กองทัพช้างแกวหลังไหลมา ส่วนกองทัพเมืองเงินยางเตรียมพร้อม ด้วยอาวุธและช้างเป็นหมู่ๆ ดั่งคิ่งๆ ปานฟ้าลม

๑๙๐๘. ปู่พัน และพวงส่วย เข้าต้านทาน พวกแกวผ่าเข้าใส่ แกวแมนขี่ช้างงากวัดแกว่ง พร้อมทั้งยิงปืนใหญ่สู่มเข้าช่วย

๑๙๐๙. ส่วนท้าวบัวแกว่งขอไล่ตี ช้างพวกแกวยิงแทงเข้าไปเรื่อยๆ เห็นแต่ซี่ฟันปลิวขึ้นไปฟ้าปานน้ำหมอก พวกแกววิ่งไล่ตามสองข้าง

๑๘๑๐. เฒ่าปู่จิ้งตีข้างถอยคืน ฉะนั้น แอ้งเลื่อนและคำยวงลัดทาง ตีข้างเข้าฟันผ่าแมนเฮี้ยว พร้อมด้วยไทเมืองใหญ่ก็กรูกันเข้าตี

๑๘๑๑. พวกแกวทหารของหุ่นบึงแตกคืนร่นจนถึงหัวหน้า ชักพางดำไล่ตามไปล่าช้า ส่วนแมนวังเจ้าเมืองผาทองและท้าวนอก เอาทหารแล่นเข้าไปไล่

๑๘๑๒. พร้อมนั้น แกวแต่ละทีก็ไหลมา เขายกขงลายเคลื่อนทัพมาเป็นแถวๆ โดยมีทหารของแมนหนานหุนเสริม ต่ำทอกลูกลุยเข้าไปไล่แทง

๑๘๑๓. ส่วนพระยาเจ้าเมืองเชียงเฮือง สามมะเฮี้ยวฟันผ่าเข้ากลาง ง้าวคมขาวเหลือมมาบๆ ฝ่ายทหารของนางง่อมผู้เก่งกล้า คือ ขุนเกื้อน และขุนแพ้ง

๑๘๑๔. ยกพลเข้าจันเต็มทุ่งนาเพียง ทั้งตีฆ้องดังคุ่มๆ สั่งให้บุก พวกแกวเอ้าข้างเรียงแถวตีฝ่าเข้าหาหลวง ถูกทหารของพระยาซิ้มลัดทางต่อต้านไว้

๑๘๑๕. เอาข้างเข้าชนกวัดแกว่ง ขุนเฮี้ยวจับดาบ ร้องไล่ด้วยความกล้าหาญ พวกกุนี่ เป็นคนเก่งกล้าอยู่เมืองเชียงเครือแห่งนางง่อมม่วน กำลังฝ่ายท้าวสูงเข้มแข็งขึ้น

๑๘๑๖. ยิ่งบุกเข้าเอาหอซัดเข้าไปหา แอ้งเลื่อนเอาขอฟาดแมนพอง ทั้งตีข้างเข้า ส่วนพระยาท้าวกว่าเห็นทหารหลายร้อยทั้งตาย ทั้งแตกหนี

๑๘๑๗. ส่วนขุนเกื้อน ทหารของนางง่อมยิงได้ใจ จึงถอดาบไล่ฆ่าอย่างทันการณ์ พวกท้าวขุนเข็ม้อานทองแทงด้วยหอก มีหมุ่มม้าเคียงข้างชั่งอยู่ไม่ห่าง

๑๘๑๘. พร้อมทั้งเรียบบอกให้ทุกคนเตรียมพร้อม พวกแกวแมนหลวงหลายเข้ามารวี่ สามมะเฮี้ยวเอาขอตีถูกหมวก แกวกลัวมาก เลยรีบแตกหนีไป

๑๘๑๙. แต่ทหารฝ่ายเมืองเชียงเครือ จับดาบวิ่งไล่ตามไปพร้อม พวกแมนล้มตายตามดินเรียงระดาศ ถูกพวกทหารของนางง่อมตีอย่างกล้าหาญ

๑๘๒๐. ท้าวกว่าสั่งให้ตีฆ้องร้องปาวเอาทหาร ทั้งกวานแก และแอ้งกาตีข้างเข้ามา พวกแกวแมนก็เอาข้างางอนตีฝ่า เสียงดังพลสนั่นก้องดินก้องฟ้า

๑๘๒๑. เสียงดนตรีปลุกใจดังก้องแซวๆ พวกแกวพากันแบกหอกวิ่งไปไล่ ผีนธงเหลือมมาบๆ นำหน้า พร้อมด้วยม้าควมมายิงหน้าไม้

๑๘๒๒. แต่ฝ่ายทหารของพระยาซิ้ม ไม่คิดกลัว เห็นแต่ขี้ฝุ่นตลบฟุ้งขึ้นตามดิน บางคนก็ย้ายแพนเหลือมเหลือมมาบๆ จนเสียงดังก้องครึ้นๆ ไปทั่วทุ่งนา

๑๘๒๓. จากนั้น ท้าวสูงเข้าสู่สงครามอีก ตีกลองสัญญาณให้ทหารเตรียมพร้อมให้ดี ท้าวสูงก็คิดถึงนางง่อมม่วน และเห็นเครื่องแก้วเครื่องแหวนที่เป็นตัวแทนนาง

๑๘๒๔. เอาสร้อยคักดีสิทธิ์มีสาวมใส่ ข้ำจกถ้อมันไปชนข้างกับพวกแกวแย้ ดังนั้น ท้าวสูงจึงเชื่อมั่นและอุ่นใจขึ้น และอ้ายคว่างก็ยกพลเข้าไปเสริม

๑๘๒๕. พร้อมด้วยชายหนุ่มแอ้งคอน เอาข้างตีเข้าทางหน้า แต่พวกแมนก็เอาข้างางาโง่งอนผ่าเข้า จนเสียงดังสนั่นก้องดินก้องฟ้า

๑๘๒๖. เสียงดนตรีปลุกใจดังก้องขึ้น และพวกแกวกียังพากันแบกหอก

เข้ามาใส่ พอปานดำดินบินบนออกมาไม่ขาด แต่ถูกทหารเจ้าเมืองใหญ่ลัดแทง

๑๙๒๗. เลือดย่อยลงตามคอหอก แแดงปานน้ำฝาง ตูกลางนาแดงแต่เลือดคนปานน้ำ หานพวยเข้าตีฝ่าทางกลางก่อนหมู่ ทุกคนชี้ข้างลุยเข้า

๑๙๒๘. อ้ายคว่างตัดคอแก้วไฟได้ แล้วพวกแมนเลื่อนแตกหนีไป อ้ายคว่างยกหัวขึ้นกลางหมู่ทั้งหย่อน เขาถอยหนีไปถึงแม่น้ำบางปิน

๑๙๒๙. แต่พวกแก้วม้อยเรียกกันมาเพิ่ม พวกมันเอากำลังเข้ามาไม่ขาด ฉะนั้น พระยาท้าวว่าผู้ยิ่งใหญ่เสียใจมาก เลยใจร้ายขึ้น

๑๙๓๐. ให้คนขี่ม้าไปบอกทหารมาเสริม ในเมื่อเห็นคนตายเกลื่อนกลาด ทับดาบอยู่กลางนา ส่วนแก้ววัง แมนหง และท้าวหึ่ง ยกทัพข้างพาทหารลุยเข้ามาช่วย

๑๙๓๑. เอากำลังหลวงหลายมาเสริม เห็นแต่เป็นควันมืดครึ้มขึ้นท้องฟ้า ฉะนั้นท้าวสุ่งลูกพระยาจอมผู้ยิ่งใหญ่ หวังว่าให้กวาดล้างชิงเอาแผ่นดินของพวกแย้

๑๙๓๒. อย่างไม่คิดเกรงกลัวแต่ประการใด เคียดแค้นแรงที่ร้างแรมชู้ และห่างไกลบ้าน เห็นแต่ตะวันสีม่วงๆ ท้องฟ้ามืดครึ้ม หัวหน้าฝ่ายแย้เอาข้างแตกกลับเมือง

๑๙๓๓. จนมืดไปทั่วทุ่งเชียงจวง ฉะนั้น ท้าวสุ่งจึงชี้ข้างพานคำไล่ตาม อยู่ทุกเส้นทางของทหารกวานแก พวกข้าศึกเข้ามาหลายปานน้ำล้นฝาย

๑๙๓๔. ทหารม้ายิงหน้าไม้เข้ามาสองข้าง ขุนชายและแองคอนบั้งคับข้าง เข้าใส่ แมนวังเจ้าเมืองเชียงคองและท้าวนอก ค้อนฟาดข้างแล่นเข้าไปชน

๑๙๓๕. ฝ่ายท้าวสุ่งพุ่งหอกแทงใส่สุดแรง พร้อมทั้งยกดาบคมขวา ร้องเสียงดังๆ เข้าไปใส่ จากนั้น ใครๆ ก็ร้องไปใส่แซวๆ ขุนคานทหารของท้าวสุ่ง

๑๙๓๖. เงื่อดาบฟันถูกปากเบื่องซ้ายของแมนฟอง สั่งทหารเข้าไปต่อสู้ จนเสียงก้องสนั่นปานฟ้าผ่า พวกแก้วก็ยิ่งกรูเข้ามาเป็นร้อยๆ

๑๙๓๗. เห็นแต่ข้างของท้าวกว่า มายาบๆ ทางฟุ้ง ไหลหลั่งมาเต็มจนแน่น ตีข้างเข้าต่อสู้กับท้าวเจืองลูกพระยาจอม ยกทัพผ่านทุ่งแล้วมุ่งใส่หนองตัง

๑๙๓๘. ฉะนั้น ท้าวสุ่งไล่ชน ขอลับข้างให้้างเงยขึ้น ทั้งเสียงกลอง เสียงฆ้องดังพดสนั่น ขุนเพ็ง ขุนเกื้อน พร้อมด้วยแม่ทัพคนสำคัญของนางจ้อม

๑๙๓๙. พวกแก้วแย้ ตีข้างแล่นเข้าชน พร้อมทั้งแพนหางและหอกมาเป็นแถวๆ ชนข้างกับกวานแกอย่างใหญ่ ดาบเป็นซ้องๆ สลอนรอบตีข้างเป็นขบวน

๑๙๔๐. เวลานั้น เจ้าเมืองคำวัง สั่งพวกแมนหมาหลาย เคลื่อนทัพมาอยู่กลาง พวกเขาหวังว่าจะยึดได้เมืองเงินยางของลุงแบบงายๆ ฉะนั้นฝ่ายแม่ทัพของนางจ้อม

๑๙๔๑. ชนข้างกันรุนแรงพอสมควร ขุนเยี้ยตีแมนเอื้องจนแตกกระจัดกระจาย เพราะความเก่งกล้าของทหารเมืองเชียงเครือ เอาดาบฟันกวัดแก้วจนเกลี้ยง

๑๙๔๒. ทหารแองกาหมดไปจำนวนมาก พวกแก้วเมืองคำวังวิ่งหนีทิ้งท้าว เพราะพวกเขาต่อสู้กับฝ่ายเชียงเครือแห่งนางจ้อมม่วนไม่ไหว ส่วนอ้ายคว่างมีแต่เตรียมพร้อมอย่างระมัดระวัง

๑๙๔๓. จากนั้น ขุนเยี้ยโดดขึ้นข้างแยงดาบ ส่วนแองกาพูดว่า ขอยอม!

ขอยอม! อย่าฆ่า! ภูนี่หลงเชื่อเมามัวเพราะลุงอว จึงเป็นเช่นนี้ อันหนึ่ง ก็เพราะว่า น้ำป่าเวียดแค้นมาก

๑๘๔๔. จึงได้สร้างโทษกรรมอย่างโหดร้าย ได้มารุกรานราวี อันนี้ เปรียบเหมือนพระยาหงส์ลงเล่นหนองแต่ปางนั้น ถูกนายพรานเอาบ่วงคล้องมาได้ เหมือนดังนั้นแหละ

๑๘๔๕. แองกาได้แต่ร้องไห้ มือเซ็ดน้ำตา ร่างามประดับด้วยเพิง และม้าว จากนั้นอวพวงเอามันไปชี้ข้าง แห่หอกดาบไปบอกชาวให้ท้าวสูงรู้

๑๘๔๖. ทหารถือดาบแห่กลับคืน ไปหาท้าวสูงลูกพระยาจอมผู้เก่งกล้า ท้าวบอกว่า เอาแองกาเข้าไปไว้ในเมืองไวๆ และไปรายงานให้พระยาซุ่มควบคุมดูแลให้ดี

๑๘๔๗. มันก็เป็นลูกกษัตริย์ผู้หนึ่ง ถึงคราวช่วย ถูกไล่จับเอาได้ เวลานั้น ท้าวว่ากลัวใจมาก คิดเป็นห่วงผู้เป็นหลาน

๑๘๔๘. จึงร้องดำพวกทูนบัง บัดนี้ เราจะยกทัพทั้งหมด เข้ารุกรานเมืองเงินยาง ไปบอกเจ้าเมืองผาวังที่เป็นเมืองใหญ่ ให้รับมือกับเองเลื่อน

๑๘๔๙. ส่วนท้าวแกวทอง ช้างของมันมีหนึ่งหมื่น เป็นกำลังหลักและไปบอกแมนพองเจ้าเมืองเชียงสม ให้พากันตีเข้าปีกซ้าย สู้กับห่านพาย

๑๘๕๐. ส่วนท้าวแดด เจ้าเมืองผาแทนทั้งเรือนหิน เอาช้างตีฝ่าเข้าทางกลางไปพร้อม อย่างเด็ดขาด จนถึงนาที่สุดท้าย ให้เตรียมกำลังไว้ให้เพียงพอ

๑๘๕๑. เว้นแต่ ท้าวสูงผู้ซึ่งขานค้านั้น จะเป็นผู้ตีกับมัน ลูกพระยาจอมผู้เก่งกล้า แล้วมันก็ถอดดาบออกมากวัดแกว่ง พอแต่พูดแล้ว ก็ตีฆ้องร้องป่าวเอาทหาร

๑๘๕๒. ฉะนั้น เจ้าชายท้าวสูง ไม่คิดตกใจต่อการชนช้าง ด้วยดาบฮางเซ็งที่ศักดิ์สิทธิ์เหลือมมาบๆ สั่งให้กวาดล้างเป็นร้อยเป็นหมื่นให้ตายหมดเกลี้ยง

๑๘๕๓. ใครๆ ก็ให้เตรียมพร้อม ตั้งทำไว้อย่างแข็งแรง ส่วนห่านพายเล่นเข้าตีกับหลาวทอง แล้วท้าวสูงผู้ยิ่งใหญ่ พร้อมด้วยแม่กำผู้สำคัญ ซึ่งเข้าเมือง

๑๘๕๔. แต่พวกแกวหลายคนก็ไล่ตาม ด้วยช้างงาเหลือมเมียงๆ เหมือนดาว ชุนเพ็งตีช้างบุญกองผ่าเข้า พวกแกวจับค้อนตีช้างเข้าต่อสู้

๑๘๕๕. แต่ถูกอ้ายง่าฟัน ทั้งเองคอน และโซ่ล้อแล่นเข้า เห็นแต่ทหารแกวแตกกระจายไป บางคนปานว่าดำดินบินฟ้าออกมา

๑๘๕๖. อย่างโหดร้ายป่าเถื่อน แต่ไม่คิดกลัวมัน ถูกทหารพงดำยิงปืนชดใส่ข้าง ส่วนชุนเพ็งเหวี่ยงตะขอตีฝ่า จนหมวกแตกกระเด็นแป้นหน้าทันที

๑๘๕๗. เลยอดดงัวพันถูกล่าตัว จนว่ามันได้ซึ่งข้างกลับคืนไปใส่ยา เป็นเช่นนั้น อย่าหวังจะตีเอาเมืองของพระยาซุ่มได้ง่ายๆ พวกสู้อู้นใหม่ มีทหารของนางจ้อมมาช่วยตี

๑๘๕๘. หลังจากนั้น ท้าวว่าสั่งให้ตีฆ้องสัญญาณให้ทหาร เห็นแต่พวก

แถวแมนหลังไหลจนเต็มทุ่งนา ช้างเหลื่อมมาบๆ เข้ามาเป็นหมู่ๆ แล่นเข้าไปหาท้าวสุ่ง
ลูกพระยาจอม

๑๙๕๙. ถูกช้างของอ้ายเกือนสู้ยันคืน แล้วรวมคนไทเมืองเชียงเครืออย่าง
ไม่รอช้า ปืนใหญ่ของท้าวสุ่งยิงถล่มเข้าใส่ พวกทหารพางดำแบกหอกมาทั้งทางขวาทาง
ซ้าย

๑๙๖๐. ช้างตัวใหญ่แวนกระดิ่งดังมาที่นั่นๆ เสียงร้องไห้ของพวกแถว
แมน เอาทหารมาปิดล้อม ท้าวหวังโหดเข้าชนอ้ายคว่าง พร้อมด้วยทหารที่ติดตามไป
ด้วย

๑๙๖๑. ดาบของพวกพางดำคมเหลื่อมมาบๆ อยู่ตูดหญาของไทเงินยาง
เป็นกองทัพช้าง แถวตีแองคอนอย่างดุเดือด พวกข้าศึกไหลหลังมาจนเต็มทุ่งนา

๑๙๖๒. ท้าวสุ่งเอาช้างพานคำหลบหลีก (?) ไปตีกลองสัญญาณให้ทหาร
บุกเข้า ขุนเยี้ยแล่นเข้าตีบุญวังก่อนหนุ่ม แล้วเอาช้างลัดไปทางหน้า

๑๙๖๓. อยู่ทางเมืองซ้าย พวกแมนแล่นกรูไปชน หลาวทองพาทานพาย
กลับคืนทั้งร้องและตีกันอย่างรุนแรงขึ้น แต่กำลังของท้าวสุ่งมีน้อย และก็เหนื่อยมาก

๑๙๖๔. ประชาชนชาวเมือง ก็แตกตื่นเพราะสงคราม และแมนเฮี้ยวก็ยิง
บุกเข้า ดังนั้น ท้าวสุ่งผู้ซึ่งพานคำ ก็ยิ่งอยากร้าย ท้าวสุ่งก็แล่นเข้าสู้อย่างไม่ทอดย

๑๙๖๕. ส่วนแถวเข้าเมืองซ้าย เพื่อตัดหลัง หานพายตีหลาวทองที่เอา
ทหารขวางหน้า อยู่ตูดหญาที่ประกอบอาวุธเป็นหมู่ๆ (?) ไม่รู้ว่ากี่ครั้ง ที่พวกแถวแ่
บุกเข้ามา

๑๙๖๖. ส่วนท้าวสุ่งผู้อาจหาญ นำพาไทเมืองเชียงเครือ และโซลือบุก
เข้า จากนั้นท้าวสุ่งซึ่งพานคำเป็นคู่ และท้าวสุ่งตีช้างบุกเข้าอย่างแข็งแรง

๑๙๖๗. เฉพาะกองทัพช้างของอ้ายเกือนแข็งแรงมาก กระจายกำลังออกไป
ไปทุกที่ ส่วนบุคคลผู้สำคัญที่มีอำนาจแห่งด้วยหอก และตีฆ้องสั่งให้ทหารเคลื่อน
ทัพเข้าไป

๑๙๖๘. อยู่สองฟาก ทหารของอ้ายจ๋ายังยิงปืนเข้าช่วย แต่พวกแถวมาอื้ออึง
อย่างไม่ขาดสาย ดังนั้นๆ ปานไฟไหม้ป่า ท้าวบัวตั้งท่าลัดหน้าขุนเกือนและขุนเพ็ง

๑๙๖๙. และสู้กันด้วยช้าง ใช้งานแทงสู้กันอีกทีก็ ส่วนแมนเฮี้ยว กวานแก
และแถวกำนั้น เห็นว่าอันตรายมาก เลยหลบหนีไป

๑๙๗๐. ทหารต่าวหอกซัดไปถูกหุนบัง หุนบังตีช้างรีบกลับคืนไปหาน้ำ
ดังนั้น ถูกผาวังตีซ้ำอีกทีหนึ่ง และอ้ายคว่างผู้เก่งกล้า ก็ตีอีกว่า

๑๙๗๑. ภูนี้เป็นคนของพระยาจอม มาแต่ก็แต่ก่อนแท้ๆ มีช้างคุณเมือง
มาไล่แทงด้วยงาแหลมๆ ส่วนขุนคอนใช้ตะขอฟาดใส่หมวกแตกกระเด็นแป้นหน้า
ถูกดาบฟัน

๑๙๗๒. จนเลือดย่อยหยาดลงดิน พวกแถวจึงรีบหนีตัวใครตัวมันไป
แซวๆ แล้วเอาหัวยกขึ้นร้องไห้ด้วยความดีใจมากกว่า ทหารที่พระยาจอมเลี้ยงมา ยามใด

ก็ไม่ยอมอ่อนแอ

๑๘๗๓. ใครๆ ก็ออกปากคัดค้านทำกว่าแซวๆ แต่ทำกว่าก็ยิ่งตีฆ้อง
ตึงๆ ให้ทหารตั้งท่า แกรวร้องเสียงดังแซวๆ ว่า หรือว่าพระยากว่าจะเอาเรามาให้เขาข่มเหง
แท้หรือ

๑๘๗๔. ส่วนท้าวแดง ท้าวกำ และแกวทอง พวกเขาถึงกันเอาทหาร
เข้ามาเสริมเป็นหมู่ๆ ปานว่าคนอยู่ในแผ่นดินนี้ชอบมาหมด ไม่รู้ว่ามีกี่ครั้ง ที่เขาเอา
กองทัพข้างเข้ามาเสริม

๑๘๗๕. พวกเขาจับตรงเดินมายาๆ ปานว่าทะเลทรายในยามแล้ง ดัง
นั้นพระยาซุ้มแห่งเมืองเงินยางคิดกลัว เพราะว่าพระองค์เห็นสภาพรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ

๑๘๗๖. หรือว่า พวกแมนจะพลิกแผ่นดินฟ้าลั่นลงทับแท้ๆ มีแต่ว่า พวก
เรายอมจำนนมันเลย หรือว่าจะหนีไปอยู่เมืองเชียงเครือกับนางจ้อม่วนพูน จะปล่อยให้
แต่ท้าวสูงเป็นผู้รักษาอยู่ทางนี้

๑๘๗๗. จากนั้น แกวกียกทัพข้างแล่นเข้ามาหา ทั้งร้องไห้ ตีลัญจณาณให้
บุกเข้า แมนยัง พร้อมด้วยหมาลายและอกป่อง แล่นเข้าไปท้าวสูงลูกพระยาจอม

๑๘๗๘. แต่อ้ายผ่อง ผู้ใจกล้าแล่นชน และพวกแกวพากันต้านคั้นอย่าง
รุนแรง เห็นแต่ซี้ฝุ่นปลิวขึ้นฟ้าปานนำหมอก ซ้างก็ล้มตายทับรั้วอยู่ตามดิน

๑๘๗๙. อยู่สองฟากทาง เหลื่อมมาๆ แต่ดาบคมขวา แต่พวกแมนบิน
เข้ามาปานเหยี่ยวสูง ถูกชาวพางด่าอยู่ภูตอวยยอง ยิงกราดไล่ ถูกพิษปืนด้วยความเจ็บ
ปวด

๑๘๘๐. พวกมันมีแต่พูดโอหัง แต่พวกแกวกียังไหลเข้ามาสับสน ทหาร
ฝ่ายเมืองเงินยางเหนื่อยมาก จนว่าอ้ายผ่องไปแอบหลบเข้ารั้วมู่ตีนข้าง

๑๘๘๑. ท้าวกว่าก็ยิ่งชนซ้ำเอาไทเงินยาง จนทำให้ทหารของลุงซุ้มหมด
แรง เลยแตกไปอยู่ทางเหนือ ทางกลางเมืองเชียงเครือมีขุนเพ็ง ขุนเกื้อน ถูกพวกแกว
แย้นับเป็นล้านรุกไล่อย่างรุนแรง

๑๘๘๒. พวกเขาเอากำลังมาเสริมเพิ่มอย่างหลวหลาย โดยมีแมนยัง
เป็นผู้บัญชากองทัพ แกวเพื่อพร้อมด้วยหมาลายตีฝ่า จนท้าวสูงตกใจ ทั้งคิดเคียดแค้น
อยู่ในใจ

๑๘๘๓. ลูกน้องอยู่ทั้งปีกซ้าย ซ้ำพลัดลอยไป พวกแมนยิ่งซ้ำร้องไห้เข้า
ไล่ จนไทภูตอวยร้องไห้ไปตามทุ่งนาต่างๆ เมื่อหมดทางไป ก็แตกกลับคืนมา

๑๘๘๔. ฉะนั้น นางอ้วนค่าขึ้นไปบนชานเรือน มองดูท้าวสูง เพราะกลัวว่า
ท้าวเจืองจะตายเป็นผี จึงยกมือไหว้ทูลหัวทูลเกล้า หน้ไหว้เวทดาทุกองค์ ช่วยดูแล
ปกป้องให้ปลอดภัย

๑๘๘๕. จนนางอ้วนร้องไห้น้ำตาไหลย่ำๆ จากนั้น ลุงซุ้มยกทัพหลวงออก
ไปเสริมท้าวสูง แกวเห็นกองทัพหลวง จึงคิดกลัว ก็เลยหยุด ดูพระองค์เตรียมพร้อม
ตั้งทำไว้แต่ไกล

๑๘๘๖. แต่ละคน ถือดาบลงไปจนเต็มทุ่ง เอาธงชัยปักใส่กองพลทหารไว้ เมื่อได้ยินเสียงกลองตีสัญญาณ ดั่งสนั่นขึ้น นั่นเป็นพระยาซิ้มยกกำลังมาเสริมท้าวสูง

๑๘๘๗. เมื่อตะวันใกล้จะลงลับขอบฟ้า (?) เวลานั้นท้าวสูงผู้เฒ่ากลัว วางแผนไว้ว่า พวกเจ้าเตรียมกำลังพร้อมด้วยช้างสู้รบมาก่อน จนกว่าชีวิตจะตายไป

๑๘๘๘. ฉะนั้น ท้าวสูงคิดกระวนกระวายใจ ส่วนแองคอนและไช่ลือ พุดขึ้น เฉพาะประชาชนผู้ตายไปแล้วมีอยู่สามพันคน ส่วนทหาร และแม่ทัพผู้สำคัญก็ตายหลาย

๑๘๘๙. ท้าวสูงจึงเคียดแค้นแนใจกว่าเก่า จนอยากร้าย และไม่สามารถอดอยู่ได้ จากนั้นอ่าวพวงและคนทั้งหลาย ทูลว่า ถึงว่าจะคิดเคียดแค้นปานใด ก็ให้ระวัง

๑๘๙๐. ดีแต่ว่า พระองค์ได้มาช่วยป้องกันเมืองไว้อย่างแข็งแรง ในเมื่อพวกแมนทะเลมาถึงพวกข้าน้อย พวกเขาหวังดีเอาเมืองเงินยางได้ มันก็เป็นการยาก ร้องขอกับท่านพระองค์ ก็เพราะดังนี้แล้ว

๑๘๙๑. ก็เหมือนดั่งว่า กากไอน์โทหนี่ลูกอยู่เมือง^๔ (?) ในเมื่อพวกแมนมารุกรานเช่นนี้ จากนั้น ท้าวสูงจึงพุดขึ้นว่า ตั้งใจว่า เดินทางมาแต่ไกลถึงนี้ ก็เพราะพวกแกว

๑๘๙๒. อันว่าจะคิดห้อถอยง่าย ๆ มันจะเป็นการขายหน้า แหนงว่า เอาบาดเจ็บตายไปจึงแล้ว หลานก็ลืมร้ายมนต์ที่แสนศักดิ์สิทธิ์ที่นางง้อมให้ ขอให้ได้พักผ่อนเอาแรงเสียก่อน

๑๘๙๓. ส่วนว่า พวกเจ้าก็เหนื่อยมากแล้ว บัดนี้ หลานจะรับผิดชอบในการต่อสู้เอง ในเมื่อว่าพระยาใหญ่ท้าวกว่า ผู้เป็นหัวหน้าแควแมน ไซ่คนซิ้มมา มาพุดอวดอ้าง

๑๘๙๔. ยกมือรบ และพุดไปทุกแนว พวกลุงอ่าวทุกคนฟังละเอียด ช่างโง่ป้อยให้ลุงหลอกมาง่าย ๆ ทหารท้าวเืองเอย

๑๘๙๕. พวกเราแต่งทูตมาขอแอ้วโอมเอานางอ้วตีๆ พวกเราก็พยายามค่อยพุดค่อยจา ตามฮีตคลองแต่โบราณแห่งบ่าวสาว ข้าพลัดว่า พุดแต่เรื่องไม่ดีมาได้

๑๘๙๖. แล้วยังไปขอร้องเอาหลานมา ลุงเป็นผู้ทำให้เมืองตนวุ่นวาย มีแต่ว่า ขอให้เห็นใจแองกาผู้เป็นกำพร้า ดังนั้น การพิวพันสองเมือง ก็จะเป็นไปอย่างดี

๑๘๙๗. ทั้งสองคนเหมาะสมกันแล้ว เอื้อยเลี้ยงทั้งสามก็เห็นดี ไม่ใช่ว่าจะให้แต่คนมายุ่งยากหลายครั้ง ส่วนว่าท้าวสูงนั้น ให้รักชอบแต่นางง้อมผู้เดียวก็พอแล้ว

๑๘๙๘. ท้าวสูงได้ยินก็เคียดแค้นขึ้น พวกแมนพุดแข็งขึ้นกว่าเก่า ถึงว่าจะมีตีหน้าขูดดินมาเหมือนตัวลันก็ตาม แม้นจะนำกำลังมาเท่าใดก็จะตายหมด

๑๘๙๙. อย่าพาลหลาย หากว่าข้าข้างกลับไปสู่ขอเอานางง้อมพุ่น ส่วนว่า เมืองเงินยางของลุงซิ้มนั้น อย่าพุดมาเลย เขาพุดจบแล้ว ท้าวสูงก็ยิ่งเคียดแค้น

มากขึ้น

๒๐๐๐. ขอบใจด้วยที่ท้าวกล่าวเตือน สิ่งที่อาวพุดก็ถูกอยู่ อันนี้ เป็นเมืองเงินยางที่ลุงสร้างมาแท้ จะคิดมาล้างผลาญด้วยคมดาบเพราะสาววานั้น

๒๐๐๑. ให้กลับคืนไปบอกลุงตาของสุรัฐจักเสีย ส่วนนางอ้วผู้ชาวามออัน ขอเอาเองกาไปด้วยแล้ว หลานของท่านเมามัวกับผู้สาว ไม่คืนดอก

๒๐๐๒. ท้าวสู่งคิดเคียดแค้นอยู่ในใจ อุดใจตอบไปด้วยความดี อันว่าเจ้าหญิงนางง่อมม่วนผู้งามของกูพุ่น บุญได้สร้างมาแต่ฟ้า ลงมาเกิดด้วย

๒๐๐๓. ไม่ได้ต่อสู้แย่งชิงให้เป็นภัย แต่เดี๋ยวนี้ ได้ทำสงครามต่อกันเป็นเรื่องน่าอับอาย ครั้นว่าช้อยตายไป ก็แทงว่า กลับไปสร้างเมืองเก่าเมืองฟ้าจะดีกว่า

๒๐๐๔. จากนั้น พวกเขาก็รีบไปบอกท้าวว่า ทั้งร้องไห้ น้ำตาไหลออกกระเซ็นๆ จึงจับตะขอเงืออยู่หัวข้างด้วยความอยากร้าย ขอแต่ได้เข้าชนช้างพานคำกับท้าวสู่งแล้ว

๒๐๐๕. ถึงว่าจะตายไปก็ตาม ก็ถือว่าเวรกรรมได้มาถึงตน ใครจะห้ามก็ไม่ฟัง จึงสั่งให้ทหารทุกคนยกทัพข้ามทุ่งแล้วไปชนช้าง

๒๐๐๖. พวกแมนสุดที่หลงหลาย เข้ามาต่อสู้ ชาวเมืองเงินยางเตรียมพร้อมไว้รอท่า อันว่าแควมีมากปานใด ผุดดินออกมาเลย ไม่ได้คิดเกรงกลัวแม้เพียงน้อย

๒๐๐๗. เตรียมพร้อมกระจายหอกดาบอาวุธไว้ ไทพางดำอยู่ภูพาน ก็แบกหอกเข้าไปใส่ ด้วยการขี่ม้ายิงหน้าไม้เข้าช่วย และทหารของท้าวสู่งแล่นฟัน

๒๐๐๘. จากนั้น แมนชกข้างเร่งไล่ค้ายวง ถูกสามมะเฮี้ยวตีฝ่า จนแตกกระจัดกระจายไป พร้อมนั้นอาวพวงและเองเลื่อนไล่ตาม แกวแตกหนีไปด้วยความเร่งร้อนเกือบตาย

๒๐๐๙. ลูกหล้าชื่อว่า สามมะเฮี้ยว เป็นภูนี้แหละ คนเก่งอยู่ในเมืองเงินยาง ก็ใช้ภูเป็นหนึ่ง ปิดล้อมเอาแมนเฮี้ยวพร้อมด้วยเครื่องของ พวกสุรัฐเหมาว่า ทหารของพระยาซิ้มอยู่เมืองเงินยาง

๒๐๑๐. ที่ตั้งกำลังตั้งอยู่ตามทาง พร้อมทั้งร้องเสียงดังๆ อวดอ้างไปใส่ จากนั้น การต่อสู้กันก็ระเบิดขึ้นทางอ้ายคว่าง พวกแมนเคลื่อนทัพช้างเข้าไปชนด้วยอีก

๒๐๑๑. ส่วนอ้ายก่ายิงหน้าไม้เข้าใส่ แต่เองคอนเพชฌัญหน้าบุกเข้าจนประชิด จนว่าแผ่นดินฟุ้งปานจะแตก พวกเขาพี่น้องอ้ายคว่างและเองคอนพร้อมกันตีช่วย

๒๐๑๒. อ้ายคว่างถอดจ้าวฟันฝ่าแมนพอง จนร่างขาดมุ่นไป ภูนี้เป็นทหารเมืองนาคองแห่งราชาแท้แล้ว มันไม่ใช่คนชั่วช้าสามานย์

๒๐๑๓. แกวอยู่ที่ใด ใครๆ ก็แตกกลับคืน แองคอนเลยขับไล่ตามตีซ้ำอีก แกวบางคนก็ไล่ชนช้างกับทานพายอยู่ แต่ทหารของท้าวสู่งก็พยายามต้านคืน

๒๐๑๔. ส่วนทหารของนางง่อม พักผ่อนเอาแรง แต่พวกแควแมนแล่น

เข้ามาใส่ที่นั่น ซึ่งสองฝ่ายมีกำลังแรงพอๆ กัน ช้างบางตัวร้องสะเทือนก้องทุ่งนา

๒๐๑๕. เห็นแต่เลือดย่อยตามคอหอกแดงปานน้ำผึ้ง ท้องฟ้ามืดไปด้วย
ควันอย่างนำโศกเศร้า พอเมื่อตะวันแสงอ่อนลง ท้าวสูงพุ่งใส่ท้าวกว่า

๒๐๑๖. จึงจับดาบขึ้นมารายมนต์ใส่อยู่ในใจเต็มแต่ความกล้าหาญ คิดแต่
การต่อสู้ ภูไม่คิดเป็นห่วงอะไรแม้แต่น้อย เพราะว่า คิดเสียใจจากขุม้าไกล

๒๐๑๗. กองทหารถือแพน้ายึดติดตามมา ช้างพานคำแก่วงงายเข้า ส่วน
ท้าวกว่าพระยาแก้ว แต่งทหารลัดอยู่ โดยคิดเลือกเอาชายฉกรรจ์ผู้แข็งแรง

๒๐๑๘. บัดนี้พาทหารข้ามป่ามาเพื่อจะตายข้าหรือ เสียงกลองดังก้อง
ทมๆ แขนงของลัดอยู่ทางบน ตีฝ่าทางกลาง ดังคั้งๆ สะเทือนไปทั่วทุ่งนา

๒๐๑๙. จากนั้น ท้าวกว่าชี้ช้างตัวใหญ่ชื่อคุณเมือง เข้าไปหาลูกพระยาจอม
และถามว่า หลานนี้เป็นท้าวสูง มาต่อสู้ต่างลุงใช่ไหม? ทำไม่ว่าทำใจแข็งจากขุม้าผู้ตาย
เมี้ยน เพื่อผู้ใดหนอ

๒๐๒๐. ฉะนั้น ท้าวสูงจึงบอกความจริงว่า ในหัวใจร้อนปานไฟเผา ภูนี้เป็น
ลูกจอม ชื่อท้าวเืองเป็นผู้เก่งกล้าลือชาทั่วโลก รู้ว่าเจ้าจะมารุกรานล้างผลาญเมือง
เงินยาง

๒๐๒๑. จังว่าโชคไม่ดี จะมาตายข้าสาหนอ ขวัญอาวจะหลงไปจากเรือน
อันว่า หัวตีเอาเมืองเงินยางได้งายนั้น อย่าสู้คิดเลย อย่าเอาพี่น้องชาวบ้านมาตายเพราะ
ผู้สาว

๒๐๒๒. หากว่าเอาช้างกลับคืนไปด้วยดี คำที่อาวคิดนั้น อย่าพูดออกมา
อีก ฉะนั้น ท้าวกว่าคิดน้อยใจ ทั้งอยากร้าย ครั้นไม่ได้ตามประสงค์ ภูไม่เป็นบ้ากลับ
คืนไปเฉยๆ ดอก

๒๐๒๓. พูดแล้ว ก็ทำท่าทางเฉยๆ ทหารเมืองปะกันก็เตรียมพร้อมแล้ว

กองทัพแก้วแตก ท้าวกว่าตายในสนามรบ

๒๐๒๔. จากนั้น ท้าวสูงผู้ประเสริฐ เอาแหวนที่ศักดิ์สิทธิ์ของนางจ้อมมา
สวมใส่นิ้วก้อย

๒๐๒๕. เพราะคิดรู้ว่า มันเป็นของศักดิ์สิทธิ์ แล้วท้าวสูงตีช้างพานคำ
เล่นใส่ เพื่อชนช้างคุณเมืองของท้าวกว่า พร้อมด้วยพวกข้าพวงด้ายปืนขนานใส่

๒๐๒๖. กำลังของท้าวสูงไล่แทงก่อนแซวๆ ช้างพานคำชนพวกแก้วแตก
กระจัดกระจายไป ช้างคุณเมืองร้องดังก้องค่างๆ พวกแก้วแย้จำนวนมาก ตกไปทั่ว
ทุ่งนา

๒๐๒๗. อ้ายคว่างนั้น ตัดคอแก้วกำ หานพวยแก่วงงายฟันแมนผาดต
กว่าหน้า จับหัวขึ้นสูง ทั้งส่งเสียงร้องโห่ พวกแก้วแตกหนี ไม่กล้าเหลียวมาดู

๒๐๒๘. ทั้งล้มตายลงทับหอก เห็นแต่ช้างงาเขียวที่พวกข้าพวงด้ายได้

ส่วนว่าท้าวหวานแก แมนฟอง และท้าวป่ง หลบหนีไป แก่เครื่องของทั้งกระโจนน้ำหนึ่
ทั้งข้าง

๒๐๒๙. ส่วนท้าวหุนบังผู้ใกล้ชิดของท้าวกว่า ก็หนี ทั้งพระยกว่าอย่าง
ชนิดไม่เหลียวกลับดูหน้า ท้าวแก้วทอง เจ้าเมืองเชียงยังที่คนรำลือ ก็หนีโดยไม่ช้า ทั้ง
รีบวิ่งหนีตาย

๒๐๓๐. ไม่รู้ว่ามีแกวแมนกี่หมื่นคนแตกหนีไป ใครๆ ก็กลัวตายหาย
จากเรือนจากย้าว กำปั่นตีหัวข้าง ทั้งแขกทั้งร้อง ขอมาตายเพราะท้าวสูงที่คนรำลือนี่

๒๐๓๑. ตะขอลับข้างให้หันกลับคืน ข้างพานคำตั้งงาไว้รอท่า ในโลกนี้ก็
ว่าเราผู้หนึ่งแล้ว ตายไปก็มีหวังได้พบสาวสวรรค์

๒๐๓๒. แล้วตีข้างผ่าเข้าไล่แทง แก้วดาบคมฟัน แต่ไม่ถูกท้าวสูง เพียง
แต่ฟันถูกเลือดจนขาดเห็นร่างเปลือย ท้าวสูงผู้เก่งกล้าพอใจ

๒๐๓๓. ท้าวจับดาบฮางเซ็งไว้ เตรียมพร้อมฟันแนใส่กลางลำตัว ท้าวสูง
ลูกแกนคุณ ง้างดาบแนใส่ตัดคอถูกพอดี

๒๐๓๔. เลือดย่อยลงอาบข้างคุณเมือง ยื่นหัวให้พวกตีฆ้อง แต่ท้าวสูงผู้
ขี่ข้างพานคำ ก็ยังห่วงอยู่ บอกให้พวกทหารเตรียมพร้อมให้ตี

๒๐๓๕. รู้ว่าเป็นบาปกรรมแต่ปางก่อนมาสนอง ไม่ควรมทำตึกกับเมือง
ใหญ่ อันนี้ตั้งว่าทำเกินไป อันนี้ไม่ใช่พูดเย้ยพูดหยันดอก

๒๐๓๖. จากนั้น ท้าวสูงบอกให้เก็บทราบส่งสการ ถึงเวลาเสียชีวิตไปแล้ว
ท้าวสูงขี่ข้างพานคำไป พาประชาชนกลับคืนเข้าสู่เมือง

๒๐๓๗. เขาแก่เชือกข้างลงอาบน้บางบับ^๕ จากนั้น ท้าวสูงมาถึงเกย แล้ว
จึงลงข้างขึ้นห้อง นางอ้วผู้ผิวสดใสขาวงามออกมารับ จูงท้าวสูงผู้เป็นน้องไปที่พัก

๒๐๓๘. เก็บเครื่องของไว้ ไปอาบน้ำให้เย็นใจ แล้วท้าวสูงจึงไปบนแท่น
นั่ง เสนามนตรี ทั้งข้อยเก่าและข้อยใหม่มาเฝ้าแทน ได้ข้างและม้ามากมาย

๒๐๓๙. ไหลมาไยๆ จนล้นลานกว้างเมืองเชียงจวง แต่ท้าวสูงก็ยังคิดถึง
นางจอมผู้เป็นแม่ ฉะนั้น ท้าวสูงจึงพูดกับนางอ้วว่า ตามที่เห็นแกวมาหลายๆ คนไม่มี
ใครงาม (?)

๒๐๔๐. ทุกแห่ง พวกข้าศึกไหลเข้ามา คนทั้งหลายก็เลยกรูกันไปฆ่า คน
ผู้เก่งกล้าจากเมืองเชียงเครีก็มากันมาก พระยาเม็งเป็นผู้จัดแจงแต่งให้ไว้แต่เดิม

๒๐๔๑. ประการหนึ่ง ผีเมืองใหญ่เงินยาง ได้มาช่วยชูในการชนข้าง ไม่
คิดว่าจะได้พากันกลับมาเมืองเงินยางเห็นผี แต่บัดนี้ หมดกรรมเวรไปแล้ว แกวตาย
หมดสิ้น

๒๐๔๒. นางอ้วจึงพูดกับท้าวสูง ในเมื่อเห็นพวกแกวแมนมามากปาน
แผ่นดินจะคว่ำ จึงยกมือขอให้อวนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ให้ทุกผีคุ้มครองรักษา

๒๐๔๓. เมื่อเห็นแกวมามาก ใจจะขาดทั้งเป็น บัดนี้ ตั้งว่าบารมีเจ้าได้
ช่วยลุงและข้อยแก่ๆ ชั่วขณะหนึ่งตะวันลับภูเขา แสงเดือนใสส่อง ท้าวสูงผู้ประเสริฐ

กินข้าว แล้วไปนอน

๒๐๔๔. นอนกอดนางอ้วอย่างใกล้ชิด ท้าวสูงตั้งนางมาแนบนอนเคียงหน้า หอมกลิ่นจันทร์อบอวลไปหมด ห่มผ้าที่นางง้อมเอาให้อยู่ไม่วาง

๒๐๔๕. พอเมื่อลมพัดในเขตเชียงจวง หมู่ดาววี ดาวคาง ใกล้จะหายไป แล้ว ฟังยินเสียงสากมองชาวเมืองเงินยางดังแซวๆ ท้าวสูงรื้อผ้าออกและลุกแต่ที่นอน

๒๐๔๖. ตะวันขึ้นรุ่งไปหัวป่า ท้าวสูงยังคิดถึงบ้านมากกว่าเก่า ในใจร้อน รนอาลัยอาวรณ์ จนถึงยามตะวันส่องแสงไปทั่วเมือง

๒๐๔๗. ท้าวสูงจึงเดินออกมาจากห้อง ซึ่งนางคนใช้เตรียมน้ำไว้ให้อาบ พวกสาวใช้ยกให้อาบ สำเร็จแล้วนั่งเครื่องแต่งตัว

๒๐๔๘. แล้วท้าวสูงเดินเข้าในเรือน ซึ่งมีทหารยามอ้อมทางนอนทางใน ส่วนนางอ้วได้จัดแจงให้คนฆ่าควายและช้าง

๒๐๔๙. เสียงจัดแต่งเครื่องกินดั่งมาแต่เรือนครัว ไม่นานชาวเมืองเชียงสาก็เฝ้าไปจัดไว้เป็นแถว แล้วพวกเสนามนตรีทุกฝ่าย มาจนเต็ม เต็มลานน้อยทางนอก และใน

๒๐๕๐. เต็มไปด้วยฝูงคน และหมู่ทหาร ยกโทเหล่าพร้อมด้วยดินมาเรียงไว้ ซึ่งมีนางอ้วเป็นผู้แนะนำ ให้พวกเฒ่าแก่ชายหญิงทุกคน

๒๐๕๑. เมื่อแม่ครัวแต่งกินสำเร็จทุกอย่าง แองคอนเอาเครื่องผ้าแพขนางง้อมมาให้ผืนหนึ่งกว้าง ลายมอมสีค่า ท้าวสูงนั่งซ้อนใส่ไว้ชั้นใน

๒๐๕๒. ส่วนผืนงามและใหญ่ ถักแล้วด้วยไหมค่า เป็นขวัญใจที่นางง้อมมอบให้ ท้าวสูงจับมาส่องลองแต่งตัว ใครๆ ก็พูดว่าท้าวสูงงามปานแต่้ม

๒๐๕๓. เก้าผมแซมด้วยดอกโยทิกา สร้อยสังวาลเวียนรัดผม ก็ทำด้วยค่า ผิวก็งามสดใสและใส่แห้วค่า ท้าวสูงนั่งเอนอิงใส่หมอนใหญ่อยู่บนแท่น

๒๐๕๔. ส่วนฝูงช้างม้าของแกว จำนวนหลวงหลาย เดินแกว่งกระดิ่งทองเงินค่านับเป็นล้านอยู่ตามทาง มีข้อยข้าที่จับมาได้จนเต็มลานกว้างและสาวใช้ของพระยกว่า

๒๐๕๕. พอเมื่อตะวันพ้นขึ้นมา ส่องแสงออกมาในยามเช้า ม้าสามพันตัวที่ได้มาใหม่ เป็นของพวกกวอแต่ที่เผ่นหนีปล่อยทิ้งไว้

๒๐๕๖. ท้าวสูงจึงพูดกับแองคอนคนหนุ่มว่า ให้แต่ขันคามาใส่หัวของนายทหารแกว เดินไปตามกันจนเสียงกระดิ่งดังก้องสนั่น ทุกแห่งจนเต็มเส้นทางอยู่นอกเมือง

๒๐๕๗. ขบวนช้างของขุนเียง, ขุนเกื้อน และขุนเพ็ง พร้อมด้วยข้าพางดำใครๆ ก็ใส่ม้า ส่วนหนานพายให้ท้าวเองกาขึ้นขี่ช้างตาม พวกเราจับคนสำคัญได้หลายคน แต่อย่าดูหมิ่น

๒๐๕๘. ผู้หนึ่งเป็นหลานของท้าวกว่า ปกครองเมืองใหญ่ทั้งยังมี เงินค่านั้น ยังนับเป็นแสนๆ แต่เพราะเวรกรรมแต่ปางก่อนมาสนอง พอแต่ถูกจับมามันไม่พูด

ไม่ขึ้นไม่บาน

๒๐๕๙. พวกเสนาหมนตรี พร้อมด้วยประชาชนทั้งหลาย ท้าวสูงนั้น ชี้อ้างพานคำ เสนาแม่แก่และทหาร ก็เดินร่วมกับประชาชนชาวเมืองทุกหัวหน้า

๒๐๖๐. ไม่รู้ว่ามีคนกี่ชาติ, กี่ภาษาต่างกัน ทุกคนใครๆ ก็ดีใจ ทั้งแสดงความเคารพต่อท้าวสูง พวกกุลาและทหารขี่ม้าไปก่อน ผู้สำคัญขี่ช้างย่างตาม

๒๐๖๑. ดังก้องว่อนๆ ไปด้วยเสียงเสพแห่ท้าวสูง ผู้งามเหมือนพระอินทร์แต่มี ส่วนท้าวคำเคื่องผู้เป็นหลาน พวกเขาขี่ช้างเป็นหมู่ย่างไป

๒๐๖๒. ท้าวสูงนั้น มีคนกั้นคันธรมให้ ฟุ้งสาวไทเมืองเงินยางมารอดูท้าวสูง พอเมื่อตะวันลับลงลับภู ท้าวสูงจึงไปถึงเมืองเงินยางของลุงซิม

๒๐๖๓. ท้าวสูงเข้าไปหยุดอยู่ร้าน พระยาซิมออกมาต้อนรับท้าวสูงหลานผู้ประเสริฐมีคุณ พระองค์เข้าไปหาและจับส้อมผัดลูปไล่ไปทั่ว ใครๆ ก็พร้อมกันนั่งลง

๒๐๖๔. ป้าก็ออกจากห้องมาจับท้าวสูงและพูด กลัวไม่กลับคืนมาเห็นหน้า เลยเฝ้าหมอง บัดนี้ได้ดีให้พวกข้าศึกแตกหนีไปแล้ว พาไพร่พลกลับคืนมาอยู่เรือนด้วยความสุข

๒๐๖๕. เห็นนายทหารทุกคนเรียงเป็นแถว สาละวนแบ่งปันชเลย์กัน มีเสียงร้องเรียกใส่กันว่า ให้เขียนสลาก หมากหัวท้าวกว่าไว้

๒๐๖๖. พวกคนใช้และพวกสาวๆ มาจนเต็มเป็นร้อยๆ รวมดูแล้วมีเป็นหมื่น ท้าวสูงบอกให้อ้ายคว่างมอบแก่ลุงซิม

๒๐๖๗. อ้ายคว่างจึงยกมือไหว้บนอบพระยาซิม ท้าวผู้มีบุญก้ำจัดมันได้ ส่วนว่าหัวนี้เป็นหัวของท้าวกว่า ท้าวสูงหลานของท่าน ก็จับได้ตอนค่ำวันวาน

๒๐๖๘. พวกเราตีทหารท้าวกว่าแตกหนี แล้วพวกเราคุมเอาเมียของมันได้เป็นร้อย เจพาะแต่เงินได้สองแสนสามหมื่นกว่า ขนใส่ช้างของท้าวกว่าเอามา

๒๐๖๙. อ้ายคว่างถวายแก่พระยาซิม พระยาเหลียวดูสิ่งของทุกอย่าง มีม้าประดับด้วยอานทองทั้งหมดกึ่ง และเลือกเอาช้างตัวดีต่างเครื่องคำ

๒๐๗๐. อยู่ทางข้างฟั้น เป็นช้างใหญ่คุณเมือง ตัวดำเกลี้ยงงามเหมือนแท่งทองคำ งามของมันงอทั้งงามเหลื่อมมาบๆ พระยาซิมม่วนชื่นดีใจมาก

๒๐๗๑. ตัวหนึ่งนั้น ชื่อช้างพานคำ ที่ท้าวสูงขี่ไล่ชนแก้วให้แตกทลาย ส่วนท้าวเองกาหลานรักของท้าวกว่า ผู้ออกหน้าออกตา ต่อสู้อย่างกล้าหาญ

๒๐๗๒. ท้าวสูงดีและจับเอาได้ หลานก็กุมจับเอาทั้งเป็นมาให้ลุงและป้า เบื้องขวานั้น เป็นหัวแก้วชั้นผู้ใหญ่ ถูกท้าวสูงเงียดดาบดวงกล้าตัดคอ

๒๐๗๓. หัวหนึ่งชื่อแก้วไฟ อยู่หน้าขวาง เขาชาวเมืองเชียงเคือ เหมือนขุนเกือน ขุนเพ็ง ขุนเญย และท้าวซ้อย พวกเขาเป็นคนเก่งของนางจ้อมม่วน ที่ได้จัดแจงฟุ้งม้านับเป็นร้อยไปช่วยลุง

๒๐๗๔. หานพายุผู้ว่องไว แทะพวกแก้วเผือกเหลืองจนตายคว่ำ และแองคอนชายคนเก่งเข้าต่อสู้ จับได้ช้างเผือกของแมนเฮียว

๒๐๗๕. ผู้อยู่ใกล้นี้ แม่นคอนชาย เป็นพี่น้องทางพ่อ มันก็ฟันแมนเปียว คอขาดตกจากข้าง ส่วนขุนคอนคนหนุ่ม จับได้น้องของท้าวกว่า ชื่อแควเผื่อง
๒๐๗๖. ส่วนพี่ใหญ่สามมะเฮี้ยว ชนแมนเฮือง ทั้งโลกุมกัน เพราะความ สามัคคี คนทั้งหลายจึงชนะท้าวกว่า ยึดเอาฝูงช้างมาได้อย่างหลวงหลาย
๒๐๗๗. เลียงแซวๆ ของพวกข้าเอาหัวแควไปเก็บ พวกเขาไทเมืองปะกัน ถูกฆ่าตายสามล้าน
๒๐๗๘. เฉพาะแต่คนไข้ และเชลยมีเป็นหมื่น ท้าวสุ่งหลานของท่าน ให้ ข้อยรายงาน
๒๐๗๙. เลียงดั่งอื่นๆ เต็มลานกว้างเมืองเงินยาง แกว่งดาบฮางเซ็งเพียง ครั้งเดียวก็ได้หลาย ใครจักจับอาวุธต่อสู้ได้กลับก็ยากสุด ปานว่าดำดินโผล่ออกมา ย่อม
๒๐๘๐. ดูแต่พระยากว่าผู้เกล้าผมนั้น มันก็มามอบกายเพราะความแค้น ทั้งปราชัย ทั้งตายหมด เอาไพร่พลมาตายด้วยเฉยโดยไร้ประโยชน์
๒๐๘๑. เพราะคนชั่วชั่ววอนตาย เพราะสงครามทำให้คนตายอย่างหลวง หลาย พวกวิว้อหื้อแต่ เขาไม่สนใจรีบหลบหนีไป
๒๐๘๒. ส่วนอยู่ทางเบื้องซ้าย ผู้ชื่อว่าหุนบัง พวกเราก็มืดด้วยค้อนจน เมตาย สงสัยมันหลบหนีไปซ่อนอยู่เมืองผีพุ่น จึงรีบวิ่งทั้งกันไปอย่างไร ไม่มีที่ปี
๒๐๘๓. ในเมื่อมอบสิ่งของทุกอย่างแล้ว เวลานั้น แองกาบิตตัวด้วยความเจ็บใจ เพราะอายุหน้า ทั้งทนทุกข์ทรมานมาก เป็นด้วยน้ำป่า (พระยากว่า) พา ให้ล้มจม

ท้าวซุ่มประทานรางวัลให้แม่ทัพนายกอง

๒๐๘๔. ลุงซุ่มไปหน้าแจ่มไสบอกให้ ให้อ่าวพวงกับแองเลื่อนไปบอกป่าว ประกาศต่างพระองค์ ให้ตีฆ้องตีกลองร้องโห่ดั่งสนั่นก้องฟ้า ถึงเมืองพรหม
๒๐๘๕. พวกข้าออกฟ้องดาบ เหลือมมาบๆ ชาวเมืองเงินยางขยายกันออก เป็นแถว เขาพากันฆ่าควายยี่สิบตัวกับช้าง พากันหามหม้อมาเป็นหมื่น
๒๐๘๖. ฝูงคนเบียดกันเข้ามาบ้นเอาแกง แบ่งปันให้ทั้งชาวเชียงเครือ และพวกข้าพวง ลุงซุ่มพอใจเลี้ยงคนหมดเมือง ลุงซุ่มผู้ยิ่งใหญ่ คิดท้วงกับไพร่พล
๒๐๘๗. ใครโคกเควี่ก็ขึ้นชมขึ้นมา แสดงความฮักแพงทุกคน เวลานั้น พระยาทั้งสองกินข้าวแล้ว หามหีบสร้อยลงมาแจก เป็นค่าจ้างทหาร
๒๐๘๘. ตั้งให้เหล่าเรียงรายเป็นแถว เหล่าหกหมื่นใหม่กำปอกอยู่ เขากำ รางบัว รอท่าไหว้ท้าวสุ่ง ผู้คนคับห้องโถงหลวง
๒๐๘๙. เวลานั้น ลุงผู้เป็นใหญ่บอกสาวสนม ให้จัดเอาพวกนางผู้สำคัญ มา พวกหนึ่งเติมน้ำใสให้เต็มไห แล้วทูลบอกพระยาซุ่มพ่ายเหล่า

๒๐๙๐. พระองค์จึงให้อ้ายคว่างทำพิธี อ้ายคว่างก็ร้องเรียกถึงผีดำ่ว่า พวกเราก็รับชนะ แกวแมนแตกพาย ยังแต่จะไปฆ่าทำลายเมืองปะกัน

๒๐๙๑. พออ้ายคว่างวางพานเหล่า ลุงซุ่มก็บอกท้าวเจืองว่า ควรจะเป็น หลานเป็นผู้กินก่อน แล้วจึงพากันกินม่วนชื่นร่วมกัน

๒๐๙๒. เสียงฆ้องเสียงกลองดังก้องขึ้น อ้ายจ่ากินเหล่าแล้วพูดตั้ง

๒๐๙๓. อยู่คอใส่สายสร้อยเส้นใหญ่ ฟ้อนเซซัด คุบหน้าคุบหลัง เสียง กลองประสานเสียงแสง ฟ้อนใส่เทริดใส่เฟิง ใส่มีวแกว่งไปมา

๒๐๙๔. เล่นหลายจังหวะ ทั้งฟ้อนลำแพน เหลียวเหลือบไปมา ทั้งโยกย้าย ตัวไปพร้อม พวกคนหลวงหลายในโขงพากันหัวเราะโฉบๆ ลุงซุ่มเลือกเอาเสื้อ สร้อย และทรัพย์สินมาทุกอย่าง

๒๐๙๕. เอาเงินออกมาตั้งเรียงราย แบ่งปันให้พวกข้าพวงทุกคน พวก ขุนใหญ่ของเมืองเงินยาง มีหลายคน อ้ายก่ายกมือใส่หัว และพูดยกย่อง

๒๐๙๖. ท่าทางปานพระยาครุฑโฉบตะครุฑหานาคในหนองน้ำ มันยกมือ เหนือหัว และฟ้อน เต็นโดด จับดาบแกว่งไกวไปมา คนทั้งหลายจ้องมองดู

๒๐๙๗. อ้ายเกื่อนออกถือลาฟ้อน มันเป็นเชื่อน้ำของนางจ้อมม่วน ลุงซุ่ม บอกลาวใช้รีบจัดเอาผืนผ้าที่มีราคาแพง

๒๐๙๘. พบจับดีๆ แล้วมอบให้ ผ้าซุ่มนี้ซุ่มเขินเป็นผู้เย็บปักลายงามเต็ม ผืน เวลานั้น ลุงซุ่มบอกเองผาออกมา ยกมือบหัวเจืองผู้เป็นใหญ่

๒๐๙๙. ทุกคนพากันตบมือ คนหมดเมืองมาดูทหารฟ้อน ถือหอกฟ้อน ร่อนไปมา ทั้งพูดจาแสดงความกล้าหาญ

๒๑๐๐. ลุงซุ่มมีความยินดีมาก ยินเสียงแสงประสานเสียงฆ้อง มีเสียง จองวอดดั่งแกล้ม ผู้ดูก็ใจชื่นด้วย

๒๑๐๑. ซุ่มนี้ว่องไว คล้ายกับควายถึก แกว่งหางร่อนโดดเต็น ฟ้อนแล้ว พากันนั่งลง การเสพเพลงดำเนินอยู่ไม่นาน

๒๑๐๒. ลุงซุ่มเอาคำซ้อยมาแจก สาวงามก็ส่งไปเป็นสาวใช้ ทั้งหมดนี้ มอบให้เองผาย มันก็ยกมือบหัวใส่หัว

๒๑๐๓. ลุงประกอบเครื่องของอุดหนุนแก่ผู้เก่งกล้า ที่ผ่านสงครามมา โดยไม่กลัว ขุนเพ็ง ขุนลม ขุนทอง และฟ้าฮ่วน ลุงแต่งช้างให้เป็นรางวัลสองตัว

๒๑๐๔. พวกเขาพากันยกมือบ ช้างนั้นมีงอนงามปานแท่งคำ จากนั้น แมนคำโดดออกมาฟ้อน หัวของมันเหมือนมีสายสร้อยคำเคียนรัดอยู่

๒๑๐๕. ยามยังย้ายเคี่ยมคนตี ผู้สาวตื่นผวาแตกตื่นด้วย พวกนางทั้งหลาย ต่างหมายปองท้าว จิตใจหลงไหลหาสิ่งใดไม่ปาน

๒๑๐๖. ท้าวผู้งามถอยลงมานั่งกราบพระยา แล้วหันหลังออกไปฟ้อน พระยาเรียกใส่ท้าวผู้หนุ่มน้อย มันก็กำแพนแกว่งร่อนไปมา

๒๑๐๗. พวกข้าทุกคนเหลียวดู มันฟ้อนไปมาปานนักฟ้อน พลิวพลิกตัว

พอบานนกยูงย่างย้าย เหลียวหน้าไปมา พร้อมทั้งย่างย้าย

๒๓๑๘. ฟังเสียงบีเสียงฉิ่งประกอบการพ้อน พวกสาวรักถนอมแพงในใจ
เหมือนใจจะขาด จิตใจไฟฝันกระสันดอกกลิ่นไว้ จนพูดไม่ออกบอกไม่ได้

๒๓๑๙. เวลานั้น ท้าวนั่งลงบนลุง แต่งชันคำ และแผ่นแพผืนงาม ลุงซึ่ม
มอบคำดีๆ ให้ ยังแต่ขุนเฒ่าผู้ใจกล้า

๒๓๑๐. ดูรูปร่างท้าวงามเหมือนพระอินทร์ กล่าววาจาถ้อยคำออกมาว่า
แพสไปที่กู่อยู่ที่นี่ แม่นางจ้อมเอาให้มาช่วยลุง

๒๓๑๑. เขาก็พากันตีฆ้องเป่าปี่ขึ้น ในสงคราม เราก็ออกสู้ต่างท่าน ดวง
ตาท้าวเหลียวเหลือบไปมา รูปร่างไม่เศร้า ผิวงามผ่องใส

๒๓๑๒. เหลียวดูงามกว่าหมูในแผ่นดิน รูปร่างล้ำสัน พ้อออกศึกได้ เรา
จะนำพลเข้าตีเมืองปะกัน พระยาให้เราไปตีเมืองอยู่ไกลๆ

๒๓๑๓. เวลานั้น มันเอามือสอดหลัง ทั้งเดินถอย พระยาผู้เป็นใหญ่ ยก
เงินค่าแก้วทั้งเครื่องกิน ทั้งผ้าแพผืนมีค่าแพง แซบด้วยพลีเสื้อเพิ่มให้

๒๓๑๔. ครบแล้วยกมอบให้เยี้ยคำ มันก็ยกมือไหว้ ขอบใจนำลุงกับป้า
พระยามีความยินดีชมชื่น แล้วก็หันหน้ามาพูดกับท้าวคอน

๒๓๑๕. เสียงซ้องเสียงกลองดังสนั่นอยู่ คอนยกมือชนแล้วโน้มตัวเอะ
แอน เหมือนนาคเล่นน้ำ หลายवादหลายทรง มือเก็บบำเพนที่ตั้งเป็นแถวอยู่

๒๓๑๖. นิ้วมือร่อนเอะแอนเอวกลมงาม ผู้สาวออนซอนตามพอบานใจ
จะขาด เชิงผ้าของเขาแกว่งไกวไปมา ส่งกลิ่นจันทร์หอมตลบไปทั่ว

๒๓๑๗. ชาวเมืองต่างก็ฮักแพงแองคอนผู้นี้ ลุงให้แหวนกับผืนผ้าเป็น
รางวัล พร้อมทั้งช้างใหญ่งามอน และอวยพรให้อายุมันขวัญยืน

๒๓๑๘. จากนั้น พระยาซึ่มเรียกใส่คอนชาย มันก็รีบหนี แล้วลุกพ้อน
คนทั้งหลายกินเหล้าเมา พวกเสพ พวกพ้อน ยังเล่นไม่หยุด

๒๓๑๙. เสียงปี่แก้ว ปี่พาทย์ ดังกล่อมกัน ท้าวแกว่งตัวค่อยๆ ยกมือพ้อน
พอบานล่องลอยอยู่กลางหมอก คอนชายออกลวดลายโน้มก้มก้องไปมา

๒๓๒๐. มันเป็นคนสำคัญขงท้าวเจือง ผู้ใดก็ออนซอน ยกย่องมัน มัน
ยิ้มหัวเป็นคนฉลาดมาก เสียงโห่ร้องดังก้องเมืองไปถึงฟ้า

๒๓๒๑. พ้อนแล้วถอยมานั่งบน หลายคนหามหีบเงินกับแก้วออกมา มี
ทั้งม้าใส่อาน แล้วมอบให้ แล้วจึงบอกให้กินเหล้า

๒๓๒๒. คิดถี่ถ้วนแล้วใช้หูทั้งสองไปโดยไว ท้าวสูงชี้ช้างพานคำดีกกองทัพ
แกวชนะแล้ว เราได้วางเมืองเงินยางให้จัดการ แล้วแต่จะแต่งใครช่วยเสริมอีก

๒๓๒๓. สาวงามสามคนนั้น ก็ให้พามาด้วย พวกเขาลงมาเกิดแต่เมือง
สวรรคร์ร่วมกัน นางอามคายหน้าชาวาม อายุ ๑๔ ปี พนสาวยรู้ซึ้งนั้นก็รับคำลุง

๒๓๒๔. เวลานั้น อาวพวงพูดกับนาง ยกมือไหว้แสดงความนับถือ นาง
ผู้เป็นมิ่งเมือง ผู้งามกว่านางฟ้าชาวเมืองยกย่อง

๒๑๒๕. พระยาซิ้มแห่งเมืองเงินยาง ได้มอบนางทั้งสามแก่ท้าว ด้วยว่านางผู้งามทั้งสาม บุญวาสนาส่งมาเป็นคู่กับท้าวแล้ว

๒๑๒๖. มาช่วยป่าครั้งใหญ่ให้หายทุกข์ ลุงอว เหนี่ยววอนท้าวเจือง พวกนางตอบอวพวงและพนส่วย พวกเรามาชวนขึ้น พร้อมกับพระยาเป็นผู้ใหญ่

๒๑๒๗. ดูเหมือนว่าหลานเข้าดูตเหล่าหลายครั้งเลยเมา ลางคนพื่อนวด เชนๆ ไม่เข้ากัน ดูพวกนางบางคนพื่อนเก้อๆ เชนๆ ท้าวพระยาเห็นแล้วหัวเราะ

๒๑๒๘. ไม่ใช่เชื้ออื่นเชื้อไกลทางใด หลานก็เหมือนกับลูกตัวเองที่ลุงเลี้ยง เพราะว่าเดินดงเดินป่ามาแต่ไกล ผิวจึงไม่เกลี้ยง มีสีซุบเหลือง

๒๑๒๙. ทุกคนหยุดพัก ไม่มีเสียงแซว คนทั้งเมืองดูมาทางท้าว ผ้าโกใส่ผืนมีลายสลัป เหมาะสมกับท้าวผู้หนุ่มมา

๒๑๓๐. เก้าผมเหน็บด้วยดอกโยทิกา ผ้าของพระองค์แซบสลัปด้วยคำสูงค่า ดุยามเดินป่านกเหมหงส์บิน สมควรยกย่องว่าเป็นยอดชาย

๒๑๓๑. สร้อยสังวาลของพระองค์เหลืออมงาม เสียงปี่ เสียงพิณ เสียงแคน เสพขึ้น นางผู้งาม และลูกพระยาให้รีบแห่ไปด้วยกัน

๒๑๓๒. นางอ้วแต่งเพรงดงามน่ารักแพง ส่วนอามคายดูแล้วปานใจจะขาดด้วย สมว่าสาวผู้ไกลซ้อยู่เชียงเครือดินด้นนำ พลัดพราวจากกัน ไม่รู้ว่าเป็นเช่นใด

๒๑๓๓. ท้าวผู้ประเสริฐ ถือแพนคำไกวแกว่ง กินรีในป่าหิมวันต์ว่างามยังไม่เท่า เหมือนกับนาคเกี้ยวอดกัน นิ้วมือกลมเรียวยใส่แหวน

๒๑๓๔. พวกนักพื่อนแสดงหลายท่า ทั้งแกว่งดาบพร้อมกัน ลำตัวพลิกพลิ้ว และเอวอ่อน ทุกคนที่อยู่ล้อมล้อมมองดูท้าวผู้เลี้ยงลือ

๒๑๓๕. พวกเขาเหลียวทางโน้นทางนี้ ทั้งหลบหลีกดาบ เสียงดังคับก้องเหมือนแผ่นดินจะพลิกคว่ำ อวพวงยกมือบพระองค์ พอปานว่าได้เห็นเมืองสวรรค์

๒๑๓๖. เวลานั้น ท้าวผู้ลุดไปหาพุกที่บูผ้าแพคำ ทุกคนยกมือใส่หัวไหวท้าว ป่าซิ้มผู้นำนับถือ ตั้งใจแตงน้ำดอกไม้ที่มิกลิ่นหอม

๒๑๓๗. เอน้ำอบไม้กฤษณา และไม้จันทน์ มีกลิ่นหอมรื่นเกินกลิ่นอื่นๆ ในเมืองคน นางอามคายผู้งามเอามาทา พวกสาวใช้พัควีให้

๒๑๓๘. ถึงเวลาหมดห้วงแล้ว เรามากินเหล้าด้วยกัน เพราะว่าบุญเราได้เป็นพี่น้องกันแล้ว เวลานั้นนางพุดต่ออวพวง นางผู้หนุ่มน้อยอ้วนอนลุง

๒๑๓๙. ให้หลานข้ามแม่น้ำไปด้วยแต่ พอจะได้เห็นพื้นผืนบุญหลาย แต่งตัวอกรบ ต่างว่าเป็นบทเรียนสอนใจจดจำเอา เหมือนกับพวกลูกน้องที่ได้เรียนรู้ศิลปะการสู้รบ

๒๑๔๐. ประจวบว่าหลุดพ้นผ่นจากบาป และคำนิทา เขาก็ยินดีตายไปอยู่เมืองฟ้า แล้วขอเชิญพระยาออกมาแสดงพื่อนเฮฮ่อนให้ม่วน เขากราบทูลคำดีงามกับผู้ใจกล้า

๒๑๔๑. ลุงซิ้มผู้นำนับถือ พอใจด้วย เพ็นบุญหลายทรงเครื่องทั้งาม

สมกับตน ยินเสียงตึกทองและเสียงโห่ขึ้น พระองค์อ่อนตัว พอปานม้าสิ้นแรงคอ

๒๑๔๒. พวกอยู่ข้างล่างตบมือตึงเกรียว ชงทิวแกว่งบังพระองค์ พวกผู้สาวหนุ่มน้อยห้อมล้อม ลุงซิ้มผู้เป็นเจ้าของที่กำลังม่วนใจ

๒๑๔๓. ตั้งท่าเล่นไปมาอยู่กลางปะรำ บางทีก็เดินเหมือนเกี้ยวจรัลัน บางทีก็เดินขึ้น ท้าวเจืองผู้งามมองดูลุงซิ้ม และว่า นักฟ้อนเล่นยังไม่สะใจปานนี้

๒๑๔๔. หลายคนเข้าฟ้อนจนแน่นลานกว้าง หลบไปมาทั่วบริเวณราชวัง หากเกิดศึกสงคราม จะมีมาเท่าใดก็ไม่มีที่จะหลีกเลี่ยง เป็นเหมือนดุ้นพินขนาดข้อมือโยนใส่ไฟ

๒๑๔๕. เล่นฟ้อนหลายแบบหลายแนว เวลานั้น นางซิ้มเห็นจึงออกปากห้าม กลัวว่าเจ้าทั้งหลายจะเหนื่อยตายย้อนได้ เฒ่ามากแล้ว ไม่ควรพาโลทำ

๒๑๔๖. ดูหัวล้านเกินอายุแล้ว ควรรักษาตัวไว้จนถึงเฒ่า สมควรแล้ว ก็เลยพากันนั่ง ท้าวสุ่งเอาแก้วแบ่งปันให้ลุงซิ้ม

๒๑๔๗. มีเพชรน้ำดี ดูเป็นแสงใสงาม แก้วไพฑูรย์สีเหลืองเหลือง แก้วมทานิลมาจากเมืองมัจฉิมิ ราคา นับเป็นแสน

๒๑๔๘. แก้วน้ำดี สีแดงเหมือนเลือด เป็นที่รำลือว่า ไม่มีหน่วยใดเปรียบปานแก้วศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ ท้าวเจืองเป็นผู้มอบ ช่างท้าวซิ้มเก่งมาก หลานจึงมอบรางวัลให้

๒๑๔๙. พวกสาวใช้เดินขึ้นมา ไหว้วอนพระพรหมให้ช่วย ช่วย เดินเข้ามาไวๆ อย่างสง่า เป็นอ้ายคว่างที่เข้ามาไหว้ลุงซิ้ม

๒๑๕๐. พระองค์รู้แล้วพูดเสียงหวานว่า เทวดาทั้งอินทร์พรหมได้มาช่วยชู ท้าวเจืองกับข้างพานคำคำคุณพระยาซิ้ม ยิ่งกว่าได้น้ำทิพย์จากฟ้ามาอาบสรอง

๒๑๕๑. ท้าวสุ่งสั่งให้เอาช้างตัวชื่อว่าอินปันกับกระโถนคำและกระโถนแก้ว มาผูกขวัญลูกกับป้ายกมือใส่หัว กราบไหว้ด้วยความนับถือ ขอให้อายุมันขวัญยืน อยู่กับลูกหลาน

๒๑๕๒. เรียบร้อยแล้ว อ้ายคว่างพอดีเฒ่า ดูเขาแต่งเครื่องงามๆ ละเอียดดี ท้าวสุ่งผู้สง่างามเลยยิ้ม เชิญอ้ายคว่างออกพนัน

๒๑๕๓. ฟังเสียงโห่ เสียงตบมือพร้อมกัน ในโธงแซวด้วยเสียงไพเราะพล เขาเอาดาบมาทำอ้ายคว่าง อ้ายคว่างนบพระยา แล้วออกฟ้อนอย่างคล่องแคล่ว

๒๑๕๔. มองเห็นแก้วหัวแหวนเหลืองมยบายๆ ลุงซิ้มดูไปมา คอคางของมันเหมือนขุนจอม มันก็เอาดาบควงแกว่งอย่างว่องไว เชื้อผู้เลื่องลือไม่มีที่จจะขี้ร้าย

๒๑๕๕. ความรู้ทุกอย่าง ทำให้คนนับถือ ล้วนแต่เป็นขุนจอมได้เป็นผู้สอนกู ฟ้อนเล่นหลายแบบหลายแนว หยุดแล้วก็กราบไหว้พระยา

๒๑๕๖. ผู้ใกล้ชิดขยับเข้าไปใกล้พระองค์ พากันเทผ้าแพออกมาหลวงหลาย บอกให้อาวพายออกแสดง มันก็นบผู้อาวุโสทุกคน

๒๑๕๗. ทุกคนส่งเสียงโห่ ทั้งตบมือ อาวพายออกมากลาง ทำท่าเหมือน

ข้างสิงห์ทอง เหลียวหน้าไปมา ภูนี้เป็นผู้ต่างหน้าทำวเจือง คนรำลือว่ามียศสูง ไม่ทำให้ ขายหน้าเจืองดอก

๒๑๕๘. เสียงปี่แก้ว ปี่พาทย์ กล่อมเข้ากัน แพนง่ากวัดแก่งพลิกพลิว เหลื่อมมาบๆ เล่นแกว่งไกวหลายท่าทาง ทำหมดทุกท่า ใส่กับเพลงอยู่ดนหนาน

๒๑๕๙. แล้วจึงกลับมานั่งบนสูง พระองค์มอมเมืองให้ พระองค์ผู้สร้าง เมืองเงินยาง ยศสูง ไม้ไร่ทรัพย์สิ้นอวยพรให้

๒๑๖๐. หลังจากนั้น พระองค์หันหน้ามาบอกแองคอน มันก็อยู่กับปู่พวง และอวพัน ว่าพระยาสั่งให้บอกผู้เฒ่าทั้งสาม ทั้งจำชื่อนผู้อาวุโสออกหน้า

๒๑๖๑. เหลียวดูหัวล้านแง่งามเป็นทาง อุตส่าห์ประดับแต่งตัวด้วยเครื่อง งามๆ เสียแต่หน้าตาแห้งเหี่ยว เสียงพูดยังอวดโอ้สามหา

๒๑๖๒. พวกเขาพิพากันรีบกระหน่ำกลองขึ้นจำชื่อนก็เดินออกไปตรงกลาง แล้ววางท่าดูห้องโถงพุ่งกางออก มันเคยอาสาเข้าชนช้าง อย่างไม่เสียตายชีวิต

๒๑๖๓. พี่นแ่อนพร้อมทั้งส่งเสียงไปด้วย ดูพวกผู้สาวอยู่ในโงงที่รุ่มกัน มาดู เขาก็พากันคิดห้วงถึงปู่ ทำไม่ดูตัวเองด้วย ว่าเฒ่ามากพอแรงแล้ว

๒๑๖๔. หลังจากนั้น ก็มานั่งบนทำวเจือง ลุงซิ้มมอมรางวัลเป็นสร้อย และ ทรัพย์สิ้นหลวงหลาย มองเห็นเทียนตั้งอยู่บนแท่น รุ่งเหลื่อม จำชื่อนว่า ภูนี้เป็นข้าช้อย เหลื่อมมาแต่คราวจอม

๒๑๖๕. ทำวสูงเองก็เมาพอสมควร แล้วจึงสั่งลาลุงกับป้า พวกอวกันบ ไซ้ และอวยพรพระองค์ เพราะว่าหลานจะนำทัพช้างออกจากเมืองในวันหน้า

๒๑๖๖. นับแต่ช้างตัวดีๆ มีหมื่นสามพันตัว เตรียมมาแจกแบ่งปันให้ ทหารผู้กล้าหาญ คราวหนึ่งพระจันทร์ก็พ้นจ่อมฎุ แสงรุ่งขึ้นมา ดาวค่อนข้างไปฟากฟ้า แดนไกล

ทำวสูงยกพล ตามตีแกวถึงเมืองปะกัน

๒๑๖๗. พระองค์ผู้หนุ่มน้อยเหงาหงอย ร้องสั่งลุงและป้าทั้งสองว่า หลาน จักชี้ข้างตามพวกที่เสียชัยนั้น นางกว่าไม่ยินยอม ยังรอท่าชนช้างอยู่

๒๑๖๘. พุดถึงแผนการอยู่เมืองนี้ว่า เราจะเลือกผู้รูปร่างแข็งแรงไว้ป้องกัน ลุงใหญ่ผู้เป็นสุดที่รัก ให้ไปปราบพวกแย้ให้แตกกระจาย

๒๑๖๙. ถ้าว่าสามารถตีเมืองปะกันแตกหมดแล้ว ทุกสิ่งจะยกมามอบมา ถวายทางนี้ ส่วนว่าผู้ครองเมืองของทำวกว่านั้น ผู้เป็นใหญ่ดูหน้า เมื่อได้ยินดังนั้น

๒๑๗๐. กลัวแต่ว่ารักษาไม่ได้ เขาจะหนีไปพึ่งเมืองแมน กลัวว่าฝูงพล จากเมืองตุมวางจะมาปล้นอันหนึ่ง พวกแกวอยู่เมืองแมนนั้น มีกำลังพลมาก จักพร้อม กันมา

๒๑๗๑. พวกเขาบิรวารของเขาอยู่พื้นหลวงหลาย เห็นว่าเขาพากันตระเตรียม

อย่างตี ส่วนว่านางกว่าผู้ซึ่งข้างสิงห์ทอง ไม่สามารถอดกลั้นความเจ็บแค้นได้

๒๑๗๒. ลุงพูดว่า ท้าวไม่เกรงกลัวดอก ท้าวเป็นผู้มีบุญคุณก็เห็นผ่านมา แต่ก่อนเมืองเงินยางร้อนปานไฟเผา ใครๆ ก็เดือดร้อนไปทั้งเมือง

๒๑๗๓. ท้าวเป็นเหมือนน้ำไหลมาดับไฟให้เย็นลง หลุดพ้นจากโศภณภัย อันใหญ่หลวง ก็เพราะหลานผู้มีบุญมาช่วย ทุกคนล้วนแต่เห็นเหมือนกัน

๒๑๗๔. ให้เจ้าไปปราบพวกแย้ให้เขายอมด้วยเถิด อย่าได้ทุกข์ยากอะไร ขอให้มิใช่ชกชัย เมื่อถึงยามกลางคืน เสียงเบ็ดป่องก้องมา ช้างท้าวเข้าเทียมห้างแต่ง ด้วยเครื่องคำ

๒๑๗๕. ท้าวสูงจอมราชาพูดกับนางอามและนางอั่ว ร้องสั่งลาสาวผู้งาม ท้าวพระยาผู้ส่งนางจับแขน

๒๑๗๖. บอกให้เอาช้าง ชื่อพังบัว มารับเอาพวกนาง ทั้งสามขึ้นขี่ช้าง ท้าวสูงแอบอิงนางอั่วและอาม

๒๑๗๗. ทุกแห่งมีช้างม้าเต็มหนทาง พอถึงยามค่ำมืด ดวงดาวแจ่มใส พวกสาวฯ ลงบันไดมารวมกันอยู่ที่ลานช่วง แสงเดือนแจ่มเรืองเรืองไปทั่ว

๒๑๗๘. หมู่ม้าควบออกไปเสียงสนั่นก้อง พวกนางผู้งามอยู่เคียงข้างท้าวสูง ท้าวอิงแอบนางอั่ว เอามือโอบไหล่ ไพร่พลทั้งหลายก็ตามไป

๒๑๗๙. นางเอามือลูบคลำท้าว ท้าวผู้งามรู้สึกเคลิบเคลิ้มใจ คิดถึงแม่ของเราพูน ท้าวพระยาสั่งให้ช้างค่อยๆ เดิน

๒๑๘๐. เวลานั้น สองนางเว้าด้วยลำเนียงอ้อยอิง ปลอดภัยด้วยคำไหว้วอน เจ้าผู้งามร่วมชะตาข้อยเอย! เป็นธรรมดาที่พระองค์จะต้องคิดถึงอยู่แล้ว

๒๑๘๑. ท้าวผู้ประเสริฐพาช้างมาเคียงเกย ท้าวมองดูนางอาม และนางอั่ว พวกหนึ่งเยื้องเทียบอยู่ในห้องนอน สองนางยกดอกไม้มีกลิ่นหอม

๒๑๘๒. ทั้งสามคนเคียงคู่กัน ท้าวสูงพาสองนางเข้าไปในห้อง ผู้บุญหลายจากเมืองชาชายไปถึงแท่นคราวหนึ่ง เสียงไก่ขันก้องทั่วเมือง

๒๑๘๓. นางอั่วผู้งามเคียงข้างผ้า น้าหมอกหยาดข้อยอดูพอดีแจ่ม ต้นพร้าวแผ่ใบเป็นริ้วๆ ความรื่นรมย์แต่งช้างม้าไว้ทุกตัว

๒๑๘๔. ท้าวสูงนอนกอดสองนาง ตะวันขึ้นส่องแสงใสแจ่ม เสียงตีกลองยามบอกตื่นให้ตื่นนอนดังขึ้น ท้าวสูงรู้สึกโศกเศร้าคิดถึงนาง

๒๑๘๕. เสียงคนใช้ดังแซวๆ พวกเขาแตงน้ำอบใส่อ้อมมา พอเมื่อกลางคืนผ่านไป ท้าวได้เชยชมสาวลูกบ้าด้วยความรัก

๒๑๘๖. พอบรรลุความหวัง ก็ถึงเวลาจาก เพราะว่าเวรกรรมพาให้พรากเมืองห่างชู จากกันครั้งนี้ อาจจะนานเป็นปีพูนแล้ว คิดเห็นนางผู้งามแล้วเศร้าใจ

๒๑๘๗. ถึงว่าไม่ได้พบเจ้าตั้งใจ แต่เหมือนว่าสวรรค์ได้ส่งแหมมาให้แล้ว ลมพัดปลายไม้พาให้หนาวเย็น ได้แต่นอนและคิดด้วยความร้อนรนอยู่เดียวดาย

๒๑๘๘. ช้างแห่งลอบานน้ำยาบๆ พระยาเดินออกมาชมเมืองกว้าง พระองค์

อาบน้ำสระหัว คนถือขันเครื่องนุ่ง รอท่าอยู่ทุกด้าน

ท้าวฮุ่งให้เอาเซตยและของ คีนไปให้นางง้อมและแม่

๒๑๙๙. ท้าวฮุ่งสั่งผู้แจ่งข่าวว่า มึงจงรีบกลับคีนไปบอกนางง้อมของเรา ให้รู้ว่า เรายื่นแต่ละวันจิตใจเศร้าโศกไม่สร้าง เดินทางผ่านป่าคู่มหัยแล้วหมดแรง

๒๑๙๙.๐. ทำอย่างไรก็ไม่หมดความเคื่องร้อน บางวันไม่ได้กินข้าวเย็น-ข้าวเช้าก็ได้ เราได้พากองทัพตนเองกา กับท้าวกว่าชนะแล้ว มีชัยราบคาบ ได้ทั้งช้าง และนางนับเป็นหมื่น

๒๑๙๙.๑. ยังจะเดินทาง ผ่านป่าไปยังเมืองปะกัน ไปกวาดทั้งนางและทรัพย์ สิ้นจากฉาง บอกแก่นางง้อมยอดหญิงของเราพุ้นด้วยว่า เวลานี้ศึกยังไม่แล้ว ขอให้อดทนไว้ก่อนเนอ!

๒๑๙๙.๒. ใจน้องนี้ ถึงมีโชคแล้ว แต่ยังคิดหาอยู่ เฝิงคำของแกวมืดหลากหลาย ประดับด้วยแก้ว ทั้งรูปช้างพังจำลองไว้อย่างงาม ใครๆ ก็ยกย่องว่างามเป็นเลิศ

๒๑๙๙.๓. ขันแจกลีคำประดับด้วยมุก ตั้งไว้ร้าน ผ้าแพเป็นหมื่นๆ ผืนมีแต่ลายงามๆ สาวสนมแก้วที่ได้มาใหม่ มีแต่ผู้งามๆ นับเป็นร้อย

๒๑๙๙.๔. มีทั้งช้างสี่งามตัวหนึ่งชื่อ ไกลสอน มังงามมาก ขอฝากให้นางเม็งผู้เป็นป้า พระองค์ที่เราคิดถึงมาก คิดถึงตอนที่เพ็นร้องให้กับเราผู้เป็นกำพรว้า

๒๑๙๙.๕. บัดนี้ อามาศย์แผ่กว้าง คนย้ายนกล้วไปหมด เราเองทนทุกขมานอนในป่าดงกับหมู่ช้อยช้า ถ้าว่าตายในสงครามก็ไม่ห่วง แต่ว่าผีพ่อได้มาค้าชูลูกกำพรว้าให้ยิ่งใหญ่

๒๑๙๙.๖. ลูกจะไปต่างแดน บุกลงเมืองปะกัน เลือกเอาควายตัวงามมาฆ่าเลี้ยงจำ ขณะนั้น ผู้คนอยู่ในโงงทั้งข้างนอกทั้งข้างในอึ้งมี ทองสุน กัมมบริบเอาคำสั่งจดจำทุกอย่าง

๒๑๙๙.๗. ท้าวฮุ่งบอกว่า ข้าช้อยชายหญิงมีพันหนึ่ง เงินค่าแต่งใส่หลังช้างได้ ๓ ตัว ท้าวเจืองจับเอาหน่วยแก้วสมบัติของเองกา ขอฝากไปให้นางจอม (แม่)

๒๑๙๙.๘. อีกอันหนึ่ง ขอข่าวหาอ้ายเจือง แห่งเมืองชาชาย ที่เฝ้าคอยทำนองอยู่ด้วยความทุกขใจ สูงเขาข้างพลายสิบสามตัวนี้ไปโดยไว เล่าเรื่องเล่ห์กลของพวกเขาให้ฟัง

๒๑๙๙.๙. แต่่นั้น นางอ้วก็อยากขอฝากความหาอ้ายเจือง นางผู้งามช่างพูดช่างเจรจา แต่งคำพูดงามว่า บัดนี้ พวกแก้วที่มารุกรานแตกพ่ายไปแล้ว บุญคุณของท่านเจืองนี้สิ้นแผ่นดิน

๒๑๙๙.๐. เพียงแต่ว่ายังจะต้องไปแดนไกลเมืองแมนอีก คงจะเป็นกรรมเวรเหมือนดังพระอินทร์ว่าไว้ อาจเป็นเพราะว่าเทวดากู้สายแนนเข้ามาผูกใส่กัน ขอถามข่าวหาพระยาเจืองให้เอื้อด้วย

๒๒๑๑. ทองสุ่นยกมือมอบเอาคำสั่ง แล้วลงไป พวกคนยกยอเอาเครื่องคำออกจากห้องไป เห็นดังนั้น ท่านผู้ใหญ่แห่งเงินยงก็ชมชื่นด้วย สั่งบอกให้แต่งคาค้างและตีฆ้องบอกกล่าว

๒๒๑๒. นางอ้วรีรีบไปจัดแจงแต่งคนทำอาหารกิน อยู่โงงกว้างอึ้งมีไปด้วยผู้คนช่วยกันแต่งกิน ควายตั้งพันตัว จูงมาฆ่าแจกจ่ายกัน อ้ายคว่างคนเก่าคนแก่ จัดแจงแบ่งให้คู่เมือง

๒๒๑๓. นิ้วมือเรียวงมจับบัวดูตเหล้าไว้ ผู้คนเต็มลานช่วงกว้างทุกแห่ง พวกครวกินเอาถ้วยน้อยคามาวางเรียง ฟุ้งควายช้างยืนสลอนเป็นแถวเต็มไปหมด

๒๒๑๔. ชันหมากคำแต่งมาใส่ใบปลูคำ ออกปากเรียกใส่ผีดำ่ว่า พวกเราจะยกทัพมาทัพช้างไปเมืองเพิน ขอให้ฝูงดำทั้งหลายช่วยปกป้องรักษาอย่าทอดทิ้ง

๒๒๑๕. ขอเชิญผีเมืองตูมวางมากิน มาช่วยค้ำคุณหลานชนช้างปราบพวกแมน แขนยกดาบฮางเซ็งที่คนรำลือ มีเกียรติยศกว้างขวางทั่วแดน

๒๒๑๖. กล่าวเสร็จแล้วก็ให้น้ำลงใส่ไหเหล้า คายคำหมาก พวกอามาตย์มนตรีทุกคน ลงมือกินพร้อมกัน ท้าวฮุ่งเองก็กินนิดหนึ่งแล้วหยุด ลูกเดินหนีออกจากวงข้าว

๒๒๑๗. เวลานั้น ทั้งอ้ายคว่าง ทั้งทานพาย ขุนเยี้ย ขุนเกื้อน ขุนคาน ผู้สำคัญ ทุกคนยกมือขึ้นนบไหว้ท้าวพร้อมกัน เขากราบแล้วแย่งกันพูด

๒๒๑๘. ได้ยินว่าพระยาทั้งเมืองปะกัน เป็นผู้ที่มีสมภารมาก คนมาขอพึ่งเขามีช้างมากเขานกระดิ่งลงอาบน้ำในท่า ความญแต่งประดับให้มันด้วยเครื่องคำ

๒๒๑๙. เมื่อผู้สำคัญมาหมดแล้ว ท้าวผู้ยิ่งใหญ่ ก็แต่งตั้งผู้สำคัญ ท้าวผู้ยิ่งใหญ่แห่งเมืองมนุษย์ พระองค์แบ่งปันกำลังให้ทุกคน

๒๒๒๐. ช้างตัวใหญ่งามชื่อคุณเมืองนั้น รูปโฉมของมันเหมือนแก้วออกสีงาม ไปไวๆ ยกให้คอนชายเอาไปขี่ ใจของมันร้อนพอบานกองไฟใหญ่

๒๒๒๑. อีกตัวหนึ่ง ใส่เครื่องประดับงาม ชื่อว่า สีดา ของแมนเฮี้ยว แม่ทัพแก้ว ซึ่งฮักแพงที่สุดตัวนี้ เอาเปลี่ยนให้ขุนฟอง เขาผู้นี้เป็นข้อยข้าเก่าของพระยาจอม

๒๒๒๒. อีกตัวหนึ่ง งามยาวเหมือนท่อนไม้้อออ กยามตกใจมันร้าย น้ำลายย่อยคาย ชื่อมันว่า รังสี ตัวเหลืองเหมือนมีแสงสว่างขึ้นสู่ฟ้า สะท่อนกลับมา

๒๒๒๓. มีแรงพอบานกับช้างเผือกของแกนลี ลำตัวงาม สมกับเป็นช้างประจำเมือง ตัวนี้ยกให้อ้ายคว่างผู้เป็นมนตรี ซึ่งใครๆ ก็ยกย่องว่ากล้าหาญมาก

๒๒๒๔. ช้างถ้าว มีอยู่ประมาณพันตัว ท้าวเจืองฮักแพงขุนทั้งสอง เพราะได้ช่วยมามาก ช้างอีกตัวหนึ่งชื่อว่า เสาชนะนั้น เป็นช้างคุณเมืองท้าวกว่า สามารถเอารวงอุ้มเอาหินมาตั้งได้

๒๒๒๕. อ้ายหาดบอกว่า ข้าอยากได้ตัวนี้ละ ท้าวเจืองไม่ขัด บอกว่ารีบเอาไปเลี้ยงสา แมนว่าพวกแมนจะยกทัพช้างมาเท่าใดก็ตาม ผู้ช้านี้เปรียบเหมือนฟันจุ่นสั้น เลยซุกใส่ไฟ

๒๒๑๖. อ้ายหาดพุดใส่จนท้าวสูงหัวขวัญ แต่งเอาขันคำและถ้วยน้อยมาวางเรียงกัน อีกตัวหนึ่งชื่อว่า ขัวสะพาน พวกโจรได้ยินชื่อก็ก้าว งามของมันโค้งเรียวงามเหมือนเหลาเอา

๒๒๑๗. เวลาไปว่องไวพอบานเหาะอยู่กลางอากาศ น้ำมันไหลออกจากแก้มทั้งสองข้าง ตัวนั้นมอบให้แก่ขุนเกียน เชื้อน้องผู้หนุ่มน้อย ซึ่งก็รีบปากว่า จะต่อสู้ให้แมนแตกพ่ายไป

๒๒๑๘. ต่อให้มีเชื้อนขวางกั้น ทางชันทางแคบก็ดี จะค่อยรวมกำลังตีต้อยไม่พอนานดอก อีกตัวหนึ่งไปไวพอบานลมพัดส่ง ใจหาญกล้าไ้เง่างาหินใหญ่พังทลายลง

๒๒๑๙. เชือกแหล่งทำด้วยไหมรดดินไว้ ชื่อว่า เสมอใจ เป็นช้างใหญ่สำคัญตัวหนึ่ง เจืองตัดลิ้นให้ทานพาย ผู้นี้เคยมีศึกใหญ่หลายครั้ง ก็ได้เข้าร่วม

๒๒๒๐. เรานี้เป็นข้าเก่าของเพิ่นมาแต่เมืองซาชาย ยามใดก็คอยระวังดูอันร้ายอันดี อีกตัวหนึ่งตื่นหนัก กระแทกผาก็กระเทือน งากิ่งตรงงามพอบานเทียนลิ่งหล่อกลิ่ง

๒๒๒๑. ชื่อว่า แฝวแผ่นฟ้า พวกแมนเห็นกลัวจนแตกหนี ชาวภูมู่มขอ กับเจืองผู้ยิ่งใหญ่ รีบส่งไปให้เพื่อแต่งประดับมัน เพื่อห่างเตรียมไปตีเมืองปะกัน

๒๒๒๒. ตัวหนึ่งน้ำมันย้อยเปียกซาทุกส่วน ชื่อว่า สีเมืองพัน เป็นตัวหนึ่ง ที่พวกแก้วอีกแวงมาก ตัวเหลื่อมเหมือนดาว เหมือนผาหิน คนรำลือเรื่องความงามของมันดังมาถึงเรา

๒๒๒๓. ท้าวสูงคิดจะเอาไว้เปลี่ยนกับช้างพานคำ แต่แองคอนเอา เพิ่นจึงไม่ขัดใจน้อง คิดเห็นคราวเมื่ออยู่สร้างเมืองนาคองกับท้าวยี่ ผีช่วยนำทางให้ชะตา จึงรุ่งเรืองปานนี้

๒๒๒๔. ตัวหนึ่งเดินค่อยๆ พอบานนางมโนราห์ ปลายหางกวัดแกว่งฝุ่น ฟุ้งตลบขึ้น เวลาลงท่ายางขึ้น ชื่อของมันชื่อ ไพลบพื้น เผาไหม้แผ่นดิน

๒๒๒๕. พระองค์บอกว่า เอาให้คำยวง คิดเห็นเวลาเมืองเงินยางมีดมัว ก็ได้อาศัยเขา ตัวหนึ่งเวลาเดินสะเทือนฟ้าสนั่นดิน มีค่าเป็นล้าน รำลือไปทั่วทุกแห่ง

๒๒๒๖. ชื่อของมันว่า ลมย่นเค้า อากาศมีดมน นายจันขอเอากับหลานผู้ยิ่งใหญ่ ยกให้ตามใจผู้อยากขี่ ที่อาสาว่าจะให้สมกับฝีมือ

๒๒๒๗. ช้างตัวประดับงามนั้น ชื่อว่า ฉันทันต์ เป็นช้างของแมนลือ ค่าของมันเท่าค่าสองล้าน นายจัน แห่งหนองตัน พุดว่า ขอเอาไปขี่รับเรว ต่างท้าวเจือง

๒๒๒๘. แมนว่าเข้าศึกกลับมาสิ้นทุ่งก็ตาม ภูผู้กล้าหาญขอออกสู้ก่อนท้าวเจืองผู้ใจกล้า ช้างอีกตัวหนึ่งชื่อว่า ทินกร เป็นช้างคู่แค้นของท้าวซิม สามารถชนครั้งเดียวห้าตัวพร้อมกันได้ ผู้ใดยกย่องว่ามีพลังแรงมาก

๒๒๒๙. ตัวนี้ มอบให้แก่จ้าววาด คนกล้าหาญของลุงซิม เขามีชื่อเสียงว่า แข็งแกร่งกล้าหาญที่สุดในเงินยาง ตัวหนึ่งงาทั้งคู่เด่อก หน้สีแดงเรื่อ ชื่อว่า ฟ้าหลัง

งามพอปานกลีบดอกโยทิกาบาน

๒๒๓๓๐. ท้าวฮุ่งฮักแพงมาก เพราะมันงาม อวพวงเข้ามาจับจากท้าวเจือง ผู้เป็นใหญ่ เอาไปไว้ที่ตามใจยามอยากเปลี่ยน เฒ่าพวงชอบใจ ทั้งยกมือใส่หัว

๒๒๓๓๑. ตัวหนึ่งรูปร่างเกลี้ยงเป็นมันลื่นเหมือนอินทรีกล่าวไว้ ชื่อว่าแกน คุณบัว ตัวสูงใหญ่ใจกล้า เจืองเตรียมไว้ให้คนใกล้ชิดของตน คือพจนสวย เพื่อช้ไปกับ เจ้าเมืองต่างๆ

๒๒๓๓๒. เวลานั้น ท้าวจึงกล่าวกับอ้ายคว่าง และหานพาย เราจะแบ่งปันให้ ผู้กล้าหาญทุกๆ คน ตัวหนึ่งลำตัวงามเหลือมหมดตัว ชื่อว่า แพงกว่าชู้ ชอบหลบซ่อน หน้าไว้

๒๒๓๓๓. ท้าวจึงออกปากมอบให้แก่ขุนคอน สูงงรีบหาเหยื่อมาบ่อน ตัวหนึ่ง ชื่อ พิมาน รูปร่างปานเทวดาตบแต่ง งามอนไค้กมลปานแห่งคำ

๒๒๓๓๔. ท้าวฮุ่งบอกเอาให้ขุนเพ็ง พวกเราจะยกกำลังไปปราบพวกม้อย ตัวหนึ่งหน้าเคร่งขรึม ออกกว้าง ชื่อว่า ไค้แผ่นฟ้า มันจะฆ่าพวกแกวหมด

๒๒๓๓๕. อ้ายไค้เป็นผู้ขอเปลี่ยนแลกเอา น้ำมันไหลออกทั้งสองฟากแก้ม ตัวหนึ่งดูเหมือนแมคั้งอาละวาดไปทั่ว ชื่อว่า ไฟลวงไหม้ ปานจะเผาเมืองบาดาลได้

๒๒๓๓๖. เจ้ารีบเอาให้อ้ายเกื่อนผู้มีชื่อเสียง ผู้นี้พอใจ จึงรำพันหาบุญคุณ ของเจือง ตัวหนึ่งนั้น มองไปแต่ไกลปานลมพัดผ้า ชื่อว่า ไฟลวบลัน มุดน้ำลงไปฆ่าได้ถึงเจือก

๒๒๓๓๗. เฒ่าจำซ้อนขอเปลี่ยนกับข้างชื่อ สิงห์ทอง กลัวแต่ว่า เหนือแรงไม่ สมความใจกล้า ตัวหนึ่งเสียงร้องสะท้อนไปถึงเทวดาทิศเหนือ ชื่อว่า ทงลุ่มฟ้า คนทั้งหลายยกย่องว่ามันกล้าหาญ

๒๒๓๓๘. ท้าวฮุ่งผู้เป็นลูก มอบให้แก่ขุนย่น มันจะไปชนข้างคนสำคัญของ ท้าวกว่าแห่งปะกัน ตัวหนึ่งคอกมลปานเสื่อในดง ฮักแพงมันกว่าสาวในเรื่องทุกคน

๒๒๓๓๙. ชื่อว่า แพนเชื่อนชั้น มีสิงโตขวางหน้าเหยียบเหล็กเป็นผง สาม มะเสียวขอ ท้าวเจืองก็วางให้ตัวหนึ่งตัวเหลืองเหลือมปานหงส์บินร่อนเหิน ท้าวเจือง บอกว่าให้เอาตัวนี้เปลี่ยนกับข้างคุณเมือง

๒๒๓๔๐. ข้างตัวนี้มันน่ารักตรงที่ว่า เนื้อหนังเกลี้ยงปานจันดา พอแต่ความ ุสกีควบไวปานม้า ชื่อว่า พมมะดาแก้ว ปลอมตัวลงมาอยู่เมืองใหญ่ เสียงของมันแรง ปานฟ้าผ่าเทว

๒๒๓๔๑. เจืองอยากเอามอบให้ ขุนเยียบ มันไม่ขัดข้อง รีบเอาไปเตรียม ออกรบ อาสาว่าจะทำให้พวกแกวปะกันมาเสียส่วยให้เราให้ได้ ถ้าไม่ได้เช่นนั้น ให้เอา ดาบใหญ่ปาดคอได้ทันที

๒๒๓๔๒. ตัวหนึ่งยังเจ็บหนังก้อยู่ตรงกกงทัดไฟ (?) หมอโหรดูลักษณะก็ ว่าดีทุกอย่าง เอาให้พวกภูมอนชี่ พวกนี้ก็ล้วนแต่อาสาว่าขอตายไปฟ้าก่อนเจือง

๒๒๓๔๓. ตัวหนึ่งงามเหมือนง้าวประดับแก้วเหลือมใส มีชื่อเสียงไปถึง

เมืองสวรรคต จนกลัวจะอยากขอดู ท้าวฮุ่งหมายเอาไว้ว่า จะเอาไปช่วยตน จึงมอบให้อ้ายผ่องผู้ใจแข็งยิ่งกว่าช่าง

๒๒๔๔. ตัวหนึ่งชื่อว่า ล่องลี้ฟ้า ลงขอบจักรวาล ทั้งหู่ทั้งหางของมัน พอปานอินทร์แต่ง ถูกใจท้าวพิมมะบานผู้หนุ่มน้อย ถึงว่ามีข้าศึกมาเท่าใด ก็จะทำให้แตกหมดสิ้น

๒๒๔๕. ตัวหนึ่งน้ำมันย้อยออกทั้งสองข้างแก้ม เห็นกาบินผ่าน มันวิ่งไล่เงาจนลิ้มเจ้าของ ชื่อว่า ไฟพะเหลียง ไหม้บาดาลพันขนาด ตัวนี้มอบให้แก่ไซลื้อ นายทหารหนุ่มผู้สำคัญ

๒๒๔๖. ตัวที่เดินช้าๆ ค่อยๆ งามสง่านั้น ชื่อว่า ทองกือ มันแพงกว่าเงิน เป็นแสน เสี่ยงกระดิ่งของมันดังสนั่นทั่วเมือง ท้าวฮุ่งจัดแจงแบ่งให้ข้อยข้าผู้ใกล้ชิดทุกคน

ท้าวฮุ่งยกพลไปตีเมืองปะกั้น

๒๒๔๗. เวลานั้น เขาตีกลองสะบัดชัยหน่วยใหญ่ วันพรุ่งนี้ พวกเราจะยกทัพออกจากเมือง เวลานั้นท้าวเจืองจึงพูดกับอ้ายคว่าง เราจักรวบรวมกำลังแต่งตั้งกันอย่างดีเพื่อไป

๒๒๔๘. มีแต่ว่า คนต่างชาติคือคำป่ากับหุนบัง รีบหลบหนีจากพวกเราไปแล้ว เราจะขี่ช้างไปพักหยุดอยู่ภูสูงในวันพรุ่งนี้ ท้าวผู้เป็นใหญ่หันมาสั่งแองคอน

๒๒๔๙. ท้าวฮุ่งคิดพิจารณาและอธิบายทุกอย่างแล้ว แองคอนไปรายงานผู้เป็นลุงและป้า คนกราบไหว้พระองค์เป็นสับสน พระองค์ผู้เป็นใหญ่รับฟังข้อความทุกอย่าง

๒๒๕๐. แล้วพระองค์สั่งสอนท้าวหนุ่มแองคอนว่า ให้แสดงความกล้าหาญชมพวกแก้วที่มารบวณ พระองค์สั่งจริงจังชัดเจน เราเองก็จักพาช้างออกไปชนช่วยดอก

๒๒๕๑. เวลาเดียวกัน พระยาซี้มก็คิดมากขึ้น จึงมอบคำสดๆ แปะแด่สนทังเงิน และผ้าให้ บอกว่า เอาไปถวายท้าวฮุ่งหลานชายกู อันนี้ ลุงขอมอบรางวัลให้ก่อน

๒๒๕๒. จากนั้น พวกเขาก็อากันลาจากโฮง รีบเร่งเดินทางมาหาท้าวฮุ่งวางเครื่องฝากของต้อนรับต่อหน้า เวลานั้น ท้าวฮุ่งมองดูด้วยความชื่นชม

๒๒๕๓. ท้าวฮุ่งพูดกับอ้ายคว่างและผู้อื่นๆ บอกให้อามาตย์มนตรีเตรียมพร้อม หานพายนั่นเป็นผู้จัดแต่งทุกคน เพราะว่าพระองค์จักออกเดินทางตอนเช้าวันพรุ่งนี้แล้ว

๒๒๕๔. เวลานั้น เมฆเผื่อตั้งช่อเคียงกับจอมฏ ผู้คนหลงหลายมาแออัดกันอยู่ในห้อง ผู้คนขนเอาไหเหล้ามาตั้งไว้ เปลี่ยนกันพายเหล้าทุกคน

๒๒๕๕. เอาหลอดดูดเหล้าไปวางแจกเรียงข้างไห แล้วพากันเข้าไปนั่งเรียง

และเติมน้ำ ท้าวเจืองจับเอาปานเหล่าไหว้หาผีดำใหญ่ พ่ออยู่ฟ้าจางช่วยปกป้องค้ำคุณ ลูกด้วย

๓๒๕๖. เพราะว่า ลูกจะออกไปสู้รบชิงบ้านเมืองเขา เดินทางไปปลัดพราก จากนางง่อม กลัวหมดแรง ท้าวเจืองแกว่งปานเหล่าไหว้ไปมาแล้ววางลง เชิญทุกคนดื่ม เหล้าพร้อมๆ กัน

๓๒๕๗. นางอัคราณ์เคียดขี้พระองค์ ทั้งพวกอ้ายคว่าง ขุนเญี่ย หานพาย ท้าวเจืองผู้ยิ่งใหญ่หน้าแดงขึ้น มีญาติพี่น้องมาห่มห่ออ้อมล้อมไว้รอบข้าง

๓๒๕๘. พอเมื่อตะวันลงยามเย็น หมู่ดาวกระจายทั่วฟ้า พวกเขาลังลาท้าว เจือง แล้วลงจากห้อง ส่วนตัวท้าวเอง ก็เข้าสู่ห้องนอน นางอัคราณ์ติดตามบ่าวเชื่อน้อง ไปนอนร่วมกัน

๓๒๕๙. ค่อนตึก ดาวคล้อยลับจอมงู ลมค่อยๆ พัดใบตาลอยู่ตีนถ้ำ ทั้ง สองพากันเคลิ้มหลับไปไม่นาน ท้าวฝันถึงสาวอื่น

๓๒๖๐. พระองค์มาหานางอามคายผู้อ่อนเยาว์ เพราะว่า ขวัญทั้งสองเคย ร่วมรักกันแล้ว เวลาผ่านไปได้หลายยามจึงตื่น พระองค์จึงกลับออกมายังชานเรือน

๓๒๖๑. เวลานั้น มีเสียงเสพดังกึกก้องทั่วเมือง หานพายแต่งกำลังออก หน้า ฟังเสียงกระดิ่งทองดังก้องกังวานเวลาข้างเดิน กองทัพม้าประมาณสามแสน

๓๒๖๒. อ้ายง่าเป็นผู้ติดตามกองทัพช้าง หอกสีแดง และดาบ เรียงราย สลอลนอยู่ กำลังของชาวภูตคอยออกหน้าก่อน ข้ามทุ่งกว้างมุ่งหน้าสู่เมืองแย้ที่อยู่ห่างไกล ฟ้า

๓๒๖๓. เสียงเป่าสังข์พัดมาตามลม ดังก้องว่อนๆ ฝืนธงชัยของอ้ายคว่าง หานพาย ปลิวสะบัด กองทัพอันยิ่งใหญ่ล่องเข้าป่าดง จำนวนพลที่เข้มแข็งนั้นนับไม่ได้ มีดมัวไปหมด

๓๒๖๔. ข้างของจาซ็อนแต่งเพศเต็มยศ เดินทางออกจากเมือง ออกหน้า ด้านขวาเป็นโซ่ลือ อยู่ตรงกลางเป็นแองคอน และอ้ายคว่าง ดูหอกประดับลวดลายงดงาม ชูสลอนขึ้นเป็นช่อออกไป

๓๒๖๕. เคียดขี้ข้างอ้าวพวง เป็นพนสวย ฝูงช้างใหญ่บางตัวตกมัน เมาม่าก็มี กำลังพลหลวงหลายเต็มทุ่งนา ส่วนกองหน้าข้ามทุ่งเงินยางไปแล้ว

๓๒๖๖. ลมพัดปะทะฝืนธงกระพือสะบัดออก นางทั้งสามพากันคิดมาก เลยหน้าเศร้าหมอง นางทุกคนล้วนมีรูปโฉมสวยงาม ท้าวเจืองขึ้นขี่ช้างพานคำ

๓๒๖๗. เขาเสพพร้อมกันเสียงสนั่นก้อง เสียงกลองเกร็ดดังก้องแล้ว ติดตามด้วยเสียงพาทย์เสียงพิณ บัดนี้หมดความปรารถนาแล้ว ก็ยังคิดเมามัวอยู่ พระองค์จะไปปราบเมืองพวกแย้แดนไกล

๓๒๖๘. หรือว่าความโศกเศร้าเพราะศึกเก่ายังไม่หมด เป็นเพราะเวรกรรม จึงได้ปลัดพรากจากนาง เวลานั้น หมอโหรได้มาทำนาย และบอกว่า บัดนี้ เป็นฤกษ์ งามยามดี ขอเชิญเสด็จได้

๒๒๖๑๘. พระองค์ผู้หนุ่มแน่น ถือดาบฮางเซ็ง รูปร่างพระองค์งามเลิศ ปาน อินทรีปิ่น เหมือนพระพรหมบนฟ้าลงมาแต่งช่วย ผู้เป็นเมียก็ตามมาส่งถึงข้าง

๒๒๖๑๙. ท้าวสูงรู้ลึกสะท้านใจ ออกปากกล่าวกับพลโยธาให้ออกเดินทาง ข้างฝั่งตัวงามเดินเห็นสง่างาม นางอ้วกชี้ข้างออกมาอยู่กลางลานกว้าง

๒๒๖๒๐. ข้างตัวงามนั้นชื่อว่า อินกอง นางอามคายรีบชื่อออกมารอท่าอยู่ เวลา นั้น นางผู้งามแห่งเมืองมนุษย์ ขึ้นชี้ข้างตัวกล้าออกหน้าหมู่

๒๒๖๒๑. ทั้งนางอ้วกค่า ทั้งนางอามคาย ผู้หนุ่มน้อย พวกนั้นชี้ข้างฝั่งมุ่งหน้า มาหาท้าวเหมือนกัน มองเห็นฝูงช้างประดับเครื่องตกแต่งด้วยคำ เดินมา เสียงกลอง เสียงฆ้องดังท้าวฝ่าลมมา

๒๒๖๒๒. พวกชาวตุ่มวาง เปาแตร์ลั้งซ์ สวนโล เสียงดังสนั่นลับปนเข้า กัน มีทั้งสาวนักพ้อน พ้อนอย่างอ่อนโยน พวกนักแสดงโต่เชือกป็นเสาสูง

๒๒๖๒๓. ทำท่าทางว่องไวปานเล่นกล ปลายป็นเป็นแปลวไฟลุก ทั้งแบก ง้าว พวกเคลื่อนมาถึงท้าว พร้อมทั้งเครื่องของ ไม้ธนูแบบโตบ้าง ทั้งถือง้าววัดแกว่ง

๒๒๖๒๔. ดูผืนธงปลิวสะบัดในท้องฟ้า พวกถือธนูออกไปก่อนเจืองผู้กล้า ชาญ ถัดมาจึงเป็นพวกเมืองเงินยาง ผุ่งม้าใส่อานเหล็กม้วนไป

๒๒๖๒๕. รีบไปแจ้งข่าวแก่พวกสามมะเฮี้ยว พวกถือหอกแพนประดับ ช่อเหลืองงาม ก็มากเหลือล้น พวกถือธงเขียว เป็นกำลังของอ้ายคว่าง ติดตามด้วย จำชื่อนคนเก่าแก่ของพระยาจอม

๒๒๖๒๖. ส่วนว่าแองคอนผู้หนุ่มน้อยหน้างาม ก็รวมกำลังมาทั้งหมด เพื่อ ช่วย ฟังเสียงกระดิ่งทองดังก้องเวลาข้างเดิน มีเกื่อนเพ็งคนกล้าชาญของนางง่อม

๒๒๖๒๗. ข้างของอ้ายเกือบกับแองผาย เดินมาเสียงดังค่างๆ ทั้งไซ่ลือ ทั้ง เยียช้อยผู้เลื่องลือ ทั้งขุนยน คอนชาย และอ้ายไค้ พวกเพิ่นล้วนแต่ชี้ข้างตกมันน้อย

๒๒๖๒๘. ผุ่งม้าจำนวนมาก ออกหน้านำทาง กำลังพลมากมายจนคับคั่ง ไปหมด ท้าวเจืองคิดถึงนางง่อมสาวผู้ผู้งาม เจ้าอยู่พุ้นยังคิดห้วงหาน้องเจืองบ้างหรือ ไม่

๒๒๖๒๙. ไม่นาน ขบวนทัพก็ผ่านทุ่งเงินยางไป เวลานั้น ตะวันส่องใส่ภู แจ้งสว่างไปหมด เหลียวเห็นภูผา ดงใหญ่ขวางหน้า เวลานั้น เป็นยามแล้งเดือนห้าฝน หมอก

๒๒๖๓๐. พืชพันธุ์ไม้ดอกหน้าจ่อจาวซ้องซ้อ คอนๆ มีลมพัดก็ไกวก้อง หมอกเหมือนน้ำค้างมีดมัวชวยย่ำกึ่งไม้ มีทั้งดอกกำลังจ่อ กำลังจุม และบานกลีบแล้ว

๒๒๖๓๑. ดอกพะหลังเป็นพวงช้อย่อยอยู่ยอดผา มีทั้งดอกนิมพลี ดอก จาน บานเรียงกัน โยทิกา ลำดวน เป็นดอกอยู่ตามกิ่ง ดอกพะยอมเป็นยอดย้อยย้อย มีกลิ่นหอมแรงเวลาร่วง

๒๒๖๓๒. กลิ่นดอกเหมือดดอกเหมียงปนกลิ่นดอกสุรสี ดอกจำปี จำปานั้น มากจนเหลือกลิ่น ดอกทองเหลืองสีแดง บานอยู่ริมป่า บางดอกกำลังบาน บางดอกก็

หล่นอยู่ตามผา

๒๒๒๘๔. ต้นไม้ทุกอย่างก็ออกดอก ได้ยินนกยูงร้องร่อนนยามฟ้อน นกสังคานกเค้า ร้องเสียงก้อง จับอยู่ตามกิ่งไม้ หยอกชมกัน ทั้งส่งเสียง

๒๒๒๘๕. เวลานั้น ทุกภาคส่วนมาถึงคุณอิน(?) ที่นี้มีตครึมไปด้วยปาดาลปาพราว มีน้ำโตนตาดทั้งไหลแรง หอของท้าวตั้งอยู่กลางกำแพง

๒๒๒๘๖. ดูไปแล้วงามสวาทปานเมืองสวรรค์ทำนล่งผู้เป็นใหญ่ได้มากก่อสร้างแต่งแปลงไว้ ยามร้อนปีใหม่มาถึง ได้ชักชวนกันมาเล่นม่วนอยู่ที่นี่

๒๒๒๘๗. เวลานั้น ท้าวได้มาถึงโสมห่อแล้ว พระองค์เดินขึ้นไปห้อง หิ้งนางอ้วกับอามคาย ผู้มีคิ้วโก่งงาม สองเอื่อยน้องก็มาถึงพร้อมกัน

๒๒๒๘๘. นางอ้วจึงถามท้าวยี่ขึ้นด้วยความอาลัยรัก ลิ่งได้จะจบงาม ก็ขอให้เจืองเป็นผู้ตัดสิน บัดนี้พวกเราก็ได้พาไพร่พลผ่านแดนเมืองแล้ว สมควรจะต้องกลับคืนหาล่งแล้ว

๒๒๒๘๙. นางอ้วกล่าวแล้ว ท้าวเจืองเห็นดีด้วย คงเป็นพระบุญวาสนาจูงเรา จึงเป็นดังนี้ เราจะได้ทำสงครามอย่างลำบากยากแรงแล้ว เป็นใครจะอาจหาญมาชนช้างอยู่ที่นี่ได้

๒๒๒๙๐. พวกเขาหาสามหาอวดดีหาโทษใส่ตัว ตายไปมากมายก็ยังไม่หมด ชั่วขณะหนึ่ง พระจันทร์ขึ้นฟ้าลับเข้าไปในเมฆ ท้าวเจืองเข้านอนพร้อมกับนางเมื่อย

๒๒๒๙๑. ไปกำขันก้องกังวานทั่วปาดง หลายตัวตบปีกชนพร้อมกัน

๒๒๒๙๒. สายห้วยไหลผ่านภูเขียมา แสงตะวันพาดจอมภู ส่องใส่ปาดงมีคนชนเครื่องของมาทางน้ำ ทั้งฝูงช้าง พวกแยะ ย้ายย่างเต็มไปหมด

๒๒๒๙๓. พวกเขาเคลื่อนย้ายโดยมีพวกถือธงออกหน้า กองของปูพวงก็พากันลูกแต่เข้า ฝูงข้าพวงที่ใส่หมวกจอมแหลม ออกหน้าไปก่อน ส่วนขบวนช้างใหญ่จะไปตอนเย็นๆ

๒๒๒๙๔. ฟังเสียงกระดิ่งแกว่งดังก้องสนั่นทั้งเสียงนกกาเหว่าที่จับบอยกิ่งไม้ ท้าวสุ่งผู้เป็นยอดคนเสด็จออกมา พระองค์ล้างหน้า เอาผ้าลูบ แล้วมากินข้าวเช้า

๒๒๒๙๕. พระองค์สั่งให้ทุกคนตระเตรียมดีๆ พลทหารแจกจ่ายดาบ ง้าว และดั่ง ทางกลองเกราะเร่งขึ้นเพื่อป่าวประกาศเตือน พระองค์ออกจากสถานที่พักผ่อน

๒๒๒๙๖. น้ำในสระใสสะอาด ส่องถึงพื้น พระองค์ลงทรงขดสี่กาย จากนั้นก็ขึ้นไปนั่งบนแท่นคำ นางอ้วออกมาหา และนั่งเคียงไม่ห่าง

๒๒๒๙๗. ส่วนนางอามคาย ยังไม่ออกมา พระองค์จึงเข้าไปหา ลิ่งลาในห้องว่า บัดนี้ เราจักได้ขี่ช้างเดินทางข้ามปาดงใหญ่ ให้ได้ไซ้คลาภ ได้คน ได้เมืองมากขึ้น

๒๒๒๙๘. ขบวนช้างใหญ่เคลื่อนย้ายไปข้างหน้า ผืนธงสีคำ ปลิวระเรื่อทั่วทุ่งนา นางทั้งสามจึงพากันกลับคืน มาถึงห้องหอก็ยังคิดถึงไม่สร่าง

๒๒๒๙๙. เวลานั้น ท้าวก็เดินทางออกจากเชียงขวัญ หลังจากจัดส่งพวกนางกลับไปแล้ว ฝูงช้างเข้ามารวมกัน แต่งเครื่อง พระองค์จึงขึ้นขี่ช้างพานคำ

๒๓๐๐. ผุ่งช้างเคลื่อนย้ายออกจากบริเวณวัง ม้า ลา เดินตามช้างแท่เทียมไป พร้อมด้วยกองทหารหลวงหลายหมู่ ในหัวใจคิดคะเนหาแต่ท้าวอี้ที่จะเข้าป่าดงรกหนา

๒๓๐๑. มองไปเบื้องผู้อยู่ทางเมืองเงินยาง เจืองจึงพูดจากับไช่ลือและเยี้ยซ้อย อันนี้พอปานครึ่งก่อน ตอนพลัดพรากกับนางง้อมนั้นแล้ว จำพึงค่อยๆ ด้วยความน้อยใจและเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า

๒๓๐๒. วันที่ออกจากเมืองตนเอง คือชาชาย汛 ก็รู้สึกหนาวสะท้านสลับเข้าไปทางใน เวลานั้น กำลังพลเข้าถึงป่าดงแล้ว ยกหอกขึ้นมุ่งหน้าสู่เมืองแยะแดนไกล

๒๓๐๓. ดูกระแสน้ำไหลต้องตาดกระแทกตื่นผา ริมสายห้วยมีป่าข้างเป็นร่มเงาขึ้นเย็น จากผาอาขึ้นไปหาภูสูงหลายหน่วย ทางคดเคี้ยวมาถึงห้วยเป็นห้อมชัน

๒๓๐๔. มีเสียงร้องหยอกเย้ากันเป็นแซวๆ ตะวันคล้อยลงลับปลายไม้กลางวันเอียงคล้อยแล้ว ลมพัดมาแดดอ่อนลง ผุ่งช้างพักผ่อนเอาแรงแล้วนอน

๒๓๐๕. เวลานั้น เดือนขึ้นฟ้าแจ่ม ดวงดาวใสส่อง ทุกคนพักผ่อนเอาแรง ฟานในดงตื่นเต้นโพร้งขึ้น มันเดินป่าหาเล็มหมากไม้กิน

๒๓๐๖. ฟังเสียงลมพัดตีใบจวงจานเปิดขึ้น ท้าวเจืองคิดถึงทางนางอ้ว ทั้งอามคาย น้ำหมอกฮวยฮ่า พระองค์พักอยู่ในป่า คิดเห็นกลิ่นหอมนางง้อม ได้สัมผัสลึบเลื้อยก็ยังคงคลาไคลไป

๒๓๐๗. ยามนั้น พวกพลทหารลุกขึ้นตักแต่ง ห้างเอาช้างมาเทียมร้าน จากนั้น กองทหารเมืองเงินยางออกก่อน ถัดมาจึงเป็นพวกข้ากู่ล้าน ภูจวง แท่ตาม

๒๓๐๘. เสียงกลองตีบอกเตือนดังขึ้น ภูพวงซี้ข้างางอน ออกเดินทาง แต่เช้า พวกทัพม้าถือแพนฉีว กำลังข้ามตลิ่งน้ำ ส่วนผุ่งช้างของท้าวเจืองไปตามหลัง

๒๓๐๙. มีหมู่ไพร่ร้องก้องลั่นในป่าบสนัญ เดินทางไปเวลาใกล้จะรุ่งแล้ว พระจันทร์ขึ้นเหนือภูสูงฟ้าแจ่มสว่าง พลพวกข้าหลวงหลาย นำพาเส้นทางให้แก่ท้าว

๒๓๑๐. ขบวนช้างสาร แขนวกระดิ่งดังสนั่นก้อง แต่งพวกหัวหน้าที่กล้าหาญถือหอกออกก่อน มีเหิงพันกับเพ็งผาย ชุนเยี้ย และเกื่อนเพ็ง พอแต่ผ่านดงหัวัว จึงพักผ่อน และปล่อยช้างไป

๒๓๑๑. แล้วจึงพากันข้ามน้ำห้วย ไปเอาช้างที่กินไม้บ่งไม้ซางที่เกิดตามผา เวลานั้นตะวันอ่อนแสง จอมตอยยังแจ่ม ดูราบเรียบดี พระองค์หยุดพักนอนอยู่ที่นี้

๒๓๑๒. พวกเขาแก้มั้งลงไปอาบน้ำในวังน้ำตูปใบตองเรียงรายกันเป็นแถวซ้อนกัน มองเห็นพระจันทร์แจ่ม อาบจอมภูเป็นสีคำ ลมพัดปลายไม้หน้าอ่อนซอน

๒๓๑๓. ทั้งเดือนทั้งดาว ส่องแสงเหลือง พระองค์สั่งให้พักกินข้าว

๒๓๑๔. ท้าวผู้รู้ร้างงาม ลงมือเสวย พระองค์ล้างมือแล้วเอาผ้ามาเช็ด จากนั้นก็เข้านอน คิดถึงนางผู้อยู่บ้าน

๒๓๑๕. ไม่นาน ราตรีคล้อยใกล้ถึงเวลารุ่ง แสงตะวันรุ่งขึ้นเป็นแสงใส เสียงกลองเฝ้าดังขึ้น เป็นการบอกเตือนทุกคนเตรียมตัวกินข้าวเช้า

๒๓๓๑๖. พระองค์ตื่นนอน เลิกผ้าห่มออก พระองค์ออกมาเชยที่กว้างขวาง
เวลานั้น พวกขุนกำลังห้างช้างมาให้ ท้าวซิ่นซิ่นข้างไป

๒๓๓๑๗. เสียงน้ำไหล ปานเสียงดนตรี กองทัพพอกหางยุ้งเป็นซ้อ ออกเดิน
ทาง เสียงระฆังร้องท้าวคุมเข้ามาเข้าหู พวกสัตว์นี้มีบาป ไม่รู้รับถือธรรมะ

๒๓๓๑๘. เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อท้าวทักนางออกเดินทางไปในั้น ได้พบศัตรู โจร
มาพบกับท้าว ทั้งสองยิงศรต่อสู้กัน โจรรีบร้อนเอานางหลบหนีไป

๒๓๓๑๙. ท้าบบาร้าย นางเลยมาเกิดเป็นสัตว์ เพราะเอาดาบยื่นใส่มือชาย
โจร จึงสูญเสียตัวรัก พลัดพรากกันไป แต่พระอินทร์ได้มาโปรดชีวิตผู้พ้นคืน

๒๓๓๒๐. ดังนั้น ทุกชาติๆ จึงได้เกิดเป็นพระนี้ จิตใจไม่งามสมร่างกาย ท้าว
ฮุ่งเล่าสู่อ้ายคว่างฟังว่า สัตว์นี้มีบาปร้าย ไม่มีวันหมด

๒๓๓๒๑. เวลานั้น พวกข้าพวงที่รับใช้ใกล้ชิดพระองค์ พระองค์แต่งให้
ออกเดินทางล่วงหน้าไปก่อน เหลียวดูต้นจวง ต้นจันทน์งามชูช่อ ทั้งดอกทองเทศ ดอก
พะยอม ปะปนกัน

๒๓๓๒๒. ยังสวนเป็นดอกจ่อจุ่มดงงาม ดอกจานตามเชิงดอยสีแดงล้วน
ดอกกล้าควนนั้นดงงามสะพรั่งหลวหลายแห่ๆ พาให้คิดถึงเวลาที่ชมชู้คู่กัน

๒๓๓๒๓. มวลหมู่ไม้กระจายเต็มจอมผา สามารถส่งกลิ่นกระจายไปตาม
ลมทั่วท้องฟ้า เวลานั้น พวกไพร่พลพากันเร่งรีบ ได้ฝูงม้าของท้าวหิงกับหุนบัง

๒๓๓๒๔. จึงพากันเร่งขึ้นภูไล่ติดตาม พวกที่รีบหนีตายอย่างรวดเร็ว พวก
ข้าพวงดำพข้างถ้าว จึงนำมามอบถวายแก่ท้าวเจือง

๒๓๓๒๕. ดูพวกเขาพากันชื่นชมต่อเรื่องที่เกิดขึ้น แต่ละวันชวนเจืองออก
เดินทางแต่เช้าๆ มองเห็นหนอกอินทรียกกำลังออกจากป่า ดงป่าเป้า ไบกำลังหล่นเหลือ

๒๓๓๒๖. ต้นไม้กำลังออกช่อดอกงามน่าชม ท้าวเดินทางด้วยช้างมาถึงท่า
ยง ที่มีต้นยางค้ำ? พวกลุง อาว พลทหารกองใหญ่หลายกอง ไปถึงถ้ำผาหลอดใกล้ๆ
เขตแคว

๒๓๓๒๗. พากันมุ่งหน้าขึ้นบนสันภู่งอน อยู่ที่นี่ มีคนจากหลายเขตมาอยู่
รวมกัน เวลานั้น ไม่นานก็มาถึงเขตของชาวภู่มุ่ พอได้ข่าวว่าท้าวมา พวกเขาก็มาต้อนรับ

๒๓๓๒๘. คราวหนึ่ง ตะวันคล้อยต่ำลับไปแล้ว พวกเขาพากันวางเครื่อง
จัดเก็บอยู่ลานกว้าง ที่นี้พวกข้าพวงได้ปลุกเรื่อน้อยอยู่ริมท่าหลายหลัง พระองค์ลง
จากช้างไปอาบน้ำ

๒๓๓๒๙. พวกข้าภู่มุ่ห่มแห่กันมาเฝ้าท้าวเจืองผู้เป็นหลาน เขาเอาควาย
หลายตัว และเหล่า มาย่างหลวหลาย ทั้งกวาง ฟาน หลายหม เอมามาเป็นของฝาก
แต่งสำหรับข้าวมาตั้งหลายหมื่นหม

๒๓๓๓๐. บอกให้ปู่พันกับอ่าวพวง รายงานต่อท้าว เขากล่าวคำอันม่วนต่อ
ท้าวเจือง พระองค์เองก็ตอบพวกเขาอย่างม่วน พวกข้าพวงกราบไหว้ท้าวทุกคน

๒๓๓๓๑. พวกข้าพวงถามข่าวคราวท้าวผู้เป็นหลาน พระองค์มาฮอดมาถึง

พวกเราอย่างปลอดภัยอยู่หรือ ท้าวจึงอธิบายความแต่ต้นว่า ลุงซุ่มผู้สำคัญเรียกหา จึงรีบมาโดยด่วน

๒๓๓๓๒. เราได้มาตีมังพวกเขาออกจากเงินยาง หลานจะยกทัพข้างไปปราบเขาที่เมืองปะกัน พวกข้าพวงดำฟังแล้ว ยกมือบไหวยี้ ทูลว่า พวกเขากลัวเกรงพระองค์จึงหลบตายไปหมดแล้ว

๒๓๓๓๓. ทั้งท้าวคำป่า ทั้งหุนบัง โดดข้างหนีกลับคืน ทั้งร้องครางไป ท้าวแก้วทองเจ้าเมืองซวงฮัง ก็รีบมา พวกลูกหลานแมนมาห้อมล้อมอย่างหลงหลาย

๒๓๓๓๔. ทั้งท้าวแดด และกวานแก ต่างก็หนีตาย ฝ่านองหลุดลอยออกไป น่าดู จะมีใครกล้ามาคอยท่าชนข้างกับพระองค์ได้ มีแต่จะแตกพ่ายหลบหนีตายไปเท่านั้นแล้ว

๒๓๓๓๕. พระองค์ฟังแล้วก็ถามพวกข้าพวงว่า ถ้าพวกเราจะยกกำลังไป ยังกอีกไกลใกล้เท่าใด พวกข้าพวงพากันนับดูระยะทาง แล้วตอบว่า ถ้าจัดตั้งตรงไปถึงเมืองปะกัน ก็ประมาณวันหนึ่ง

๒๓๓๓๖. ตอนเช้าวันพรุ่งนี้ ตีเอาเชียงบานก่อน พวกข้าพวงขึ้นอาสาทาคนเก่งมาเพิ่มให้ เวลานั้น ท้าวซู่จึงถามละเอียดกับเขามากกว่า พวกเขามีนายทหารเก่งมากน้อยเท่าใด

๒๓๓๓๗. พวกข้าแห่งภู่มุ่ ทูลบอกท้าวเจื่องทุกอย่าง ทัพข้างในเชียงบานมีประมาณหนึ่งพัน ส่วนคนนั้นก็มีมาก พวกถือตั้งนั้น ก็เกือบแสนแล้ว

๒๓๓๓๘. เวลานั้น คนของท้าวซู่ผู้กล้าหาญ มีพวกอว ลุง ออกปากอาสาสู้เขายู เวลานั้น เขายกขันทมากออกมาวาง วางเรียงเป็นหลายแถวสำหรับ ให้พวกข้าพวงเคี้ยว

๒๓๓๓๙. พวกข้ายกมือบไหวยี้เจื่องผู้บุญหลาย อยู่ในชานกว้าง ผู้คนแออัดเต็มไปหมด เวลานั้น เขามหาไหล่ออกมาวางใกล้พระองค์ แต่ละคนเข้าไปกำหลอดบัวดูตทุกไท

๒๓๓๔๐. ท้าวพูดกับแองคอนผู้หนุ่มน้อย ท้าวขานตอบเจื่องผู้กล้าหาญ จากนั้น พระองค์ก็กล่าวอ้อนวอนผู้ดำใหญ่ เรียกหาพ่อผู้อยู่ฟ้า ว่าให้มาช่วยคุ้มครองลูก

๒๓๓๔๑. วันพรุ่งนี้แล้ว ลูกจักทำหอกออกสู้ชิงเมือง ขอให้มิชยในสงครามมีกำลังเหนือเขา ถ้าว่าลูกนี้สามารถทำลายกำลังของพวกแมนของนางกว่า จะขอสร้างหอปางข้างถวายแก่นบน

๒๓๓๔๒. ขอเชิญผีเชื้อทุกชาติทุกชั้นมากินด้วย เราจักเอาข้างออกชน ขอให้มาเพิ่มแรงด้วย คาดว่าจะเอาพวกนางงามกว่าหมูในเมืองเขามาได้ ทั้งพวกผู้ชายในเมืองนั้น ขอให้ช่วยชูด้วย

๒๓๓๔๓. กล่าวแล้ว ท้าวซู่ก็วางปานเหล้าลง เอาแจกจ่ายผู้อาวุโสกินทุกท้าวหน้า พอสมควร พวกข้าพวงก็สั่งลา จะขอกลับไปเตรียมข้างกำลังก่อนแล้ว

๒๓๓๔๔. ฝ่ายท้าวซู่ก็คิดหนัก รับเอาแหวนเอาแก้วออกมากอง พร้อมทั้ง

ผ้าแพทหลากหลายสี แต่งเป็นของต้อนของฝากให้พวกข้าพวง

๒๓๔๕. มีทั้งผ้าผืนกว้างลายงาม เงินยวงอีกสองหมื่นกว่า ก็มอบให้ พวกข้าพวงพากันยกย่องท้าวสุ่ง ใต้ลุ่มฟ้านี้ เพิ่นรำลือแล้ว ครั้งนี้จึงเห็นกับตา

๒๓๔๖. พวกข้าพวงนั้นนงนบ ขอบใจผู้เป็นหลาน อาสาทำตามสิ่งที่ท้าวอี้ผู้กล้าหาญบอก ขอเข้าแย่งชิงเอาเชียงบานให้ได้ไว้ก่อน ท้าวเืองคิดว่าคงยึดเอาได้ด้วยความฝัน

๒๓๔๗. ท้าวสุ่งสั่งพวกครัวให้ตระเตรียม พวกเขาส่งเสียงกึกก้องอยู่บนดอย เวลาเลิกกลับไป เวลานั้นพวกเรือนครัวแต่งของกินตอนเย็นมาวางเรียงราย พระองค์ผู้ยิ่งใหญ่กินแล้วก็เข้านอน

๒๓๔๘. เหลียวเห็นฟ้ารุ่งแจ้ง ปรากฏจากเมฆ ดวงดาวส่องแสงระจิง เตือนคล้อย ยินเสียงเปิดป่องร้องอยู่บนภูต้งว่อนๆ นกเค้าลั่นร้องอยู่ปลายไฟเขี้ยว

๒๓๔๙. เสียงนกร้องเวรร้องหวีดวอนอยู่ในดง นางชะนีส่องโหยหาผิวเสียงทอดยาว เวลานั้น ท้าวสุ่งผู้สง่าตื่นนอน ตอนก่อนแจ้ง น้ำหมอกตกฮายอดไฟเขี้ยว

๒๓๕๐. ฟังเสียงพวกข้าตื่น ร้องเรียกเตือนกัน พระองค์ลุกขึ้นมาแล้วก็อาบน้ำ พวกชาวภูตดอยชวนกันออกเดินทาง ไล่เลื้อยสำลี และสะพายดาบง้าว

๒๓๕๑. ตามทุ่งนาอันกว้างขวาง แออัดเต็มไปหมด เสียงกลองเกร็งดังก้องยิ่งกว่าลม เวลานั้น ทางฝ่ายสามมะเขี้ยวแห่งเงินยาง ก็ย้ายเครื่อง พากำลังอันยิ่งใหญ่ของเมืองลุงไป

๒๓๕๒. ติดตามมา เป็นกองของอาวพวงกับพนส่วย พวกเขาพูดคุยอวดอ้างกันเสียงดัง ขบวนมาหลังไหลลงภูจนคับคั่ง กองทัพข้างงา ก็หลวงหลาย

๒๓๕๓. กองทัพม้าปนกำลังคนออกก่อน ดูปลายหอกข้อเหลืองซูลลอนเป็นแถว ทางฝ่ายกองกำลังนางง้อมแห่งเชียงเครือ ซึ่งมีเขี้ยวซ้อยกับไช้ลือผู้หนุ่มน้อยตามขบวน

๒๓๕๔. เร่งทัพมาพูน เป็นอ้ายพ่องกับแองผาย ผู้กล้าหาญเป็นเกื่อนเพ็งต่อไปเป็นขุนยงกับอ้ายไค้ พวกนี้เป็นกำลังแรงของปีกซ้าย

๒๓๕๕. อยู่อีกเมืองหนึ่งพูน เป็นอ้ายคว่างกับทานพาย ถือแพนแดงเต็มพื้นดินไปหมด ท้าวคอนชายซึ่งข้างคุณเมืองตามพ่อ พร้อมด้วยจำช้อนคนผู้กล้าหาญของพระยาจอม

๒๓๕๖. มองเห็นไกลๆ พูน เป็นท้าวหนุ่มแองคอน รวมกำลังไปอยู่ปีกขวา เป็นแรงหนุน แสงตะวันหล่อมระยิบระยับ เรื่องเรือไปทั่ว ทรงกินข้าวเคี้ยวหมากแล้ว

๒๓๕๗. พระองค์ขึ้นขี่ช้างหนุ่มพานคำ กองกำลังใหญ่หลังไหลไปทางลานกว้าง พวกข้าพวงดำกับหัวหน้าพากันเลิกราไป ช้างใหญ่สามร้อยตัว เข้ามาเรียงกัน

๒๓๕๘. พวกแกวรู้ข่าวพากันแตกตื่นรีบตีกลอง พวกเขาเตรียมป้องกันเมืองอย่างขันแข็ง บัดนี้ เจืองยกทัพมารวมกันอยู่ทุ่งนาเป็นหมื่นๆ พวกเราอย่าชักช้า

ปล่อยให้เขามาลอบโจมตี

๒๓๕๙. พวกเขาห้ำหั่นเตรียมกำลัง อาสาว่า ขอยอมตายไปพร้อมกันในไร่นาเดียวให้มันแล้ว พวกหัวแหลมออกไปก่อน ต่อมาเป็นทัพช้างตัวเก่งกล้าใส่ผูกสายรัดประคิ๊บ

๒๓๖๐. ทุกซอกมุมทุ่งกว้าง แอ๊ดไปหมด ฟังเสียงกลองชัยดังกลบเสียงลมก้องสนั่น เวลานั้น พวกข้าพวงดำกับสามมะเสี้ยว บุกฝ่าเข้า เสียงอาวุธกระทบกันดินฟ้าจนสิ้นสะเทือนไป

๒๓๖๑. ทางฝ่ายอ้ายคว่างไล่ช้างเข้าสู้ พวกถือหอกแหลมหลังไหลเข้าตามห่านพายชนช้างรุกไล่ชนะไปหมด พร้อมด้วยผู้เก่งอื่นๆ ก็ชนเข้าพร้อมกันทีเดียว

๒๓๖๒. ชนรุกไล่เข้าไปจนถึงแมนเลื่อน ทำให้พวกแควเตลิดหนีไปทุกทาง คาดว่าจะจับเอาตัวแควเผิงกับท้าวแดงให้ได้ พวกเรานี้เป็นข้าของท้าวเจืองลูกขุนจอมเดื่อ

๒๓๖๓. ฟังเสียงแควร้องไล่กันในสนามสงคราม ขุนเยี้ยเอากำลังถือหอกออกต้านทานด้านหน้า ตีช้างชนกับแควเฮือก ส่วนอ้ายคว่างผู้ใจกล้า จับตะขอสู้

๒๓๖๔. ฝ่ายแควแตกพ่ายหลบหนีเย็บๆ เข้ารุมชนแมนหมาลาย ตกจากช้างตาย เรานี้เป็นคนเก่งของเชียงเครือนางจ้อมเดื่อ ทั้งพูดอวดอ้าง ทั้งกวัดแกว่งง้าวในมือ

๒๓๖๕. ทันใดนั้น กำลังฝ่ายแควเข้าเยือกกลับคืนมา ชาวเมืองเชียงบานแห่เข้าไล่ ทางฝ่ายแควคนผู้กล้าเก่ง ก็เร่งเข้า เฉ่าจ่าซ้อนไล่ช้างเข้าช่วยผู้เป็นหลาน

๒๓๖๖. ขอช้างพาดหมวกของแควตกไป ห่านพายพันหลาวทองบุกตะลุยเข้า พวกแควร้องไล่กันอย่างวุ่นวาย อ้ายคว่างขี่ช้างตัวกล้าหาญตะลุยเข้าหา

๒๓๖๗. เวลานั้น พวกชาวเมืองพากันหลบหนีจากเมือง บางคนตนตัวขาดวางเต็มซื่อหลืออยู่ พวกเขาทั้งเมืองเชียงบานให้ร่างคน แควเฮือกร้องแล้วกระโดดช้างวิ่งหนี

๒๓๖๘. พวกเชื้อสายแมนทั้งหลาย พากันเป็นกำแพงเมืองวังหนี พวกแควตายเต็มอยู่บนคูเมือง พวกลาวเห็นก็ไปยาดชิงเอาเครื่องของ

๒๓๖๙. เวลานั้น กำลังพลใหญ่หลังไหลเข้าเมือง ต่างเก็บเอาเครื่องของเงินทองของพวกแคว ฟังเสียงพวกข้าพวงดำพอใจออชอน พวกบ่าวไพร่ที่ทุกซี้ไร่ ก็รำรวยขึ้นทันที

๒๓๗๐. กลางทุ่งเชียงบานนั้น ผู้คนเข้ามาเต็มหมด และวางหอก แพนหางตั้ง เรียงรายไว้ เวลานั้นท้าวสูงเองก็ขี่ช้างพานคำเข้ามา ออกจากโง่ไปกินข้าวเช้า

๒๓๗๑. พวกเขาแก้ช้างอาบน้ำแล้วกลับมาโง่แต่งกระจายพลออกเป็นสองฝ่ายขวาย้าย ฟังเสียงฆ้องเสียงกลองดังโง่ๆ สะเทือนดิน ก้องกังวานไปทั่วทุกแห่ง

๒๓๗๒. ฝ่ายพวกแควแตกหนี วิ่งกลับคืน ยกมือไหว้ และรายงานนางกว่า พวกเราต่อสู้อันสงครามอย่างหนักหน่วง พวกทหารตายไปหลวงหลายแล้ว

๒๓๗๓. ทางปีกซ้ายของแควเฮือก ก็ถูกรุมแวง กำลังของพวกเราหลวง

หลายมาทำลายพวกเรา ดูแล้วพวกเขาเข้มแข็งทุกกอง พวกเราสูญเสียชีวิต ทั้งคนไปเป็นอันมาก

๒๓๓๗๔. พวกเขาบุกเข้าเมืองได้ตอนกินข้าวเช้านี้เอง พวกเราจนใจ จึงวิ่งเข้ามาเมืองด้วยความร้อนรน พวกเขามีกำลังมาก ดูเหลือฟ้าแผ่นดิน ตั้งแต่ข้างตัวตึก ก็ตั้งหมื่นกว่าแล้ว

๒๓๓๗๕. เวลานั้น นางกว่าฟังแล้ว ก็สั่งให้ตึกลงสะบัดชัย นายจวงนายจัน ที่เป็นล้ามเมืองก็มาหา ทั้งท้าวหนุ่มฟ้าเลื่อนผู้เป็นมือขวาของนาง กับบุคคลสำคัญทั้งหลาย ก็มารวมกันอยู่ในโถง

๒๓๓๗๖. ครั้งนี้ กำลังพลของพวกเขามากมายแท้ๆ อาจจะถูกกำลังมาถึงเราในวันพรุ่งนี้แล้ว พวกเราไม่อาจปล่อยให้เข้ามาแย่งชิงเอาบ้านเมือง เวลานั้น ท้าวฟ้าเลื่อนจึงกล่าวขึ้นอย่างแข็งขันว่า

๒๓๓๗๗. ให้เอาแผ่นผ้างามมาแจกจ่าย ทั้งเงินคำ หน่วยแก้ว ทั้งสร้อย เอาออกมาแบ่งปันกันให้ทั่วให้หมดคง พวกรุ่นน้องผู้กล้าหาญต่างก็ขึ้นอาสาไปตายแทน

๒๓๓๗๘. เวลานั้น เขาก็เอาไหเหล้ามาวางเรียงราย นางกว่าลูบจับเอาปานเหล้าพ่ายเหล้ากล่าวถึงผัวรักว่า บัดนี้ เจืองตั้งใจมาให้เราตายไปกับเจ้า จะมาปราบหรือชิงเอาเมือง

๒๓๓๗๙. นางกว่าอธิบายทุกอย่าง เราจะนำกำลังพลแถวออกต้าน ขอให้ชิงเอาข้างพานคำและตัวอื่นๆ จึงจะขึ้นไปอยู่ฟ้าร่วมกับผัว

๒๓๓๘๐. เจ้าผู้ไปอยู่แดนไกลต่างเมือง จงดูแลปกป้องช่วยด้วย เวลาชนช้าง ขวอวนเจ้ามาเป็นเพื่อนด้วย ช้างสิงห์ทองคำตั้งตม้น น้ำมันเหลวย้อยอำปาก อยากรก็ต่อได้ต่อช้างกับท้าวเจืองลูกจอมแท้ๆ

๒๓๓๘๑. เวลานั้น ทั้งนางมุน นางเกิด ผู้สาวอื่นๆ ทั้งนางอุ้มแก้วผู้เป็นน้องพากันอ้อนวอนว่า

๒๓๓๘๒. กำลังพลพวกเขาจนลวงแดนเข้ามาแล้ว ทำอย่างไรเราจะไปสู้ยันไล่เขาออกไปได้ แม้แต่พระยากว่าผู้เก่งกล้าของเรา ก็ยังต้องตายทั้งร่างศพขึ้นไปเมืองฟ้า

๒๓๓๘๓. เราเปรียบเหมือนแมลงเม่าบินฝ่ากองไฟ เปลวไฟวาบมาก็มีแต่จะถูกไหม้ ได้ยินว่าท้าวเจืองนี้เข้มแข็งเก่งพิลึก กำลังพลมากปานไปไม่มีตีฆไป

๒๓๓๘๔. เราเปรียบดังแมลงหึ่งห้อย จะเทียบกับแสงตะวันได้หรือ ขอเอื้อยฟังความช้อยนี้ด้วย บัดนี้แทนมาค้าคุณท้าวเจืองกับพวกของเพิ่นแล้ว สมควรเอื้อยขอยอมเพินผู้ลือชานี้จะดีกว่า

๒๓๓๘๕. นางกว่าฟังแล้วยิ่งเคียดแค้นมากขึ้น กำมือแน่น ผัวกูตายกลางทุ่งนาแห่งเมืองใหญ่เงินยางมาจะให้ยกมือให้ช่วยอม ขอเป็นเมืองส่วยกระนั้นหรือ กูนี้ไม่ได้คิดกลัวเรื่องชนช้างแม้แต่น้อยเลย

๒๓๓๘๖. หากว่าขอให้ตายจากเมืองใหญ่ปะกันนี้ดีกว่า อันชื่อว่าความตาย

นี่ ใครจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ขอพวกเจ้าอย่าได้ร้อนใจโคกคร่ำไปเลย นางทั้งห้าความมาลอบใจพวกน้องทั้งร้องไห้

๒๓๙๗. พระองค์เห็นไปสวรรค์ก่อนเราแล้วทำไมจะไม่ให้มาอดทนอยู่ให้เพิ่ม
ปราชญ์

๒๓๙๘. เอื่อยจะขึ้นไปอาบน้ำอยู่เมืองแมนพุ้นแล้ว จากเรือนหลังเก่านี้ไป
ให้มันร้างเสีย เป็นคนในโลกนี้ทุกซ่สุขพอแล้ว ได้สร้างสาพอแรงแล้วก็ยังสูญเสียอยู่

๒๓๙๙. อันว่า คำทุกข์โศกนี้ ทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชาย ลางครึ่งเป็นผัว
เมียกันแล้ว ก็ยังต้องร้างไกลกัน ความตายนั้น ควรจะนึกไว้ในใจเสมอ อันนี้ กล่าวไว้ในพระธรรมคำสอน ควรจำไว้

๒๓๙๐. นางพูดซ้ำๆ เป็นการสอนสั่งทุกคน ทั้งมือลูบทรวง ร้องไห้สะอื้น
ขอให้พวกพี่น้องพากันอยู่ดีเยื่อ ครั้งนี้ คงจะไม่ได้คืนมาอยู่ด้วยกันแล้ว

๒๓๙๑. นางเกิด นางลาว จึงอยู่ดีเยื่อ ทั้งนางขวัญที่เป็นเพื่อน นางเวียน
นางเกิด ผู้ผิวเผียนเกลี้ยงงาม ก็จงอยู่ดี ทั้งพวกน้องหมดทุกผู้ทุกคน

๒๓๙๒. คนเราเกิดมาแล้วก็เป็นเหมือนกัน ต้องพลัดพรากจากเรือน เวลา
ตายค่อยอยู่เยื่อ ท้าวคำป่าลูกรักของแม่ แม่จักได้ออกไปชนช้าง ไม่กลับคืนมา

๒๓๙๓. เวลาใดแม่หากตายลงกลางพลของเขา สูงพากันไปเมืองใหญ่
ตุ่มวาง ขอพี่น้องแมน หุนบั้งน้องรักขอให้เจ้าอยู่ดีเยื่อ จงรีบพากันเอาช้างหนีไป
พร้อมๆ กันสา

๒๓๙๔. นางพูดซ้ำๆ สอนสั่งด้วยเสียงอ่อนหวาน ทั้งสองท้าวฟังแล้วจนว่า
สลบล้มฟูปลง บัดนี้ กรรมเวรทั้งหลายเวียนมาครอบแล้ว จะไม่ได้อยู่ในเมืองใหญ่เป็น
หมู่กันแล้ว

๒๓๙๕. นางอุ่แก้วฟังแล้วก็ล้มตึงลง ผู้คนในโงงหลวงพากันร้องไห้แซวๆ
นับตั้งแต่นางเติบโตใหญ่ หากได้ลืบลีปี ก็จะได้เป็นกำพร้าแล้ว จะให้ใครดูแล

๒๓๙๖. ทุกคนร้องไห้รำพันทุกข์ เจ็บใจ และเวทนานางยิ่งนัก อยู่ด้วยกัน
มา ๖-๗ ปีแล้ว บัดนี้จะจากไป เพราะว่าพระยากว่าได้ตายจากพวกเราไป

๒๓๙๗. พากันร้องไห้จนลืมนิ้ว น้ำตาไหลย้อยพุ่มหน้า เวลานั้น คนทั่ว
ทั้งเมือง พากันตื่นนอน พอตีตะวันขึ้นส่องฟ้า เป็นเวลารุ่งแจ้ง

๒๓๙๘. พวกแต่งกินอยู่ในครัวพากันเร่งรีบ เอาควายตัวงาม ทำแกง และ
ล้า จูงออกมาพร้อมกันถึงพันตัว มีแต่ตัวใหญ่ แต่งมาให้ผู้สำคัญกิน

๒๓๙๙. เวลานั้น นางจึงเรียกหาพวกเสนาโยธา พวกเรามารวมกำลังกัน
ไปสู้ศึก ต่อให้ถึงผีฟ้าลงมาช่วยท้าวผู้ก็ตาม จะพยายามปิดหอกให้เขาล้ม แล้วแทง

๒๔๐๐. ท้าวฟ้าเลื่อนจึงกล่าวขึ้น แกวงมือทั้งพูดขึ้นอาสาเข้มแข็ง นายจัน
นายจองก็ใจเร้าร้อน พวกน้องทางแมนทุกคน

๒๔๐๑. พากันเคียดแค้น กำมือแน่น ถึงว่าแถนจะเข้าข้างเขา ก็ไม่กลัวเรื่อง
ชนช้าง แมนออกไปยังเห็นช้างตัวงามยืนเรียงกันเต็มอยู่ ทั้งพวกถือดั่งก็หลังไหลมา

๒๔๐๒. จำนวนพลพวกแมนมีหลวงหลาย มองดูผาจอ้อเหลือียงเรียงเป็น แถวมาจนมัวมืด เวลานั้นนางกว่าแต่งเครื่องประดับเพื่อจะขึ้นไปหาผ้า

๒๔๐๓. นิ้วเกลี้ยงงามของนางสวมแหวนแก้ว เก้าผมก็ใส่ปักปิ่น และ เสียบแยงบัว จากนั้นจึงไปขึ้นข้างสิงห์ทองย่างไป กำลังพลแห่ออกหน้า และตามหลัง หลวงหลาย

๒๔๐๔. ไม่นาน ก็ไปถึงริมปากวังที่ทุกคนมารวมกัน พลทหารเตรียมตัว รอทำอยู่ เวลานั้น ฝ่ายท้าวสุ่งผู้ยิ่งใหญ่ ก็บอกคนของตนไม่ให้ชักช้า เพราะถึงยามดี แล้ว

๒๔๐๕. พร้อมกับห้างช้างใหญ่และเตรียมกำลังพล เวลานั้นดวงตะวัน ขึ้นสูงพ้นภูไปแล้ว ทั้งขบวนช้าง ทั้งพวกข้าพวงของอ้ายพาด มีม้ามาก เร่งออกหน้าไป ก่อนหมู่

๒๔๐๖. ขบวนช้างของท้าวหนุ่มสามมะเฮี้ยว พาทัพช้างออกหน้าท้าวเจือง ผู้ใจกล้า ธงสีเขียวที่เต็มกลางทุ่งนาได้ถูกยกออกไป เสียงดังเหมือนกับเสียงฟ้าเสียง ลมพัด

๒๔๐๗. ดูไปทางฟุ้ง เห็นอ้ายคว่างกับห่านพวย พวกเมืองนาคองต่างก็ พุดเป็นเสียงเดียวกันว่า ขอสู้อีกกลางทุ่งนา เหลียวเห็นแต่ปลายหอก ง้าวคมกล้า ไม่รู้ว่า มีเท่าใดดวง

๒๔๐๘. ทุกซอกมุมของทุ่งนาเต็มแต่คน เวลานั้นท้าวสุ่งเดินกลับคืนไป หาช้าง ดีช้างขึ้นไปบนเนินภูเพื่อส่องดู พวกถือดั้งแห่ตาม ไม่รู้ว่ามีเท่าใด

๒๔๐๙. พระองค์มองไปทางเมืองปะกัน จึงออกปากถามกับโยธาหาญของ พระองค์ พวกข้าพวงพากันก้มหัวกราบไหว้พระองค์ พวกเขานับถือพระองค์ผู้เป็นใหญ่ และกล่าวตอบ

๒๔๑๐. ตรงที่มีป่าพร้าวแซมป่าตาลมากๆ ฟุ้ง เป็นที่ซบใจ ซึ่งเรือเรือ ไปด้วยคำ ดวงปราสาทเหลื่อมมาบๆ เสาสร้างด้วยไม้และหินที่เลือกสรรมาแล้ว

๒๔๑๑. ที่นั่น เขาแต่งแปลงให้เป็นเมืองค้ำวัง แอ่งกาผู้เป็นหลานชาย ท้าวกว่าอยู่ทรงสร้าง แต่พากันไปทางด้านทุ่ง มีเมืองใหญ่กำแพงหลายชั้น สร้างมาแต่ โบราณ

๒๔๑๒. ชื่อว่า เมืองเชียงกง มีแก้วก่องเป็นแม่ทัพอยู่รักษา พวกเขาเคียด แค้นและตั้งใจจะมาต่อสู้กับเรา โรงช้างมอระโคของพวกเขากว้างงาม มีม้าหลวงหลาย ความเล่นอ้อมป้องกันเมือง

๒๔๑๓. ท่านพระยาเมืองเขาให้น้องชายหุ่นบั้ง ปกครองเมืองเชียงสม โดยให้ส่วยค่ากับผ้า ด้านเหนือขึ้นไปเป็นผาวังเมืองงาม อยู่ที่นี่ เป็นฟ้าเลื่อนเป็นผู้ ดูแลปกครอง

๒๔๑๔. ตรงที่มองเห็นธงปลิวเหลื่อมมาบๆ อยู่ฟุ้ง เป็นเมืองเชียงคานอยู่ ข้างภู เขาให้นายจวงซึ่งเป็นคนใกล้ชิดนางกว่า ผู้นี้ก็อาสาออกมาชนช้างสู้กับพวกเรา

๒๔๑๕. ตรงที่มีกำแพงรั้วอ้อมไว้นั้น เขาเรียกเชียงฮัง มีท้าวแก้วก่องอยู่ เป็นเจ้าปกครอง ที่มองเห็นสายภูพาน เป็นเมืองพานรอบนอก มีท้าวชีวิตาอยู่เฝ้ารักษา

๒๔๑๖. อยู่ขอบนอก เป็นเมืองสวางทอง นายจันเป็นผู้ปกครองเมือง ที่มีชายแดนถึงทวายบุรี ในนั้น ยังมีเมืองเชียงทองที่มีทุ่งนากว้างมาก มีช้างมากมายหลงหลายไม่รู้เท่าใด

๒๔๑๗. เมืองนี้เป็นที่อยู่ของท้าวทวนแก้วผู้เป็นเชื้อสายแนวเดียวกับพระยา กว่า พังดังนั้น ท้าวสูงจึงถามปุว่า เช่นนั้นตัวนางกว่านั้นเล่า นางอยู่ใใ

๒๔๑๘. อยู่เมืองปะกันที่เรามองเห็นพูน มีกำลังพลเก่งกล้าอยู่ประมาณ สี่แสนคน พวกเขาล้วนแต่อาสาสมัครข้างสู้กับพระองค์ ช้างศึก เขาเลือกมากได้ถึง แสนแล้ว

๒๔๑๙. เมืองนี้มีกำแพงล้อมยาวเป็นโยชน์พอบานเมืองสวรรค์ที่พระอินทร์ สร้างแปลงไว้ มีท้าวขวัญตั้งเรียงรายเวียนไปจนรอบ คูใหญ่สามชั้น สร้างไว้แต่โบราณ

๒๔๒๐. ฉางบรรจุก้าวทรัพย์สินมีอย่างหลงหลาย เขาว่าพระองค์มีสมภาร หลายตั้งใจหวัง มีสาวสนมเป็นเมียอยู่เก้าหมื่น ถ้าท้าวชิงเอาได้ ความฝันก็เป็นจริง

๒๔๒๑. เวลานั้น ฝ่ายท้าวสูงผู้กล้าหาญทั้งหลาย ตีกลองและร้องโห่ตั้ง ก้องกวาลม พระองค์ซึ่งพานคำออกไป กำลังพลถือตั้งติดตามจำนวนหลงหลาย

๒๔๒๒. การมาต่างแดนนี้ ก็เพื่อมาทำศึกใหญ่ พุดแล้วท้าวจับดาบฮาง เข็งขึ้นแกว่งทั้งพื่อน ต่อให้พวกแกวยกฟ้ามายังตั้งเป็นเขื่อนก็ตาม ก็ยังจะฝ่าลุยส่งหอก แหว่งไม่ถอย

๒๔๒๓. ท้าพข้างเคลื่อนมาถึงทุ่งนา ได้ยินเสียงกลองทางเมืองปะกันดัง ขึ้นพอบานดินจะคว่ำ เวลานั้นนางพระยาเมือง เมียของท้าวกว่า ตั้งใจไว้แล้วว่าจะขึ้นไป ฟ้าหาผู้เป็นผัว

๒๔๒๔. พวกเขาแน่นฝายเจียงจัน หุ้มร่มเข้ามา ถือแพน บัวเกิมตั้งเป็น ยาบๆ ทางแควคองกับฟ้าเลื่อน ก็ตั้งก้องสนั่นมา เอาช้างมารอท่ารับฟังคำสั่ง

๒๔๒๕. นางกว่าจึงออกปาก ถามถึงฝ่ายท้าวเจียง พวกเขาพากันยกมือ นบขานตอบนาง ที่เห็นธงเหลืองเหลืองปลิวแกว่งเพ็บบๆ อยู่พูน กองทัพม้าจำนวน มากแล่นจัดแถว

๒๔๒๖. มันนั้น เป็นนายทหารชื่อสามมะเสี้ยวของเขา อาสาว่าจะทำให้ ท้าวสิงห์ทองล้มทับหญ้า อยู่ด้านข้างซึ่งข้างงาเขียว ใช้อาวพวงกับพวกส่วย พวกมันนั้น อาสาขอมาสู้ช่วยท้าวเจียง

๒๔๒๗. ทางพากนี้ ใช้ท้าวจ้ววดกับคำยวง มีกำลังถือหอกยืนเป็นแถว ขุนพองซึ่งข้างงาเป็นกำลังหนุน โดยมีทหารฝ่ายขุนซุ่มผู้กล้าหาญมาช่วย

๒๔๒๘. มองไปทางพวกถือตั้งรุ่งเหลืองปานดาวคำ นำกองช้างมาหนุน ด้านขวาของพระองค์ นั้นเป็นท้าวคว่างผู้เป็นอาวของขุนเจือง ผู้นี้ละ จะเข้ามาปราบ รือพวกเรา

๒๔๒๙. เบื้องพุ่ม ซึ่งมีกำลังหลวงหลาย เป็นหนานพาย ชีซั้งหลาวทอง ตัวแข็งแรง กำลังตมกันน้อย ทหารถือธงลายเรียงรายกัน ท้าวเจืองผู้ลือชาของเขายู่นั้นละ

๒๔๓๐. ต่อไปพุ่ม เป็นแองคอนผู้หนุ่มน้อย คุมทหารถือหอกแหลม ยืนเป็นแถว ล้วนแต่เป็นคนเก่งของท้าวสูงทั้งนั้น จิตใจกล้าเก่ง ยินดีสู้ไม่ถอย

๒๔๓๑. ติดตามมาไกลพุ่ม เป็นล่าซื้ออกกับกองครัว ก็ยังแต่งเอาคนหาญ ติดตามท่านมา มองไปทางผืนธงเหลืองเหลืองล้อมปลิวแกว่งพุ่ม นั้นเป็นพลทหารเป็นล้านๆ ถือหอกมา

๒๔๓๒. นั้นเป็นเยี้ยคำ ผู้ต่างหน้าคนหนึ่งของท้าวสูง เป็นเชื้อสายของนางง้อม อยู่ติดๆ กับหนองน้ำพุ่ม เป็นเพียงผายกับอ้ายเกื่อน พวกเพิ่นชีซั้งงาก้อม ประดับเครื่องคำ

๒๔๓๓. กำลังขยับใกล้เข้ามา เป็นอ้ายผ่องกับขุนคาน ฟ้อนดาบฮางแสง ขยับเข้ามาไม่หยุด พวกนี้ล้วนแต่เป็นคนเก่งแห่งเมืองนางง้อม แม้ว่าฟ้าจะหย่อนลง ก็นี่ยังจะตามตีเรา

๒๔๓๔. มาทางพุ่ม เป็นขบวนของขุนเพ็ง พร้อมด้วยกำลังของไชลื้อผู้กล้าหาญ ถ้าจะดูให้หมดแท้ ก็มีหลวงหลาย กำลังพลของท้าวเจืองครั้งนี้ มีมหาศาล

๒๔๓๕. มาทางด้านนี้ เป็นพวกของภู่มุ่ทั้งสอง พวกนี้ก็ยินดีมาช่วยท้าวเจือง พวกภูตคอยจากแดนกองนั้น ก็เป็นใจเดียวกับท้าว พวกอามาตย์กล้าว่ารายงานแก่นางว่า

๒๔๓๖. โอ...อันนี้ หรือว่าไสในท้องของเราเกิดเป็นหนอนแล้วหนอ! นางกว่าคิดคะนองอย่างเจ็บแค้นแน่ใจ สะอื้นให้ออกมาปนาว่าใจจะขาด กล่าวบอกเตือนพวกพ้องทุกคน

๒๔๓๗. มองเห็นขบวนช้างของท้าวสูงเคลื่อนมา ชงลายกระพือกลางลม ขยับเข้า พวกถือหอกดาบ บุกฝ่าเข้า ท้าวฟ้าเลื่อน คนสำคัญแกว่งขอช้างออกหน้า

๒๔๓๘. ฝ่ายทหารของท้าวซุ่ม พากันหนีไล่จ้าวว่ตีช้างออกไปรุมฆ่า เหลียวดูคมดาบชาวเหลืองมมาๆ ท่านปูพุ่ม ไสซ้างเข้าชนช่วย

๒๔๓๙. พวกเขาพากันอ้อมฟ้าเลื่อนกับเจียงจันไว้ สิ่งพลสุ่มกำลังเข้าเสริม เวลานั้นทางสามมะเขี้ยว ก็มีเสียงร้องลั่นขึ้น ถือหอกแทงเสียบเข้า

๒๔๔๐. ช้างของอ้ายผ่อง กับเพ็งผายแห่เข้า ฝ่ายขุนเยี้ยเร่งเข้าระหว่างกลาง เข้าชนช้างของฟ้าเลื่อน พวกทหารพุ่งหอกหลาวแหลนเข้าใส่พร้อมกัน

๒๔๔๑. ท้าวควางตีเข้าทางขวาพร้อมกับอ้าย พวกชาวเมืองใจกล้า แบกหอกมุ่งหน้าบุกเข้ากลาง ทั้งแกว่งแห่งเชิงกาง มีเส็ดที่เหลียมมาก พวกทหารแห่กันลงถึงริมน้ำไม่หวั่นไหว

๒๔๔๒. ทหารของท้าวสูงทุกคนพากันเตรียมตัวตี พวกแมนหมาลาย เบียดแทรกเข้ามา เหลียวดูฝุ่นตลบปลิวฟุ้งท้องฟ้าจมนมืด ช้างเต็มไปหมด ไม่ว่าทางหน้า

ทางหลัง

๒๔๔๔.๓. แม่นเห็นเขนคำเหลื่อมแกว่งไปมา อ้ายคว่างผู้สำคัญเตรียมตัว
๒๔๔๔.๔. เอาขอลับข้างแยกออกไปแล้วหลบเข้าด้านหลัง นายจันถอยหลัง
ไป จึงเกิดปะทะและแตกคั้น ส่วนทานพายไล่ข้างเข้าชน ทหารของขุนซุ่มเข้ามาเพิ่ม
กำลัง

๒๔๔๔.๕. ปะทะกับพวกนายจัน สามมะเฮี้ยวพูดเสียดสีไล่ ก่อนบุกเข้าหา
ว่า หลานนี่เป็นขุนพลผู้ต่างหน้าทานกว่า ไส้ข้างแทนเฟิ่นชนกับเรากระนั้นหรือ

๒๔๔๔.๖. เวลานั้น อ้ายคว่างก็ทวนเข้ามา เอกกำลังพลเข้ามาล้อมอีก ท้าว
แองคอนขึ้นขี่ข้างมทานไล่ ท้าวฟ้าเลื่อนสู้ไม่ไหว รีบหนีไป

๒๔๔๔.๗. พวกทหารทิ้งเครื่องต่างๆ ล้มตายลงมาก พวกได้ชัยชนะก็ร้อง
โห่ขึ้น ตัดเอาหัวยกขึ้นอ้าง เวลานั้น นางกว่าผู้กล้าหาญเห็นไพร่พลตายลงมาก ก็ไม่
ยอมหลบหนี

๒๔๔๔.๘. นางลับขอข้างไล่ผ้าเข้าชน ทานพายเห็นก็ไล่ข้างหลาวทองเข้ามา
ดักหน้า ขุนย่น เหิงพัน กับอ้ายฝ่อง ลับขอไล่หัวข้าง บุกเข้ามาช่วยผู้เป็นอว

๒๔๔๔.๙. ทางแกว่งกับฟ้าเลื่อน บุกเข้ามา ฝ่ายทหารเชียงเครือเตรียม
ตัวรอท่า นายจันผู้ต่างหน้าของนางกว่า พุ่งมาใส่เผชิญหน้าอ้ายคว่างผู้กล้าหาญ

๒๔๔๕.๐. ฟังเสียงพวกแมนเคลื่อนข้างเข้ามา ขุนเพ็งไล่ข้างเอียงขอเบียด
เข้าหา ดูพวกแกว่งตายร้ายกันทับบนเครื่อง ทหารกล้าของนางจ้อม ก็เช่นเดียวกัน

๒๔๔๕.๑. แม่นเห็นข้างของอ้ายคว่าง กับไพร่พลยกกันมา พวกข้าพวงมา
แต่ภู่ขูญ แยกตามง้าวกับหน้าไม้ มองเห็นหอกดาบกระจายเต็มกลางนา มีดมัวไปพอ
ปานฟ้าลมทอบฝนมา

๒๔๔๕.๒. ครั้งนี้ คึกแผ่ลามไปทั่วทุกแห่ง ดูพวกแกว่งแตกกลับคั้น ดูน่า
สังเวช ทั้งนายจัน แม่นพอง และฟ้าเลื่อน ยังย้ายข้างเข้ามาต่อสู้แห่งกันต่อ

๒๔๔๕.๓. อ้ายเกือบสู้กับนายจัน ทั้งถ่มถุยใส่กัน ขุนเยี้ยเล็งใส่แมนไฟ
แกว่งดาบฟันคอเอาดาบเสียบหัวยกขึ้นให้คนโห่ ทั้งร้องแรงๆว่า สู้รู้ไหมว่า พวกกูเป็น
คนเก่งของนางจ้อมมาช่วยเฟิ่นเดอ

๒๔๔๕.๔. ผู้คนแตกตื่นวิ่งไปมาเต็มทุ่งนา พวกเขาตีดาบฮางแสงไล่ซ้ำ เวลา
นั้น นางกว่าแม่เหล็กกล้าหาญ ระดมแต่งกำลังทั้งหลาย ให้จัดเอาอาวุธเพิ่มเติม

๒๔๔๕.๕. นางร้องด่าพวกเจียงจันว่า ทำไมมากลัวตายหลบหนีเช่นนี้ ข้าง
สิงห์ทองตม้นจนปากเปือก ขอเข้าชนข้างกับท้าวเจืองลูกขุนจอมสภาก่อน

๒๔๔๕.๖. บอกให้เรียกพวกเจียงจันมาหา บอกว่า เราจะรวมพลทั้งหมด
เข้ามาอยู่หน้าไร่เดี๋ยวนี้ กูคิดเห็นดินแดนที่เคยเป็นของพั่วรัก กูยิ่งหวงนครแห่งนี้มาก
กว่าเก่า

๒๔๔๕.๗. นางกว่าสั่งให้กระจายกำลังออกทันที มุ่งหน้าเข้าหาข้างพานคำ
ของท้าวเจืองผู้ใจกล้า เวลานั้น ข้างสิงห์ทองอย่างคุมพลไป ทั้งคนทั้งข้างเล่นปะปนกัน

๒๔๕๗. กำลังฝ่ายแมนหลวงหลายมารวมกัน ท้าวแองคอนรีบไล่ช้างเผือก
วงเข้า ช้างประสานงากับช้างนายจันผู้ใจกล้า พวกไพร่พลที่ติดตามมา รุมเข้าไล่พร้อม
กัน

๒๔๕๘. อ้ายผ่องพาดขอช้างไล่ นายจัน ชุนเพ็งไล่ช้างเข้าช่วยอีกแรงหนึ่ง
ฟังเสียงสนั่นดังก้องทั่วพื้นแผ่นดิน แกวเอือกเห็นดังนั้น ก็ออกมาช่วย

๒๔๖๐. อ้ายคว่างขึ้นขี่ช้างออกไปจับกุมเอา ฝ่ายแมนสูญเสียผู้กล้าหาญไป
มากมาย มาถึงเวลานี้ กำลังฝ่ายนางกว่าทุกแห่งเหลือน้อยลง จึงเร่งระดมให้เขาเลือก
ผู้เก่งมาเสริม

๒๔๖๑. เวลานั้น ทางฟ้าเลื่อนขยับลงมา โสว่เป็นผีด้วยกันให้แล้วไปเสีย
ก็ดี ตีช้างเข้าประสานงากับสามมะเสียวในทันที จัดทหารผู้เก่งกล้าเข้าทุกคน

๒๔๖๒. ทุกแห่งหน่วนวายไปหมด ชาวเมืองเงินยางหุ้มรุมมาล้อม นาย
จันไล่ช้างพุ่งเข้า ช้างตัวนี้ทั้งขาโค้งทั้งตงมัน

๒๔๖๓. ปะทะกับช้างของปู่พื้นจนเซหนี ฟังเสียงเขาทุกคนร้องโห่ขึ้นดัง
ก้องฟ้า เขารุมเข้ามาตีช้างของอ่าวพวงจนเกือบพ่าย พวกแกวเคียดแค้นแรง ทั้งกวัดแกว่ง
ง้าวทั้งโห่ร้อง

๒๔๖๔. เวลานั้น กำลังของนางง่อมเห็น จึงหันช้างมาช่วยอ่าว มีเชลือ
นำหน้าพาหมู่มา หานพายุขี่ช้างหลาวทองผ่าเข้ามา กำลังไพร่พลถือหอกธนูมาช่วยกัน

๒๔๖๕. ฝ่ายนางกว่าผู้ปกครองเมืองปะกัน ชำม่งหน้าเข้าไล่ช้างพานคำ
ของท้าวเจือง ช้างสิงห์ทองที่นางขี่ มันย้อยฮ่าปาก เราขอตายให้วิญญาณขึ้นสู่สวรรค์
ไปอยู่กับพระพรหม

๒๔๖๖. มองดูไปทางใด เห็นแต่ปลายดาบแกว่งกระทบกัน พวกกำลัง
ฝ่ายแมนก็หมุนเข้ามา เสียงพวกแกวทุกคนร้องอวดกัน ดังก้องสนั่นฟ้าสะเทือนดิน

๒๔๖๗. กำลังพลของนางกว่าแสดงความกล้าหาญ ถือหอกแบกง้าวกับ
ตั้งเป็นยาบๆ อ่าวพวงเห็นจึงไล่ช้างเผือกเข้า ช้างชนช้าง เองวงโอบเกี่ยวกัน

๒๔๖๘. ฝ่ายท้าวเจืองรุมเข้ามาล้อมจับเอาการต่อสู้ครั้งนี้ทำให้คนผู้ชนแข็ง
ของนางกว่าตายหมด พวกลูกน้องของฟ้าเลื่อนร้องคราง ถึงว่าตายไปก็ไม่แคลงใจ

๒๔๖๙. บัดนี้ กำลังของพวกพื้นมากมายกว่า หลังไหลมาพอบานดินทราย
ไหลลามแล้ง ทางฝ่ายพวกเราเหมือนว่าจะเหลือน้อยไปมากแล้ว แต่ก็อย่ารีบร้อนใจ
ให้คิดดีๆ ให้รอบคอบก่อน

๒๔๗๐. ฉะนั้น จึงป่าวร้องให้ทุกคนเตรียมตัว เราจะบุกเข้าหาลูก
ชุนจอมผู้ใจกล้า เวลานั้น มนตรีผู้ใกล้ชิดนางกว่าผู้หนึ่ง สับขอไล่ช้างชนเผือกเข้า

๒๔๗๑. ทางฝ่ายท้าวสุ่งผู้อาจหาญ พร้อมด้วยชุนเพ็ง ทั้งไล่เชลือ ก็ลุยเข้า
ไล่ พร้อมทั้งพวกข้าพานดำของอ้ายหาด เล็งไล่ท้าวจิวเจืองฝ่ายแกว

๒๔๗๒. ฟังเสียงช้างของปู่พื้นกับพวงสวายเร่งไล่ ฟังเสียงสั่งไพร่พลให้
บุกไปหน้า ทางฝ่ายแมนเขาก็หมุนกันมาไม่ขาด ส่วนอ้ายผ่องผู้ใจกล้า ก็พูดอย่างเสียง

แข็ง

๒๔๘๓. เอาขอสับข้างไส้เข้าไปกล้อย่างกล้าหาญ ฝ่ายขุนเฒ่าเลี้ยงไส้พวก
กองใหญ่ หานพายดึงขอคำออกมาเงียดเงื่อแกว่ง ผู้กล้าหาญทั้งหลายเร่งข้างเข้าประจัน
หน้ากัน

๒๔๘๔. คนของฝ่ายฟ้าเลื่อน แต่ละจุดหลั่งมา เสียงคนพอนาบินจะ
คว่ำ เวลานั้น นางกว่าพระมหาลีคนเก่ง ย้ายข้างออกมาอยู่หน้า เพื่อข่มขู่ศัตรู

๒๔๘๕. เฉ่าเจ้าซื่อนเห็นดังนั้น คิดว่าง่ายดีแท้ จึงไส้ข้างเข้ามากลาง จะ
ชนกับข้างสิงห์ทองตัวมิงยาวของนางกว่า ฟังเสียงข้างร้องตื่น ดังก้องทั่วทุ่งนา

๒๔๘๖. เฉ่าเจ้าซื่อนตกประหม่า หน้าซีด หัวใจสั่นเข็น กลัวแรงมาก จน
ต้องหยุดอยู่กับที่

๒๔๘๗. ท้าวเจืองร้องมาไส้ว่า มิงอยากตายหรือ แองคอนเห็นเช่นนั้น จึง
ไส้ข้างบุกเข้าไป ไส้ทั้งแกว่งควงขอข้าง ทั้งดึงขอคำออกมาแกว่ง ร้องบอกไพร่พลอื่นๆ
เข้ามาพร้อมกัน

๒๔๘๘. ฝ่ายท้าวเจืองจึงบอกเตือนพวกทหารว่าอย่าได้หมีนประมาทถือเบา
แม่หญิง คิดว่าจักเอาได้ง่ายๆ กระนั้นหรือ เขาก็มีฤทธิ์เดชร้ายสมควร เหมือนที่เคยรู้
กันมาเรื่อยๆ

๒๔๘๙. คราวหนึ่ง เฉ่าเจ้าซื่อนจึงหันข้างคืนมา และไส้ข้างมาถึงพวกทหาร
แล้วทะยานเข้าไปข้างประธานงกับข้างของจิวเอือก โดยมีกำลังพลรวมเข้าช่วยความ
ดีใจ

๒๔๙๐. ฟ้าเลื่อนไส้ข้างเข้าหาหนพาย พวกแกว่งโห่เข้ามาทั้งร้อง ทั้ง
คอนชายขึ้นข้างคุณเมืองตามหลังพ่อไป นางกว่าเห็นดังนั้น ก็ยิ่งแค้นใจทั้งร้องไห้ ทั้ง
บ่นว่า

๒๔๙๑. ข้างตัวนี้ เป็นข้างมูลแต่คราวพ่อเราพุ้น จึงทำให้เจ็บใจไม่เลิก
ไม่แล้วได้ บัดนี้ เราจะรวมกำลังข้างทั้งหมดเข้าสู้ ครั้นตายไปก็คงได้ขึ้นสู่ฟ้าไปหาพ่อ
พุ้นละ

๒๔๙๒. ดูปลายดาบปลายดาวกวัดแกว่งกระทบกัน บางคนก็ยกแพนบัว
ทั้งแบงจ้าวบุกเข้า ฝ่ายหนพายไส้ข้างเข้าชนทันที พวกไพร่หุ้มธนูเข้าพร้อมกัน

๒๔๙๓. กระแทกถูกท้าวจิวเจือง ตายอยู่กับที่ พวกแมนอื่นๆ ที่ตายลง
พร้อมกันก็หลวกลาย เอาดาบเสียบหัวแล้วยกร้องโห่กัน ทั้งพูดอวดอ้างว่า สู้สู้ใหม่
นี้แล้วท้าวผู้ลูกขุนจอม

๒๔๙๔. พวกแกว่งที่เหลือพากันแตกพ่าย ขุนเฒ่าเห็น รวมกำลังทะยาน
ถือหอกหางไส้ตาม ดูปลายหอกชูเป็นช่อสลอน เป็นแถวเข้าไป ไส้รู้ว่ากำลังพลมากมาย
เท่าใดติดตามมา

๒๔๙๕. เวลานั้น กองทัพแกว่งพากันแตกไปคนละทาง พวกขี้ม้ามารุมแทง
ร่วมกับข้าง ผู้คนตายเต็มรายชานนอนไม้กลางไร่ ทุ่งนาเต็มไปด้วยเลือด

๒๔๙๖. พวกไพร่พลตายกองกัน ฝ่ายพวกเงินยางก็ยิ่งตีกอง ตีฆ้องระดมกำลัง ครั้นนี้พอปานปลาในวังขาดน้ำ นกนากรวมกันมารุมกิน

๒๔๙๗. ไม่นานดวงตะวันคล้อยลงยามแลงใกล้ค่ำมาแล้ว นางกว่าปรากฏเห็นฝูงเหยี่ยวคำบินมาเต็มท้องฟ้า นั้นเป็นท้าวกว่า ผัวรักของเราใช้ใหม่ จะมารับเอาน้องไปอยู่เป็นเพื่อนเทียมข้างหรือ

๒๔๙๘. สุดแต่สู้รบกันหลายหลบ คนตายไปก็มาก คนฝ่ายเรายังเหลือแค่พันสามร้อย ถ้าจักชวนกันขี่ช้างบุกเข้าไปตายหมด ไม่ต่างอะไรกับเอาพินดุนน้อยโยนเข้ากองไฟ

๒๔๙๙. มองดูทหารม้า ถือหน้าไม้หลังไหลมาเต็มทุ่ง ไหลมาพอปานแผ่นดินจะคว่ำ เห็นแต่หน้าไม้ชี้ขึ้นกลางอากาศ ไหลลวดๆ ปานน้ำยิ่งมา

๒๕๐๐. ทำอย่างไรจึงจะสามารถบ้านแม่น้ำให้ขาด คงเป็นพระยาเถนมาช่วยท้าวเจือง อีกอย่างหนึ่ง ก็คงใช้เวรกรรมแต่ปางก่อนตามมาทันเราแล้ว ถึงเวลาที่ต้องขึ้นสู่พิมานเมืองฟ้าแล้ว

๒๕๐๑. ดูไปทุกทิศ เห็นกำลังพลของเขาเพิ่มเติม วาบๆ มาปานกองไฟเดือนห้า คล้ายกับว่ากำลังเมื่อเอาปลาในน้ำชุน ฝ่ายเราสูญเสียคนกล้าหาญไปมากแล้ว

๒๕๐๒. ส่วนช้างก็ล้มตายไปมาก ชาวเมืองเงินยางพากันร้องไห้เสียงก้องฟ้า เห็นดังนั้น นางกว่ามเหสีผู้งาม เอาขบ้งคับข้างตัวกล้าหาญของนางชนเข้ามา

๒๕๐๓. พวกทหารเอกของฝ่ายท้าวเห็น ก็หุ้มรุมใส่ มองดูทุ่งนาแดงไปด้วยเลือด ปานน้ำ อาวพวงขึ้นข้างมหาจักร ผ่าเข้า ทั้งท่งหอกแหลมพุ่งใส่ ทั้งข่มขบ้งคับข้างชน

๒๕๐๔. พวกเขาล้อมหน้าล้อมหลังหุ้มรุมเอา ชาวเงินยางแหยม่าล้อมไว้หมด ทั้งพวกเชียงเครือคนเก่ง ต่างก็รุมเข้ามาพร้อมกัน

๒๕๐๕. เฒ่าจ่าซ้อนเห็นโอกาสดี ขี่ช้างลอบเข้าทางหลัง ขุนเพ็งใสข้างเข้าไปตามติดๆ ฝ่ายทหารม้าก็ยกหน้าไม้ขึ้นยิง ส่วนอ้ายคว่างปิดล้อมอยู่ไกลๆ

๒๕๐๖. ส่วนท้าวหนุ่มแองคอนผู้เก่งกล้า ใสข้างพาพลทหารตะลุยเข้าส่วนนางกว่าพระมเหสี นางไม่รู้สึกลัวลิ่งใดทั้งหมด

๒๕๐๗. เราจะชนข้างกับเขาให้คนรำลือไป ว่าไม่มีเทพผู้ใดทำได้เหมือนเรา นางร้องบอกให้ทุกคนตั้งใจดู คนพวกนี้ นางเลี้ยงดูเขามาแต่่น้อยทุกคน

๒๕๐๘. ไม่ใช่คนประหลาด จะมีปีกเหมือนสัตว์ ทำไมจะบินหนีไปให้อายหน้า เรานี้เคยขัดใจกับตัวมาพอแรงแล้ว คิดดังนี้ จึงออกไปชนข้างพันดาบกัน

๒๕๐๙. เอาขอฟาดใส่หัวข้างสิงห์ทอง พวกลุงอาวแต่ละคนฟาดฟันช่วยไม่หยุด ยังสองคนกับแกวเอือก ซึ่งเป็นเจ้าเมืองเชียงกาง

๒๕๑๐. เวลานั้น กำลังสู้รบยังเหลือแต่แสนกว่า พวกเขายกหอก และอาวุธอื่นๆ เข้ามา หานพายออกกำลังเด็ดขาด ทำเหมือนงูพวงผู้อวูโส

๒๕๐๑. แต่งให้พวกข้าออกหน้า ไปก่อนคงจะดี ยกกำลังล่องเข้าไปพร้อมกัน ส่วนนางกว่า ก็ร้องตอบว่าตายเป็นผีก็ไม่กลัว ที่ใดหลวมตัวก็จะลุยเข้าไป

๒๕๐๒. เมื่อนั้นแม่ทัพของเมืองใหญ่ทุกคนหุ้มรุมใส่กัน ยิงปืนไฟใส่ปานท่าผนยามเดือนเก้า หานพายไล่ช้างบุญวงศ์เข้ากลาง พวกทหารผู้ใหญ่ของแควแอ้ ก็ไม่กลัว

๒๕๐๓. แกว่อาวุธชุดไล่ช้างสิงห์ทองของนางกว่า ปลายผลากับปลายหอกเรียงช่องเข้าไป ชุนเยี้ยไล่ช้างสารเข้ามาเสริม แกว่พาดค้อนไล่ตีคนล้มระเนระนาด

๒๕๐๔. อ้ายปิงพาดขอช้างไล่หานพาย ช้างบุญวงศ์พ่ายหนีทั้งร้อง ท้าวคอนชายไล่ช้างคุณเมืองเข้ามา พวกแกว่จุดปืนไฟตั้งสะท้อนขึ้นถึงฟ้า

๒๕๐๕. แต่ละครคนไล่ช้างเข้าชนกัน งาช้างสานสอดกันจนขีดปากกัน ท้าวเจืองเห็นแล้วพอใจ พระองค์จัดแจงแต่งตัวสวมเสื้อ และเหน็บดาบ

๒๕๐๖. อ้ายคว่างเป็นผู้ร้อใจแทนหลาน เพินมองดูพวกแกว่ทั่วทุกจุด ขบวนช้างของเพิงผายกับเยี้ยเกื่อน หลังไหลเข้ามาพอน้ำนองท่วมดินลือๆ

๒๕๐๗. เคลื่อนยาบๆ มาถึงกลางลานกว้าง เบียดเข้ามาทุกด้านดั่งก้อนสนั่น ปานแผ่นดินจะพลิก เวลานั้นกำลังฝายนางกว่าร่อยหรือเหลือน้อยลง พลทหารล้มตายเต็มคู

๒๕๐๘. การสู้รบดำเนินไปหลายหลบหลายตัวผลัดกันรุกรับ หานพายถอนช้างสิงห์ทองซึ่งก็ประสานากลับคืน นางกว่ามเหสีผู้กล้าเก่ง งามงอกขึ้นแทงถูกแขนหานพาย

๒๕๐๙. เลือดย่อยออกมากเกือบสลบ หานพายกับชุนเยี้ย กำลังอยู่ในความลำบาก เวลานั้นดินฝุ่นตลบขึ้นคลุมมืดครึ้มไปหมด เวลานั้น พวกลูกน้องทั้งชายหญิงพากันล้มตายลงมาก

๒๕๑๐. ทางฝ่ายท้าวฮุ่งเห็นดังนั้น ยิ่งหุ้มรุมเข้ามาฟันจนนางกว่าตกข้างนางผู้งามตายคาที่ พวกทหารพลิกดูหน้า จึงรู้ว่าไม่ใช่ผู้ชาย

๒๕๑๑. เขาเจ้อตบคมกล้าตัดคอของนาง พู่ว่า นี่ละนางพระยาเมืองที่อยากสู้กับท้าวเจือง พวกเขยกหัวขึ้นทั้งโห่พ้อน เมืองแตก เพลาพอดีคล้อยค่า

๒๕๑๒. กำลังของท้าวเจืองเคลื่อนเข้าเมืองปะกัน พวกแกว่ปืนกำแพงหนีลับสนอหล่มา ผู้คนแย่งชิงเครื่องของดั่งอีกทีก็ ทั้งแบกเครื่องของ ทั้งรีบร้อนหลบหนีกันทุกคน

๒๕๑๓. เหลือသူผ้าแพรสีขาวสลายเหลือมยาบๆ พวกเขาพากันมารวมตัวกัน บอกว่าภายในวังของท้าวกว่านี้ ให้ดูแต่ตากันเฉยๆ อย่าได้เข้าแย่งชิงเอาเครื่องของใดๆ ของเมือง

๒๕๑๔. คนเข้าทำลาย ตรวจค้นเรือนเป็นอลหม่าน บางคนชิงได้ถึงแห่งคำสี่เหลียง ท้าวเจืองสั่งให้บอกกันทั่วๆ ไปว่า พวกทหารถือดังนั้น อย่านำไปแย่งชิงเขา

๒๕๑๕. พวกทหารนางง้อมแห่งเชียงเครือ ทุกคนยกให้คำมาอวดอ้างกัน

จ้าวควายมีหลวหลาย กระจายอยู่ทุกแห่ง เสียงร้องดังก้องทั่วเมือง

๒๕๑๖. พวกผู้บ่าวไล่จับเอาสาวแก่ ขึ้นขี่ช้างไปด้วย ท้าวเจืองผู้เป็นใหญ่
สั่งให้ขยายแถวตั้งออกแห่พระองค์เข้าไป

๒๕๑๗. ช้างแห่เข้าไปจนเคียงเกย พระองค์ลงจากช้างพานคำขึ้นสูโงง ผู้
คนหน้ไหว้ แสงตะวันสอดส่องไล่ ซ่อปราสาทสี่ค้ำเหลืองระยิบระยับ เสาไม้กับหินงาม
เกลี้ยงเข้ากันดี

๒๕๑๘. พระองค์กวาดสายตาดูละเอียดไปทุกแห่ง คอนชายคิดทำอันใด
อันหนึ่ง ให้ถูกใจท้าวเจือง มั่นขึ้นไปตรวจตราดูด้านบนต่างท้าว แอบเข้าไปดูในห้อง
แห่นคำ

๒๕๑๙. ล่องขึ้นไปถึงหอสูง พบนางทั้งหลายกำลังเคี้ยวโศก พวกสาวแหว
รำพึงรำพันด้วยความทุกขใจ บัดนี้ นางกว่าผู้เป็นแม่หม้ายตายจากไปแล้ว เลยเหงา

๒๕๒๐. นางอู่แก้วนั้น เคี้ยวโศกมาก ให้เอาสองนางพุ้นไปนั่งเคียงพระยา
แองคองรัฐสภากกล่าวลอบโยน ท้าวค่อยๆ พุดโถ้โถมด้วยคำพุดม่วนๆ

๒๕๒๑. ซ้อยมาขอถามข่าวนางมเหสี เจ้าผู้มีรูปโฉมงามปานสาวสวรรค์
เป็นดังนี้ ถ้าท้าวเจืองเห็นคงอึกแพงยั้ง ทั้งสองคนคงพอใจเป็นคู่ซ้อหนอนเคียงกัน

๒๕๒๒. พวกเฒ่าแก่รับฟังขุ่นทั้งสอง แล้วตอบว่า นางนี้หากก็เรียน
มัดผมป็นนี้ ขอให้ท่านไปดูผู้สาวละวารุ่นใหญ่ น้องสาวเพิ่นผู้นี้ยังอ่อนน้อยอยู่

๒๕๒๓. พวกเขาฟังแล้วก็กลับคืนมาบอกท้าวฮุ่งโดยไว มาถึงก็กราบไหว้
ท้าวเจือง และกล่าวรายงาน พระองค์ฟังแล้วเข้าใจดี และพอใจ น้อยหนึ่งคำมืดแล้ว
ตะวันบังขอบเขา

๒๕๒๔. ท้าวฮุ่งไปอาบน้ำ แล้วกลับมาโงง บอกให้เขาดูแลทุกขอบข้างเมือง
กล่าวว่าพวกแหวจะลอบเข้ามาอีกก็ไมรู้ ถึงได้มาทั้งหมดก็อาจเสียไปได้

๒๕๒๕. อ้ายคว่างบอกพวกข่ามาบ้องกันเมือง เสียงเมียแหวร้องให้บ่นว่า
กันดั่งลั่น เห็นดั่งนั้นขุ่นแยะจึงพุดหยอกว่า อยู่เมืองปะกันนี้ เราได้เมียเพิ่มเป็นร้อยๆ

๒๕๒๖. เอ็นดูพวกอยู่บ้านก็ปานนั้น กลัวเสียขวัญ เพราะคิดหาพวกผัว
ทางนี้ ท้าวทานพวยจึงเสนอท้าวฮุ่งว่า เรารีบย้ายมาปกครองเมืองนี้ด่วน

๒๕๒๗. ขอให้ท่านผู้ยิ่งใหญ่กลับคืนไปโดยด่วน แต่งเอานางมาอยู่กับ
พวกเรา ส่วนว่าเขียงเคียวเบรียบเหมือนบ้านเก่า มอบให้ป่าอยู่ปกครองต่อไป

๒๕๒๘. ทานพวยอธิบายทุกอย่าง พวกเขาก็ยกพิณขึ้นมาเสพให้พระองค์
ฟัง พระองค์เสวยอาหารเย็นแล้วไปอาบน้ำ เขาแต่งทหารถือจ้าวแห่ไป

๒๕๒๙. ในนั้นมีทั้งเพ็งเกื่อน และแองคอง ถือผาลาเรียงกันแห่ท้าวเจือง
ผู้ยิ่งใหญ่ ไปถึงหอปราสาทของนางผู้หนุ่มน้อย อยู่ทีนั้น มีสาวสนมอยู่ด้วยหมื่นกว่า

๒๕๓๐. อยู่ในหอคำแห่งนี้ มีนางสาวสนมไม่ขาด พวกนางพากันถามข่าว
ท้าวเจืองอย่างอ่อนหวาน พระองค์เข้าใจจึงพุดจาด้วยอย่างอ่อนหวาน พวกเขารู้แล้วว่า
ท้าวประสงค์ในสิ่งใด

๒๕๓๑. นางน้อยผิวงามเกลี้ยง ยังไม่เคยนอนร่วมกับผู้ชายหรือมีชู้ ทำว
 เจียงค้อยๆ พุดกระซิบเบาๆ ค่อยประโลมนางด้วยความระวัง

๒๕๓๒. ใบหน้าขาวปานจาวดูน่าอัศจรรย์ เรือนร่างงามราวชาวสะอาดไป
 ทุกส่วนลัด ผมของนางออกสีเขียวขมวดเกล้าไว้ พระองค์เข้าชมนางอย่างใกล้ชิด

๒๕๓๓. นิ้วมือทุกนิ้วทอดจับเอวบางของนาง อ่าวพวงก็เลยลดผ้ามาหลาย
 ลงบัง ทั้งสองก็ลึงกอดชมใบหน้ากัน นิ้วมือแนบเนื้อที่ขาวงามปานแต่้ม

๒๕๓๔. นางอู่แก้วหัวใจสั้นทวิวๆ เหมือนใจจะขาด นางร้องขออ้อนวอน
 กับท้าวเสียงอ่อนหวาน ท้าวกอดโถมเอานางน้อยมาเคียงข้าง พอปานได้สาวสวรรค์มา
 อยู่ด้วย

๒๕๓๕. นี่หนอ ที่เพิ่นลือว่า ได้กินน้ำเย็นเหมือนใจมัก ความงามนั้นไม่ต่าง
 กับสาวในเมืองฟ้า ท้าวแย่งชิงเอามาเป็นเมียได้ ไ้ลุ่มฟ้านี้ไม่มีใครเท่าเทียมนาง

๒๕๓๖. เพิ่นว่า ไม้ใหญ่ผลิยอดเขียวงามเพราะฝน ผลิบานมีดอกบานส่ง
 กลิ่นหอม เปรียบเหมือนนางอู่แก้วผู้งามที่สุดในเมืองปะกัน ท้าวยี่ได้นางมาเป็นเมีย
 เคียงข้าง

๒๕๓๗. จากนั้นนางจึงพุดอ้อนวอนกับท้าว น้ำเสียงคำพุดอ่อนหวานดัง
 ชื่นว่า นี่คงเป็นแผนปางก่อนเคยเป็นคู่กันหนอ จึงได้ท่านเจียงผู้ยิ่งใหญ่มาเป็นเจ้า
 ปกครอง

๒๕๓๘. น้องนี้ใหญ่เป็นสาวอยู่เรือนท่านกว่า มีสาวใช้คอยดูแลปรนนิบัติ
 อยู่หลงหลาย เหมือนว่าเป็นเชื้อชาติเดียวกันมาแต่อดีตไกลโพ้น บัดนี้บุญสูงให้มา
 เป็นข้อยรับใช้ท่านเจียง

๒๕๓๙. ถ้าหากว่าน้องนี้โง่งเบาปัญญา ขอพระองค์จงบอกสอนน้อง
 แต่โดยดีด้วยเนอ ท้าวเจียงรับคำตามนางทุกอย่าง นางพุดต่อว่า อายว่าน้องนี้ชักถาม
 ซอกแซกทุกอย่างแต่

๒๕๔๐. พอเมื่อเดือนค้อยต่ำเข้าหลิบเมฆแล้ว ทัวทั้งเมืองมืดเจี๊ยบสนิท
 พระองค์ก็บังนงก็นอนหลับ นกเค้าร้องเสียงทอดยาวโหยหวนบนคอนเรียวไม้อ่อนๆ

๒๕๔๑. มองเห็นพระจันทร์ส่องแสงเรืองเรื่อยามกลางคืนทั้งสองนอนหลับ
 อยู่ในผ้าห่ม คราวหนึ่งเวลานาที่ค้อยไปเป็นยามก่อนแจ้ง ดวงดาวในท้องฟ้ารวมกัน
 เข้าพอดีไ้กัน

๒๕๔๒. ตะวันพุ่งขึ้นทางขอบเขา เสียงคนร้องบอกกันลุกฆ่าควาย ฆ่าช้าง
 แต่งิน เวลานั้น พระองค์ก็บังนงตื่นนอนแล้ว ท้าวผู้เป็นเจ้าของแผ่นดิน ลุกมาอาบน้ำ

๒๕๔๓. พวกเขาถือดาวแห่ตามออกมา ท้าวขึ้นนั่งบนแท่นคำ ผู้คนหนึ่งผ้าเต็ม
 สาวใช้ยกถ้ำรับอาหารเข้ามาให้ พระองค์ก็กินอิ่มแล้วจึงพักผ่อน

๒๕๔๔. เวลานั้น ทั้งท้าวคอน หานพวย และอ้ายคว่างอยู่พร้อมหน้า เพิ่น
 เรียกหาปู่พวง และปู่พัน พร้อมทั้งเพ็งเกื้อน คนของเชียงเครือ คนใกล้ชิด เช่น เขี้ยช้อย
 กับไ้ลือ

๒๕๔๕. เมื่อทุกคนมาครบ นั่งกันในห้องแล้ว พวกเขายกมือบัพท้าวพระยาพร้อมกัน พระองค์ผู้บุญสูง ถามข่าวคราวพวกเขา ท้าวเจืองแต่งเพศผมหาน้ำมัน เหลื่อม

๒๕๔๖. นางอู่แก้วนั่งเคียงข้างพระยาเจือง ดูแล้วงามปานพระอินทร์อยู่บนฟ้า เพิ่นรีบไปเชิญเอาแม่หญิงผู้อาวโสมา พร้อมทั้งพี่น้องสาวสนมทุกคน

๒๕๔๗. ไม่นาน พวกเขาก็พากันเข้ามาในโอง มองดูโองที่กว้างใหญ่คับคั่งไปด้วยคน เมียแกมมีแต่ผู้งามๆ ผิวขาวเกลี้ยง ทุกคนแอบดูตาไม่กะพริบ

๒๕๔๘. เหลียวดูคิ้วบาง ลำตัวมีคำคาด พวกนางพากันยกมือไหว้ท้าวเจืองเวลานั้น ท้าวผู้เป็นใหญ่ จึงกล่าวต่อพวกเขา ด้วยคำพูดอ่อนอ่อนหวานกับทุกนาง

๒๕๔๙. เมียของท้าวทว่า มีอยู่ถึงสามพัน งามทั้งตนตัว งามทั้งใบหน้า พวกเขาเป็นชาวเมืองปะกันทั้งหมด บัดนี้ บุญของท้าวเจืองมาครองเอาถึงต่างแดนแล้ว

๒๕๕๐. เวลานั้น นางหนึ่งที่เป็นเอี้ยหมู่ จึงกล่าวทูลว่า ลางนางก็เป็นเชื้อแนวทางเมืองแมน ลางนางมาแต่ไกลประเทศ ต่างถูกส่งมาเป็นกำนัลแก่ท้าวทว่า

๒๕๕๑. นางผู้เกล้าผมใส่เครื่องประดับย้อยลงนั้น ตาของนางกลอกไปมา เหมือนยืมแยมอยู่เสมอ ผิวดำแดงดูเกลี้ยงงาม พวงแก้มงามอ่องต่อง น่าอัศจรรย์

๒๕๕๒. พอปานว่านางลูกมาแต่ฟ้าลงมาดิน ลำตัวราวเกลี้ยงพอปานเอาคำทา นางชื่อว่า สีพาว งามกว่าหมู่ในแดนนี้ แขนกลมกลิ้ง ราบงามกว่าแต่แม่แต่งเอา

๒๕๕๓. พอของนางปกครองนาเขตขอนแก่น ร่ำลือไปถึงต่างแดน ใครๆ ก็ยกย่อง ทั้งคอคางคิ้ว งามสมส่วนพอดี ให้ว่าเทวดาปั้นมาก็ไม่ปาน

๒๕๕๔. ส่วนนางนี้ หากก็ขึ้นสาว อายุได้สิบสี่ พอของนางปกครองเขตเมืองทวายหู่ มีสาวสนมคอยรับใช้สามพัน พูดจาฉะฉาน เป็นที่ถูกใจท้าวไป

๒๕๕๕. อีกผู้หนึ่งที่ผิวขาวผ่องนี้ เขาว่านางแมน ร่างกายพอปานเอาคำเคียดคาดไว้ คอกลมกลิ้งเกล้าผมเกี่ยวพันไว้ เป็นเชื่อน้องของนางกว่ามเหสีเอง

๒๕๕๖. ท้าวเจืองบอกสมควรเอาให้อ้ายคว่าง จับจองเป็นเจ้าของนางไว้ นางผู้ผิวขาวผ่องร่างกลมปานเหล่า ใครๆ ก็ร่ำลือทั่วดินฟ้านี้ ไม่มีใครเท่า

๒๕๕๗. เนื้อหนังงามปานพระอินทร์แต่ง ชื่อว่า นางนงคราญ ผู้นี้ก็ปานพระอินทร์แต่งให้ ท้าวเจืองเสนอให้อาวพวงผู้อาจหาญ ไบหน่านางนี้ไม่น้อยไม่ใหญ่สมส่วน

๒๕๕๘. อีกนางหนึ่ง ตามคมไว หัวใส่กระโجمคำ ปักปิ่นพร้อม ท้าวเจืองปั้นให้อ้ายเกื่อน พร้อมทั้งสาวใช้รุ่นน้องอีกสี่พัน

๒๕๕๙. ผู้นั่งอยู่ข้างพุ้น ชื่อว่า นางอิน ลุงตาของนางคาดคำแต่งดองไว้ เป็นเมือง และข้าง ท้าวเจืองมอบให้อองคอน ผู้ใกล้ชิดของพระองค์ คิดเห็นใจที่เขาพรากรเมือง ไกลนางง้อมมากับตน

๒๕๖๐. เวลานั้น ท้าวเจืองพูดชมบุญคุณของแต่ละคน ที่ได้ยกทัพมาถึงเมืองลุงเมืองป้า จนยึดเมืองได้ ผู้สาว และเงินคำหลวงหลาย ได้โชคลาภในครั้งนี้ สม

กับความฝันไว้

๒๕๖๑. คุณางผู้งามสะอาด ใสสว่างเหลือม ผมมันชุ่มเกล้ามวยไว้ จึงเป็นนางงามหลายปานแต่มีเอา ลำตัวราบเรียบ แขนเรียวยาวระดับค้ำ

๒๕๖๒. ผู้สาวรุ่นราวคราวเดียวกัน มีประมาณพันนาง พวกนี้เป็นแมนเหยียดจัดส่งมาถวายท้าวว่า ท้าวเจืองแบ่งให้เป็นคู่ขุนพิง ท้าวนั้นเคยมีครอบครัว เป็นลูกหลานท้าวว่า

๒๕๖๓. ส่วนอีกนางหนึ่ง ซึ่งมีใบหน้าบานปานจันทร์เพ็ญ ปักปิ่นค้ำใส่เกล้าผมเหลือมเมืองๆ ทางหนุ่มน้อยผู้นี้ รู้เอาใจ ต่อให้สาวสวรรค์ลงมาหมด ก็ไม่มีใครงามเท่า

๒๕๖๔. นางนี้เป็นลูกหลานของอำมาตย์แมนไฟ มีทรัพย์สินสูงค่าหลายร้อย ท้าวเจืองตัดสินมอบให้เองผาย ผู้ใกล้ชิด มันก้มลงกราบ ทั้งขอบใจ

๒๕๖๕. อีกนางหนึ่ง ซึ่งมีใบหน้าขาวส่องใส ร่างกายขาวเกลี้ยง งามปานค้ำ นางเป็นคนงามแท้ สมควรอยู่เคียงข้างขุนผู้ใหญ่ เป็นเชื้อแนวกันมานานแล้ว

๒๕๖๖. ท้าวเจืองมอบให้แก่ขุนชาย ซึ่งรียกมือนบขอบใจขุนเจืองผู้กล้าหาญ นางผู้ตกแต่งด้วยค้ำและแก้วหน่วยใหญ่ใสแวววาว ผิวหน้าของนางเข้มปานแต่มีแต่งเติม

๒๕๖๗. ผมเกล้าประดับแต่งด้วยแก้วเขียว ใสแหวนค้ำ ชื่อว่า นางสีเส็งยมเจียรแจ่ม ใบหน้าแจ่มใส แต่เดิมอยู่เมืองกองทูนพูน คาค่าแต่งดองไว้เป็นม้าพันตัว และสาวใช้

๒๕๖๘. ท้าวเจืองคิดดูแล้วก็พอใจยิ่งนัก เห็นสมควรมอบให้ไซ้ลือ นางผู้ใสสร้อยดอกไม้ งามปานแมนหล่อ มีชื่อว่า นางเกิด เป็นเมียรักผู้หนึ่งของท้าวว่า

๒๕๖๙. พ่อของนางนี้ ปกครองนาเมือง ส่งคำแดงมาเป็นสินส่วย ท้าวเจืองยกนางนี้ให้แก่ขุนเหยียดผู้เคร่งครัด ท้าวออกชนช้างพร้อมกับเจือง และเป็นกำลังเข้มแข็งผู้หนึ่ง

๒๕๗๐. อีกนางหนึ่งนั้น ยังหนุ่มอยู่ มาแต่เชียงคาน ผิวเนื้อขาวแดงปานค้ำพันก้อน ท้าวเจืองพิจารณาแล้วพูดขึ้นว่า ขอมอบให้จำซ้อน ผู้ชี้เฮอะนี้

๒๕๗๑. พร้อมด้วยสาวเชื่องคอยปรนนิบัติพันหนึ่ง พอฟังแล้วเขาก็พานางลงมาให้จำซ้อนหัวล้าน สาวแก้วบ่นว่าด้วยความประหลาดใจ ทำไมหนอ บุญเราจึงจะได้มาร่วมเตียงกับคนเฒ่า

๒๕๗๒. เป็นเพราะกรรมเวรแต่ปางก่อนนั้นหรือ เป็นเวรอะไรตามมาทันแบบนี้ กูตายอยู่เมืองสวรรค์ ลงมาเกิดเป็นลูกพระยาอยู่เมืองค้ำวง

๒๕๗๓. เสียดใจลือว่างาม ท้าวว่าเลยไปเอามา มาบัดนี้ บาบมาก ผัวตายได้เป็นหม้าย แล้วเข้ามาได้ผิวเฒ่ารูปขี้ร้าย คงจะเป็นบาปแต่ปางก่อนแท้ๆ นั้นแล้ว

๒๕๗๔. อีกผู้หนึ่งกำลังสู้ยสาว พูดม่วนนั้น รูปโฉมเป็นที่พูดถึงทั่วแผ่นดิน ชื่อว่า นางสีตัน งามปานดอกบัวกำลังบาน คาค่าแต่งดองไว้ประมาณล้านกว่า

๒๕๗๕. ท้าวเจืองมอบให้แก่สามมะเฮียว คิดเห็นเวลามาช่วยชนข้างเป็นกำลังช่วยลุงป้า อีกผู้หนึ่ง ทรงฉลาดกว่าหมู่ ท้าวมอบให้แก่ขุนพอง

๒๕๗๖. อีกนางหนึ่งงามสะอาด ชื่อว่า นางแพง ไบหน่ามีสี่สวयรองๆ ท้าวเจืองปันให้อาวพวงผู้อาวุโส พร้อมด้วยข้อยรับใช้พันห้าและคำ

๒๕๗๗. อีกนางหนึ่ง คิวโก่งปานสายยนต์ ชื่อว่า จำใจ รูปโฉมปานแต่่ม ท้าวเจืองปันให้แก่ผู้ใกล้ชิดคือพนสวย เฒ่าก็หัวแย้มรับเอา และถือว่าเป็นบุญหลาย

๒๕๗๘. อีกนางหนึ่ง ไบหน่างามปานบัวบาน ชื่อว่า สีเสียม เคยเป็นเมียรักของท้าวท้าว ท้าวเจืองมอบให้แก่ สามมะเหิง ผู้ชักแพง ท้าวนี้รอบคอบ และช่างวางอุบายอีกด้วย

๒๕๗๙. เพราะเช่นนั้น จึงตีเอาเมืองใหญ่ได้ ได้นางงามมาอยู่เฝ้าตั้งหลวงหลาย อีกนางหนึ่ง คอกลมกลิ้ง ร่าบาง ไหล่กว้าง ชื่อว่า นางเทียม ท้าวกว่าเลี้ยงมาแต่น้อย

๒๕๘๐. ท้าวเจืองมอบให้อ้ายหาค เป็นลูกขุนนางแมน เชื้อสายสูง อีกผู้หนึ่ง ผิวขาว ยังอ่อนน้อย ชื่อว่านางขวัญ ผู้เนื้อสีคล้ำๆ เป็นนางเกิด นางเจียง

๒๕๘๑. พร้อมด้วยนางเล่า นางพม และนางสีบาง...พวกนี้เคยอยู่เฝ้านางอยู่แก้ว ยังมีนางสม กับนางมน เป็นคู่กัน นางพวกนี้ท้าวเจืองเอาไว้เทียบข้าง

๒๕๘๒. นับดูทั้งหมดแล้ว ได้กว่าสามพันนาง เอาแต่ผู้ดีๆ ไว้อยู่เฝ้าท้าวเจือง แบ่งปันให้ครบทุกคน พวกเราปราบต่างเมืองได้ตามที่ท้าวเจืองหมายบอง

๒๕๘๓. ทุกคนทั้งไพร่พลจากเชียงเครือ ท้าวมอบเงินค่า แจกจ่ายให้ทุกคน คิดเห็นการสนับสนุนของเพิ่น ที่ได้เลือกเฟ้นเอาแต่ผู้เก่งๆ มาช่วย

๒๕๘๔. สำหรับฝ่ายเมืองเงินยาง ท้าวกิจจัดแบ่งให้คนของลุงอย่างครบถ้วน โดยพิจารณาดูดินนาอันกว้างขวาง บ่อนที่เขาเก็บภาษีมาส่งให้

๒๕๘๕. นับดูเมืองต่างๆ ที่อยู่ห่างไกล แต่ละบ่ก็ส่งช้างมาเสียส่วยหลวงหลาย ท้าวเจืองยกให้แก่ขุนเยยผู้เป็นเพื่อน้อง มันเป็นผู้มีฝีมือ จนอัศจรรย์

๒๕๘๖. ท้าวเจืองจัดแต่งการปกครองเมือง จนเป็นที่รู้ลือไปทุกแห่ง มีผู้คนมาไหว้ นาทางเชียงบานเป็นนาคี มีมาก แต่ละบ้านส่งส่วยเป็นคำหลายแสน

๒๕๘๗. ท้าวเจืองพูดว่า ยกให้แองคอน พวกเดินทางไกลมารวมกันลงตลาดอยู่ที่นั่น ภาษีรายได้ถือว่าสูงสมควร หลายคนพูดว่า เมืองนั้นสุขสบายมาก

๒๕๘๘. นาทางเบื่อง นาไปแห่งเมืองกองทุน แต่ละบ่ส่งเงินคำมาเสียส่วยเป็นล้าน ท้าวเจืองมอบให้คอนชาย พี่น้องทางแม่ ท้าวนี้ไม่เคยกลัวอะไร รัไปปกครองทันที

๒๕๘๙. นับเอาแต่ข้าว ได้ถึงสี่แสนกว่า เงินคำใส่กาย ได้อีกเป็นหมื่น นาทู่งทางตะวันตก มีสามหมื่น ชายแดนยาวจรดถึงเมืองผาหลอดของกวางแก

๒๕๙๐. อยู่ที่นั่น มีไพร่พลมาก ท้าวเจืองกล่าวว่า จะขอเอานางเม้งไปสร้างเมืองนั้น มีช้างเป็นพัน ลงอาบน้ำอยู่ทำน้ำ มีเรือนหลังใหญ่ มีแท่นนอนปานพระยา

๒๕๙๑. มีทรัพย์สินมูลค่าหลายแสนคำ แต่ละปี แกวส่งส่วยมาให้หัว ส่วน
 นาคำของท้าวแกวกำนัน แต่ละปีได้ข้าวใส่ฉางไว้หลายแสน

๒๕๙๒. ท้าวเจืองพร้อมด้วยเสนาอามาตย์พอใจ คิดแล้วมอบให้เชื้อไป
 สร้าง ทุกคนได้ทรัพย์สินเป็นแสนๆ พร้อมทั้งข้างเป็นฝูง

๒๕๙๓. แต่ถึงอย่างไร ก็ยังคิดถึงทาสสาวเอื่อยไม่วาย ท้าวเจืองว่าจะไปอยู่
 เป็นพระยาเมืองนั้น เขตแดนมีผาตามเป็นขอบเขต มีกำแพงล้อมเป็นสิ่งป้องกันเมือง
 อย่างแข็งแรงหลายชั้น

๒๕๙๔. แกวสร้างไว้เป็นที่อาบน้ำ ทุ่งนาราบเพียง เป็นแหล่งซื้อขาย ท้าว
 เจืองปันให้แองผายไปอยู่ดูแล ทำนุเป็นลูกน้ำของนางง่อมม่วน

๒๕๙๕. นาทั้งเมืองใหญ่ของแมนเลือน แกวส่งสินส่วยมาให้ปีละล้าน ใน
 เรือนใหญ่ เต็มไปด้วยเงินคำฝาล้อมทุกทาง ประดับลวดลายงาม

๒๕๙๖. ดูแล้วปานว่าเมืองของพระอินทร์ ท้าวเจืองพิจารณายกไว้เป็น
 นาน้อย จะได้ตามใจนางง่อมม่วนแห่งเชียงเคือก่อน แล้วแต่ว่านางจะแต่งใครมาดูแล
 ก็ยังไม่รู้?

๒๕๙๗. เวลานี้ ท้าวรู้สึกลับปวนในท้องไส้ หัวใจอ่อนนุ่ม เพราะว่ไกล
 นางผู้เป็นยอดรักมานาน ดีแต่ว่า ทานพายตีหลายกองทัพแกวได้ง่าย เขาจึงลือชานูญ
 บารมีท้าวเจืองไปทั่วจักรวาล

๒๕๙๘. ส่วนนาติดกับนาของแมนไฟ ต้นสาธิตออกดอกงามทุกก้านปาน
 ดอกเลา เขาลือกันว่าทางป่าพุ่ม มีต้นโพธิ์ไทรมาก เงินส่วยได้ถึงปีละล้านกว่าอีก

๒๕๙๙. สิ่งที่ทำคิดแล้วอยากเอาไปฝากต้อนเมืองเงินยาง ข้างกับม้า
 อีกหมื่นตัว ส่วนนาติดของเมืองเชียงขวัญมีส่วนหมาก สวนพั่ว สวนตาล เต็มทั่วเมือง

๒๖๐๐. แต่ละแห่งพร้อมกันส่งส่วยมาให้หัว ท้าวเจืองมอบทรัพย์สินส่วน
 นี้ให้แก่างอ้ว ผู้ซึ่งท้าวจำใจจากมา เวียงงานทางนี้ไม่แล้วเสร็จ เพราะมีพวกต่อต้านอยู่

๒๖๐๑. เวลานี้ อยู่ในเรือนใหญ่ มีสาวใช้เต็มไปหมด บุญอำนาจของท้าว
 ยิ่งกว่าทุกคน นาทางดงจัน มีตั้งเจ็ดหมื่น ท้าวยี่ให้เขาส่งส่วยเป็นคำแทน

๒๖๐๒. พร้อมด้วยกำลังพลมากมาย เงินคำเครื่องของมีค่าหลวงหลาย
 ท้าวเจืองจัดแต่งแบ่งไปให้นางอามคาย คิดเห็นนางก็รู้สึกอุ่นใจดี

๒๖๐๓. อ้ายมาต่างเมือง ผู้คนลือว่ามีบุญหลาย จากมาไกลเห็นทุ่งนากว้าง
 ใหญ่ โดยเฉพาะนาทางเมืองคำวั้นนั้น พิลึกมาก เวลาถูกแสงแดดส่องเหลืองปานคำ

๒๖๐๔. ทุกสิ่งทุกอย่างมีพร้อมเพรียง สะดวกสบาย เหลือเฟือสำหรับ
 จะใช้สร้างสาตามใจ นาเพียงทางตะวันออกของแกวเฮือก มีเรือนใหญ่ทอดยาวไป
 ถึงแดนจีน

๒๖๐๕. ขอมอบให้แก่ปู่พัน ผู้อาวุโสครอบครอง แต่ละปีส่งส่วยคำมา
 เป็นล้าน นาคี ได้ข่าวล่อ? เป็นพัน อยู่ทางเบื้องทำริมน้ำบางบิน

๒๖๐๖. ส่วนนี้ ท้าวเจืองออกปากยกให้อาวพวง ฝ่ายนี้พอใจมาก ยิ้มหัว

กล่าวขอใบใจ ทางนาหลวงทุ่งเพียงด้านนอก ได้เงินปีละล้านกว่า

๒๖๐๗. ท้าวสูงบอกให้จำซ้อเนเอาไพร่พลไปอยู่ มั่นนี้ใจกล้า ออกชนช้างช่วย อืดใจหนึ่งใกล้คำเย็นยำแล้ว เสียงกลองเสียงฆ้องดังครื้นๆ อุ้มเมือง

๒๖๐๘. พวกไพร่พลจำนวนหลวงหลาย ต่างก็ยินดี เพราะว่าอามาตย์ของท้าวยิ่งใหญ่ครองแผ่นดินแล้ว บุญสมภารของพระองค์แผ่คลุมไปหลายโลก พระยาจอมผู้เป็นพ่อ ได้มาค้าคุณยามยากแท้ๆ

๒๖๐๙. บัดนี้ ได้โชคใหญ่ รู้สึกสบายใจแล้ว แยกยึดเอาเมืองแมนได้ตั้งใจปรารถนา ทั้งพวกสาวสนมมาอยู่ด้วย นางอุ่แก้วนั่งเคียงข้างเป็นคู่ปกครองเมือง

๒๖๑๐. เวลานั้น เขาชนไหมเหล่าใหญ่มาตั้งเรียงราย แล้วเอาบายคำตักน้ำเติมลงใส่โหลจนเต็ม ไม่นานพระจันทร์เต็มดวงขึ้นสูงเพียงปลายไม้ ท้าวเืองจึงปรากฏตัวออกมา

๒๖๑๑. ท้าวถามข่าวหาพวกปู ชาวข้าพวงดำ จับเอาปานเหล่ามาแวง ร้องเรียกหาผีดำ ขอเชิญขุนจอมธรรมผู้เป็นเจ้านาใหญ่มากิน ท่านจงมาค้าคุณลูกกำพร้าอย่าทอดทิ้งเนื้อ

๒๖๑๒. ขอให้ท้าวไกลไถ่ยื่นมาชมชื่นด้วย ให้พวกแควกกล้วย้านคมดาบมาราบไหว้ทุกวัน ขอเชิญผีรักษาเมืองปะกันมากินร่วม ขอให้ท้าวมีอายุยืน อยู่สุขสบาย

๒๖๑๓. ขอเชิญผีรักษานางง่อมคนงามแห่งเมืองเม็ง มากิน ดนนานแล้วไม่ได้เซยชมเห็นหน้ากัน ขอเชิญทั้งผีรักษานางอ้ว นางอามคายมากิน สาวเอื้อยพวกนี้มีแต่ผู้งามๆ

๒๖๑๔. โอบอุ้มมาจูบแก้มนั้น หอมยิ่งกว่าหอม ทั้งคอดางของพวกนางพอบานพระอินทร์ปั้นแต่ง ปานลงมาจากเมืองแมนแดนฟ้า เวลาพูดร้ายเสียงก็ม่วนปานหัวเราะ

๒๖๑๕. เกล้าผมของแต่ละคน ปักปั้นค่างาม ต่อให้สาวสวรรค์ลงมาก็ไม่แล บัดนี้ต้องอดกลิ่นความร้อนรุ่มไว้อย่างลำบาก เพราะว่าได้ปลัดพราก ไม่ได้ห่มผ้าฝืนเดียวกับนางง่อม

๒๖๑๖. ท้าวสูงหน้าหงาเศร้าใจ วางปานเหล้าลง แองคอนร้องบอกทุกคนกินเหล้า ท้าวเืองให้เติมน้ำครั้งเดียว และให้ทุกคนกินพร้อมจึงได้

๒๖๑๗. น้ำขอบปากไหลตกลงวาบๆ ประมาณสองพันห้าร้อยคน ก็มหัวกินพร้อมกันหมด ได้เวลาสมควรจึงหยุด แล้วขยับออก ท้าวเืองเติมน้ำให้พวกลุงอาวอื่นๆ

๒๖๑๘. นางอุ่แก้วนั่งเคียงด้านขวา นางคนนี้รูปโฉมงามสมกับท้าวเืองสาวสนมอื่นๆ นั่งเฝ้า แต่ละคนยกมือไหว้พระองค์

๒๖๑๙. ลางคนทาก็สอนสาว อายุสิบสี่ ค่อยๆ แอบดูจนใจจะขาดตามลางสาวผิวขาวใส่ฟันคำเหลือง ชอบดูมาก เวลาเอปากบ้วนคำหมากกัน

๒๑๖๒๐. แต่ละสาวประดับตกแต่ง ปักปิ่นใส่ผม เหลือบสายตามาใส่ท้าว
อย่างอวยๆ เกล้าผมของนางสาวมีกลิ่นหอม ดูท้าวผู้งามปานแมนแต่้ม

๒๑๖๒๑. ใบหน้าของท้าวขึ้นบาน เนื้อตัวขาวปานชนกปะเหียน สาวบางคน
เอาปิ่นปักเสียบประดับผม แต่ละสาวผิวคล้ำงามไม่มากนักเท่าใด

๒๑๖๒๒. ท้าวเจืองเองก็พอใจ เต็มหน้าแล้วเรียกพวกนางมากินด้วยทุกคน

๒๑๖๒๓. อยู่ข้างล่าง เป็นชุมชนเมืองทั้งหลาย ทั้งกินเหล้า ทั้งตีกลอง เวลา
นั้น เสียงเสพวงในเมืองหลวงดังขึ้นหลายครั้ง พวกแถวตกใจพากันเรียกขวัญจากฟ้า

๒๑๖๒๔. คิดเห็นเวลาท้าวว่าตีกลองสะบัดชัย เวลานั้น เสียงดังม่วนไป
ทั่วเมือง แต่พวกแถวร้องไห้?

๒๑๖๒๕. บัดนี้ ท้าวเจืองอยู่ปกครองเมืองปะกัน เงินค่าหลังไหลมาไม่ขาด
ในทันใด ก็มีคนขึ้นมาราบไหว้ท้าวยี่ เขาริบท่อนซ้างม้าเข้ามาเติมเมือง

๒๑๖๒๖. พวกแมนเข้ามาบไหว้ ท้าวเจืองเปิดหน้าต่างดู เห็นทั้งชาวเมือง
ทั้งซ้างซ้อย เวลานั้นท้าวเจืองพูดกับอ้ายคว่าง เราต้องสั่งให้พระยาเมืองต่างๆ มาให้เรา

๒๑๖๒๗. พวกทางทิศเหนือ ใกล้ๆ ข้างเรานี้ก็มาถึง พวกแมนกลับย้อนมา
ขอไหว้ ทางเมืองผาตาย วอแต่ ก็มาถึง เขาส่งม้าใส่ยานประดับคำมาให้พร้อม

๒๑๖๒๘. เมืองซ้างเมืองใหญ่ ผมเปีย ก็มา เขากลับเรา เลยรีบมาไหว้ ทาง
เบื้องเหนือ พวกห่อหัวแดงเมืองล้านฟุงก็มา ขอกราบไหว้เราพร้อมกันหมด

๒๑๖๒๙. เมืองทางใต้ ต่างชาติคือจีน จาม ก็มาถึง ภาคกลางเมืองยายยง
ของพวกเงี้ยว พวกเขมขอม เมืองม่านก็มาถึง พวกต่างแดนชวนกันมาขอส่งส่วยค่า

๒๑๖๓๐. ทางใต้เป็นเมืองท้าวมิ่ง แมนเฮี้ยวก็มาถึง เวลานั้นผู้คนมารวมกัน
จนคับคั่ง พวกแมนหัวเขียววอกป่องก็มา พวกเขาได้ยินชื่อเสียง ย้านกั้วเลยมาไหว้

๒๑๖๓๑. ฝ่ายเมืองของหุนบั้ง ก็มาถึง แมนไฟก็เดินทางมาไหว้ ทั้งพวก
ซ้างคายลาย ท้าวเลื่อนฮาด ก็มา ท้าวยี่อธิบายบอกแก่อาว

๒๑๖๓๒. เราจักให้พวกแขกต่างด้าวทั้งหมดนี้เข้าเฝ้า เวียงงานการเมือง
หลายอันยังขวางหน้าอยู่

ท้าวผู้ให้อ้ายคว่างปกครองเมืองปะกัน

๒๑๖๓๓. เมื่อท้าวผู้ซ้างนั้น จึงพูดกับพวกลุง อวว่า พวกเราได้พาคน
เป็นแสน ตีพวกแถวให้แตกไป ท้าวเจืองก็จัดการเลี้ยง ให้ทุกคนได้กินด้วยกัน บัดนี้
พวกเราจะรวมหมู่ซ้างกลับไปเมืองเงินยางก่อน

๒๑๖๓๔. ผู้คนมารวมกันอยู่ไฮงคำจนเต็มตั้งขึ้นๆ ท้าวเจืองสั่งสอนอ้าย
คว่าง ขุนเฮี้ยว พวกเจ้าก็ได้พร้อมกันต่อสู้ทุกอย่างตามการแนะนำ เดียวนี้ เมืองเรา
กว้างออก เป็นที่รำลือทั่วโลก

๒๑๖๓๕. อย่าได้ผิดเถียงกัน การอันใดให้อ้ายคว่างเป็นผู้คิด จงช่วยกัน

สร้างบ้านแปลงเมืองต่างเรา เรื่องใดร้าย เรื่องใดดี ก็ให้พิจารณาดูให้ถ่องแท้ อย่าได้พูด
แข็งและเสียดสีคุยโม้

๒๖๓๖. พร้อมนั้น ก็ให้ปกป้องดูแลพี่น้องผู้ยากจน พวกลุงอาวให้จดจำ
เอาไว้ดีๆ อັกแพงเอาคนผู้ทุกข์ยากไว้ก็ดี พวกเขานั้นเปรียบดั่งกำแพงล้อมเมืองที่แข็งแรง
แกร่ง

๒๖๓๗. อีกอันหนึ่ง พูดตามกฎสี่ตลวงประเพณี ก็อย่าเห็นแต่เงินค่า
มักได้แต่ตนเอง จงจำไว้ไม่มีอะไรนอกเหนือจากคำพูดนี้ดอก เว้นเสียแต่ว่า ผู้ใดทำผิด
แท้ จึ่งลงโทษ

๒๖๓๘. อย่าลำเอียงข่มเหงกัน ให้ดูทุกเมืองเสมอกัน และปกป้องดูแลอย่าง
ใกล้ชิดอยู่เสมอ ถ้าผู้ใดมีความรู้ดีให้เอาเป็นตัวอย่าง ผู้ใดพูดจาดีมีเหตุผลอย่างถูกต้อง

๒๖๓๙. พูดถูกตามกฎประเพณี ก็ควรผูกมิตร แต่งให้ต่างหูต่างตา ใคร
ทำผิด ให้พิจารณา และไม่ควรงั่งแต่ฝ่ายเดียวเกินไป

๒๖๔๐. ถ้าทำเช่นนั้น ผู้คนทั้งหลายจะหัวขวย เขาจะนำไปพูดนินทาต่อ
ผู้อื่น เป็นการไม่ดี พร้อมกันทำเหมืองฝายให้ชาวบ้านใช้ดีกว่า เจ้าขุนทั้งหลายฟังท้าว
ทุกคน

๒๖๔๑. สะพานเดินทุกแห่งให้ทำด้วยไม้กระดาน เอาดินคูนขึ้น หนทางอยู่
ในเมือง แห่งใดไม่ดีให้ซ่อมแซม เมื่อถึงยามวุ่นวาย ให้ชี้แจงอย่างละเอียด มีกองทัพ
ใหญ่ชี้ข้างเดินผ่าน กลัวมันจะพัง

๒๖๔๒. เจ้าผู้เป็นหัวหน้า จะอายุผู้คน ชาวเมืองจะแตกตื่นและสะท้าน
ย้านกลัว เป็นดั่งนิทานพื้นพูดมาแต่ก่อน ถูกตามเรื่องของท้าวคนชั่วผู้หนึ่ง

๒๖๔๓. ท้าวโนรสผู้หนึ่ง มีชื่อเสียงร่ำลือไปหมด ไม่นานเท่าใดก็เกิดร้อนรน
อนธกาลไปทั่วเมือง นางอุษาร้อยผู้งามกับผัว ทั้งสองเกิดความทุกข์ใจ

๒๖๔๔. ดั่งนั้น พระยาใหญ่ผู้ปกครองเมือง ก็เลยหนีจากเมืองไปให้พ้น
จากความเค็ร้หมอง พระยานรายณ์มา้างเพทำลายจนแหลกไปหมด แล้วก็เอาลูกมา
สืบเมืองแทน

๒๖๔๕. ความไม่ดีนั้น จะเป็นโทษถึงตาย เมื่อมีอำนาจก็อย่าอวดโอ้ เสียด
เพราะความโมโห ไม่เอาใจใส่ ไม่รับนํ้ากำลังออกต้านทาน

๒๖๔๖. ครั้นว่ามีผู้มายุงเรื่อง เมื่อเกิดสงครามต้องอยู่เป็นผู้นำ เราจึง
สั่งสอนพวกเจ้าอย่างละเอียด อย่าได้ทำเกินเลยคำพูดของเรา

๒๖๔๗. ท้าวโนรสพาทัพข้างออกไปตีศึก แล้วก็ตายจากลูกเมีย ดีแต่ว่า
ขุนเส็งมาถึง รวบรวมกองทัพข้างเข้าตีศัตรูให้แตกไป

๒๖๔๘. อีกอันหนึ่ง สั่งสอนเพิ่มอีกเล็กๆ น้อยๆ ว่า แล้วแต่พวกเจ้าผู้ชาย
ทุกคนเคยทำมา ให้เอาใจใส่ดูแลกำแพงเมืองให้แข็งแรง หอโงงของขุนผู้ใหญ่ ต้อง
มีกำแพงป้องกัน

๒๖๔๙. อัดปิดประตูกำแพงให้ดี อย่าได้พูดอวดอ้างว่ามันดีแล้ว ใครไม่

นับถือประเพณีโบราณอันถูกต้อง มีแต่พูดอวดอ้าง ชี้อ้าง มันไม่ติดอก คว้างเอ๋ย!

๒๖๕๐. พวกเราจะพาหมู่ช้างกลับคืนไปเมืองเงินยางก่อน เส้นทางยาว มีภูผาสองขวางคั่น เส้นทางคดเคี้ยวไปนานถึง จะรีบฝ่าป่าดงไปให้ไวปานลม

๒๖๕๑. อันหนึ่ง ขอยกเอาเรื่องเด่นๆ ที่เคยมีมา เป็นคำสอนโบราณ มาสั่งพวกเจ้าไว้ อย่าทำใจคับแคบมักได้เอาเปรียบผู้อื่น ต้องช่วยเหลือพี่น้องผู้ยากจนทุกคน

๒๖๕๒. ข้อยจะพูดเรื่องตีเมืองลังกา ท่านหนึ่ง มีบารมีสูง ใครๆ ก็ยกย่อง บ้านเมืองรุ่มรวยเพราะนางสีดาผู้เป็นเมีย พระรามไปตามนางคืนมาได้ตั้งใจ

๒๖๕๓. ยักษ์พิเภกนี้ ใครก็กลัว พระรามพูดว่า ไม่มีกลัว จึงจะขับไล่หนีไปอยู่เมืองอื่น ต่างไม่ให้อยู่ร่วมบ้าน เพราะเปลืองข้าวกิน

๒๖๕๔. มันจึงร้องให้ ไปหาพระราม พระรามจึงรู้เรื่องทุกอย่าง สุดแต่ยิงลูกศรไปเป็นแสนครั้ง หัวขาดแล้วจับต่อคืนมา

๒๖๕๕. ยักษ์พิเภกมันก็พูดโกหกอย่างแนบเนียน พูดเข้าข้างทั้งสองทาง เวลานั้น พระรามรู้จักจึงพูดขึ้น แล้วยิงลูกศรข้าง มันเลยตาย

๒๖๕๖. มันล้มท้าวลงอยู่กลางสนามรบ ไม่มีผู้สืบเชื้อแทนสาย มันเคยอ้างว่ามันอยู่ผู้เดียว เพราะน้องของมันไล่มันหนีมา

๒๖๕๗. ร่างกายมันถูกลูกศรพระรามเสียบ ตายไปเป็นผี ไม่ฟื้นคืนชีพได้ พวกสูงจืดละเอียดทุกอย่างที่เล่ามานี้ จำไว้เป็นกระจกส่องตลอดไป

๒๖๕๘. อันหนึ่ง อย่าได้พูดอวดอ้างเบียดเบียนผู้อื่น มีแต่คิดขังคนอื่นฝ่ายเดียวไม่ดี ควรชักแพ่งกันเหมือนพี่น้องเดียวกัน จึงดี อยู่ในแผ่นดินนี้ แม่เราเป็นใหญ่ คว้างเอ๋ย!

๒๖๕๙. พระยาจอมได้ปลุกมิ่งไว้ เตี้ยวันนี้ดอกก็บานแล้ว ได้ครองเมืองแล้ว ให้คิดกว้างๆ อย่าเลี้ยงคนใจจร คนชั่ว คนลาวผู้โง่ๆ เนอ! เพราะจะพาให้อับอายขายหน้า

๒๖๖๐. จงเสาะหาดูว่า มีบ่าวไพร่คนใด สละชีวิตเพราะถูกช้างเองาแวง เพราะป้องกันต่อสุโจรมาร รักษาบ้านเมืองไว้ให้ ตั้งความหวัง

๒๖๖๑. หากว่าเขาตายขึ้นสวรรค์แล้ว เขายังมีลูกสาวลูกชาย เป็นเชื้ออยู่ ก็ควรดูแลอุปถัมภ์ให้พวกเขาให้มีคู่ฟัวเมีย อย่าให้เขาเจ้าหมดเชื้อหมดแนว

๒๖๖๒. ให้พวกเจ้าจดจำไว้ให้ดี คือว่าอย่าไปเชื่อแต่ใจเมียมากนัก อันใดเป็นความลับ ไม่ควรพูด เขานั้นจะยุยงให้เราผิด และเสื่อมเสียได้

๒๖๖๓. ผู้ใดเป็นนักบวช ควรหลีกกิเลสทั้งปวง พระองค์ยังได้สั่งสอนผู้งูเฒ่าแก่อื่นๆ อีกว่า เมื่อมีการฆ่าจวควายเลี้ยงแขกคน ให้พวกไพร่ได้กินได้ดื่มจนอิม

๒๖๖๔. อย่าพูดชมเชงไพร่ฟ้าประชาชนได้ปกครอง เงินค่าและเกลือ อยู่ในฉางจัดแต่งเอาให้เขา จะไปตีเอาเมืองใด ถ้ามผู้เฒ่าผู้แก่ดูก่อน อย่าพูดชมเชงคนนินทาผู้อื่น

๒๖๖๕. เราจะไปแล้ว จึงได้ส่งสอนพวกเจ้า อย่าลืมให้จดจำเอาไว้ทุกอย่าง
นะนั้น อ้ายคว่างผู้เป็นอาว และผู้ใกล้ชิดคือ เยียช้อย และไช่ลือ

๒๖๖๖. พร้อมด้วยอ้ายเกื่อน และเพ็งผาย ใครๆ ก็ขอบใจกับท้าวเจือง
ส่วนว่า คำสั่งสอนของพระองค์จะแจ่มดี แล้วท้าวหันกลับไปสั่งพวกทหารว่า

๒๖๖๗. ใครเจ็บไข้ได้ป่วยมานาน หายพยาธิโรคยาพิษภัยอย่ามาต้อง เดอ!
อันที่พระองค์ได้สั่งสอนให้พรนั้น ดีแล้ว กลัวแต่ว่าเวรกรรมแต่ปางก่อนตามสนอง

๒๖๖๘. กลัวแต่ว่า เดียวเป็นไข้ เดียวหนาวสัน ไม่มีสร้างเสนา เวลาใดการ
ปกครองบ้านเมือง มีความวุ่นวาย พวกเราเผาแก่แก้ไขไม่ได้ ก็จะได้เดินป่าไม้ วันคืน
ไปถึงเจือง

๒๖๖๙. ถึงว่าเส้นทางจะผ่านป่าลำบากกันดาร ถึงคิดยากปานใดก็ตาม
เมื่อทหารพูดกลับไปหลบมาแล้ว เห็นแต่ดอกเป็นชิ้นๆ ออกไปก่อนม้า

๒๖๗๐. คนทั้งหลายพร้อมกันหลบหนี พวกเราจะออกจากเมืองไปวันนี้
ท้าวคว่างขึ้นครองเมืองปะกันแทนท้าวกว่า มีช้างหลวงหลาย ทำท่าชูงาสลอนอยู่ข้างล่าง

๒๖๗๑. ช้อยจะเดินทางผ่านป่าไม้ ผ่านทุ่งเมืองปะกัน ผ่านเขตคำมูน ผุ่ย
คำ จึงเอาเขนออกกัน เอาดอกผลาออกมารีง คิดถึงตอนไพร่พลหุ้มแห่

๒๖๗๒. ท้าวสูงพูดต่อว่า อย่าได้พูดชมชู้ชู้ตรีดท้าวขุน ให้ฮักแกงพวก
นักรบที่อยู่รักษาเมืองอย่างแข็งแรง เราก็ได้ทำบุญตามพ่อ ด้วยความยากใจ พวกเรา
ทุกคนคิดให้ถึถ้วน จึงจะเจริญ

๒๖๗๓. อันหนึ่ง อย่าเห็นแก่แต่ท่อนคำ คว่างเอย! หมัดคนดี ก็เพราะรับ
สินบน สิ่งของเหล่านั้น ให้รักษาไว้อยู่ในฉางก่อน ผู้ใดไปชนช้างช่วยเราแล้วไม่ได้รางวัล
ก็จะเคียดเคืองคว่างเอย!

๒๖๗๔. อย่าได้บังคับเอาประชาชนเป็นช้อยช้ำ เมื่อเวลาเกิดศึก พวกเขา
นั้นจะจับอาวุธแกว่งไกว ต้องรู้จักบุญคุณและเอ็นดูสงสารเขาด้วย ถ้าได้ดังนั้น แม้จะ
ไล่ให้หนี เขาก็ไม่หนี

๒๖๗๕. เมื่อผู้ใดพ้นโทษแล้ว ให้แล้วไป ผู้คนทั้งหลาย ก็จะขอบใจ และ
ยกย่อง อันหนึ่ง เมื่อมีคนทุกข์ยากขาดเรือนมาหา ควรเลือกเอาไว้เป็นผู้ช่วยเรง

๒๖๗๖. ทุกอย่างนับทั้งช้างก็เหมือนกัน พวกเขานั้นจะทำสงครามช่วยเรา
ฆ่าศัตรู ผู้ใดลั่นอ่อน ปากหวานจ้อยๆ ปานน้ำผึ้ง อยู่ต่อหน้าพูดดี ลับหลังมาพูดร้าย

๒๖๗๗. ควรทิ้งมันไว้ให้ทุกข์สักสามปี ถ้ามันเปลี่ยนแปลง รู้สึกเสียใจ
ตามหลัง จึงค่อยเอามาเลี้ยง อันหนึ่ง อย่าเมามัวกับเมียสาวมากนัก คว่างเอย! มัน
เหมือนกับกินวันดินเมื่อเมาเกือบตาย

๒๖๗๘. ยามเมื่อรักกัน พูดแต่แนวดีๆ เหมือนว่าทั้งสองฮักแพงกันไป
ตลอด เมื่อถึงเวลาผิดเถียงกันร้ายแรง มันยิ่งกว่าเอาดาบแทงให้ตายพุนหา คว่างเอย!

๒๖๗๙. ขอยกตัวอย่าง เรื่องพระยากำมะทา สูทุกคนจงจำไว้ในใจให้ดี
เพราะว่าได้เมื่อยใจปรตใจมาร ใจชั่วร้ายเป็นใจชายโจร

๒๑๘๐. เปลี่ยนใจยื่นดาบให้โจร ชายโจรจับเอาด้ามดาบ เลยแทงฝ่าจนตาย พระอินทร์อยู่บนฟ้าส่องลงเห็น

๒๑๘๑. จึงเอาน้ำมนต์ลงมารด ให้ท้าวพินซีพลงมารองเมืองด้วยความจำเริญ ส่วนนางนางเมียผู้เป็นเพศฉมาต โจรไม่เอา นางจึงกินวันดินเมื่อเมา

๒๑๘๒. แล้วก็ตายไปอยู่นรกอเวจี ตกในหม้อนรกกานกว่าแสนกับปี พอเมื่อกรรมตามทัน ก็เลยเกิดเป็นนางชะนี

๒๑๘๓. เวรสนองเพราะใจโลภ เป็นพันปีที่เป็นชะนีเกาะจ้องกิ้งไทรร้องรำอยู่ อันนี้ เป็นตัวอย่างสอนพวกสุ อย่าย่าได้ประมาท พวกสุทุกคนทั้งเมืองเจริญ แต่เนอ!

๒๑๘๔. บัดนี้ เราพาไพร่พลลาจากกลับไปเมืองก่อน ท้าวสูงสั่งสอนให้พวกขุนจำเอาไว้ ชั่วขณะหนึ่งตะวันขึ้นผ่านพินภู ส่องแสงสีทอง พอดีกองทัพช้างยืนเป็นแถวยาวเหยียด

๒๑๘๕. อยู่รอบๆ ท้าวสูง เป็นผู้ใกล้ชิดเพื่อน เมื่อตะวันขึ้นเที่ยงฟ้า เสียงสวนไล เสียงพิณดังก้องอ่อนๆ นักแสดงวิ่งเล่นขึ้นเต้น โดดโตเชือกหนัง

๒๑๘๖. พวกนักพ่อนแก้วไกวแขนอ่อนอ่อนแอ่น พวกทหารถือกั้งและง้าว ส่วนนางมาต นางแมน และนางอู่แก้ว ใครๆ ก็ถามท้าวสูง ว่าจะทำอย่างไร

๒๑๘๗. พวกเราอยู่เมืองกับพระยากว่าก็นานแล้ว ในเมืองก็มีนางเป็นหมื่นคน พระยาเจืองคิดจะเอาใครไป ใครอยู่ พระองค์เข้าใจจึงตอบว่า

๒๑๘๘. จะดูว่า ใครควรอยู่ ใครควรไป เอาไปประมาทพอดีใช้ ส่วนว่าข้าใช้หญิง-ชายแบ่งไว้พอๆ กัน และบอกให้พี่น้อง และนางผู้สำคัญทั้งหลาย

๒๑๘๙. เขา นั้น เปรียบดั่งว่า ไปดูเมืองเตรียมไว้อยู่พุ้น และยังจะได้เที่ยวไปมาเยี่ยมยามเรือนทุกฝ่าย ส่วนแม่ผู้เป็นจอมหัวของกูพุ้น ยังจะได้มาครองเมืองอยู่ที่นี่อย่างมีความสุข

๒๑๙๐. ส่วนนางผู้สำคัญ ให้ดูแลเวียกงานเบาๆ ไปปลางก่อน จัดเอาสาวใช้ให้ได้สี่พันคน นางคนลาวผู้มีประสบการณ์แต่นั้น ให้อยู่บอกสอนพวกคนใช้

๒๑๙๑. พวกนางนบรับคำสั่ง แล้วกลับคืนบอกเพื่อนทั้งหลาย นางอู่แก้วนั้น โศกเศร้ามาก ใจร้อนรอนกระวนกระวายอยู่ไม่สร้าง เพราะจะได้ห่างไกลพี่น้อง

๒๑๙๒. จะไม่ได้กลับมาเมืองปะกันแล้วหนอ! นางอู่แก้วร้องไห้จนตาวมจนน้ำตาเปียกผ้า กล่าวไปอยู่เมืองเงินยางบ้านเพินเมืองท่านพุ้น เหตุการณ์ร้ายดีอันใดทางหน้าไม่รู้

๒๑๙๓. เวลานั้น นางลาวผู้อยู่ใกล้ชิดกับนางอู่แก้ว สั่งลาด้วยความซักแพง ทั้งร้องไห้ เป็นเพราะกรรมแต่ปางก่อนมาสนอง ได้พลัดพรากจากพี่น้องวงศ์ตระกูล

๒๑๙๔. หรือว่าจะได้จากชาติเชื่อที่เกิดมาตั้งนี้ หากว่าบุญยังมีก็จะได้กลับคืนมาเห็นหน้า ไปอยู่พุ้น ท้าวสูงก็ว่ามีความร่มเย็นอยู่ ถึงว่าอยู่ร่วมนางทางพุ้น ก็ยังไม่เพียงพอ

๒๑๙๕. ถ้าปล่อยไว้ที่นี่ กลัวจะเป็นปีดเป็นปลาย พวกพี่น้อง-ย่า-อา สั่งสอน

หลานแซวๆ ทั้งพูดปลอบใจนางงามอู่แก้ว และสั่งสอนหมดทุกอย่าง

๒๖๙๖. พวกนางสาวขวัญใจของเมืองทั้งหลาย จึงนำเอาความเจริญไปสู่ เรือนเพ็ญ อย่าทำผิดใจเจ้าหญิงจอมม่วนเนอ! เพ็ญนั้น เป็นเชื้อเจ้าที่ทุกคนเคารพ

๒๖๙๗. เมื่อถึงยามฟ้าร้องดังสนั่น ส่วนๆ บัดนี้ จะไปจากพวกเราทางนี้ อันหนึ่ง คำสั่งสอนของเฒ่าแก่โบราณนั้น อย่าได้หลบลี้อยู่ในเรือนผู้เดียว

๒๖๙๘. ถึงยามพระองค์เรียกใช้เรียกหา ก็อย่าทำตากรอกไปกรอกมา กลัวว่ามีคนชิงนินทาขวัญใสร้าย กลัวว่า พระองค์ฟังความยุยงนั้น

๒๖๙๙. ทั้งจับมือ ทั้งร้องไห้สะอื้นแซวๆ ถึงเวลาบอกเตือนทหารทุกหมู่ พวกเขาถือหอกเรียงรายกันมีดอื้อตื้อ ผุ่งซ้างย่างเข้าเทียบบ้าน

๒๗๐๐. เวลานั้น นางอู่แก้ว รู้สึกอ่อนแรง เลยหยุดพัก ขบวนช้างที่มาจับ จึงได้รอกท่า พอให้บรรเทาความโศกเศร้าน้ำตาหยุดไหล ผุ่งคนร้องไห้แซวๆ อยู่เต็มโสง

๒๗๐๑. หลังจากนั้น ท้าวสูงสั่งให้พาพลออกไป ตีฆ้องฮางแสงดังก้อง ท้าวเมือง ขบวนชาวภูตอยของอ้ายง่า ถือตั้งเป็นซ้องๆ ชูสลอน แห่ท้าวสูงออกจากเมือง

๒๗๐๒. ดูเลื้อยพวกแก้ว มีหลายหลากสี่ ตะวันส่องแสงอาบทั่วภู ตามทาง เต็มไปด้วยช้างจนดูมืด นางอู่แก้วออกมาถึงช้างพร้อมผิว

๒๗๐๓. ขบวนชาวเมืองตามไปจนมีดอื้อตื้อ พวกเมียแก้วร้องไห้แซวๆ สาวแก่ สาวแรกรุ่นทั้งหลาย ที่เราตีชิงมาได้แต่ละเมือง

๒๗๐๔. ขบวนถือตั้งออกก่อนผุ่งซ้าง มีผู้สาวมากมาย จนเหลือเกินหลัง ช้าง คอนชายขี่ช้างคุณเมืองไปตามหลังพ่อ ขบวนถือตั้งออกล่วงหน้าไปก่อน

๒๗๐๕. เจ้าหญิงอู่แก้วขี่ช้างชื่อ ทองเหิน กั้นคันร่มใหญ่งามบังแสงแดด ทหารถือแพนแดงเรียงรายเตยรดาฯ พวกบ่าวใช้เอาช้างหยุดพักอยู่ได้ร่มต้นตาล

๒๗๐๖. ส่วนนางเกิดขี่ช้างพังมาดออกไป ช้างใหญ่ประมาณสี่แสนตัวย่าง เดินออก นางขวัญสาวน้อยก็ไปพร้อม พวกนางหม้ายเมืองของท้าวกว่า แอบมองดู

๒๗๐๗. ทุกคนมองดูนางเวียน ผิวเกลี้ยงงามรองๆ ปานเหลา นางมუნผู้ ที่คนลือชาทั่วเมืองมาแต่दनนาน ใครๆ ก็ยกย่องหมดทุกคน

๒๗๐๘. ก็ได้ไปจากบ้านไกลแม่ และลุงอาวแล้ว พวกนางทั้งหลายขี่ช้าง พัง ทั้งร้องไห้หน้าตาไหลพราก เพราะว่าจะได้เข้าป่ากว้างพลัดพรากจากเมือง

๒๗๐๙. ลำบากเพราะกรรมแต่ปางก่อนตามสนองหนอ! จึงมีความทุกข์ กัดดกลุ่มใจร้อนรนอยู่ คนถือตั้งทางยูงเรียงเตยรดาฯ มีแต่ผู้เป็นนกเป็นเหง้าล้วนๆ

๒๗๑๐. ชาวหนุ่มที่กำลังขึ้นวัยใหญ่งามเต็มตัว ท้าวเมืองบอกให้เดินทาง ไปก่อน ในวันฟ้ามีดครีมาอากาศหนาวแรงจัด อ้ายคว่างออกมาคอยทำสังคายท้าวสูงที่

สนามหลวง

๒๗๑๑. ช้างเข้าเทียบบันได เสียงคนที่อยู่ข้างล่างข้างบนส่งเสียงแซวๆ เอาสร้อยจำนวนมากออกไปแจกจ่ายกัน พวกท้าวทั้งหลายที่คอยทำเต็มสองฟากทาง

๒๗๑๒. ท้าวสูงผู้ส่งกวาดสายตาไปทั่ว พวกนางทั้งหลายที่จะไปด้วย

บางคนเปลือยอกอยู่ รับผิดชอบมาคาดเดียนอก บางคนรีบขึ้นขี่ช้าง บางคนเมาแต่หัวเราะ

๒๓๗๑๓. เพราะว่าท้าวสูงจะไปจากเมืองปะกันแล้ว นุ่งห่มเสื้อผ้าแล้วเดิน
ออกมาที่เกย เขาเตรียมห้างช้างพังตัวงามมาเทียบคอยท่า พระองค์ผู้ยิ่งใหญ่ขึ้นนั่ง

๒๓๗๑๔. ผู้ใกล้ชิดกันคนร่วมให้พระองค์ พระองค์ผู้ส่งคำสั่งให้ออกเดินทาง
พวกถือแพน เช่น ตั้ง และดาวคำ หลังไหลออกมา พร้อมด้วยทหาร และเหล่าแม่ทัพแพน

๒๓๗๑๕. แก้วงักใหญ่ทางนกยูงเหลื่อมยบายิบ เสียงเสพเตรสั้งซ์ พิณ
พาทย์ แคน ดังกึกก้อง ช้างพานคำย้ายย่าง อวค่างสั่งท้าวสูงอยู่ที่ทางว่า

๒๓๗๑๖. เจ้าจงกลับคืนไปหาเมืองของลูกก่อนเดอ! ถึงว่าได้ฝูงนางและ
ช้างอย่างหลวงหลาย ท้าวสูงผู้มีบุญแห่งเมืองชาชายพูด อวอยู่ทางนี้ ให้ติดตามดู
พวกแมน

๒๓๗๑๗. กลัวว่าแก้วจะยกทัพช้างมาตีอีก ก็ไม่รู้ กองทัพก็ควรเตรียมพร้อม
ไว้ให้ดี ติดตามท้าวขุนบั้งที่หนีไปอยู่เมืองแมนพูนด้วย มีอะไรให้ใช้คนไปบอกด้วย

๒๓๗๑๘. เมื่อพระองค์บอกแล้ว ก็ออกไป ฝูงคนเต็มทุ่งราบกว้างทุกด้าน
แองคอนพาพวกถือแพนคำเดินออกไป ฝูงม้ารวมกันอยู่ข้างเรือนแถว

๒๓๗๑๙. เจ้าหญิงอู่แก้วหันหน้ามาดู ทั้งร้องไห้หน้าตาไหลเป็นสาย ท้าวสูง
ผู้เป็นจอมก็เสด็จไป ภายใต้เสียงเสพที่ตั้งกองระงม

๒๓๗๒๐. เห็นแต่ช้างของพวกนางอย่างตามหลังยาบๆ มองเห็นต้นตาลเป็น
หมื่นต้น ต้องลมอยู่ทางเบื้องขวา เป็นสวนต่างๆ นานา มีดอกไม้หลายชนิดกำลังเบ่งบาน

๒๓๗๒๑. ยามเมื่อลมพัดมาแรง ดอกเกียงปลิวไป สังกลิ่นหอมหวานไปทั่วๆ
นางขวัญ นางสีพาว และนางเกิด พร้อมพี่น้องทั้งหลายต่างก็มองดู

๒๓๗๒๒. บัดนี้ ไม่หวังว่าจะได้กลับคืนมาหาเมืองปะกันอีกแล้ว ใจก็คิดถึง
ผัวจนซีดเหลือง มาเดี๋ยวนี้ พระองค์ได้มาเป็นใหญ่แทน ก็เพราะบุญของพี่มาได้มาเป็น
ข้าช่วยก็ไม่เถียงได้แล้ว

๒๓๗๒๓. ขบวนช้างบรรทุกต่างเครื่องของเป็นแสนๆ ตัว พวกเขาขี่ช้างแห่
ท้าวเจืองไปหน้าเรื่อยๆ มีดอ้อต้อตั้งแต่ป่ายาวกาวจนไปถึงทุ่ง เวลานั้น นางอู่แก้วสาว
กำพร้าเหลียวดูเมืองและร้องไห้

๒๓๗๒๔. ฝ่ายท้าวแมนกองแห่งเมืองกองทุน ตะวันคล้อยค้ำอ่อนแสงลง
กำลังทัพหลวงไปถึงป่าเขตเมืองเชียงบาน มองเห็นหอโงงเป็นแถวถัน มียอดช่อฟ้า
ประดับลวดลาย

๒๓๗๒๕. พวกเราได้ปราบพวกแย้ และนอนค้างอยู่ที่นี้ คนหลวงหลายเต็ม
ทางทุกแห่งที่ ท้าวสูงเลยพูดขึ้นว่า เหมือนกับตอนพวกเรามาจากนางง้อมไปเมืองเงินยาง
พูนหนอ!

๒๓๗๒๖. ใครๆ ก็จับตั้งและดาวคำ พระองค์ไปเทียบเกยขวาง แล้วลงไป
หากวั้น ติดตามด้วยฝูงนางแก้วอยู่เคียงข้าง ช้างหมอบลงแล้วปลดเครื่องออก

๒๓๗๒๗. ท้าวสูงเดินออกไปอาบน้ำ ขบวนช้างไปเทียบเกยเคียงร้าน เสนา

มนตรีขึ้นไปไหว้พระองค์ พวกนั้นเหลียวชมทัวเมือง

๒๗๒๘. ชายแดนป่องไปถึงเขตสีทัน เป็นเมืองงามของพวกเขม พวกห้อยยอดหอปราสาทราชวังเหลื่อมมาบๆ ทัวเมืองทุกด้านมีริ้วๆ และป้อมยามมีขอบลวดลาย

๒๗๒๙. ประตู่ทุกช่องทาเคลือบน้ำคำ พวกแก้วสร้างไว้หลายอย่างหลายแนว เมืองเชียงบานเป็นเมืองที่งามมาก พระยาท้าวสุ่งนั่งให้สาวใช้พัดวีให้

๒๗๓๐. ประชาชนชาวเมืองเชียงบานทุกคน พวกเขาภิรวมเอาควายและเหล่าต้อนรับท้าวเจือง คราวหนึ่งไปเรียกนายล่ามมา ท้าวสุ่งจึงขอบใจกับแขกด้วยความดีงาม

๒๗๓๑. ทุกด้านมีช่างงาชาวเต็มไปหมด แดนนไปถึงเมืองทวายหู้ ด้านหนึ่งไปถึงประตูเมืองของแก้วก่า ฟังแล้วท้าวสุ่งเลยคิดถึงอ้ายคว่าง

๒๗๓๒. หังนางจอมที่เป็นเชื้อชาติวงศ์ตระกูล หังเยี้ยคำ เกื่อนคานคนสำคัญ

๒๗๓๓. คิดเอ็นดูพวกเขาอยู่สร้างเมืองต่างไกลเราพัน และทานพายก็พูดว่า ไซ้แล้ว พวกเขาที่เป็นอ้ายทั้งหลายก็พูดเหมือนๆ กัน ครั้นว่าท้าวสุ่งพาห่มูซ้างกลับคืนเมืองเงินยาง

๒๗๓๔. ให้รับแต่งคนใช้ไปหาเมืองชาชาย ขอเอาพระยานางจอมมาอยู่แทนท้าวโดยด่วน คนทั้งหลายพากันมาไหว้ท้าวเจืองจนดับแคบ ดั่งนั้น เพ็นจึงบอกให้เอาเหล้ามาเรียงไว้

๒๗๓๕. เอาน้ำใส่ให้เต็มโถ ออนซอนเสียงพระองค์เชิญฝีม่ากินเหล้า ส่วนทานพายจัดคนเข้ากิน แล้วท้าวบอกทุกคนเข้ากินเหล้า

๒๗๓๖. เมื่อกินเหล้าแล้วก็เก็บเข้าที่ไว้ พวกเขายกสำรับอาหารเย็นมาตั้งเมื่อท้าวสุ่งรับประทานอิ่มแล้ว ตะวันคล้อย น้ำหมอกก็หนาขึ้น

๒๗๓๗. ชาวซ้ายก็มือนบแซวๆ แล้วคนทั้งหลายก็เรียกกันกลับไปเรือนพระองค์ก็กลับไปนอนอยู่บนแท่น โดยมีนางอู่แก้วเคียงข้างอยู่ไม่วาง

๒๗๓๘. ไปหน้าของนางชาวผ่องเหมือนแสงดาว พระองค์นอนร่วมกับนางทุกคน ชั่วโมงหนึ่งเดือนลับลง ท้าวสุ่งคิดถึงนางง้อมจนใจจะขาด

๒๗๓๙. อยู่ห้องฟ้าเห็นเมฆตั้งกลุ่มเป็นก้อนใหญ่ เปลี่ยนรูปเหมือนเสือเหมือนม้า ลมพัดใบไม้แกว่ง ส่งเสียงเกรียวกราว อากาศหนาว ทั้งมีลมพัดเมฆแผ่ปลิวกระจาย

๒๗๔๐. ฟุ้งคนทั้งหลายทยอยกันมาแห่ นกร้องส่งเสียงในความมืด น้ำหมอกอำบเปียกต้นไม้ อากาศเย็นเยือก ใจพระองค์ก็ยั้งคิดถึง

๒๗๔๑. มีเสียงเสกกล่อมท้าวสุ่ง สาวใช้เข้ามานุ่งผ้าปรนนิบัติพระองค์เมื่อถึงยามใกล้จะรุ่ง พระองค์ลุกไปอาบน้ำแต่งตัว

๒๗๔๒. พวกเขาเอาข้างมาห้างเตรียมเคียงเกยอยู่ได้ร่ม พระองค์ได้สั่งพวกคนครัวลุกจัดแต่งกินแต่เช้า เมื่อท้าวสุ่งกินข้าวเช้าอิ่มแล้ว คนถือแพนับเป็นล้าน

ออกไปก่อน

๒๓๗๔๓. ผู่ซ้างม้ามุ่งหน้าสู่เมืองเงินยาง กองปู่พวงตื่นนอนแต่เช้า ข้าพวง
ตำแหน่งภูสูงของอ้ายง่า เอาม้าอย่างหลงหลาย ออกไปก่อน

๒๓๗๔๔. พวกบ่าวใช้ ฝ่ายนางง้อม คือท้าวผ่อง และเพ็งผาย ยกพลออก
ไปลวงหน้า พวกนางทั้งหลายซึ่งซ้างไปซ้างๆ ผ่านทุ่งกว้างไปถึงเขตภู

๒๓๗๔๕. ลมพัดใบไม้ปลิวคว้างๆ อยู่บนภูสูง สัตว์ต่างๆ ร้องแข่งเสียงกัน
ดาวแจ้สว่างอากาศหนาวเย็น ป่าไม้มีด เป็นถันเป็นแถว

๒๓๗๔๖. ผู่คนพร้อมด้วยซ้างเดินทางผ่านป่า และห้วยฮ่อง คนถือแพน
หลงหลายเดินออกหน้า เสียงนกต่างๆ ร้องก้องป่า บางตัวร้องหาคู่ บางตัวก็เปลี่ยน
คอน

๒๓๗๔๗. คิดเห็นตอนท้าวจากซู้ อยู่ทางเมืองเชียงเครือ เดินทางผ่านป่า
ดงด้วยความลำบาก เหลียวเห็นดอกจำปีและจำปากำลั้งบาน ต้นไม้หลายประเภทเป็น
แถวถี่ๆ

๒๓๗๔๘. ช่วงขณะหนึ่ง ก็ผ่านเขตเมืองเชียงบาน พวกนางทั้งหลายใครๆ ก็
โศกเศร้า พอดิตะวันรุ่ง ส่องแสงไปทั่ว มาถึงป่าไม้นี้ มีฝูงลิงมาหุ้มรุมดู

๒๓๗๔๙. ยินเสียงนกยูงร้องประสานกับเสียงนกโพระดก ทั้งเสียงนกแขก
ร้องหาซู้ นกสังการวมกันอยู่เต็มป่า จับกิ่งต้นคู้ นอนคู่กันบนคอน

๒๓๗๕๐. อืดใจหนึ่งก็ไปถึงภูสูง เขตชายแดนเมืองปะกัน นางทั้งหลายนั่ง
เงียบอยู่อย่างเศร้าๆ รู้สึกกลุ่มใจดกกลิ่นความคิดถึง พวกเขาพี่น้องร้องให้จนอ่อนแรง

๒๓๗๕๑. ทำไมจึงต้องทิ้งเรือนมาเป็นข้าช้อยเพิ่นนี้ เพราะว่าบุญน้อย จึง
เป็นฝ่ายเสียชัย อนิจจาเออย! มีบาปมาเบียดเบียนเช่นนี้ พวกเราที่เกิดอยู่เมืองแย้ฝ่าย
แมนพูน

๒๓๗๕๒. กลัวว่าจะตายอยู่เมืองเงินยางแล้วหนอ ช่วงขณะหนึ่งเดินผ่าน
เขตแดน เป็นดั่งกรรมเวรมาให้พลัดพราก จากฝูงท้าวอยู่พูน ไปอยู่ต่างแดน

๒๓๗๕๓. มองดูต้นไม้ผลิยอดอยู่บนภู มีดครึมไปด้วยเมฆหมอก เหลียว
ไปตามทางมีนกยูงอยู่ริมไร่ แมลงภูบินหาตอมดอกไม้

๒๓๗๕๔. มีลมพัดพฤษภาคมนาไม้แกว่งไกวไปมา ดอกไม้สีอ่อนทั้งเหลือง
และเขียวน้ำเงินเข้ม ดอกพะยอมโน้มหย่อนปลายลง บ้างก็หล่น บ้างก็กำลังบานและ
ตูมก็มี

๒๓๗๕๕. ไม้ซาง ไม้ซอด ไม้ซ้อ ผลิแตกใหม่อยู่ริมทาง ต้นขนุนแตกกิ่ง ต้น
ซางมีหมากเป็นช่อเป็นพวง ต้นชมพู ต้นแพน ต้นฟาง พร้อมด้วยต้นแมน ต้นม่วง หมู
นกพรมมาหุ้มรุมกิน

๒๓๗๕๖. โผบินไปมาเมื่อกเอี้ยง นกนางแอ่น และนกเขาทอง นกยูงร้อง
ส่งเสียงอยู่ปากถ้ำ ผู่นางโศกเศร้า ทั้งซุบซอมทั้งเหลือง เพราะมาไกลจากเมืองแย้ ก็
เลยคิดถึง

๒๓๗๕๗. ตั้งแต่ท้าวกว่าตายในสนามรบพุ่ง ก็ยังมีแต่ความทุกข์ยากเศร้าหมอง เตียวหนีได้มากับพระองค์ เห็นบ้านเมือง มีดีไปด้วยป่าไม้บังลู่เอนสลอนอยู่ตามริมทาง

๒๓๗๕๘. จากนั้น เดินทางข้ามภูที่เป็นเขตแดนเมืองปะกัน ตะวันแดงเข้มจัดจ้า แดดก็ร้อน ท้าวม้าออกไปก่อน ช้างยังกระดิงแกว่งเสียงดังก้องตามทาง

๒๓๗๕๙. พวกนางสาวทั้งหลายยังเศร้าโศกอยู่ ท้าวสูงเหลียวมาดู และพูดเพราะว่าพวกเจ้าทั้งหมด มีแต่โศกเศร้าเหงาใจ ท้าวสูงก็คิดเป็นห่วง

๒๓๗๖๐. เลยหาแนวเล่นพอให้มัน ก้าวพวกเจ้าเสียขวัญเพราะเดินผ่านป่า ก็จึงรีบเร่งพาเดินทางข้ามป่าใหญ่ พี่ก็ชักแพ่งน้องเหมือนกันหมดทุกคน

๒๓๗๖๑. หรือว่าคิดอยากกินหมากสาละมาก อย่าแบกความทุกข์ไว้ ปลอยมันไปเสีย ขอให้ขวัญพวกน้องมาอยู่กับเนื้อกับตัว ไปอยู่สร้างสรรคบ้านเมืองร่วมกัน

๒๓๗๖๒. นางอู่แก้ว นางขวัญ และนางเวียน ยกมือบและตอบคืนว่า ก็ไม่มีโรคภัยอะไรมาเบียดเบียน ยามใดก็คิดถึงท้าวสูงอยู่เสมอ

๒๓๗๖๓. อันหนึ่ง นางผู้อยู่ทางเมืองเชียงเครือ นางอามกาย นางอ้วน ผู้สูงศักดิ์ ก็ล้วนแต่ว่าขวัญท่านนั้น ลักหนีไปหาสาวเอื้อย ได้ดมแก้มลูกอยู่แล้ว

๒๓๗๖๔. จึงร้อนรุ่ม อดกลั้นไม่ได้ มีภูผาส่งเป็นหมื่นชั้นขวางกัน จึงได้แต่ฝืนกลับคืนไปเมืองเก่า ข้ามห้วยช่องภูใหญ่นิวไกล

๒๓๗๖๕. เขาพูดแล้ว พระองค์ก็แอบลักยิ้มหัว ยินเสียงนกล่ นกถ้วกลางร้องเกี่ยวกัน มองเห็นต้นพะนัวเป็นแถว กำลังผลิแตกยอด ไม่รู้ว่ามีคนถือตั้งมากมายเท่าใด เดินตามทาง

พวกข้าพวงดำต้อนรับ

๒๓๗๖๖. ชั่วขณะหนึ่ง ไปถึงผาหอดเขตภูสูง หัวหน้าชาวข้าพวง เขียวท้าวสูงไปศาลา พวกเขาเอาควายเป็นพันตัวมาไว้ต้อนรับ อ้ายหอดพูดว่า ถึงที่พักนอนแล้ว

๒๓๗๖๗. มีศาลาใหญ่หลายหลัง สะดวกในการจัดแต่งเครื่องกิน พวกนางสี่พันคนลงมาจากข้าง พวกถือแพนคำ เช่นบัวหุ้มแห่มา พร้อมด้วยพวกถือดาบเป็นแสนๆ

๒๓๗๖๘. ดูในลานกว้างก็มีแต่ของต้อนรับหลายอย่าง ชาวข้าพวงดำพากันหามไหญ่เหล้ามาเสวยๆ มาจากทุกทางจนเต็มลาน มีทั้งข้าวสารขาวหามกันมา

๒๓๗๖๙. ในนั้น มีทั้งฝูงควายถือใหญ่ พร้อมด้วยกวาง ฟาน หมู เหมียง และเม่น นกยูงทอง นกเปล้า นกกี่ นกกางตัวดีๆ พร้อมด้วยนก กระรอก กระจ้อน ไก่ ลิน และเลน

๒๓๗๗๐. ยังมีกิ้ง แมงเหนียว และปูปลาอีก มีชาวข้าพวงดำแสนกว่าคน

มาต้อนรับท้าวสูง มีทั้งหมากม่วง หมากพร้าว ตาลหวาน ขนุน และม่วง ไหเหล่าใหญ่ มาตั้งไว้ที่ลานโล่ง

๒๓๗๗๑. ชาวข้าพวงดำใครๆ ก็ม่วนชื่นดีใจ พวกเขาเรียงแถวมาไหว้ท้าวสูง ผู้มีบารมีมากล้น และเกียรติยศสูง พวกเขาโน้มไหว้ท้าวสูงจนดูสับสน

๒๓๗๗๒. พระองค์จึงพูดดีๆ กับพวกเขา อ่าวพวงจัดแบ่งสิ่งของให้ทั่วถึง จากนั้น เอาขันหมากมาตั้งไว้ สู่เฒ่าแก่พวกข้าทุกคน

๒๓๗๗๓. ท้าวสูงหันหน้ามาพูดกับพน่วย ด้วยเสียงแรงๆ ลูกหลานชาว ข้าพวงทั้งหลายโน้มไหว้แซวๆ ตะวันคล้อยค้ำลงยามเย็นแสงเหลืองมัว เวลานั้น มีลมพัด ไปไม่ทันค้อมอยู่บนภู

๒๓๗๗๔. ท้องฟ้ามืดมืดไปทั่วภูของ ชุมสาวแควนั้งแหงกันคอยท้าวสูง จากนั้นชาวข้าพวงเอาเหล่าฮางทองมาให้ กินพร้อมกันเป็นหมื่นไห อยู่กลางลานดินกว้าง

๒๓๗๗๕. แต่ละไหมีน้ำเพียงปาก อ่าวพวงจับปานเหล่า และกล่าวถึงดำผี ขุนจอม เจ้าแห่งเชียงผาผู้ยิ่งใหญ่มากิน ผีอยู่ฟ้าให้คำคุณ ดูแลลูกด้วย!

๒๓๗๗๖. พวกเราเป็นใหญ่แทนเมืองเขาแล้ว มีกำลังแรงดีข้าศึกให้อ่อน ยอมต่อเรา ผีเชื่อปู่ก็ให้มากิน บัดนี้ไม่ทุกข์ แต่ยังมีแล้ว

๒๓๗๗๗. ผีประจำตัวอ้ายหาดแห่งดอยคำ ก็ให้มากิน สู่ได้อุ้มชูท้าว ลูก พระยาจอม ได้มากูดลุงป่า นางจอม นางเม็งพุ่น ทั้งนางง่อมอยู่ผู้เดียว นางอ้ว นางอาม

๒๓๗๗๘. พวกเราจะเดินทางกลับไปเมืองเงินยางแล้ว ความอันตรายใดๆ อย่าได้มาต้อง อีกอันหนึ่ง พวกนางผู้สำคัญอยู่ทางเมืองปะกัน อย่าได้มีโศกภัยเจ็บไข้ ให้ค่อยอยู่ดีด้วยนอ!

๒๓๗๗๙. อันหนึ่ง อ้ายคว่างผู้ต่างหน้าท้าวสูงนั้น ให้เข้มแข็ง ตีต้านผู้มารุกราน อ่าวพวงยกบวยคำขึ้น แล้วหยุดนิดหนึ่ง จึงพูดต่อว่า ไนโลกนี้ใครก็ถือว่าเรากล้าหาญ

๒๓๗๘๐. พวกเฒ่าแก่เหนื่อยใหญ่ จับบัวเหล่าแซวๆ ทั้งทหารและขุนกวานทุกคนกินเหล่าหมดแล้ว จากนั้นทานพายไหว้ท้าวสูงที่ทุกคนนับถือ ที่ยังเพียงเฒ่าแก่ ไกล่ซิดท้าว

๒๓๗๘๑. พอเมื่อตะวันลงลับขอบภู จากนั้น ท้าวสูงบอกฝูงนางผู้สำคัญ และ แองคองผู้คล่องไว ต่างหน้าพระองค์ แบ่งเผียนกินเหล่า

๒๓๗๘๒. นางอู่แก้วผู้ชาวสไตทั้งงาม คอ คาง ผิวหนังแบ่งบานงามเสมอ เวลานั้นอ่าวพวงและท้าวสูงกินก่อนหมู่ เดียวนี้นางอ้วผู้อยู่เดียว ไกลจากน้องชายแล้ว หนอ

๒๓๗๘๓. นางขวัญผู้ชาวามสไต หานพายถือถ้วยเหล่าเพิ่มให้นาง พร้อมกับ ทองสุนผู้ว่องไวใช้คล่อง ฝูงผู้เฒ่าม่วนชื่นกินเหล่าร่วมกัน

๒๓๗๘๔. นางมูนผู้เป็นพี่น้องเชื้อชาติเดียวกัน ผู้ร่างงามสมส่วน แถมยังเป็นงานดี มีผญา กินพร้อมหมู่พื้น

๒๓๗๙๕. ผู้พิชิตชาวสดีไสไชนางเวียนนั้น งามเลื่องยืมคมคาย เป็นพี่น้องของพระยากว่า กินคู่กับอ้ายผ่องแห่งเมืองเชียงเครือ คนสนิทของท้าวฮุ่งอีกผู้หนึ่ง กินคู่กับนางพอง

๒๓๗๙๖. นางผู้หนึ่งงามสดีไสดี คอนชาย และทองสุนกินร่วมกับพวกน้อง พร้อมด้วยสาวแก่ชื่อนางเกิด ร่างกลมกลึง แขนกลมเกลี้ยงปานแต่้ม

๒๓๗๙๗. ส่วนท้าวเองคองผู้ประเสริฐ นัดทุกคนเตรียมพร้อม ทุกคู่ถือบวยคำไว้ จากนั้น ท้าวฮุ่งจับบัวค่อยๆ ดูดกิน

๒๓๗๙๘. เมื่อกินแล้ว วางบัวเหล่านั้นงีบอบอยู่ จากนั้นเฒ่าแก่ชาวข้าพวงดำเลยเชิญท้าวฮุ่ง มีบางคนซ้ำอีกบวยหนึ่ง เลยเมหาหนัก เกือบบวยเหล่าไว้ที่แล้ว มานั่งฟังท้าวฮุ่ง

๒๓๗๙๙. ท้าวฮุ่งหันหน้ามาพูดกับท้าวน้อยเองคองว่า สมควรแบ่งปันคำและแผ่นแพือก พร้อมด้วยช้างตัวใหญ่มามอบให้เฒ่าแก่ และขุนชาวข้าพวงทุกคน

๒๓๗๙๐. เวลานั้น อ้ายหาด และอ้ายใหญ่สามมะเหิง พวกเขาก็ดีใจทุกคนในคำพูด เอาเงินคำหลวงหลายในฉางมาแบ่งปัน ให้แก่เสนาผู้น้อย และไพร่พลทุกคน

๒๓๗๙๑. พวกเขาก็กล่าวตอบพระองค์ว่า ในแผ่นดินทั้งหมดขึ้นกับท้าวฮุ่งหากว่า พวกแถวพากันเข้ามาปิดล้อมท้าวค่างเมื่อใด พวกเราจะยกทัพเข้าต่อสู้ช่วย

๒๓๗๙๒. จะทำตามว่านี่หละ ชันอาสาเอาช้างเข้าชนก่อนหมู่ จะรวมกำลังจักหาแสนคนตีก่อน และจะเป็นกำแพงเป็นหลักสู้ป้องกันเมืองให้อีก

๒๓๗๙๓. เวลานั้น ท้าวฮุ่งสุดที่ยินดีด้วย มอบขันคำให้เพื่อยกย่องผู้กล้าหาญ พวกเขาก็ก้มหน้าทูลลงสั่งลา ในเวลานั้น ท้าวฮุ่งคิดถึงนางง้อม

๒๓๗๙๔. เดียวนี้ นางง้อมของกู้อยู่อย่างไร! ยังรักษาไมตรีตามคำมั่นสัญญาอยู่หรือไม่! หรือว่าสงสัยเกี่ยวกับทางเงินยางและเมืองอื่น เมื่อคิดเช่นนั้นแล้ว ก็ยังเป็นห่วง

๒๓๗๙๕. จากนั้น ไปที่นอนอย่างทรมาน ค่อยๆ กอดเอานางอุ้แก้วมาเคียงข้าง ทุกคนไปนอนหลับแล้ว แต่ท้าวฮุ่งคิดถึงสาวลูกงอยู่

๒๓๗๙๖. พอเมื่อลมพัด น้ำหมอกย้อยหนาวเหน็บสะท้าน อยู่บนภูสูง ไก่ขันดังก้อง นางสาวแถวทั้งหลาย นอนตามห้องเรือนร้านที่มีหลายเสา

๒๓๗๙๗. เวลานั้น ท้าวฮุ่งคิดถึงซู่ทางเมืองเก่าเชียงเครือ เมื่อจากมานางร้องไห้ด้วยจนใจจะขาด กินข้าวไม่ลง มีแต่นอน เดินป่าฝ่าดงมาถึงลุงซุ่ม

๒๓๗๙๘. เดียวนี้ ท้าวกว่าตาย และเอาเมืองปะกันได้แล้ว อยู่หอสูง มีนางนับหมื่นคนอยู่ นับว่าผีสรวงคำซู่ให้สมปรารถนา ได้ช้างหลายแสนเต็มอยู่ข้างล่าง

๒๓๗๙๙. ทั้งหมดที่ได้มานี้ ไม่ใช่มีมาแต่เกิด เพราะบุญคุณของนางก็จึงได้ แต่แล้วมาทางไกลซู่อยู่ทางบ้านพุน ได้เดินป่าฝ่าดงมา

๒๓๘๐๐. ได้ทั้งเมียพร้อมทั้งนางสนมของท้าวกว่า แต่ก็ยังไม่ลืมความคิดถึงอันร้อนรุ่มในใจ คิดว่าจะเอาเมืองมาแต่งตั้งตามคำพูดของป่า เวลานั้นเดือน

ใกล้จะลับ ดาวข้างขึ้นครึ่งฟ้าแล้ว

๒๘๐๑. แสงอรุณแผ่อาบไปทั่ว เสียงพวกชาวข้าพวงดำดั่งขึ้น ไฟในเตา
รุ่งแสงขึ้น จากนั้นท้าวสูงออกมานอกอุطن

๒๘๐๒. ดวงตะวันขึ้นสูง ส่งแสงเหลือง นายทหารสี่พันคนเดินไปหาข้าง
ออกจากโรงไปประจำที่ ออกจากโรงแห่งหมีหมื่นเสา

๒๘๐๓. ท้าวสูงเดินไปขึ้นข้าง ทั้งพวกถือแพนและม้าเต็มทุ่งนา อลหม่าน
ไปด้วยข้างอย่างแหว่งไกววง แหงนดูท้องฟ้าดาวค่อนข้างใกล้จะรุ่ง

๒๘๐๔. ต้นทองเทศ ออกดอกบานเต็มไปทั่ว ผลิบะช้อนสลอนเลียบบตาม
ริมถ้ำ เหลียวเห็นทางไปดงวงนและห้วยตาด น้ำไหลกระแทกกันได้ตามซอกหิน

๒๘๐๕. จากที่นั่น ก็ไปถึงผาทอง อยู่ตีนภูมีแรด สิงห์ เสือ และข้าง พา
กันขึ้นภูคาไปถึงป่าเหล่า เวลานั้นแมงง้งร้องจอนพวกสาวตกใจ

๒๘๐๖. เลียบตามห้วยตามทางเก่า เป็นช่วงเป็นตอน ไพร่พลนอนค้างคืน
ในป่า และรีบลุกไปแต่เช้า เห็นแต่ราวภูสีออนแกมเหลือง จากนั้น ท้าวสูงเหลียวกลับ
มาพูดต่อกับพวกนางว่า

๒๘๐๗. คราวทำวาทว่าปกครองเมืองปะกัน ก็พาสุม่าเที่ยวเหมือนเช่นนี้
ใหม่? นางขวัญจึงพูดตอบท้าวสูงว่า ไม่เคยได้ออกจากเมืองมาเข้าป่าเช่นนี้ดอก

๒๘๐๘. บัดนี้ พระองค์ยึดได้เมืองใหญ่ปะกัน พระองค์ได้อาพาเรามาเป็น
ข้อย พวกเขาพูดตอบท้าวสูงด้วยความดีงาม เดียวนี้ บุญเหลือหัวพวกข้อยจึงได้
มาเห็น

๒๘๐๙. พวกนางแหว่งทุกคน พูดหยอกท้าวสูงให้ม่วนใจว่า เมื่อเห็นดอกไม้
บานงามเต็มป่า คงมีกลิ่นหอมเหมือนนางง้อมเนาะ

๒๘๑๐. ส่วนว่า สองนางทางเมืองลุงซุ่มพุ่นเด เหมือนดอกไม้ร่วมกัน
เดียวกัน พระองค์จะรักใคร่มากกว่า พวกเขาพูดหยอกท้าวสูงทั้งหัวเราะ

๒๘๑๑. ท้าวสูงพูดตอบพวกนางว่า ทั้งหมดนั้นไม่มีใครดอกเท่านางง้อม
พวกเรานี้กึ่งแน่นกึ่งกันแล้ว รักกันด้วยความซื่อสัตย์

๒๘๑๒. จากนั้น พวกเขานบไหว้ท้าวสูงผู้กล้าหาญ พวกเขาก็เห็นดีด้วย
หมดทุกคน ยกย่องพระองค์ที่พูดความจริง พระองค์สมเป็นผู้ปกครองบ้านเมือง

๒๘๑๓. ได้มาต่างบ้านต่างเมืองก็เพราะพวกลุง-อาว ถึงรู้ว่าจะได้อดทน
นอนป่ากับพวกไพร่พล พวกเราพากันข้ามภูสูงมาได้หลายลูก เห็นแต่ดอกไม้กำลัง
ผลิบาน ทั้งเหลืองหล่น

๒๘๑๔. จนไม่รู้จักว่า ดอกใดชื่ออะไร พระองค์ยิ่งกลุ้มใจร้อนรนขึ้น จึง
เดินทางบุกป่าฝ่าภูมา เห็นแต่ดอกไม้เบ่งบาน ทั้งเหลืองหล่น

๒๘๑๕. พวกเราก็นึกถึงเจ้าผู้อยู่เมืองเชียงเครือพุ่น นางอยู่ต่างเมือง
ไกลจากพระองค์ นางขวัญพูดหยอกท้าวสูง พระองค์ยิ้มแยมไปด้วย

๒๘๑๖. เห็นดอกไม้ต่างผลิบานส่งกลิ่นหอม ดอกพะเน้วบานตามผาหอม

ตลบบอवल ส่วนว่านางง้อมอยู่ทางเมืองเชียงเครือ เป็นขวัญใจคู่ชีวิตของท้าวสูง

๒๙๑๓. นางสาวน้อยพูดตอบอย่างอ่อนหวาน คำพูดนั้นปานคุ่นเคยกับท้าวมาก่อน เห็นดอกทองบานเป็นพวงช่อ หมุ่นกบินไต่เต้นตามคอน

๒๙๑๔. เอื้อยของพระองค์ซึ่งเป็นลูกเจ้าเมือง พี่นักรักหอมพวกเราเหมือนพระองค์ กับนางอ้วนค่าแห่งเชียงสา พระองค์อีกแพงพอๆ กัน

๒๙๑๕. นางขวัญผู้ช่างเจรจาพูดแล้ว ท้าวสูงก็เลยหัวเราะขึ้น

๒๙๒๐. มองเห็นต้นกฤษณาเป็นก่างซอนลอน ดอกเกียงและดอกพะเนาะส่งกลิ่นหอมหวาน ทางเมืองขวา มีต้นพิมเสน กำลังเป็นดอก หมุ่นกบินตอมดอกไม้

๒๙๒๑. อยู่ทางเบื้องซ้าย เรือไปด้วยดอกทองเหลือง พาผลผ่านป่าดงใหญ่ไปทุกวัน เดินทางได้ลึบกว่าวันจึงถึง ลักพักหนึ่ง ไปถึงใกล้เมืองใหญ่ มีป่าตาล

๒๙๒๒. อยู่ที่ใด ก็มีต้นหมากแซมค้ำงพลู คนของท้าวสูงเดินทางต่อไปมองเห็นชนทงเหลื่อมมายๆ ไป จากนั้น พวกข้าข้ามภูใหญ่มาก่อนแล้ว

๒๙๒๓. ลมพัดไปไม้ไหวยวๆ นกแซก นกกาเหว่าร้องส่งเสียงแซวๆ แต่ก็ขึ้นภูคาไปเรื่อยๆ จนพ้นข้ามภู พวกเขาร้องบอกกันให้จัดแต่งกิน

๒๙๒๔. ความช่างเป่าสะเนดั่งก้องว่อนๆ ซะนี่ร้องฮู้ๆ โทนห้อยไม้เหนื่อถ้า หึ่งฟุ้งซ้างฟ้าง ซ้างพลายเดินย่าง นกยูงใหญ่ร้องเสียงกังวานก้อง

๒๙๒๕. ลักพักหนึ่ง ขบวนใหญ่ก็ไปถึงแม่น้ำบางบึง^๑ เวลาช่างย่างเดินกระดิ่งดั่งก้อง ท้าวสูงสั่งทหารปลดเครื่อง ลงจากข้างเดินไปห้องที่มีแท่นนั่ง

๒๙๒๖. ขบวนถือตั้ง ง้าว ดาวคำ เดินมายาๆ ซ้างที่พวกนางชี้ไปเทียบร้าน ท้าวสูงขึ้นนั่งบนแท่นคำ ไพร่พลเข้านั่งเต็มศาลา

ส่งขุนฟองไปให้ข่าวก่อน

๒๙๒๗. ท้าวพระยาพูดต่อลู่อาว ควรจะแต่งขุนฟองกลับไปหาลู่ดีใหม่ พวกเราได้เดินทางมาถึงเมืองใหญ่แล้ว เล่าสู่ป่าลู่และนางอามฟังด้วย

๒๙๒๘. แล้วบอกถ้อยความที่สั่งถึง ความใดๆ พวกเสนาผู้ใหญ่ก็เห็นพร้อมแล้ว จะนำไปบอกพระยาซุ้ม พวกเขารับคำสั่งแล้วก็กราบลาไป

๒๙๒๙. มองเห็นน้ำหมอกย้อยจากกิ่งเกียงทอง ม้าควบไปตามทางว่องไว ไกล่ถึงเมืองเงินยางที่อยู่ไกล ข้ามทุ่งกว้างแล้วถึงเมืองใหญ่

๒๙๓๐. มองเห็นปราสาทเหลื่อมมายๆ มันก็มุงเล้งใส่หอเชียงจวงที่พวกผู้หญิงอยู่ ขุนฟองเข้าไปถึงนาง เห็นนางอ้วนแต่งกายงามปานแต่้ม

๒๙๓๑. นางกำลังเล่นหมากสกาย้ายตัวเพ็งอยู่ เขาบอกย้ายครั้งที่สองพอดีกิน เขาขอร้องให้ย้ายเพ็โจก บางคนช่วยนางอ้วน ทั้งร้องบอก

๒๙๓๒. คราวหนึ่ง ตะวันคล้อยค่าลับไป เวลานั้น นางอามเห็นขุนฟองเลยถาม : เจ้าเดินข้ามดงกว้างมาถึงด้วยความสบายดีหรือ ท้าวสูงก็ยังคอยอยู่สบายดีใหม่

หนอ

๒๒๓๓. เวลานั้น พอดีนางอ้วกั้หันหน้ามาหา ขุนฟองก็ยกมือชนกราบไหว้
พระยาเจืองผู้ยศสูง เห็นขอฝากความถามข่าวทางนี้

๒๒๓๓.๔. ตั้งแต่จากเมืองเงินยางไป เดินดงข้ามป่าผาภู ชนข้างซึ่งได้เมือง
ปะกันของท้าวเก่า คิดถึงสาวเอื้อยทางนี้ไม่ลืม

๒๒๓๓.๕. ได้ให้อ้ายคว่างปกครองดูแลเมืองทางฟุ้ง ได้ข้ามหลายดงดอยมา
ด้วยช้าง เพราะความคิดถึงเจ้าไม่ลืม เดียวนี้ผ่านมาถึงเชียงอินแล้ว

๒๒๓๓.๖. เล่าทุกคำที่ท้าวสูงส่งหานาง ก็แสดงคำขอใจต่อท้าวเจือง พวก
เราก็คิดถึงน้องทางนั้นเหมือนกัน อ้วค่าผู้เป็นใหญ่ ถามเรื่องการเมือง

๒๒๓๓.๗. ท้าวสูงได้ขึ้นครองเมืองปะกัน ท้าวเจืองจัดแบ่งนาโดยวิธีได้รู้ใหม่
ท้าวให้ใครอยู่ดูแล ให้ใครกลับมา พวกคนเก่งเล่า ท้าวเจืองเลี้ยงดูอดหนุนอย่างไร

๒๒๓๓.๘. ได้ยินว่า นางอู่แก้วงาม ทางนี้ไม่มีใครเทียมเท่า ร่ำลือมาถึงเมือง
เงินยาง ว่าท้าวเจืองผูกพัน เจ้าแห่งเมืองชาชายเลือกเอาตามใจ ไม่คิดตามผู้เฒ่าดัง
พวกเราเลยหนอ

๒๒๓๓.๙. ผู้ส่งข่าวรีบขานรับ ขุนฟองยกมือกราบไหว้ทุกอย่าง ความจริงแล้ว
พระองค์มีใจรักทุกคน ไม่ว่าอ้วหรืออู่แก้ว ก็ดังเดียวกัน

๒๒๓๔.๐. รูปโฉมพอบานพรหมแต่มีแต่ง เหมือนพระอินทร์แต่ง ตั้งเราเคย
พูดถึง ค่อยพูดค่อยจาเอาใจนางอ้ว เหมือนจะเป็นท้าวสูง สร้างบุญคู่กันมาแต่ก่อน

๒๒๓๔.๑. นางนั้น เนื้องามทั้งผมหอม เกิดมาหอมหวนดังดอกจังกอน นาง
คือเงาแทนตัวนางอ้อม ครั้นว่ามาแล้ว เจ้าหากจะเห็นดอก

๒๒๓๔.๒. เมื่อนั้น นางอ้วคิดเคียดเคืองเหลือบตาไปมา ข้าใช้ทั้งหลายก็
เคียดขมไปกับนาง รู้ว่าท้าวเจืองบุญหลาย มีหลายเมืองมาพึ่งพร้อมกันมาเสียส่วยค่า

๒๒๓๔.๓. ฝ่ายพวกเราอยู่เมืองเงินยาง ในต่อหน้าขอให้ท้าวเจืองปกป้องดูแล
ด้วย ขุนฟองรับปาก และพูดปลดปลอบว่า ใต้ร่มฟ้านี้ ไม่มีใครจะเทียมเท่าเจ้าได้ดอก

๒๒๓๔.๔. แม้นว่า นางสาวจากเมืองสวรรคตก็ดี ใครก็จะมาปานสองสาว
ลูกอยู่เมืองใหญ่ แม้นว่าสาวขวัญสาวเวียนที่รำลือปานใดก็ดี ท้าวสูงก็มีแต่พูดถึง
ทางนี้ตลอด

๒๒๓๔.๕. ถึงว่าพระองค์ได้ช้างเผือกเป็นแสนตัวก็ดี ยังรักช้างพานคำกว่า
ช้างพวกแกแยะเหล่านั้น พระองค์ได้สาวงามปานใดก็ดี เป็นเชื้อท้าวเก่าผู้เลื่องลือ

๒๒๓๔.๖. อามาตย์สูงปกครองเมืองก็ดี นางนั้นไม่เทียมเท่าได้ ยังมีสาว
เมืองปะกันผู้สูงส่ง เวลาใดพระองค์ก็อาลัยอาวรณ์ทางนี้อยู่

๒๒๓๔.๗. ขุนฟองพูดกับนางอ้วว่า ท้าวสูงรักเงินยางก่อนเมืองปะกันหลาย
เท่า เวลานั้นนางอ้วผู้คิดมาก คิดอยู่แต่ละวันจนเป็นปี

๒๒๓๔.๘. ยังคิดอยู่กับคำพูดของขุนฟองแต่ละคำ มีแต่คำดี ๆ มีคำอัน
ใหญ่หลวง อันนั้น หากว่าบุญมีได้ตั้งใจหวัง คงจะได้สมสร้างเมืองกับเพื่อน

๒๑๔๘. ได้สาวใช้ตั้งสามพัน ท้าวเจียงยังคิดถึงเรากับนางง้อมหรือ สาววัน
ผู้ขางาม หรือว่าท้าวสูงได้แล้วจะไม่เอาหรือ

๒๑๔๙. นางอู่แก้วผู้ผิวงาม เป็นเชื้อสายลูกแมนผู้มีผิวขาว ท้าวสูงก็ยิ่งรัก
และยังยกเป็นใหญ่ เป็นเรื่องรำลือมาถึงนี้เรื่อย ๆ

๒๑๕๐. ยังจักมาสนใจกับบ่อน้ำแห่งเมืองเงินยาง ที่เหมือนกับน้ำตื้นไหล
ผ่านดอน พระองค์อาจจะคิดเมื่อฝ่ายเอี้ยยนี้ ไม่ว่าจะกลับคืนมาอยู่กับพวกเรานี้

๒๑๕๑. ครั้นจักดูให้ชัดๆ แล้ว พวกเขาก็งามถูกใจ มีแต่ภาษาต่างกับเรา
เท่านั้น จิตใจของนางอ้วมมองมัวอยู่นานจึงโล่งอก เวลานั้น นางอามคายผู้เป็นน้อง

๒๑๕๒. จะอย่างไร ก็คงจะไม่เท่าเทียมนางเมืองเชียงเคือได้ดอก เพราะ
เป็นเชื้อสายพี่น้องใกล้กว่าเรา ครั้นว่าท้าวเจียงมีบุญกลับคืนมาเมืองเก่า ขอเป็นผู้รับใช้
อยู่ใกล้ๆ เพื่อกิจพอ

๒๑๕๓. ขุนฟองพูดหยอกม่วนๆ ว่า สาวเมืองเงินยางงามดั่งพระจันทร์แจ่ม
หากมีดาวเหลี่ยมยิบยับมาท้อมล้อม ในฤดูแล้ง คนจะยกย่องทั่วแดน

๒๑๕๔. อันหนึ่ง เหมือนกับท้าวได้บิรารมามากมาย พวกสาวแก้วผู้น่ารัก
หลายลำ เพราะบุญของท้าวแต่งสร้างมา นางอ้วมค่าตอบขุนฟอง

๒๑๕๕. เช่นนั้นบรรดาท้าวขุนเมืองปะกันนั้นเด เดียวนี้เป็นทองแผ่น
เดียวกันกว้างใหญ่แล้ว พวกเราควรจัดฉลองโชคชัยของท้าวสูง ให้ท้าวได้ปกครอง
เมืองลุ่มป่าอยู่สบาย

๒๑๕๖. ขุนฟองก็รับคำ และทูลต่อนางอีก หากคำดิงามทุกอย่างมาพูด เวลา
นั้น นางอ้วมให้เอาเหล้าออกมา ปานนี้พระยาผู้เป็นใหญ่เฝ้าคอยอยู่แล้วหนอ

๒๑๕๗. แล้วบอกให้เขาพายเหล่า ท้าวก็ร้องเรียกหาผีกินเผ้า พากันเอา
กระบายตักน้ำมาเติม เรียกร้อยแล้วก็นั่งบนนาง

๒๑๕๘. ผูกข้าวเปลี่ยนกันกินเหล้าในขัน กลัวเมากลับไปหาพระยา ยกสำรับ
ข้าวมาตั้งเรียงใกล้ๆ ทุกๆ ที่ในห้องเติมไปด้วยคน

๒๑๕๙. สู้ผู้ไปต่างแดนกลับมาถึง อย่างกังวลให้ค่อยๆ กิน กลัวติดคอ
เหมือนจะไม่คิดถึงเมืองเงินยางเลยหนอ ขุนฟองจึงกล่าวขึ้นอย่างหนักแน่นว่า

๒๑๖๐. พวกเราได้ตีเมืองปะกันแตกแล้ว ต่างก็คิดถึงทางหลังนี้จนร้องไห้
ครั้งนี้ ท้าวสูงคิดถึงสาวพี่มาก จึงข้ามป่าข้ามดงมา

๒๑๖๑. เมื่อกินข้าวอิ่มแล้วก็ยกไปเก็บ สาวผู้งามนั้นบนแท่นคำลายเหลี่ยม
อ้วมค่าผู้ขางาม ยังสั่งเพิ่มอีกว่า

๒๑๖๒. ให้มีงูทูลบอกพระยาด้วยคำดิงามหนอ ว่าท้าวสูงจะมาถึงในวัน
พรุ่งนี้ บอกให้คนพาอ่าวฟองไปโดยไว ขึ้นไปหาท้าวซุ่มที่โพงหลวง

๒๑๖๓. หลานก็เดินทางข้ามป่าข้ามดงมา นำพาไพร่พลซึ่งมาโดยไว
ผ่านป่าดงหนทางยาวไกล ข้ามปากกว้างมากถึงน้ำบางบึง

๒๑๖๔. ผู้นำข่าวมา ได้ส่งข่าวดีว่า ท้าวสูงตั้งใจจะมาถึงลุ่มและป่า ตั้งแต่

จากเมืองปะกันมา ไกลจะถึงแล้ว ผ่านเขตข้า ที่ข้างมาได้พอประมาณแล้ว

๒๘๖๖. เมื่อนั้น พระยาซิ้มชื่นชม พวกเราก็คิดถึงหลานเรื่อย ๆ มีแต่ตั้ง
ตาคอยทำด้วยความโศกเศร้า บัดนี้ พอปานเทวดาให้น้ำโสรจสร

๒๘๖๗. ได้รับชัยชนะสมดังหวัง ครั้นนี้ หายกังวลปานสร้างใช้ เลยสั่งให้
นางซิ้มมาหาโดยไว ป้าซิ้มมานั่งข้างลุง

๒๘๖๘. ป้านี้ทรมาณมามาก ได้แต่ไหววอนเทวดา กลัวว่าฝ่ายแมนเก่ง
กว่าสามารถทำลายทั่ว บัดนี้ทั่วสามารถตีเมืองปะกันได้ และกลับมาแล้ว จะขอบุก
ป่าผาดงไปรับหลานด้วย

๒๘๖๙. คิดถึงหลานชายมาก กลัวชนข้างไม่สู้เขา กูอยู่หลังเลยห่วง ป้า
จึงไปหาลูกสาวอ้วนค่าผู้งาม กลัวว่ามีใจเบียดเบียนหมู่แยะแล้วจะผิดกัน

๒๘๗๐. กล่าวเจรจาตามประเพณีมีมา เมืองเงินยางนี้มีเราเป็นใหญ่ เมื่อ
นั้น นางงามขึ้นข้างพังทองซีไป ผู้คนแห่ตามเจ้าไปหลวงหลาย

๒๘๗๑. พอถึงลานกว้างเชียงสา สองเอื้อยน้องออกมารับแม่ไปหาห้อง
พอเมื่อตะวันคล้อยใกล้ค่ำ สองเอื้อยน้องอยู่กับแม่

๒๘๗๒. ป้าซิ้มสั่งสอนสองนาง บัดนี้ ท้าวเจืองเป็นที่รำลือทั้งแผ่นดิน ถือ
ว่าสวรรค์ได้เกี่ยวสายแนนเข้าใส่กันแล้ว ป้ากล่าวพูดด้วยความชอบธรรม

๒๘๗๓. ลือกันว่านางอู่แก้วผู้งามเป็นเมียท้าวเจือง ถือว่าเป็นคู่บุญคู่กรรม
มาร่วมเรือนเรา ควรจะมีจิตหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยกันปรนนิบัติดูแลผิว

๒๘๗๔. อย่าบังเบียดเคียดขมต่อกัน ถ้าท้าวสูงรู้เพิ่นจะเบือหน่ายเราได้
อย่าได้เมาแมวอยู่แต่ยาเสน่ห์ ลืมสิ่งที่พาให้หลงตนหลงตัว

๒๘๗๕. ดูแลเรือนชานเพื่อต้อนรับแขกหมู่หญิงชาย ฟังความท้าวอย่าขัด
ฝืนความเฒ่าแก่ พวกใดมีคุณความดีต่อท้าวสูง ควรแต่งตั้งให้เป็นใหญ่

๒๘๗๖. อันหนึ่งให้เป็นคนกักตัก อันที่แม่สอนให้จดจำไว้ ผู้ที่เป็นเชื้อสาย
โกลก็ให้เอามาอยู่ด้วย จงอย่านำเอาคำไม้ตีมาสู่เรา

๒๘๗๗. พวกใดหากคิดแตกต่างทำผิดคลองครอง เมาเหล้าแล้วพูดมาก
โอ้อวด ถึงเป็นขุนแล้วก็ยังตกต่ำ เราเป็นเชื้อผู้ใหญ่ ควรเว้นหลีกไกล

๒๘๗๘. อย่าได้บังคับชู้ตรีดเอาทรัพย์สินกับไพร่ ควรปล่อยให้เขาสะดวก
ไปมาค้าขาย ลูกจงหลีกเลี่ยงการทาบปั้งปวง หากเป็นเช่นนั้น เทวดาจะช่วยเชิดชู
ยกย่อง

๒๘๗๙. ครั้นว่าตายไปแล้ว ก็ไปสู่ทางดี อยู่ในสวรรค์เสวยสุข คำสอน
ทุกอย่างนี้ อิงตามครรลองคลองโบราณ

๒๘๘๐. นางอ้วนน้ำตาหยดย้อยด้วยความชื่นชม ชะรอยว่าผู้ใหญ่จะไม่คิดเห็น
เรื่องนี้ นางซิ้มพร้อมด้วยลูกสาว เอาใจใส่สู้เพื่อชื่อเสียงบ้านเมือง

๒๘๘๑. ได้ลุ่มพ้านี้ ใครๆ ก็อยากมียศศักดิ์ ดูท้าวเจืองเป็นตัวอย่างที่ดี
ชัดแจ้ง มีชื่อเสียงรำลือไปไกล จึงเปรียบเหมือนต้นไม้ยามแล้งเดือนห้าขาดฝน

๒๑๘๒. คราวหนึ่ง พอตะวันคล้อยลงลับเหลี่ยมภู ไพร่พลหันทาเตรียมพร้อมทุกอย่าง ครั้งนี้ทั้งเวทดา ทั้งพระอินทร์ได้ช่วยเซ็ดชู พระยาจอมอยู่ฟ้าช่วยปกป้องกัน

๒๑๘๓. ยิ่งคำคุณท้าวยังไม่ทอดทิ้ง ได้บ้านเมืองแผ่กว้างไปไกล ได้ช้างพร้อมกับไพร่พลและผู้สาว ม้าหลวงหลาย มารวมอยู่กับท้าวผู้เก่งกล้า

๒๑๘๔. นางพระยาบอกพวกดูแลเรือน พุดกับยายวงและพวกขุน แต่งเพื่อนควายหลวงหลายเหลือกิน แจกจ่ายห่อข้าวให้ครบทุกคน

๒๑๘๕. พวกเขาบุกป่าผ่าดงผ่านอันตรายต่างๆ ท่างร้างแรมอาหารเย็นเข้ามานาน เมื่อนั้น นางผู้งามพุดเสริมพวกขุนฟองผู้หนุ่ม ทั้งไพร่พลผู้เป็นใหญ่แห่ตามไป

๒๑๘๖. ทางท้าวพระยาเมืองใหญ่เงินยาง จัดแจงแต่งพลมารวมกัน ห้างเตรียมดาบ ห้างเตรียมเขนเป็นหมู่ ฟุ้งผ้าแห่ ช้างสองตัว

๒๑๘๗. ป่าซุ่มลูกจากห้อง ขึ้นชี้ช้างพังคำ ถกชาย่างย้ายอย่างสง่างาม

๒๑๘๘. ฟุ้งคนอาลัวหลายคน ลากจากโง่งใหญ่หมื่นเสา

๒๑๘๙. คราวหนึ่งตะวันลับเหลี่ยมเขา สาวผู้งามแห่ตามแม่พระยา ขบวนช้างย่างย้ายไปยabby คราวหนึ่ง ถึงบ้านเก่าเชียงอิน

๒๑๙๐. เห็นหลังคาหอปราสาทมุงคำเหลื่อมมมาๆ นางทั้งสองตามแม่ไปห้อง นางอ้วและอามคาย คิดหนักมาก เช่นเดียวกับนางเอ็ดคองผู้อ่อนน้อย

๒๑๙๑. พวกนางนั่งเคียงข้างป่า เว้นหัวหัวม่วนต่อกัน ในโง่งใหญ่ มีคนมาอยู่รวมกัน เรียกตั้งคนครวกินให้เร่งไวๆ ด้วยว่าท้าวสูงจะมากินข้าวเช้าที่นี่

๒๑๙๒. ฟังเสียงฟ้าร้องดังสนั่นตึ๊งๆ กัน ลมพัดยอดตาลอยู่ต้นบ้าน ท้าวเจืองมาจากเมืองปะกัน ไกลจะมาถึงเราแล้ว นางอ้วค้ำยั้งคิดถึงแรง

๒๑๙๓. อดทนกลืนใจรอท่า เดี่ยวร้อนเดี่ยวหนาว เหมือนจะเป็นไข้ ก็เพราะไกลจากน้องคนนานกะด้อ ส่วนพวกไพร่พลจุดไฟ และจัดแต่งเครื่องกิน

๒๑๙๔. นางอ้วผู้งาม ยกมือขึ้นนบ ชวนแม่พระยาผู้เป็นใหญ่ ป่าซุ่มกินข้าวอ้อมแล้ว พวกเขามาเก็บสำหรับข้าวยกลงไป

๒๑๙๕. ทางด้านวัวด และค้ายวง ส่งเสียงดังปาวร้องกันปาดหันเนื้อควายและช้าง แสงสว่างแจ้งไสขึ้น นางอ้วเป็นผู้พูดขึ้น

๒๑๙๖. เอาให้เหล้าออกมาสี่พันหาม ลองทำประชดใส่พวกแควม้อย อันหนึ่ง ช้างเดินทางไกลหิวมากแล้ว จัดแต่งเอาอ้อยมาเรียงไว้เป็นหมื่นแถว

๒๑๙๗. ป่าซุ่มกล่าวต่อลูกสาวว่า อันใดดีโดงาม ไม่เกินกว่าลูกจะรู้ทำอะไร ก็ให้มันถูกต้องเหมาะสมกับท้าวสูงผู้เลี้ยงลือ

๒๑๙๘. บัดนี้ ทุกเขตยอมเสียส่วยทรัพย์สินเงินค่า จึงควรพุดจากกับคนอย่างกว้างขวาง ดั่งนั้น เสนาทั้งสองเมืองขึ้นชม ไพร่ฟ้าประชาชนก็รักหอมกันทุกคน

๒๑๙๙. กับทั้งพวกชาวปะกันอีก หลายชาติหลายภาษาแต่งกันมารวมกัน พวกเขาพากันมาฉลองชัยชนะของท้าว สุดแล้วแต่ท้าวจะแต่งจะสร้างแปลง

๒๙๐๐. เมื่อนั้น นางอ้วยกมือนบพุดกับแม่ ร่างกายของนางงามเหมือน กับอินทร์แปลง เดือนขึ้นส่องแสงเป็นเงา มองดูฟ้า มีหมู่ดาวเตยรดา

๒๙๐๑. นางอ้วยผู้งามเชิญแม่ไปนอน นางผู้อายุยืนไปบนแท่นคำ ลมพัด กิ่งทองค่อยๆ อยู่ข้างหน้าต่าง นางอ้วนนอนผู้เดียว คิดถึงท้าวสูง

๒๙๐๒. ไกลจะแจ้แจ้ง แสงแดดไกลจะสาตส่อง คราวหนึ่งนางนอนหลับ และฝันได้อยู่กับท้าว พอดีเสียงโกโกลใหญ่ตบปึก นางสะดุ้งตื่นไหลร้องเรียกท้าว

๒๙๐๓. ตั้งแต่ไกลจากห้องจิตใจอาลัยหา ทนอยู่คนเดียวอยากเห็นหน้า มือจับเอาผ้าแพรผืนบางมาห่มคลุมบ่าไหล่ น้ำต้าย้อยไหลพรากอาบหน้าเป็นสาย

๒๙๐๔. ผู่ไพร่พลพากันปาดหน้าอาหารกิน พวกความจัดเอาข้างลง อาบน้ำเชวๆ คนมาจนคับแน่นโห่งส่งเสียงบนเชว นางงามผู้ชื่ออู่แก้ว และอามคาย

๒๙๐๕. พร้อมกันเดินออกจากโห่ง พวกนางสระหัวอาบน้ำแล้ว ดอกบัวทอง บานแซมผม ดูตรงไหนก็งามไปหมด

๒๙๐๖. นิ้วมือเรียวยาวมใส่แหวนหัวแก้ว หอมกลิ่นจันทร์กับกลิ่นคู้สาวนาง ตกแต่งงดงามคมคาย นางนี้แม่นผู้เป็นน้องชื่ออามคาย

๒๙๐๗. นางอ้วยเปลี่ยนเสื้อถึงเจ็ดครั้ง ผิวนางงามปานพระอินทร์แต่งมา เพราะจะลองใจเจ้าของช่างพานคำน้องอ้ายเจื่อง ว่าจิตใจจะเขวไปทางใด

๒๙๐๘. ร่างอ่อนเหมือนกนิรี ใครหลงดูจนลืมหัวข้าว ทั้งคองทั้งคาง ทั้ง หน้าใส่ผ่อง กล้าผมประดับดอกไม้กลิ่นหอม

๒๙๐๙. คิ้วโค้งงามปานศรพระราม นมตั้งชันปานรูปแกะสลักหิน ตุ่มหู เป็นพวงย่อยลงเคลียแก้มไกวไปมา ดูซัดๆ แล้วเกือบตาค้าง

๒๙๑๐. ชุ่มบ่าซำกับนางเซ็ง นางอามนางไท ผู้เคยรับใช้เลยแย่งกันพูดว่า ตั้งแต่อยู่เป็นคนใช้อยู่กับนางมา

๒๙๑๑. เขาถือไปถึงเมืองพรมหา นางงามปานสาวสวรรค์เมืองฟ้า เป็น ลูกพระยาแดนไกลหุ่น ชื่อนางอู่แก้ว มีสนมเป็นหมื่น

๒๙๑๒. ครั้งนี้หนักปานหินก้อนใหญ่ทับผืนดิน จะคิดถึงอย่างใดก็ยั้ง ซ่องใจ ส่วนอามคายสาวงามอายุสิบสี่ แต่งเครื่องตกแต่งเกล้าผมอย่างงาม

๒๙๑๓. สาวใช้หลายคนยื่นผ้าแพให้ ตามองตามร่างอ่อนช้อยของนาง ฟันเหลื่อมใส่ส่องงาม นางทั้งสองแต่งเครื่องแล้วงามเท่ากัน

๒๙๑๔. ดวงตาเหลื่อมเหลียวเหลือบดูคน แต่ละนางรูปโฉมต่างกัน เรายัง ไม่ถือสำคัญว่าจะมาจากเมืองใด แต่ละคนแก้มเข้มคมแข่งกัน

๒๙๑๕. หากว่าท้าวสูงรู้คงใจจะขาดตามใหม่ ไม่รู้ว่าจะตัดสินใจเช่นใดไม่รู้ เหมือนกันกับดอกไม้งามในป่า มีดอกดวงงามทุกชนิด

๒๙๑๖. แผลงภูบิณมาพบแล้วหลงเสมอ นำสงสารใจจะบั้นไป ไม่รู้จะ ชมช้อนดอกไม้ใดก่อนจึงดี จิตใจท้าวสูงก็เป็นดังเดียวกันนี้

๒๙๑๗. นางแอดพร้อมนางเอ็ดควงผู้อ่อนน้อย เป็นลูกกลุ่ ทั้งงามทั้งฉลาด

เสียงแววๆ ก้องโงงเพราะคนมาก สาวใช้ผู้สำคัญตกแต่งเครื่องนุ่งจางาม

๒๙/๑๘. ต่อให้ลือว่ามีสาวน้อยงามมากล้นโลก เราจะแต่งประดับสิ่งแข่ง
กับเขาไม่ให้ชู้ร้าย ลางสาวจึงรีบแต่งตัวก่อนคนอื่น เห็นเบียดอกไม้ใส่ผมชุ่มน้ำมัน

๒๙/๑๙. นุ่งเสื้อขาวบางเผยให้เห็นผิวพรรณ มองดูผิวพรรณ หาผู้เทียม
ยาก เอาเบี่ยงซ้ายเบียดอกเป็นหมอง ลางคนนุ่งขึ้นแข่งลายคั่นอันเลื่องลือ

๒๙/๒๐. เขาเอาห้อมมาดปันทา เคลือบเอาขอบตาเลยไปหาคิ้ว ลางสาว
นุ่งเสื้อขาวบาง กับชินทิวสีเขียวเข้ม

๒๙/๒๑. ใส่ต่างหูเป็นวงโค้งสีขาว แต่งประดับแข่งกับนางผู้มีชื่อเสียง
บางคนใส่เสื้อยมนาพาดบ่า ใส่ซ่องไขว่คาดด้านหน้าต่างกับคนอื่น

๒๙/๒๒. นั้นเป็นพวกแม่ฮ้างประจำเมือง ในตัวเขามีพิพาทชิงเราพูดกัน
ลางนางนุ่งเสื้อแพเหลืองเหลื่อมย้อมแฉ่ม ยามไปเที่ยวเลาะบ้านชื่อง แอบเล่นที่โล่
ที่เอว

๒๙/๒๓. ช่างปากช่างพูดเข้าหูดี หากว่าพวกแกลเห็นเขาจะหลงชอบแท้
ลางนางนุ่งเสื้อสีชมพูต่างคนอื่น ผิวสีเข้มคล้ำอยู่หุ่ยหาเบี่ยงจนขาว

๒๙/๒๔. เวลาลุกเวลานั่งช่างนำดู เป็นสาวสนมฝ่ายซ้าย เป็นช้อยใช้ต่างตีน
ต่างมือ มองดูดีและร้ายเท่ากัน

๒๙/๒๕. ช่างลานช่วงพุ่มมีพวกเบี่ยงเฉียงผ้าพาดไหล่ งอกแงกเหมือนตัว
ไหมถูกฝีลึง มือจับปักปิ่นมาส่งดูทั้งหัว จะว่าแฉะแกก็ไม่ใช่ ดูดีๆ จะว่าเป็นสาวก็ไม่เชิง

๒๙/๒๖. ลางพวกมาจากสวนหมาก เขาชวนกันไปเพราะอยากดูท้าวสูง เขา
ใส่ตุ้มหูและนุ่งผ้าผืนงามทางหน้าเขินสะตือ

๒๙/๒๗. มีทั้งพวกข้าพวกมานะ เม็งจากพะโค อวพายเสาะหาได้มาเป็นข้า
แต่งตัวปานลูกสาวคนมั่งมี ตัวเป็นช้อยต่ำต้อยพลัดลิ้มตน

๒๙/๒๘. อันหนึ่ง พวกขุนลัวมาแต่ได้ผู้ชู้ร้าย พวกกันหมายปองสาวผู้งาม
เด่น เหมือนดั่งคอยหงส์คอยกาแล้วไม่ได้ดังหมาย ตนเองเหมือนแรงแ้งได้กินแต่ซากเนา

๒๙/๒๙. พวกเขาตกแต่งกันเต็มทีทุกแบบทุกอย่าง แต่เพราะบาปเวรก็
ยังชู้ร้ายอยู่ ผูกที่ยังอยู่ในบ้านเป็นพวกลัวผมขาว ทั้งหมดไม่รู้จักเจ้าไม่รู้จักข้าช้อย
ด้วยกัน

๒๙/๓๐. แต่งเพศพอปานสาว ลืมว่าร่างกายตนมันเที่ยวแห้งแล้ว เวลานั้น
แม่ป้าก็ออกปากว่า พวกเราคอยทำแต่ท้าวผู้เดียว

๒๙/๓๑. ผูกข้างรับเข้ามาเทียมเกย โดยมีพระมเหสีออกหน้า เดินออกมาขึ้น
ข้างทองได้ประดับธงคำ นางอ้วกเดินตามแม่ไป

๒๙/๓๒. ขึ้นขี่ข้างตัวงาม ชื่อบุญกอง ซึ่งแข็งแรงที่สุดในนครใหญ่ นาง
อามคายผู้เป็นน้องผิวหน้าขาวงาม ฟังเสียงปากเจรจาท้าวปานเสียงหงส์

๒๙/๓๓. ดูดีๆ ปานดั่งกินรี เดินช้าๆ ไปหาข้าง สาวใช้แกลงพัดทางนกลง
ให้ เขาทั้งสองน้องเอื้อยขึ้นขี่ข้างทุกคน

๒๑๙๓๔. นางแอศค้อม พร้อมนางเอ็ดคอง แห่ตามแม่พระยาไป ไพร่พล หลวงหลายออกไปเต็มทุ่ง ทั้งหนุ่มน้อยและใหญ่ เต็มไปหมด

๒๑๙๓๕. เหลียวไปไกลๆ ฟัน เป็นถ้ำเอนผาจวง ทุ่งนาเป็นหมื่นไร่ ติดต่อกัน ไพร่พลนางอ้ว รวมกันมาจัดแต่งกิน ยิ่งคิดถึงท้าว นางก็ยิ่งอาวรณ์

๒๑๙๓๖. เวลานั้น ปู่ฟันลงมาแต่ช่องอนนุกสูง ม้าลธว่าเป็นแถวหลังไถลมา คับหนทาง เขาผู้นี้เป็นลุงอาวข้าเก่าของเงินยางพวกเรา ทำวุ่นตีเมืองปะกันได้เรือนท้าว กว่าหมื่นห้อง

๒๑๙๓๗. ผูกเข้าใช้ต่างก็ดีใจ เหมือนกับความฝันกลายเป็นจริง ลางคนได้ ผู้สาวน้อย เมื่อยอยู่บ้านที่ร้างไปเคียดแค้นให้

๒๑๙๓๘. จับเอาเครื่องของผิวมาโยนทิ้ง เหลียวดูคนเต็มทุ่งนา ลางคนร้อง ด่าเสียงแข็งว่า สุนัขควรถูกดาบของพวกม้อยพวกแมน

๒๑๙๓๙. ลางคนจับดิ่งเกล้าผมผิวมาขยี้ตีก็มี จับแขนลากดึงจนทาบคว่ำ ผิวกูนี้แต่เก่าอยู่ด้วยกันดีๆ สุนัขเป็นขี้ข้าเจ้านายเฟิ่นแบ่งให้มา

๒๑๙๔๐. พวกเขาแข่งด่าแตกตันต่างๆ นานา เสียพระยาไปแล้วได้มาเป็น ข้อยหนอ ผิวลางคนพูดปลอบเอาใจเมื่อยด้วยความดี บางคนรู้สึกเหมือนเสียนเสียบตำ ติน

๒๑๙๔๑. ของเก่านี้กินเราเมื่อเราอ่อม บุญของเราแล้ว มีทรัพย์สินหลวงหลาย ลางคนทั้งให้ทั้งด่าบ่นว่าใส่ผิว ทำไม่ไม่คิดเห็นคราวสร้างเรือนด้วยกันแต่ก่อนนั้นเลย

๒๑๙๔๒. มีบุญเคยอยู่ด้วยกัน มีลูกแล้ว โลกนี้ทำไม่มากลายเป็นนำเบื้อ หน่ายแท้ เป็นเช่นนั้นน่าจะตองโกนหัวเข้าบวช พวกเขานี้ควรเอาดาบฟันคอทั้งให้หมด

๒๑๙๔๓. เวลานั้น ความลือไปถึงป่าซิม เป็นเรื่องไม่ตี ไม่ถูกครรถอบบ้าน เมือง กลัวว่าท้าวเจืองผู้เป็นใหญ่จะรู้เรื่อง รีบบอกข้อยใช้ไปบอกประกาศเตือน

๒๑๙๔๔. ท้าวผู้ได้ชาวต่างแดนมาสู่เงินยาง ใครหากขัดข้องจะได้รับโทษ หนัก เวลานั้น พวกข้าพวงมูมอน อ้ายง่า พาท้าวผู้เป็นใหญ่ออกก่อนหมู่

๒๑๙๔๕. พวกข้าพวงมูมอน ไซนข้าวของ เดินทางถึงทุ่งนากว้าง มั่นก็รีบ กล่าวไว้หน้าพระยา และลูกสาว พานางอามไปขี่ช้างกับผิว

๒๑๙๔๖. นางอ้วค่าให้นางโอ้พูดตอบขุนพวง ทุกคนต่างก็ชื่นชมด้วยเวลานั้น อาวพวงผู้นำพาทางมาถึง ก็มกราบผู้เป็นใหญ่แต่ไกลๆ

๒๑๙๔๗. นางอ้วค่า สั่งความทักทายขุนบัง คราวนี้บุญของท้าวผู้แผ่กว้าง การที่เป็นคนเฝ้าเรือนอยู่เบื้องหลังสุดเหงาหงอย ได้พำนักแล้วแต่บุญคุณของนางเมิ่ง แล้ว

๒๑๙๔๘. ให้สาวทางฟันทมาอยู่กับพระองค์เสีย ผูกท้าวคอนส่งข่าวมา ว่าได้ พวกกินรี นางอ้วอยู่คนเดียวทางบ้านไม่ขึ้นบาน

๒๑๙๔๙. การรอคอยนี้เหมือนการเฝ้าคอยให้ฝนตกอำเปียกผืนดิน เรามี โทษอะไร จึงเป็นเหมือนหญ้าที่เกิดอยู่ดินแห้ง ควายลางตัวเฒ่าแล้ว ตามหากินแต่หญ้า

อ่อน ได้กินหญ้าใหม่แล้วลืมหหลัง

๒๙๕๐. เวลานั้น เสียงเสพแห่ท้าวสุ่งก้องว่อนๆ มา อวพวงเล่าเรื่องความกล้าหาญให้ฟัง ตอนสู้กับพระยาเมืองผีที่กว้างใหญ่ ข้ามป่าไม้มุ่งสู่เมืองปะกัน

๒๙๕๑. นางกว่าผู้ปกครองเมืองใจแข็งมาก รวมพลออกเมืองมาต่อต้านเต็มที่ แต่พวกข้าที่จัดแต่งไปก่อนเวลานั้น ท้าวสุ่งทับทำลายพวกเขาได้ตั้งใจ

๒๙๕๒. สามารถยึดเมืองใหญ่ได้ ได้ผู้สาวงามหมื่นกว่ามาเป็นสนม สาวแหวผู้รูปร่างมาอยู่เคียงคู่ เขาส่งข่าวเรื่องนี้มาบอกเรา

๒๙๕๓. เจ้าอยู่แก้วรูปร่างงามมาก เหวเกาเขาตั้งจงมาอยู่ถึงเฒ่า พร้อมกับนางขวัญ นางเวียน นางเกิด เป็นสนมที่ฮักแพงของท้าวกว่า

๒๙๕๔. อยู่ในเมืองปะกันที่สวงามพูน มีสาวแหวเป็นข้อยใช้ มีมูลมรดกค่าทองของเก่าหลวงหลาย แตนกว้างไกลเป็นที่รำลือ

๒๙๕๕. นับเป็นร้อยๆ ประเทศ มาขึ้นกับเมืองเงินยางทั้งหมด เราอย่าได้สงสัยกับเรื่องเล็กน้อยนี้เลย ชวนท้าวเืองสร้างแปลงกำแพงรอบเมืองนี้เถิด

๒๙๕๖. เรา่นี้ เฒ่าแก่ใกล้จะตายแล้ว ถือว่าบุญมากแล้ว จึงมาเห็นยามนี้ทั้งพระยายังจดจำได้แม่นยำอยู่ ครั้นว่ามาถึงแล้ว ก็จะได้เห็นดอก

๒๙๕๗. จิตใจของท่านไม่คลอนแคลน ยังมั่นคง ยังจดจำบุญคุณของลุงได้อยู่ ฟังแล้วจิตใจนางอ้อสับสนในใจ อวพวงก็เล่าให้นางฟังทุกอย่าง

๒๙๕๘. พุดจบแล้ว ยกมือบ กล่าวลาไป นางอ้อตอบ และขอบใจอวพวงเวลานั้นหานพายี่สามลจากภู ทั้งช้างม้า คนขี่มารวมกัน

๒๙๕๙. ฟุ่งสาวแหวผู้งาม มีมากจนเกินหลังช้าง พวกข้อยข้าหญิงชายมีหลวงหลาย พอปานจ้งเอาแผ่นฟ้ามาทับแผ่นดิน

๒๙๖๐. ม้าแห่หายๆ ลงทุ่งนาเป็นแถว ฟูนมืดครึ้มไปทั่วแดน อวพายจึงยกมือไหว้ ก้มกราบนางอ้อ และอามคายผู้อ่อนน้อย

๒๙๖๑. พวกสาวน้อยพร้อมข้าขี่มพอใจ เขาเอาขันหมาก และเครื่องค้ำมามอบให้ นับแต่ท้าวจากไกลเมืองและสาวเอื้อยไป พวกเราทุกคนก็คิดถึง

๒๙๖๒. เวลานั้น อวพวงพุดด้วยคำดีงาม พระองค์ยังแบ่งปันนากอแก้วอันหนึ่ง ยังแบ่งข้อยข้าให้อยู่พุนด้วย และมาที่นี้ด้วย กว่าจะจัดแจงแล้วเสร็จ ก็ใช้เวลานาน

๒๙๖๓. จากนั้น จึงจะรีบรวบรวมหมู่ช้างไปเฝ้าลุง ดูตามเหตุการณ์แล้วต้องใช้เวลาหลายวัน นางอ้อผู้มปัญญาหลาย กล่าวขอบใจ มันจึงให้วนางอ้อแล้วออกไป

๒๙๖๔. เวลานั้น คนของนางจ้อมมาถึงชายทุ่งนา ช้างย่างเดินชวักไขว่เสียงกระดิ่งดังก้อง กล่าวถึงอ้ายพ่อผู้เลื่องลืออีกคนหนึ่ง ลงจากช้างยกมือไหว้และกล่าวรายงาน

๒๙๖๕. ท้าวพ่อเป็นคนร่างใหญ่แข็งแรง นางอ้อแต่งขันหมาก เครื่องกินเครื่องแก้ลมมาให้ นางอ้อมร้องถามข่าว มันก็กล่าวขอบใจสาวลูกลุง

๒๓๙๖๖. แสงตะวันส่องมาทางทิศตะวันออก บนภูสูงมีช้างงาเป็นแสนๆ
ตัว แห่ลงมาแต่บนภูยวบๆ พวกทหารถือตั้งนั้น ไม่รู้ว่ามีกี่แถว

๒๓๙๖๗. เวลานั้น นางจึงถามพวกสาวใช้ เขาก็ยกมือชนบ แล้วกล่าวตอบว่า
ลงมาพุ้น มีสามขุนหนูนไว้ น่องของพระองค์พาไพร่พลหนูนหลังมาแล้ว

๒๓๙๖๘. ทั้งอายไค้กับคอนชาย ทั้งขุนย่น ขุนคอน คนใกล้ชิด ส่วนกอง
ครัวใหญ่เอาไว้ทางหลังเจืองพุ้น ท้าวฮุ่งให้แต่งเครื่องมาอย่างหลวงหลาย

๒๓๙๖๙. พุงนาเนื่องแน่นคับคั่ง พวกคนใช้ห่มร่มล้อมอยากเห็นท้าวฮุ่ง
เหลียวเห็นยอดธงทองเหลืองเมียงๆ เขาก็ยกมือไหว้สาวลูกฝูงงาม

๒๓๙๗๐. เห็นหน้าท้าวเองคอนผู้หนุ่มน้อย นางอามหน้าตาขึ้นบานพูดว่า
เครื่องของเตรียมมาทุกอย่าง เอาแจกจ่ายให้ไพร่พลทุกคน แล้วยังมีเหลื่ออยู่

๒๓๙๗๑. ช้างท้าวฮุ่งติดตามมา ทหารถือแพนรวมกันอยู่เต็มนา พวกความ
จัดแต่งกระดิ่งใส่ม้า นางอ้วค่าผู้งามมองดู

๒๓๙๗๒. ผู้คนแต่งเครื่องหลากหลายร้องโห่พร้อมกัน มองไปจนสุดซั้ว
สายตา มากมายพอกๆ กับดาวที่ส่องโลก ม้ามากพอป่านน้ำหมอกไหล

๒๓๙๗๓. อันนี้จักว่าบุญหรือกรรมของเราหนอ รู้สึกขัดข้องคร่ำหมองใน
หัวใจ ในใจนางอ้วกว่าวายสับสน คราวหนึ่ง เสียงตึกลงดังก้องมา

๒๓๙๗๔. คันร่มกันช้างพานคำโอนเอนไปมา ช้างพังตัวงามตกแต่งอย่าง
มาอย่างสงบเสียงย่ม ท้าวฮุ่งนั่งอยู่ใต้ร่มธงคำ ผู้คนยืนเป็นแถวแถวพัคไว้ให้

๒๓๙๗๕. ผู้ซึ่งพังแห่แหนเข้ามาเทียบพระองค์ เหลียวดูหลวงหลายพิลึก
แห่ไปกลางนาเป็นสาวแหวผู้พรากเมืองมา ชื่อเจ้าอู่แก้วติดตามมา

๒๓๙๗๖. แผ่นแพผืนบางปลิวเหลื่อมยวบๆ พอดียามเที่ยงอากาศร้อน ช้าง
พานคำต่างเครื่อง ที่เขากวาดเอามาเมื่อชนะสงคราม

๒๓๙๗๗. มีทั้งข้อยข้าชายหญิง พวกนี้ยังปากพูดภาษาของเขา มีหลวง
หลายจนเต็มพุงนา เป็นหมู่ช้างงาก่อมประดับเครื่องคำ

๒๓๙๗๘. นับแต่ท้าวฮุ่งยึดเอาเมืองกว้างใหญ่ได้ แดนนากว้างไกลจรด
ตีนดอย คนใช้ชายหญิงหลวงหลาย ผู้เป็นป้าก็คิดถึงหลาน

๒๓๙๗๙. ชาวเมืองเงินยางพร้อมกัน ยกมือไหว้ท้าวฮุ่งแต่ไกลๆ มาถึงพุงนา
กว้างก็หยุดพล ผู้เป็นป้ารีบเข้าไปรับหลาน

๒๓๙๘๐. ครั้งนี้พอป่านได้ปกครองสวรรค์แล้ว ลุงกับป้าคิดว่าไม่มีใครบุญ
มากป่านเจ้า มีแต่จะเรียกขวัญให้อายุยืนยาวต่อ เราพร้อมกันเลี้ยงพวกข้าให้สมมาสมควร

๒๓๙๘๑. บัดนี้ได้เมืองอื่นมาขึ้นกับเงินยางแล้ว เวลานั้น ท้าวฮุ่งพูดเสริม
ขึ้นว่า เป็นเพราะบุญลุงกับป้าสร้างไว้แต่ปางก่อน จึงทำตามความบอกสอนของท่าน

๒๓๙๘๒. พังแล้วนางอ้วค่าหน้าขึ้นบาน ท้าวฮุ่งยื่นมือมาดึงนางเข้ามาใกล้
นางอามคายนยกมือไหว้ท้าวฮุ่งพร้อมกับเอื้อย ท้าวฮุ่งเองก็มีใจคิดหานาง

๒๓๙๘๓. เวลานั้น นางอ้วจึงเอ่ยปากขึ้น พวกเราก็ออยากเห็นหน้าอยู่ อย่านได้

คิดว่าเขาเป็นเชื้อสายต่างเนอ มึงจงถามข่าวพวกนางกำพริ้วทุกคนด้วย

๒๓๙๘๔. นางหนึ่งจึงพูดขึ้นมาว่า พวกเราพร้อมด้วยนางอยู่แก้ว และทุกคน
แต่่งให้ข้อยมาขอกับเอื้อย พวกเรามาขอพึ่งพาเอื้อย ก็จึงมา

๒๓๙๘๕. เกิดสงครามอยู่เมืองปะกัน พี่น้องญาติมิตรตายหมด พวกเรา
เศร้าโศกเสียใจมาก เพียงแต่ขอพึ่งบุญพวกเจ้าให้ร่มเย็น

๒๓๙๘๖. เขาพูดหลายสิ่งหลายแนวนางอามรับฟังแล้วมารายงานต่อทุกอย่าง
เวลานั้น ท้าวฮุ่งสั่งให้พลแพนออกก่อน ป้าซิ้มวอนให้ท้าวฮุ่งรีบกลับไป

๒๓๙๘๗. นักพ่อนพอนแ่นถือแพนแกว่งไกว กำลังพลหลวงหลายเป็นแถว
คืบแน่นทาง ฝ่ายนางอ้าวอยู่ข้างขวาของท้าวฮุ่ง พร้อมทั้งพี่น้องเพื่อนฝูงเก่าเจียนยง

๒๓๙๘๘. สาวใช้มีสี่พันนาง เมืองอันกว้างใหญ่ท้าวเจืองเป็นผู้ปกครอง ขบวน
ต้อนรับมาถึงทุ่ง ป้าซิ้มเดินทางไปก่อน

๒๓๙๘๙. ท้าวฮุ่งนั่งอิงหมอน สาวงามลูกแมนอยู่เบื้องซ้าย ข้ามไปเบื้องขวา
เป็นพวกนางสาวชาวปะกัน

๒๓๙๙๐. พวกเขาใส่ผ้าแพและเสื้อไหมแล้ว หลังไหลมาตั้งแปดแถวเรียง
กัน ผุ่งนกในป่าก็ชมชื่น วางหมากไม้คอยท่าดูท้าวฮุ่ง

๒๓๙๙๑. บินตามมาเป็นหมื่นๆ ตัว รอดูสาวงามทุกนางที่ขี่ช้าง ชาวบ้านออก
มาดูจนเต็มทุ่ง อันนี้เป็นเพราะบุญท้าวสร้างไว้แต่ก่อน

๒๓๙๙๒. เหมือนกับดอกไม้แรกผลิชมพูน ชุ่มสาวงามกว่าสาวสวรรค์ ครั้ง
นี้เหตุการณ์ทำให้ผู้เป็นน้องของเจือง กลับมาชมสาวลูกป้า ปล่อยสาวลูกแก้ว

๒๓๙๙๓. นางอยู่แก้วนั่งเครื่องแต่งกายประดับ คอคางเอวสมส่วนอกตั้ง งาม
พอปานดอกบัวกำลังบาน ผู้ชายได้เห็นหัวใจจะขาดตาม

๒๓๙๙๔. เวลานั้น ท้าวผู้งามมาถึงเมืองใหญ่ ชาวเมืองเงินยงเข้าไปพักผ่อน
ในบ้าน หานพายกับชาวปะกันผู้มาใหม่ พักอยู่ผามไถ่ประตูเมือง

๒๓๙๙๕. ฝ่ายอ้ายผ่อง กับขุนพาง นำช้างมาหยุดพักใต้ร่มไทร จากนั้น ท้าว
ผู้บุญหลายเอาเครื่องของเข้าไว้ในเมือง พวกถือหอกขอเชิญแห่เข้าไป

๒๓๙๙๖. มองเห็นซี้เมฆไพลเมื่อถูกลมพัด สาวสนมมารวมกันอย่างหลวง
หลาย ปราสาทของหลานเหลื่อมด้วยแก้วมณีโชติ ท้าวฮุ่งผู้ยิ่งใหญ่หยุดช้าง

๒๓๙๙๗. แล้วท้าวลงอาบน้ำ นางทั้งหลายลงจากช้างไปห้อง สาวสนมพัด
แกว่งวีให้ พวกรุ่นน้องยืนผ้าแพให้

๒๓๙๙๘. นิ้วมือเรียวงามใส่เครื่องประดับ เบี่ยงเฉียงผ้าแพผืนงามปรกป่า
ข้างหนึ่ง เวลานั้น ท้าวฮุ่งขึ้นไปบนแท่น พวกนางสาวนั่งล้อมพัดแกว่งวีให้

๒๓๙๙๙. ดูใบหน้าพวกเขาชาวปานดวงดาว เปิดหน้าต่างออกแสงสว่างส่อง
เข้า สาวสนมขึ้นมาโอง ฝ่าท้าวฮุ่ง พากันนั่งลงแล้วยกมือบกราบท้าว

๓๐๐๐. เวลานั้น ป้าซิ้มก็นั่งเคียงหลาน จัดเอาพวกลูกสาวแมนเข้ามา
พร้อม นางอ้าวผู้งาม และอามคายผู้คิ้วโก่ง มานั่งใกล้ป้อนคำมากให้ท้าวเจือง

๓๐๐๑. ตอนนั้น นางอู่แก้วก็พอดีมาถึง ภาษานางพอกปากพอดูได้ พวกสาวแก่มารับใช้หลวงหลาย นางค่อยๆ เบื้องกายอย่างเข้ามา

๓๐๐๒. เขาถือว่านางอยู่เคียงคู่กับท้าว ชาวเงินยางพากันพูดเสียดสีก็ดกกัน ทำไม่ว่ามีมาพร้อมกันถึงสองคนเป็นคู่เช่นนี้ ดูผู้ใดก็สูงส่ง จะเลือกแนวใด?

๓๐๐๓. พากันมานั่งอยู่เป็นแถว นางอามคายค่อยยื่นมือไปจับน้อง พวกเรานี้ ตั้งว่ามีบุญมาเกิดร่วมกันหนอ ปานว่ามีสายเลือดเคยร่วมท้องเดียวกัน

๓๐๐๔. เกิดครั้งนั้น ยังร่วมเชื้อสายกัน ต่างแต่แยกไกลกันไปเกิดคนละท้อง บุญของท้าวแล้ว ไม่สามารถไกลกันได้ เราเอื้อยน้องอยู่ร่วมกันเป็นหมื่นปี

๓๐๐๕. เวลานั้น นางอู่แก้วผู้งามจับใจ พุดจาเสียงใสอ่อนหวานว่า ตอนนั้น บุญมาถึงจึงได้มารับใช้ท้าวสูง เจ้าผู้เป็นพี่น้องอย่าได้ลวง

๓๐๐๖. ถึงว่าผิดถูกหนักเบา ก็ขอภัยไว้ก่อน เพื่อให้รู้ใจกันอันดีอันร้าย ฟังนางอ้วแล้ว อามคายกล่าวว่า เราเป็นเอื้อยน้องกันทุกคน

๓๐๐๗. บุญวาสนาได้มาอยู่เรือนเดียวกันควรจะหายความสงสัยแค้นเคืองต่อกัน เวลานั้น นางสาวแก้วผู้งามพุดตอบ ขอรักแน่นแฟ้นเหมือนเชื้อสายเดียวกัน

๓๐๐๘. ส่วนท้าวก็ยินดีมาก พายเหล่าให้ผีเมืองกินแล้ว ผู้เป็นป้าชวน ท้าวเจืองกินเหล่า กับนางอู่แก้วลูกสาวแก้ว

๓๐๐๙. ทั้งนางอ้วกับนางอามคาย จับเอาบวยคำตักน้ำลงใส่ไห ไพร่พลของท้าวทุกคนกินด้วยความม่วนชื่น ทุกคนกินด้วยกัน

๓๐๑๐. เสียงแซวๆ ก้องคับโห่ ชาวเมืองเงินยางไล่เข้าหยอกกัน ทั้งพันกันกินเหล่า กินได้สองไหแล้วหยุด ส่วนท้าวสูงกินซ้ำอีกหนึ่งบวยน้อยแล้วพอ

๓๐๑๑. นางอ้วคำร้องใส่พวกแต่งกิน พวกเขาพากันยกสำรับข้าวมาเรียง แจกจ่ายถ้วยของกินเป็นพัน ทุกคนพากันกิน

๓๐๑๒. ท้าวสูงลงมือกิน หลังจากอิมแล้ว ก็ล้างมือเช็ดมือด้วยผ้า เก็บสำรับข้าวแล้วพากันลงไปข้างล่าง ป้าซิมจึงลาท้าวสูงกลับไปหอ

๓๐๑๓. ชุมสาวแมนทั้งหลาย พอสมควรแล้วก็พากันเลิกเข้าไปห้อง ท้าวเจืองจูมือนางอ้วกับอามคายขึ้นแท่น ทั้งสองเอื้อยน้องเดินไปกับท้าว

๓๐๑๔. อุ้มเอาสาวเอื้อยขึ้นมากอดกับอก นางมีผิวพรรณเกลี้ยงงามพอปานสาวสวรรค์ แต่ก่อนไกลจากนางหัวใจปั่นป่วน คิดถึงแต่ใบหน้าของนางปานใจจะขาด

๓๐๑๕. เราก็กลุ่มใจนอนไม่หลับ ยิงนานยิ่งคิดถึงแรง นอนนับวันคืนที่จากกันมา แสนทุกขโศกอรอนจนถึงเจ้าอยู่ในหัวใจ

๓๐๑๖. ตั้งแต่จากไปเมืองปะกัน เผ่ารอหาแต่วันทำงานสำเร็จ พอแต่แบ่งปันนาให้ไพร่พลแล้ว คิดถึงแต่เอื้อยคนงาม จึงมา

๓๐๑๗. เวลานั้น ลมพัดยอดอกไม้ไกวโอนเอน ดอกไม้หล่นลงส่งกลิ่นหอมหวาน เวลานั้น นางอามคายพุดก่อนท้าวเจือง นางก็ลงถามนางอ้ว

๓๐๑๘. เจ้าอยู่แก้วผู้มีผิวหลายสีนั้นเล่า น่องนี้ยังคิดขัดข้องนอนไม่ได้ นางนั้นพูดจามีแต่คำหวานๆ รูปงามดังดอกไม้เบ่งบาน

๓๐๑๙. เพื่อนเหมือนจะรักเป็นร้อนๆ หนาวๆ เนาะ ความรักอันหวานชื่นนั้น ยามไม่ได้เห็นหน้านางอยู่ คิดมาแล้วช้อยนี้เหมือนใจจะขาด

๓๐๒๐. ปานนี้นางนอนหรือจะอยู่อย่างไร มีคนรักเหมือนจะไม่อยากไกล พอวันดอก เวลานั้นนางอึ้งจึงพูดอ้อนว่า เหมือนว่า ได้แก้วก่องใหญ่มารวมกัน

๓๐๒๑. หากว่า เราแสดงความเป็นมิตร คำดีๆ ก็ไม่เบาเท่ากับแกลบ กลัวแต่มีอยู่ในเมืองพระอินทร์พุนดึกว่า เราอยู่เมืองมนุษย์นี้ ลองฟังข่าวหลายทางดู

๓๐๒๒. ถ้าจะเทียบไปทั่วทิศตะวันตกมีสาวรำลือหลวงหลายชวนให้คิดถึง อยู่ทางนครใหญ่พุนจะคิดอะไรได้ เวลานั้นท้าวสูงกล่าวกับนางว่า

๓๐๒๓. เป็นดั่งห้วยน้ำหลายสายไหลผ่านป่าดงภูผา ก็ต้องไหลลงมารวมวังใหญ่หมดทุกสาย เปรียบเหมือนชายคนหนึ่งทำนา แล้วเที่ยวไปทำไร่ ปลุกหมากแดงหมากถั่ว หมากงา

๓๐๒๔. แล้วก็ทิ้งไร่ไว้ให้ไม้แตกเป็นร่นเป็นป่า พวกเจ้าเหมือนกับนาของเราที่สร้างไว้ พวกเรานี้มีบุญได้ร่วมเชื้อชาติพระยาเดียวกัน ไม่มีใครจะมาแยกเชื้อสายเดียวกันของเราได้

๓๐๒๕. อีกอันหนึ่ง เมื่อได้มาเพราะบุญสมภาร หากเป็นสี่ตลวงแต่เก่าแก่ ทานพายุตีชนะเอาเมืองต่างๆ มาขึ้น นำเอาหมู่อ้อมกลับมาเมืองเงินยาง

๓๐๒๖. พร้อมทั้งสาวใช้มาเพิ่มอีก บัดนี้ เมืองกว้างใหญ่แล้ว พวกเราด้วยกันสร้าง ทำไมมาว่าเราท้วงสาวเชื้อชาติต่างเช่นนี้ ตั้งแต่ไกลจากกัน เราก็ร้อนรนว่าไรหา

๓๐๒๗. คิดอยากจะมาอยู่ใกล้ๆ นอนเคียงข้าง แต่อาการมันหนักหน่วงกว่าพูด บางครั้งได้ขี้หนูลงห้วย น้ำตายอัยร้องไห้บครั้งไม่ได้

๓๐๒๘. อटकั้นหอดทิวไม่อยากข้ามน้ำ เวลานั้น นางงามนบท้าวเจืองผู้เป็นใหญ่ นับแต่เจ้าหนีไกลเมืองทั้งเอื่อยไป เดินป่าผาดงไปสู้รบในเมืองปะกัน

๓๐๒๙. ได้พวกสาวสนมตั้งสี่พัน พวกเราหลายคนอยู่ที่นี้ ก็น้อยใจ ข้าก็จิตใจร้อนรนปั่นป่วนด้วย เอื่อยก็ได้แต่งเครื่องดำผิให้ช่วยชู

๓๐๓๐. จิตใจดิ้นเต้นเผ้าคอยวันน้องกลับมา กลัวว่าจะจ่อยพอมเครือโคกถึงตอนใกล้แจ้งเท่าใด จิตใจเอื่อยก็วุ่นวายร้อนรน ไม่ธรรมดา

๓๐๓๑. คิดอยากเดินดงต้นป่าไปด้วย ตอนนี้มีบุญสมภารเคยร่วมกับลุง และข้อย มีแต่จะขออ้อนให้ท้าวมีอายุยืนยาว ผู้ที่พวกเราได้พึ่งบุญสมภาร

๓๐๓๒. เวลานั้น ท้าวสูงอุ้มเอาสาวเอื่อย ทั้งสองชมชื่นเอาหน้าแนบชิดกัน ท้าวเมืองใหญ่นอนเงียบสนิท ดาวเต็มฟ้า เดือนคล้อยลง แล้วโก่ขัน

๓๐๓๓. ชุมไฟพร่ำพลทุกกอง ลูกเตรียมจัดเครื่องครัว ความเตรียมห้ำประโคนไล่ข้างเสียงดังแซวๆ ผู้คนมารวมอยู่ในโสงจนแน่น มีทั้งนางอยู่ผู้รูปเกลี้ยง

๓๐๓๔. ท้าวสูงนอนชื่นชมกับนางอยู่ ตะวันเริ่มส่องแสงแล้ว ท้าวจึงลุก

ออกจากนางไปอาบน้ำ ทั้งล้างหน้าเอาผ้าเช็ดเรียบริ้ว

๓๐๓๕. แล้วทำวมาหาแท่นที่ลานกว้าง มีไพร่พลแหนแห่มาด้วย ทำวเจอง
สั่งทานพายละเอียดว่า ให้ไปป่าประกาศบอกไพร่พลทุกคน

๓๐๓๖. เราก็กินน้ำได้เมืองปะกันแล้ว พระองค์เอาแพรเงินหมื่นห้า และ
ผ้าแพนต่าง ๆ ออกมา เสียงดังก้องของทำว พร้อมช้างนับเป็นหมื่น ส่วนม้าก็นับ
ได้สี่พัน

๓๐๓๗. อานม้าที่เก่าทำใหม่ งดงามจริงๆ ส่วนผู้สาวแมนทั้งหลาย ทำว
เจองจัดไว้ทั้งสาวใช้รวมกันพันกว่าคน ทำวตกแต่งแล้วทุกอย่าง

๓๐๓๘. นางอัคราแห่งเคียงช้างผัว ชุมนางสาวแควมารวมกันเสียงสนั่น
แข็งแซ่ ช้างก็ห้างประโคนคำยืนรอทำพร้อม ทำวสูงพร้อมกับนางอามกายผู้เป็นเอื้อย

๓๐๓๙. มองดูทหารถือดาบ กับเชนคำ มีหลวงหลายคืบแน่นหนทางทุก
เส้น นางซิ้มผู้เป็นป้า เป็นผู้นำพา นางอัคราขึ้นขี่ช้าง

๓๐๔๐. พร้อมกับสาวแควทุกคน ชาวเมืองทุกคนไปถึงช้าง มีเสียงกลองตี
เสพก้องกังวาน ผืนธงใหญ่แกว่งบังทำวทุกด้าน

๓๐๔๑. เสียงดังสนั่นก้องจนมีดฟ้ามัวดิน ไพร่พลย่างเดินเป็นสายริบออก
ไปหน้า แถนคำคุณให้เป็นเมียเจ้าชีวิตหนุ่ม ทำวรีบไปให้ถึงเมืองเงินยาง

๓๐๔๒. พลแหนแห่ไปคืบๆ พร้อมเพรียง มารับเอาทำวไปห้อง ป้าซิ้มม้าออก
หน้าหลาน พวกเขาญาติพี่น้องลงจากช้าง

๓๐๔๓. ทำวสูงผู้งามสง่าไปถึงลุง ทำวไปนั่งใกล้เพื่อน พระยาเจืองผู้บุญ
หลายมาถึงปลอดภัยดีหรือ ในโฮงกว้างผู้คนหลวงหลายสนุกกันยิ่งมี

๓๐๔๔. ทำวสูงพูดเรื่องงานบ้านการเมืองเวลานั้น อาวพายรวบรวมทุกอย่าง
เพื่อทูล หลานท่านได้ดีหลายเมืองปะกันของทำวกว่า ได้ช้างม้าจำนวนมาก

๓๐๔๕. ได้พวกนางสาวพันกว่าคน หลานก็คิดว่าควรมาแจ้งให้ลุง และ
ป้ารู้ เสียงม้าทำวเจองดังขึ้นในช่วงลาน ล้วนแต่เป็นม้าใส่อานยอยคำ

๓๐๔๖. ตัวหนึ่งทำวกว่าเลี้ยงไว้แต่น้อย ชื่อว่า ลมฝน ใส่บังเหียนคำ
เหลื่อมรองๆ ลุงซิ้มเหลียวดูซัดๆ อาวพายพูดทุกสิ่งทุกอย่าง

๓๐๔๗. พวกเราจากเพื่อนไปทางเมืองเชียงสา ที่ช้างไปไม่ทันนาน ก็มอง
เห็นเมืองปะกัน นางกว่าก็แต่งห้างช้างออกมา

๓๐๔๘. มีกองทัพม้าแล่นออกก่อนช้างสิงห์ทอง พวกหลานก็เอาช้างเข้า
ชนทุกเมือง เหลียวดูธงคำเหลื่อมยวบๆ เป็นหมู่ ทำวฟ้าเลื่อนออกหน้าต่อสู

๓๐๔๙. เหลียวดูม้ามีหลวงหลาย ดีแต่ว่าช้างพานคำแข็งแรง ทำให้เขากลับ
พวกเราก็พาพลเข้าไปเมือง แล้วพาพลหลวงไปหยุดที่ทุ่งนา

๓๐๕๐. หลานพูดกับทำวคว่างว่า กลัวว่าลุงจะคอยฟังข่าว จึงจัดช้างไว้ๆ
พวกเราก็เดินทางหมดวันโดยไว มาถึงบ้านเก่าเชียงอิน

๓๐๕๑. เดินทางผ่านทุ่งนาที่ยาวเหยียด หลานก็บอกขุนฟองให้มาบอกแล้ว

ท้าวให้มาหาปีก่อน ส่วนท้าวสูงมาถึงเชียงใหม่

๓๐๕๒. มีความคิดถึงสูง วันต่อมาก็เลยผ่านมาเมืองใหญ่ ท้าวซิ้มผู้มีบุญ
มาก ต้านตอบด้วยความพอใจ

๓๐๕๓. กลัวว่าไม่ได้เมืองมาเพิ่มเมืองเงินยาง บัดนี้ ก็เท่ากับว่าท้าวสูง
เอาน้ำทิพย์มาสรองสูงกับป่า ท้าวซิ้มผู้ยศสูง บอกให้แต่งเอาเหล้ามา

๓๐๕๔. พวกเขาหามาเอาให้เหล้ามา บอกกันแต่งหิ้งหาน้ำไว้ร้องบอกคำวง
กับจ้ววด และทุกคน ทั้งอยู่ข้างล่าง และบนโธง

๓๐๕๕. ท้าวซิ้มพูดถึงผู้เป็นหลาน ทั้งพายเหล้าบอกผีดำ่ว่า ท้าวเจืองไปทำ
สงครามกลับมาถึงแล้ว ลุงซิ้มจึงฆ่าควายกับช้าง มีทั้งเหล้าเลี้ยง

๓๐๕๖. สายสร้อยหมากบัดเหลืออมยิบยับ ร่างกายงามประดับแต่งด้วยคำ
บัวเหล้าลีคำ ไกวแกว่งไปมา และพูดว่า พระยาจอมอยู่ฟ้าให้ช่วยปกป้องด้วย

๓๐๕๗. พวกเราก็ตีได้เมืองเชียงใหม่ ทุกแห่งมาขึ้น และเสียดยคำให้ นิ้ว
มือที่มีแหวนใสรອງๆ หยุดพายเหล้า เอาค้อนตีกลองเสียงดังประสานเป็

๓๐๕๘. พระยาซิ้มบอกให้จ้ววย้ายกับคำวง จัดแจงดูเหล้า เมื่อพระองค์
พูดแล้วทุกคนก็จัดแจง นางอ้วที่รักของท้าวเจือง

๓๐๕๙. กับทั้งท้าวสามมะเฮียวผู้หนุ่มแน่น จับบัวเหล้ากินด้วยกัน ท้าวสูง
คิดถึงนางง่อม่วนแห่งเมืองเชียงเครือ ปานนี้ นางผู้งามมากับแองคอนแล้วหรือยัง?

๓๐๖๐. นางอ้วก็กินร่วมกับขุนย่น ทั้งพวกเมียสี่พันคน และข้อยข้า นาง
ผู้หนุ่มน้อย และเป็นยอด กินเหล้ากับขุนข้อย และไซ่ลือ

๓๐๖๑. นางกล่าวเรียกขวัญ ส่วนคอนชายก็กินร่วมกับสาวๆ มีนางมุน
ผู้งามกับนางเกิด ทุกคนยกมือไหว้

๓๐๖๒. ดูแล้วงามเลิศ ผิวขาวปานนางสวรรค์ แถนมาคำคุณคำวง และ
ทุกคน มีแก้วมณีเหลืออมใสส่อง เหลียวดูงามล้วนไม่ใช่ธรรมดา

๓๐๖๓. ท้าวแองคอนผู้หนุ่มแน่น เชิญท้าวสูงมากินร่วมไหสุดท้าย ท้าว
สูงก็จับกำดูตเหล้าก่องมาดูดู ไพร่พลหลวงหลายเหลียวมาดูท้าว

๓๐๖๔. ไบหน้าใสส่องเข้ากับสร้อย ร่างกายแสงจันทร์ต้องดงามมาก รูป
ร่างของท้าวเหมือนพระอินทร์ลงมา ผืนแพลไปลายดอกไม้ผืนงามเบียงเฉียงลำตัว

๓๐๖๕. ผิวพรรณปลอดใสเหมือนแว่นเงิน ไพร่พลยกมือบไหว้ ท้าวกิน
แล้วก็หยุด เอาเหล้าแจกให้พวกแก้ว

๓๐๖๖. นางเอ็ดควงผู้หนุ่มน้อย มือจับบายคำเทน้ำใส่ไหเหล้าพร้อมกัน
ท้าวสูงผู้มีบุญหลายในเมืองมนุษย์ พวกนางนั่งล้อมเฝ้าใกล้ท้าวอยู่บนแท่นคำ

๓๐๖๗. ตอนนี้มีไซค์ได้คน ได้เมืองมามากมาย พระองค์บอกข้อยข้า
ทุกๆ คน ถ้าจะดูแล้วพระองค์เป็นผู้รอบคอบ เป็นผู้มองกว้างไกลทุกด้าน

๓๐๖๘. ทุกคนกินเหล้าเมา เวลานั้น ค่ายวงพูดกับทุกคนแทนพระองค์
ให้ทุกคนกินพอแล้วหยุด สองพระยาใหญ่ต่างก็พอกพอกใจ

๓๐๖๘. พวกชาวเมืองปะกั้นทั้งหลาย พากันร้องส่งลาลุง นางอามคายผู้
งาม กับนางอัวคำ และพวกนางอื่นๆ เดินไปหาข้าง

๓๐๗๐. คราวหนึ่ง มาถึงป่าพร้าวเขตเมืองเชียงจวง สองคนวิ่งตามข้าง
พวกผู้สาวทุกคนที่ขึ้นบาน เดินทางมาถึงเมืองใหญ่เชียงสา

๓๐๗๑. ข้างแท้ไปเทียมเกย ท้าวเจืองลงจากข้างไปหาแทนคำ ลมพัดน้ำ
หมอกปกคลุม อากาศหนาวมาก หมู่ดาวเดียวรดาชอยู่ขอบฟ้าบนเขา

๓๐๗๒. ตะวันตกแล้ว นกกาเหว่าขันอยู่รุ่มกตามตีนบ้าน ท้าวเจืองขึ้น
ไปบนแท่น นางอัวคำผู้มั่งมี นอนกล่อมผ้า

๓๐๗๓. พวกข่อยเข้าไปใกล้ซิดปลดผ้ามาหลายลง ผ้ามาหลายใบบัวหมดทั้ง
ผืน โขงใหญ่รุ่งเหลื่อมด้วยแก้วมณีโชติ ท้าวสูง และนางอัว นอนเอาหน้าแนบกัน

๓๐๗๔. นิ้วสี่ยางของท้าวโอบรัดเอานาง เวลานั้น ทางนอกมีสายลมพัด
ป่าหว้าตื่นดอย ทั้งสองนอนหลับไป พอดีถึงยามรุ่ง ตะวันขึ้นส่องแสงรุ่งแจ้ง

๓๐๗๕. พวกขุนใหญ่ต่างก็มารวมกัน ท้าวเจืองนั่งบนแท่นคำที่มีคนห้อม
ล้อม ได้ออกปากสั่งอาวพวงและพนส่วยว่า ให้พวกเจ้าไปบอกให้ลุงด้วย

๓๐๗๖. ว่าหลานขี้ข้างสู้กับนางกว่าที่เมืองปะกั้น ข้างคุณเมืองแข็งแรง
มาก เราได้รับชัยชนะ เครื่องของบรรณาการมีหลวงหลาย จำนวนหนึ่งทิ้งไว้กับอ้ายคว่าง
ในเมืองปะกั้น

๓๐๗๗. ผูกข่อยฆ่าหลวงหลาย ได้แบ่งปันให้ไปปกครองเมืองทุกคนแล้ว
ได้ทั้งข้างปลายข้างพัง เพราะบุญพระองค์ ทั้งมีใส่อานคำอีก

๓๐๗๘. ได้เอาแจกจ่ายให้ผู้ถือกระบี่ ให้ไปบอกลูกกับป้าด้วย แบ่งปัน
เมืองให้พวกเก่งกล้า ให้พวกสูงไปบอกทุกอย่างด้วย

๓๐๗๙. จากนั้น พวกข่อยออกจากห้องไปถึงลุง ฝ่ายลุงมองดูคนใช้ ยาม
นั้น เวลาสายแดดร้อนแล้ว ฝ่ายข่อยก็ยกมือไหว้แล้วกราบทูล

๓๐๘๐. หลานท่านก็หากมีโชคได้ดินแดนมากมายแล้ว มีเมืองบริวาร
กว้างไกลไปถึงเมืองแย้ พระยาเจืองผู้เป็นหลานเจ้า ได้นำข้างม้ามาถึงเมืองเงินยางแล้ว

๓๐๘๑. พระองค์เห็นสมควรอย่างไร ทั้งหมดนี้ก็เพื่อเมืองลุงและป้าซึ่งเป็น
เมืองนครหลวงชั้นใน ที่สร้างแต่งแปลง ส่วนพวกเมืองต่างๆ ทางนอกนั้น มีจำนวนหนึ่ง

๓๐๘๒. ควรจะแบ่งให้ใครได้ปกครอง พระยาซิ้มแสดงความพอใจท้าว
เจือง และพูดว่า แล้วแต่ท้าวเจืองผู้มีบุญจะทำ ส่วนลุงนี้เป็นแม่แก่ ขออยู่ร่วมด้วยเฉยๆ

๓๐๘๓. หลานว่าอย่างไร ก็ตามแต่หลาน เพราะหลานเจืองเป็นผู้มีบุญคุณ
ต่อเราไม่ให้น้อย ในเมืองเงินยางทั้งหมด แล้วแต่ท้าวสูงจะแต่งแปลง

๓๐๘๔. ลุงนี้ฝากตนตัวกับท้าวผู้ปกครองเมือง ตามใจท้าวลูกจอมผู้ใจ
กล้า ลุงซิ้มผู้มีบุญมากสั่งแล้ว พวกข้าก็กลับคืนมากราบทูลท้าวสูง

๓๐๘๕. พวกเขาเข้ากราบทูลหลานพระยา หานพวยบอกขุนทั้งหลายว่า
เวลานี้ เมืองเรากว้างมีนามมาก ส่วยก็มากมาย ท้าวยิ่งจะเลี้ยงข่อยฆ่าผู้ทุกขยาทุกคน

๓๐๙๖. เวลานั้น นางอ้วก้าบอกให้ชาวเมืองเงินยางว่า เราจะจัดแจงดูนา
อยู่เมืองเงินยาง ท้าวเจืองก็พูดกับคำยวงและจ้ววด พวกเขาก็นำขบวนท้าวสูง
ทุกอย่าง

๓๐๙๗. มีอ้ายง่าแห่งภูเมิน ทั้งสามมะเฮี้ยว และปู่พวงก็มา มีนายจัน และ
เจียงมาด มาบังคับท้าวสูง

๓๐๙๘. เวลานั้น ท้าวสูงนั่งอยู่แทนเมืองเงินยาง ลูกพระยาจอมผู้ใจกล้า
พูดว่า เมืองเมืองเชียงแสนนั้น สมควรเอาไว้ให้นางจ้อม ที่ยังอยู่ถ้ำกับป่าไม่ทันได้มา

๓๐๙๙. ส่วนทางเบื้องหนองอ่างเชียงอินนั้น ก็มอบให้นางจ้อมไปปกครอง
เวลานั้น นางอ้วก้ากับนางอามคายรู้สึกชดใจ จึงไหว้ท้าวยี่ และพูด

๓๐๙๐. ที่นั่นเป็นนาที่ป่ากับลูงออกปากมอบให้เจ้า ขอให้พระองค์อย่าเอา
ให้ผู้อื่น เวลานั้น ท้าวสูงพูดกับนางด้วยคำมั่นว่า ได้คิดดีแล้ว

๓๐๙๑. เพราะนาทุ่งเบื้องเชียงแทนนั้น คิดว่าจะถมให้นางจ้อมแล้ว เป็น
นาที่กว้างถึงตีนภูหุ่ม แต่นางจ้อมได้ขอเปลี่ยนมอบคืนให้เรา

๓๐๙๒. สาวผู้หนุ่มน้อย นางอ้ว นางอู และนางเอ็ดควง กับทั้งอามคาย
นางเกิดและนางเวียน ท้าวสูงยกเมืองใหญ่ให้ พวกเขาจึงไม่ใคร่เศร้า ไบหน้าชื่นบาน

๓๐๙๓. ท้าวสูงหันหน้ามาพูดกับไพร่พลว่า ให้ทหารพายปกครองเมือง
เชียงล้าน ส่วนเองคอนให้ปกครองอยู่เมืองฝายขวา เพื่อป้องกันด่าน พร้อมกับไพร่พล
จำนวนมาก

๓๐๙๔. ส่วนอ้ายผ่องกับเพ็งผาย ให้ปกครองเมืองฝายซ้าย พร้อมกับชาว
ภูตอยเบื้องเชียงจันเจียงง่า พร้อมทั้งมอบผ้าแพ็นงามๆ ให้

๓๐๙๕. มันเป็นข้อข้ำเก่ามีจิตใจกล้าหาญ เป็นเจ้าของช้างพานคำแต่
คราวเจืองยังน้อยพุ้น แบ่งปันนาให้ทุกคนให้เหมาะสม เปรียบเหมือนน้ำทิพย์สดสร่ง
พวกเขา

๓๐๙๖. ทุกแห่งมีข้อข้ำรวมกันส่งเสียดัง ทุกด้านเรือเรือไปด้วยคำ
แบ่งปันนาให้ฝูงงั่งกล้าจนถึงอ้ายง่า เวลานั้น ท้าวสูงพูดทุกอย่าง

๓๐๙๗. พวกเขาข้อยข้ำยากจนก็แบ่งปันให้ เพราะคิดเห็นตอนชนช้างเขา
ไม่ทิ้งวางเจือง พวกกล้าหาญนี้ ได้แบ่งปันให้ครบทุกคน พวกเขาพร้อมกันอยู่ในที่ที่ท้าว
จัดการ

๓๐๙๘. ทุกแห่งมีไพร่พลโยธาเต็มหมด เวลานั้น ท้าวสูงคิดไปมาเลยใคร่
เศร้า คิดเมื่อเราเดินดงต้นป่าแต่ก่อน พระองค์คิดถึงนางจ้อม และนางจอมผู้เป็นแม่

๓๐๙๙. ตอนนี้ ทุกประเทศอ้อมข้าง เอาช้างมาให้สี่พันตัว เพราะว่าเจ้า
เมืองชาชายผู้บุญหลายทำดี ฝูงผู้ใหญ่อักแวงนับถือ

๓๑๐๐. พวกเขาชอบใจท้าวผู้ปกครองนครใหญ่ดังกล่าว อันนี้เป็นพระยา
และมเหสีที่สั่งพวกเขา จึงรีบเดินทางไปเมืองเชียงเครือโดยด่วน ป้าบอกรมอบให้
พระองค์หมด ไม่ขัดขึ้นเลยสักอย่าง

๓๑๐๑. นางอ้วนคำนี้ให้ปกครองร่วมกับพระองค์ให้ทั้งสองช่วยกันปกป้อง ทรัพย์สมบัติ เวลานั้น ท้าวฮุ่งคิดถึงสาวเอื้อย มองเห็นตะวันส่องแสงแจ่มฟ้า

๓๑๐๒. เวลานั้น ท้าวฮุ่งพูดกับพวกไพร่พล พวกอำมาตย์ก็กราบทูลทุก อย่างว่า เรายังแบ่งปันนาให้ทุกคนครบถ้วนแล้ว ท้าวฮุ่งมองกว้างเห็นไกลทุกอย่าง

๓๑๐๓. พวกข้อข้าย้ำแทนแต่ทุกด้าน เมื่อท้าวแต่งแปลงเรียบร้อยแล้ว เวลา นั้น นางอวมคายยื่นคำหมากให้ นางอู่แก้วนั่งอยู่ทางข้างไม้ห่างไกล

ส่งท้าวแดงกากลับคีน ไปครองเมืองคำวังตามเดิม

๓๑๐๔. จากนั้น ฝ่ายแก้วก่องได้มาถึง ซี่ข้างพังมาไหวอย่างรีบด่วน มั่นก็ เป็นห่วงเองกาผู้เป็นพ่อ แก้วก่องร้องให้หาเองกาทุกวัน

๓๑๐๕. ท้าวฟ้าเบิกคิดถึงน้องเลยผ่านป่าดงมา เดินทางบังคับช้างมาโดย ไว มาถึงเมืองใหญ่เงินยางจึงหยุดพัก ปลดปลงเครื่องของลงตืนทุ่งราบ

๓๑๐๖. แล้วพูดกับล่ามและหานพาย มั่นก็สั่งความทูลถึงลูกพระยาจอม ทุกอย่าง พวกเขาแจกจ่ายแบ่งปันของฝากต่อน ท้าวฟ้าเบิกจัดแต่งมาทุกอย่าง

๓๑๐๗. ช้างของแก้วมีหลวงหลายนับหมื่น ส่งเสียงอึกทักไปทั่ว ท้าวฮุ่ง นั่งอยู่บนแท่น พวกปู้พันนั่งล้อม

๓๑๐๘. ท้าวผู้มีใบหน้างาม ช้างพานคำกินอ้อยอยู่ในคอก ฟ้าเบิกขึ้นมา ช้างบนแล้วกราบทูล อวพวงกล่าวออกมาครบถ้วนทุกอย่าง

๓๑๐๙. ฝ่ายฟ้าเบิกยกมือพนม เสียงล่ามแปลทุกความว่า ชื่อเสียงของเจ้า ครองเมืองเงินยางสูงส่งมาก ทุกเมืองมากราบไหว้ต่อเจือง

๓๑๑๐. อันหนึ่ง เป็นแผ่นแพรลายมอม เป็นของหัวเมืองพวกแย้ ได้เอา เข้ามามอบให้พระองค์ อวพวงแปลออกครบถ้วนทุกอย่าง

๓๑๑๑. ม้าตัวดี ๆ พร้อมอาน นับเป็นหมื่นตัว เขาก็นำมาอาสาพึ่งบุญ พระองค์ พานคำหลายแสนหามเอามาแจก ฟ้าเบิกเอาช้างเป็นหมื่นมาไถ่เอาเองกา ว่าชั้น

๓๑๑๒. แก้วก่องได้ใช้ให้มาวอน ขออาสาเป็นเมืองส่วย ท้าวฮุ่งคิดดูอย่าง ละเอียด ยินดีกับทุกคนที่มาไหว้

๓๑๑๓. แล้วสั่งความถึงพระยาใหญ่ ให้สามมะเสียวและเองคอนำคำ ไปบอก ให้พวกสุไปทูลถามลุงซิมพูน เล่าสู่ฟังให้ถูกต้องทุกอย่างด้วย

๓๑๑๔. อันตั้งมาให้ช่วยพูดเพิ่มเติมด้วย เขาก็กล่าวลาท้าวแล้วออกไป เมื่อ ถึงพระยาใหญ่ขุนซิม พวกไพร่พลทั้งหลายนั่งฟัง

๓๑๑๕. ทูลตามคำท้าวเจืองสั่งทุกอย่าง พวกแก้วมาขอเอาเองกา ไม่ให้ซึ่ง ขอให้พ้นโทษ โดยเอาช้างม้ามาไถ่อย่างหลวงหลาย มีคำมาแจกตั้งหลายหาม

๓๑๑๖. ทุกเมืองมีลีนส่วยอย่างหลวงหลาย แก้วก่องผู้ยังหนุ่มน้อย ทุกวัน ทุกคืนท้าวร้องให้หาพ่อ ท่านควรปล่อยไปเสียอย่างข้างไว้เลย

๓๑๑๗. ฉะนั้น พระยาซิ้มพิจารณาทุกอย่าง ลุงนี้ไม่เสียดายมันดอกอันพวกม้อยนั้น บอกท้าวเจืองผู้มีบุญหลาย ว่าควรส่งคืนจะดีไหม

๓๑๑๘. เขาหากเป็นพี่น้องกันมาแต่โบราณ สุดแล้วแต่ท้าวลูกจอมจะคิดกับสาวผู้งาม และหนุ่มน้อย เอานางไฉ่ส่งไปกับท้าว

๓๑๑๙. ถือว่าไฉ่ลุ่มฟ้านี้ก็ถือว่างามมาก ควรที่จะให้เป็นคู่กับเองกา เพราะมันมีความเคียดแค้นโศกเศร้ามาก เพราะโผยภัยตอบสนอง ทำให้มันเปลี่ยวเหงา

๓๑๒๐. ไม่มีโชคแล้ว ยังเสียเมืองอีก ลุงก็ให้เอาสาวงามส่งไปกับท้าวเองกา พระยาผู้มีบุญหลายจัดแจงให้ เอานางไฉ่ไปอยู่เรือนมันยืนด้วย

๓๑๒๑. ส่วนท้าวเองกา พรากบ้านพรากเมืองมามีแต่ร้องไห้ พระยาซิ้มพูดแล้ว เขาก็กลับคืนไปรายงานท้าวผู้่ง

๓๑๒๒. จากนั้น ท้าวเองกา ทั้งนางไฉ่ เตรียมแต่งเครื่องของกลับบ้าน ท้าวเจืองก็สั่งว่า ให้มิ่งคืนไปอยู่ปกครองเมืองแยะ

๓๑๒๓. ท้าวกองกายกมือไหว้ท้าวเจือง อย่าได้ฟังความพวกแมนยูแหยม่าปล้น ถ้าเป็นเช่นนั้น ยังจะมีเวรมีกรรมไปหน้า ขอให้จำเอาคำของข้อยไว้ให้ดี

๓๑๒๔. จะเกิดความยุ่งยากมาอีก จะมีกรรมเวรเวียนวนอยู่ต่อไป ความอิจจาจะสนองตามทัน ฉะนั้น ฟ้าเบิกยกมือไหว้ทั้งเกรงกลัว

๓๑๒๕. พวกข้าข้ามดงข้ามป่ามาขอด้วย บุญคุณของท่าน เราจะยกย่องไม่มีวันลืม เขาก็ยกมือไหว้แล้วลา เข้าป่าไม้ใหญ่ทั้งมองกลับหลัง

๓๑๒๖. เวลานั้น สายลมพัดปาริมภูเขา เขาเหลียวดูเมืองเงินยางอย่างโศกเศร้า หัวใจร้อนรนโศกเหงา พอดีสายลมพัดไม้ดังกรียวกราว

๓๑๒๗. เสียงนกยูงร้องดังวีวอน มองเห็นเมืองเชียงขวัญอยู่ใกล้กับตีนถ้ำ ได้ยินเสียงกระดิ่งข้างดังก้องกังวานในดง นกกาเหว่าร้อง ชะนีโตโหนกิ่งไม้

๓๑๒๘. เดินทางขึ้นบนเขาไป ผุ่งไพรพลเดินทางทั้งร้อน เหลียวเห็นดอกทองเรียงรายเป็นช่อ พวกไพรพลเดินทางพร้อมๆ กัน

๓๑๒๙. มันก็คิดถึงน้ำอันเป็นเชื้อสายวงศ์สกุลเดียวกัน พอดีมาถึงริมชางอยู่ริมห้วย ที่พวกข้าลู่อาวตาย ตายพร้อมๆ กันทั้งตระกูล

๓๑๓๐. เอามือเช็ดน้ำตาที่อำเบือกหน้า ท้าวผู้่งมใส่เฟิงใส่พาหุรัดคำ นิ่งหัวข้างที่ตกแต่งดงาม เอานางไฉ่เป็นคู่ร่วมเรือนนั่งด้วย

๓๑๓๑. นางผู้่งประเสริฐแห่งเมืองคำสง เห็นว่าลุงซิ้มปล่อยมางๆ นางก็ยกย่องในบุญคุณท้าวซิ้ม ว่าในไฉ่ลุ่มฟ้านี้หาผู้เปรียบยาก

๓๑๓๒. มีความฉลาดแหลมคมสมคนยกย่อง ท่านมีบุญญาบารมีสูงส่ง เมืองคำสงให้คนสามแสนกับเครื่องของคืน อันที่ท้าวเจืองมอบให้แก่เรา

๓๑๓๓. แกวเนืองพูดกับหลานเองกา ให้พร้อมกันเป็นคนดีในวันหน้า อย่าได้หัวแข็งขัดขวางอีกเลย กลัวพระองค์จะไม่ปล่อยมอีกแน่

๓๑๓๔. ให้เลือกเอาข้างไปเสียส่วยทุกปี ท้าวเจืองอยากได้อะไรอย่าขัดใจ